

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

siyahbeyaz

LUBUNYA

LUBUNYA

TRANSSEKSÜEL KİMLİK VE BEDEN

Selin Berghan

siyahbeyaz

METİS GÜCEL

Ücretsiz PDF Kütüphane Arşivi <https://tramey.org>

LUBUNYA

TRANSSEKSÜEL KİMLİK VE BEDEN

Selin Berghan

1980 yılında Ankara'da doğdu. Lisans ve yüksek lisans öğrenimini Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde tamamladı. Halen Ankara Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde doktora öğrenimine devam etmektedir. İlgilendiği alanlar, dezavantajlı gruplar, toplumsal cinsiyet, çocuk hakları, sivil toplum, sanat sosyolojisi ve suç sosyolojisidir. Bu çalışma, "Lubunya: Ataerkilliğin Yeniden Üretilmesi ve Dönüştürülmesinde Transseksüel Kimlik ve Beden" isimli yüksek lisans tezinden (2003-04) hareketle hazırlanmıştır.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel.: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Siyahbeyaz 49
LUBUNYA
Transseksüel Kimlik ve Beden
Selin Berghan

© Metis Yayınları, 2006
İlk Basım: Mart 2007

Kapak Resmi:
KzI Kizimecca, "Transsexual transfection #4", 2002
Yağlıboya, 60.5 x 91.0 cm

Grafik Tasarım: Emine Bora, Semih Sökmen

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003

ISBN 975-342-569-4

LUBUNYA

TRANSSEKSÜEL KİMLİK VE BEDEN

Selin Berghan

siyahbeyaz

METİS GÜNCEL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Görüşmecilerime

İçindekiler

Önsöz ve Teşekkür 9

Bölüm I: Konu ve Metodoloji

Transseksüel Kimlik: İnşası, Algısı ve Pratikleri 17

Transseksüel Beden: İnşası, Algısı ve Pratikleri 22

Günlük Yaşam 27

Eril Bedendeki Kadın, Dişi Bedendeki Erkek 27

Kadın Olmak ve Fuhuş 33

Bugün 42

Dışlanma ve Bir Dışlama Aracı Olarak Medya 45

Baskıya Karşı Baskı 48

Yasada Transseksüellik ve Kurban ya da

Fail Olarak Transseksüeller 51

Sonuç 58

Bölüm II: Görüşmeler

Güneş 61; Derya 80; Ceylan 104; Buse 118;

İlayda 146; Özlem 167; Yeşim 198; Pınar 207;

Zeynep 224; Ayşe 242; Okşan 257

Ek 1: İnsanca Yaşam Platformu Bileşenleri 282

Ek 2: Pembe Hayat 283

Kaynakça 285

Önsöz ve Teşekkür

KADINLAR, kendini kadın olarak hissedenler, gözünüzü kapayıp bacaklarınızın arasında bir penis olduğunu hayal edin. Alışveriş yaptıktan hoşlanmadığınızı, yegâne tutkunuzun bira eşliğinde futbol ve seks hakkında konuşmak olduğunu, ayakta işediğinizi düşünün. Ağla(ya)madığınızı, acı çekmediğinizi, hep güçlü olduğunuzu ya da öyleymiş gibi yaptığınızı düşünün. Yolda yürürken çamaşırlarınızı çekiştirebilme, küfretme, kimseye hesap vermeden istediğiniz kişiyle cinsel ilişki yaşayabilme özgürlüğüne ya da lüksüne sahip olduğunuzu da unutmayın.

Ve erkekler, kendini erkek olarak hissedenler, penislerinizin yerinde sürekli akan ve her ay kanayan bir vajına olduğunu düşünün. 1-0 yenik başladığınız hayata kozmetiklerle, boncuklarla tutunmaya çalıştığınızı düşünün. Hanım hanımcık, kibar ve narin olduğunuzu ve bundan dolayı sürekli korunmaya ihtiyaç duyduğunuzu, evlenene kadar gözünüz gibi bakmanız gereken bekâretinizin, ailenizin de namusu olduğunu unutmayın.

Transseksüel olmayanlar, gözlerini açar açmaz, yukarıda hayal edilmesini istediklerimin yarattığı itici histen hemen kurtulabilir. Diğer yandan, transseksüeller ya da "lubunyalar" için bu durum, neredeyse hayata gözlerini açmalarıyla başlayıp, belki de kapatana kadar devam eden zor ve sancılı bir süreçtir. Elinizdeki bu kitap onlar için, onlarla birlikte yazılmıştır.

Bu kitap ayrıca yukarıdaki kadın ve erkek olmaya ilişkin klişelerin tamamen ya da kısmen uzağında olduğunu düşünenler için, yani Baudrillard'ın anladığı anlamdaki "transseksüeller" için de yazılmıştır. Baudrillard üzerinden kendisine transseksüel dememe bozulmayıp kitabı okumaya devam edecek olanlar, ilk bölümde bu kitabın konusunu, bu araştırmanın nasıl yapıldığını; toplumsal cinsiyet ve transseksüel kimlik tartışmalarını, görüşmelerin analizini ve ikinci bölümde görüşmeleri bulacaklar.

Son olarak, kitap olmaya değer tezime ve tezden bozma kitabıma olan değerli katkılarından dolayı danışmanım Doç. Dr. Aslıhan

Öğün'e; jüri üyelerim Prof. Dr. Nevin Görgün Ergen, Doç. Dr. Aylin Görgün Baran, Doç. Dr. Esra Burcu ve Doç. Dr. Aylin Özman'a; sakin odalarına paldır küldür girip, "süpeeer bombalarla" ortalığı "savaş alanına" çevirmemi anlayışla karşılayan Dr. Şeref Uluocak, Dr. Gökhan Köktürk ve Dr. Hayati Beşirli'ye ("Şerefs' room"); destekleri, inançları ve dostlukları için Sayın (Pınar) Öktem'e ve Murat'a; tez süresince demlediği lezzetli çaylar için kardeşim Serkan Berghan'a; öğrenim yaşamımla ilgili kararlarıma olan saygısı ve bugüne kadar ki maddi manevi desteği için annem Sevgi Özcan'a; tüm sevimliliklerini kullanarak çalışmamı her fırsatta sabote eden Teo-Ayça-Betty Boop'a ve kitabın en sıkıntılı döneminde sonsuz anlayış ve sevgisi ve her türlü lojistik destekle yanımdan hiç ayrılmayan Emre Kesim'e teşekkür ederim.

Ayrıca; başta Burcu Ersoy olmak üzere tüm Kaos GL grubuna; görüşmeyi kabul eden uzmanlar, psikiyatr Prof. Dr. Aylin Uluşahin; Avukat Şükran Buldu ve Ankara Emniyet Müdürlüğü Ahlak Masası Amiri Mahmut Çetin'e yardımları için teşekkür ederim.

Ve son olarak bu çalışmanın "kahramanları" olan görüşmecilere, bana evlerinin ve yaşamlarının kapılarını açtıkları, güvendikleri ve zaman ayırdıkları, hayallerini, korkularını ve gözyaşlarını paylaştıkları, en önemlisi de yaşamlarının tanığı olmama izin verdikleri için sonsuz teşekkür ederim. Bu çalışma iyi bir çalışma olduysa, bu onların sıcaklığı, emekleri ve içtenliklerinin bir sonucudur. Özellikle Buse ve Derya'ya sahada beni yalnız bırakmadıkları ve her konuda yardım ettikleri için bir kez daha teşekkür etmek isterim.

KONU VE METODOLOJİ

BU ÇALIŞMAYA başlarken aklımdaki temel soru, transseksüellerin toplumsal cinsiyet kimliklerini ve bedenlerini inşa ederken, ataerkil sistemi hangi noktalarda yeniden ürettikleri ve hangi noktalarda dönüştürdüklerine ilişkindi. Ancak araştırmanın henüz başında konuyla ilgili yeterli ve doğru bilgi sahibi olan kişilerin az olduğunu fark etmemle birlikte araştırmaya ikinci bir odak noktası dahil oldu: Transseksüellerin günlük yaşam pratiklerinin betimlenmesi.

İlk soru, toplumsal cinsiyet tartışmalarında transseksüel kimlik ve beden konumunu ve toplumsal cinsiyet kimliğinde bedenin rolünü belirlemeyi gerektirir. Ayrıca onların konuyla ilgili gerek tıbbi, gerek politik bilgi sahibi olup olmadıkları, transseksüel olmalarından dolayı günlük yaşamda resmi kurumlarla ve toplumla ilişkilerinde sorunlar yaşayıp yaşamadıkları ve eğer yaşıyorlarsa Türkiye'de kendileriyle ilgili yasal sürecin işleyişine ne ölçüde etki ettikleri de bu sorunun yanıtlanmasında önemlidir.

Günlük yaşam pratiklerinin nitelik ve sorunlarına ilişkin olan ikinci odak noktasını, araştırmaya katılan görüşmecilerin birbirleriyle, aileleriyle, transseksüel olmayan yakınlarıyla ve genel olarak toplumsal kurumlarla ilişkileri çerçevesinde ele aldım. Onların günlük yaşamlarını, aile ve arkadaşlık ilişkileri, günlük yaşam aktiviteleri, yaşamlarını kazanma şekilleri, din ve politikaya yaklaşımları, medyanın kendilerine ilişkin tutumu ile geçmiş, gelecek ve bugünü kendi durumları bağlamındaki değerlendirmeleri ile betimlemeye çalıştım.

Bu araştırmada temel amacım, yukarıdaki soruları görüşmecilerimin perspektifini anlamaya ve yorumlamaya çalışarak yanıtlamaktı. Bu amacın gerçekleştirilmesi, sosyal bilimlerde nitel araştırma teknik ve stratejileri kullanılarak mümkündür.¹ Çalışma, Ankara'da yaşayan

1. Daha fazla bilgi için bkz. Yıldırım ve Şimşek 2000.

on bir transseksüeli "kendi yaşam çerçevesi içerisinde ve detaylı olarak ele aldığından ve bu konuyu bütünlüğü, karmaşıklığı ve canlılığı ile ortaya koyma özelliği"² taşıdığından bir "durum incelemesi"dir. Veriler, görüşme (görüşmecilerin yaşam öykülerini de içeren yarı yapılandırılmış görüşme) ve gözlem teknikleri kullanılarak araştırmanın öznesi olan transseksüel görüşmecilerden, konu ile ilgili uzmanlardan (psikiyatr, hukukçu, emniyet görevlisi) ve konuyla ilgili literatürden (genel olarak toplumsal cinsiyetle ilgili, beden sosyolojisiyle ilgili ve özelde transseksüellerle ilgili sosyolojik literatür) elde edildi.³

Araştırma sahasına uygun düşmeyecek teori ve kavramlaştırmalardan kaçınmak, aklımda belli kalıplarla sahaya gidip, görüşmeleri o kalıplar ekseninde gerçekleştirmemek için, toplumsal cinsiyete ilişkin teorik okumalar dışında kalan literatürü, nitel araştırma yaklaşımına uygun bir şekilde, görüşmelerden birisiymiş gibi çalışmanın ilerleyen aşamalarında okudum. Bu araştırma stratejisini, konuyu katılımcılarının perspektifinden ele alma amacım için seçtim. Böylelikle literatürden aldığım kavram ve kategorilerle sahaya inmek yerine, bu kavramları sahada aradım.⁴

Topladığım verileri ise tek tek görüşmeciler üzerinden değil, tematik alanlar üzerinden bir araya getirerek düzenledim ve yorumlamaya çalıştım. Nitel verinin analizi de "temel öğeleri; veri değerlendirme (verinin gruplanması, bölümlere ayrılması, kodlanması, özetlenmesi, kaydedilmesi, temalar altında birleştirilmesi, kavramlaştırılması), veri sunumu (düzenlenerek özetlenmesi) ve sonuçlara ulaşılması" şeklinde gerçekleştirilir.⁵

Bu betimleme ve yorumlama sürecinin temel mantığı, toplumu üreten ve yeniden üreten sosyal aktörlerin kendilerine ait anlam kodlarına sahip olduğu ve sosyoloğun da bu anlam kodlarını sıradan ve teknik dil arasında ara bir yol bularak kendi kavramsal ve kuramsal şemaları içinde tekrar yorumlayarak çalışması yönündedir.⁶

Bu çalışmanın güçlükleri ise araştırma öznelilerinin transseksüeller olmasıyla başlar. Transseksüellerle çalışacaksanız, etrafınızdaki bir-

2. Öktem 2004: 58-9.

3. Yaşam hikâyelerini elde etmeye yönelik sorulardan bazıları McAdams'ın (1995) yaşamöyküsü görüşmesi yönteminden esinlenilerek hazırlanmıştır.

4. Daha fazla bilgi için bkz. Öktem 2004.

5. Miles ve Huberman 1994: 12.

6. Bu bakımdan çalışmam Giddens'in tipik yorumlama yaklaşımına paralel bir perspektife sahiptir.

çok kişi büyük bir merak ve dudağının kenarında ince bir gülümsemeyle, onları barlarda mı bulduğunuzu soracaktır. Görüşmecilerinizi savunmakla suçlanmanız, onların tek varolma mekânlarının barlar olmadığını anlatmaya girişmenizle başlar. Onlara karşı sürekli dikkatli olmanız, evlerine gitmemeniz vb. konularında uyarılar takip eder bunu. Tüm bunların bu kadar sık tekrarlanmasının ne anlama geldiğini, çalışmanın ilerleyen aşamalarında anlarsınız. Mümkün olduğu kadar –ne kadar olabildiği tartışılır– görüşmecilerinize karşı "tarafsız" bir tutum sahibi olmak ya da olmaya çalışmak, görüşmecilerin transseksüel olmaları nedeniyle taraflı davrandığınız düşüncesini doğurur. Hemen hemen herkesin transseksüellere karşı önyargılı olmasından ötürü, herhangi bir önyargı taşımamak bu konuda ortalamadan saptaktır ve bu durum "normal" olmadığından siz de "tarafsız" olamazsınız. Bu toplumsal şartlarda bir transseksüel olmanın ciddiyetini, yalnızca onları anlamaya çalıştığınız için karşılaştığınız sorunlardan kestirebilir hale gelirsiniz.

Merak edenler için, görüşmecilerimi barlarda bulmadım. İlk tanıştığım transseksüel 23-24 Mayıs 2003 tarihleri arasında Kaos Kültür Merkezi'nin Ankara'da düzenlediği "Lezbiyen ve Geylerin Sorunları ve Toplumsal Barış İçin Çözüm Arayışları" başlıklı sempozyumda yaşam öyküsünü sunan Buse'dir. Buse'yle beş ay süresince, onun nöbetçi olduğu cuma günlerinde Kaos Kültür Merkezi'nde görüştük. Katılımcılarınız kim olursa olsun, samimiyetinize inandıkları ve size güvendikleri andan itibaren sizinle her konuda gönül rahatlığıyla konuşurlar. Güven kazanmak ve güvenilir biri olarak kalmak, samimiyetinizin ne kadar gerçek olduğuyla ilgilidir. Kentli orta sınıf üyesi bir kadın olarak, bu çalışmada tek derdim yalnızca onları anlamaktı. Bunun için onların en mahrem alanlarına girmem, unutmaya çalıştıkları olayları hatırlatmam, çekindikleri, sıkıldıkları ve sinirlendikleri konularda onlarla konuşmam gerekiyordu. Sürekli hayal kırıklığı yaşamak, etiketlenerek dışlanmak ve baskılanmak onların özellikle güven konusunda "tetikte" durmalarına neden oluyor. Siz ne kadar olduğunuz gibi durursanız karşılarında, güven konusunda da o kadar yol alırsınız. Ve birgün, Buse'nin bana yaptığı gibi, oldukça özel bir sırta ortak edilerek "özel" olduğunuz hissettirilirse, doğru yoldasınız demektir.

Buse'yle bu beş ay çalışmamı ve amaçlarımı anlatarak, ondan da kullanmayı düşündüğüm veri toplama teknikleri dahil birçok konuda

fikrini alarak geçti. İlk görüşmemi de Buse'nin tanıştırdığı ve çalışmada ismi Güneş olarak geçen transseksüelle gerçekleştirdim. Güneş sayesinde, araştırma sürecinde büyük yardımlarda bulunmuş olan bir diğer görüşmeci Derya ile tanıştım. Geri kalan görüşmelerin hepsi Derya'nın aracılığıyla irtibat kurduğum kişilerle gerçekleşti. Bu bakımdan Buse ve Derya araştırmanın anahtar kişileridir.⁷

Araştırmanın öznelerini, araştırmanın yürütüldüğü tarihlerde Ankara'da yaşamakta olan on bir transseksüel oluşturuyor. Bu kapsamda on erilden dişile (ED⁸), bir dişiden erile (DE⁹) transseksüelle görüşmeler yaptım. Bunlardan dördü cinsiyet değıştirme operasyonu (CDO) geçirmiş, altısı geçirmemiş, fakat geçirmeyi planlayan; biri ise operasyon geçirmeyi düşünmeyen transseksüellerdir. Ayrıca çalışma özellikle, ailesinden destek görmeyen ve DE transseksüel olan Derya hariç, fuhuş yapmak durumunda kalmış transseksüellerle gerçekleştirilmiştir.

Karşılıklı olarak büyük bir heyecanla başlayan görüşmeler, uygun olan durumlarda görüşmecilerin evlerinde, diğer hallerde kafelerde gerçekleşti. Her görüşme öncesi görüşmecileri kendim, araştırma ve görüşmelerin nasıl kullanılacakları hakkında, ses kayıt cihazını açmadan bilgilendirdim. Ses kayıt cihazı kullanımına bütün görüşmeciler izin verdi ve hatta cihaz çalışmaya başladıktan kısa bir süre sonra varlığını unuttular. Görüşmecilerin hepsi, bu çalışmanın kitaplaştırılmasına sıcak baktı ve bunun için görüşmelerden sonra yardım edebilecekleri her durumda destek olacaklarını belirttiler.

Görüşmecileriniz transseksüeller olunca, yaşamöyküleri de birçok acı, şaşırtıcı, hatta şoke edici olay içeriyor. Zaman zaman dolan gözlerinizi saklayamadığınız gibi, ağzınızın şaşkınlıktan bir süre açık kalmasını da engelleyemiyorsunuz ya da engelleyemiyorsunuz; eğer duygularınız konusunda içinizden geldiği gibi davranmanın, özellikle araştırmacı-araştırılan ikiliğine düşmenizi engellediğine inanıyorsanız. Görüşmecileriniz sizin "nesne"leriniz değil, çalışmanızın "katılımcı"ları ise özel hayatınıza ilişkin sorularını yanıtlamaktan ya da onlarla şakalaşmaktan kaçınmıyorsunuz. Elbette araştırmacı ile katılımcı arasında, herhangi iki insan arasında olduğu gibi, her çabaya karşın

7. Anahtar Kişi (*key informant*): Birçok nitel çalışmada, sahayı iyi tanıyan, konuyla ilgili değerli bilgi taşıyan ve araştırmacıyı diğer görüşmecilere ulaştırabilecek kişidir (Principles and Methods in Educational Research, University of Connecticut, www.gifted.unonn.edu, 2004).

8. MF (male to female) - Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

9. FM (female to male)

bitmeyecek bir mesafe vardır. Ancak bu mesafenin en aza indirilmesi araştırmacının görevidir.

Bu amaçla, görüşmeleri yalnızca ses kaydının yapıldığı zamanla sınırlamadım, ortak zaman buldukça görüşmeler dışında da birlikte zaman geçirmeye çalıştım. Özellikle bu zamanlar, gözlem yoluyla birçok ayrıntı ve görüşme yapılmamış olan diğer bazı transseksüellerin hayatlarına ilişkin bilgiler elde etme olanağı yarattı. Görüşmeciler de sık sık bu tutumumun samimiyetime inanmaları, bana güvenmeleri ve kendilerinden bahsedebilmeleri konusunda olumlu bir etki yarattığını dile getirdiler.

Görüşmelerin en kısası yarım saat, en uzununu dört saat sürdü. Bu, görüşmecilerin kendilerini ifade edebilmeleriyle ilgilidir. Görüşmeler sırasında, görüşmecilerin isteklerine bağlı olarak, yaşamlarının çeşitli dönemlerine ait fotoğrafları da inceledim. Ancak güvenlikleri ve kimliklerinin gizli kalması için fotoğraflarını ve gerçek isimlerini kullanmadım. Kendi istekleriyle gerçek isimlerini kullanan Buse, Derya ve Okşan hariç, tüm görüşmeciler, kendi seçtikleri takma isimlerle çalışmada yer aldılar.

Derya'nın görüşmeden sonra, görüşmenin bir kopyasını istemesiyle, her görüşmeciye görüşmelerden hemen sonra deşifre edilen görüşme metinlerini verdim. Böylelikle görüşmecilerin görüşmeleri değiştirebilme, ekleme ve çıkarma yapma olanağı oldu. Görüşmeciler herhangi bir değişiklik talebinde bulunmadılar, ama bu uygulama sayesinde hayatlarını kendi "ellerinde tutmaktan" hoşlandıklarını belirttiler.

Araştırma temelde transseksüellerin bakış açılarını yakalamayı hedeflese de transseksüelliğe çeşitli disiplinlerin yaklaşımlarını ortaya koymak ve Türkiye'de toplumsal ve hukuki boyutlarıyla transseksüelliğin durumunu betimleyebilmek, mümkün olduğunca çok yönlü bakış açısı sağlayabilmek amacıyla konuyla ilgili uzman konumundaki kişilerle de görüşmeler yapmayı planladım. Bu kapsamda konuyla ilgili psikiyatri, tıp, sosyoloji ve psikoloji alanlarından birer uzmanla ve ayrıca emniyet görevlisi ve avukatla görüşme yapmayı düşündüm ve bu doğrultuda yarı yapılandırılmış görüşme formları hazırladım. Emniyet görevlisi ve psikiyatr ile yüz yüze görüştüm, avukat ile internet aracılığıyla iletişim sağladım. Tıp doktoru, sosyolog ve psikolog ise görüşme talebime olumlu karşılık vermediler. Bu da yeni uzmanlar arama ve yeni hayal kırıklıkları yaşamama neden oldu. Bu araştırmanın

16 LUBUNYA: TRANSSEKSÜEL KİMLİK VE BEDEN

en sıkıntılı süreçlerinden birisidir uzmanlar. Bu süreç, bir hafta boyunca, her gün yarım saatte bir telefonla aradığım halde bir türlü "yakalayamadığım" uzmanların bana acıyan sekreterlerinin kibarca boşa kürek çektiğimi belirtmeleriyle sona erdi.

Uzman görüşmeleri kadar verilerin toplandığı diğer kaynaklar da benzer şekilde sıkıntılıdır. Türkiye'de transseksüeller üzerine yapılmış yalnızca iki çalışmaya –Pınar Selek'in Ülker Sokak olaylarıyla ilgili *Maskeler, Süvariler, Gacılar* adlı kitabına ve Deniz Kandiyoti'nin "Pembe Kimlik Sancıları" isimli makalesine– ulaşabildim. Ankara'daki kütüphaneler de konuyla ilgili yabancı kaynak arşivi bakımından kısıtlıdır.

Son olarak belirtmeliyim ki, araştırma sürecinin başından itibaren, araştırma konusuna yönelik olarak destek veren kişiler, "transseksüellerin avukatlığını yaparak" onların "meşrulaşmasına" zemin hazırladığım yönünde eleştiren kişilerden sayıca azdır. Bu araştırmaya en büyük desteği verenler ise transseksüeller olmuştur.

Transseksüel Kimlik: İnşası, Algısı ve Pratikleri

BİLDİĞİMİZ tüm dünya tarihinde yaşamın cinsiyetlere göre biçimlendiğini görürüz. Toplumsal cinsiyet sistemleri, kimlikleri, bu kimliklere biçilen roller, işbölümü toplumdan topluma ve zaman içinde değişse de her topluluk ve toplumda böyle bir ayrım vardır. Ataerkil sistemde bu bölünme kadın ve erkek olmak üzere iki kategori üzerinden gerçekleşir ve erkeğin lehine işler. Bugün sosyal bilimlerde toplumsal cinsiyet olarak kavramsallaştırılan bu tartışmalar, 18. yüzyılın "akıl ve bilime" dayalı rasyonel erkek dünyasında az sayıda kadın tarafından dile getirilmeye başlamış, 70'lerin hızlı sosyal dönüşümlerinde teorileştirilerek günümüzün parçalı, çoğulcu ve farklılığı olumlayan post-modern ortamlarında erkekleri, eşcinselleri, transseksüelleri ve öteki ötekileri de kapsayarak genişlemiştir.

Günümüzde ataerkilliğin biyolojiyi temel alarak yaptığı kadın ve erkek eksenli dikotomik toplumsal cinsiyet sınıflamasını, biyolojiden bağımsız olmasa da biyolojiye indirgenmiş bir toplumsal cinsiyet anlayışını savunmak mümkün değildir. "Sosyal bilimler bu naif biyodeterminist görüşü reddeder."¹⁰ Kadın-erkek arasındaki farklılıklar doğal kabul edildiğinde, bu farklılıkların sürekli olarak "saplantılı" bir biçimde vurgulanmasına ihtiyaç duyulması bile toplumsal cinsiyetin kültürel bir inşa olduğunu ortaya koyar. Hatta "neyin doğal olduğu ve doğal farklılıkların nelerden oluştuğuna ilişkin kavrayışımızın kendisi kültürel bir oluşum, toplumsal cinsiyete ilişkin kendimize özgü dönüş biçimimizin bir parçasıdır."¹¹

Biyolojik indirgemecilik, aynı zamanda toplumsal cinsiyet sisteminin yalnız iki uçlu düşünülmesine de yol açar. Feminist teoriye kadar toplumsal cinsiyet konusunda kör olduğu söylenebilecek bilim ve felsefede 17. yüzyıldan günümüze kadar hâkim olan kartezyen anlayış

10. West ve Zimmerman 1987: 127-8.

11. Connell 1987: 113.

cinsiyetler dahil her şeyi iki kutuplu olarak sınıflandırmıştır. Dolayısıyla "kadın" ve "erkek" olarak tanımlanamayanlar büyük bir baskı ve dışlama yaşarlar. Bu durum yalnız transseksüeller için değil, aynı zamanda eşcinseller, "kılıbık kocalar", "kötü kadınlar" için de böyledir. Kişilerin ideal kadın ve erkeğe olan uzaklığıyla, toplumun o kişiye olan uzaklığı doğru orantılıdır.

Transseksüel kimlik, toplumsal cinsiyet tartışmalarına iki farklı yorumla girmiştir: Transseksüellik bir yanda ataerkil toplumsal cinsiyet kimliklerine meydan okuyan bir kırılma noktası olarak, diğer yanda da kraldan çok kralcı duruşuyla ataerkiliği yeniden ürettiği iddiasıyla yorumlanır. Hatta radikal feminist teorisyen Raymond¹² daha da ileri giderek, transseksüelleri "gerçek" kadınları ayartmak, yıkmak, içeri sızmak için tasarlanmış yaratık orduları, hilekâr ve tehditkâr ataerkilliğin robotları olarak tanımlar.

Transseksüeller toplumsal cinsiyet kimliklerini ataerkil mantık sınırlarında inşa ettikleri gerekçesiyle sık sık eleştirilmişlerdir. Görüşmeciler de ideal kadını bağımsız, aktif, kendi kendine yeten özelliklerle tanımlasalar da bir eş, bir sevgili olarak edilgen, duygusal, özverili, erkeğine bağlı, onun sözünü dinleyen, dinlemediğinde fiziksel şiddeti hak eden kadınlara dönüşüyorlar. DE transseksüel olan Derya ise "söz dinleyen" kadınlardan hoşlandığını, kendisinin de söz dinletenlerden olduğunu belirterek hem idealde hem de pratikte ataerkil mantığın sınırları dahilinde kalmakta, ne kadar itiraz etse de maço özellikleriyle ataerkilliği iki anlamda da yeniden üretmektedir.

Neredeyse tüm insan eylem ve ürünleri, simgeler ve dil, kişilik özellikleri ve hatta renkler cinsiyet temelinde sınıflandırılır ve böylece günlük yaşam pratiklerinde toplumsal cinsiyet ayrımı yeniden üretilir. On görüşmeci, meslekler ve ev işleri söz konusu olduğunda bu ayrımı reddederek ataerkil sınırlardan çıkmışlardır. Bu görüşmecilerin meslek ve ev işlerinde cinsiyete dayalı bir ayrım geliştirmemelerinin sebebi, Pınar örneğinde olduğu gibi, erkeklere uygun görülen işlerde çalışmış olmaları ya da çalışabileceklerini düşünmeleri olabilir. Ayrıca şansı olsa çocuk sahibi olmayı isteyen görüşmeciler, bunu "anne" olma özlemi ile değil, çocukları sevmek ve yaşlılıkta yalnız kalmamakla ilişkilendiriyorlar. Benzer şekilde ataerkilliğin en büyük kalelerinden olan evlilik kurumuna da eleştirel bir mesafede duruyorlar ve evliliği yoz bir ilişki olarak tanımlıyorlar.

Ataerkil olsun ya da olmasın, toplumsal cinsiyet kimliğinin sosyal bir inşa, üretilmiş bir yapı olması, transseksüellerin de hepimiz kadar "gerçek" olduğunu gösterir. Transseksüellerin ataerkilliği yeniden ürettiklerini söylemek bile transseksüellerin ataerkilliğin "gerçek" kadın ve erkekleri olduklarını kabul etmek anlamına gelir. Diğer yandan, "gerçeklik" konusu da kendi içinde tartışmalıdır.¹³

Transseksüellerin "gerçekliklerini" kabul ettirme çabaları ya da diğerlerinin kabul etme süreci, Garber (1992)'ın da işaret ettiği gibi, onların geçmek zorunda oldukları klinik testlerin yanında, bir sosyal test niteliği taşır. Başka bir deyişle toplumsal cinsiyet kimliği yalnızca bireyin kendisine ilişkin algısıyla değil, aynı zamanda diğerlerinin algısı ile de tanımlanır.¹⁴ ED görüşmecilerim için bu testi geçtiklerini hissetmeleri, bir erkekten kadınlıklarına dair aldıkları onayla mümkün oluyor. Bu onaya olan ihtiyaçları yaşam boyu yalnız ve sevgisiz kalmakla birleşince, Özlem'in "Yedi milyarlık bir dünyada tek başına kalmak, o anda karşına çıkan bir sevgiliye Allah gibi tapmanı sağlar," derken işaret ettiği gibi, duygusal ilişkilerinde partnerleri için her şeyi yapmalarına neden oluyor. Ceylan bu tutumlarının, hayatları boyu böyle bir ilgi ve sevgi görmemiş sevgililerini bir süre sonra "ne oldum delisi"ne dönüştürdüğünü belirtmiştir.

Transseksüellerin toplumsal cinsiyet konusundaki tutuculuğuna ilişkin olarak Shapiro (1991) terapi için bağımlı oldukları tıbbi kurumlara dikkat çeker. Transseksüelliğe dair biyomedikal ve psikolojik literatüre katkı sağlayan Benjamin –John Money, Robert Stoller ve Richard Green gibi – bazı araştırmacı ve klinikçilerin,¹⁵ kendilerini cinsellik konusunda daha bilimsel ve liberal tutumların gelişip yerleşmesine yönelik hareketin bir parçası olarak gördüklerini, ancak çalışmalarının yine de toplumsal cinsiyete dair oldukça geleneksel tutumları yansıttığını belirtir. Bu durum, doktorların CDO gibi önemli bir işleme karar verirken kendilerini haklı hissetme ihtiyaçlarından; bu operasyonun adaya zarardan çok yarar getireceğine emin olma gereksinimlerinden kaynaklanır – özellikle ameliyata kendini hazır hisseden adaylardan bazılarının transseksüel olarak teşhis edilmediği durumlarda önem taşımaktadır bu.

13. Bkz. Görüşmeler ve Batıdaki benzer tartışmalar için Griggs 1998; Shapiro 1991.

14. Bkz. Lucal 1999; cretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

15. Benjamin 1954; Money 1968; Green 1987.

Tıp kurumu, yalnızca CDO geçirmiş transseksüeller için değil, bütün transseksüeller için bağlayıcıdır, çünkü resmi makamlar cinsiyet değiştirme kararı konusunda tıp kurumunu ve literatürünü nihai merci kabul etmektedirler. Tıp, transseksüelleri ilk kez 1923'te transseksüellik kavramını kullanan Dr. Magnus Hirschfeld'le tanımıştır.¹⁶ Daha sonra cinsel davranış üzerine çalışmış önemli bir psikiyatr olan Stoller (1974), transseksüel kişiyi, anatomisini reddetmeksizin kendini karşı cinse ait hisseden; (ED transseksüeller için) penisini ve ereksiyonu erilliğini hatırlattığı için sevmeyen ve (yine ED transseksüeller için) kadın kıyafetine fetişi olmayan kişi olarak, günümüzdeki kullanımına benzer şekilde tanımlamıştır. 1994'te yayımlanan DSM IV'ten¹⁷ önce hastalık statüsünde olan transseksüellik, bu tarihten sonra cinsel kimlik bozukluğu olarak yeniden tanımlanmıştır.¹⁸ Buna göre transseksüellik, cinsiyetine ilişkin sürekli bir rahatsızlık duyma, cinsiyetinin gerektirdiği cinsel rol için uygun olmadığını hissetme, ve karşı cinsiyetle güçlü ve sürekli bir özdeşleşme kurma halidir.

Ayrıca tıp, eşcinselliği cinsel yönelimle, travestiliği de fetişizmle tanımlayarak transseksüellikten ayırır. Transseksüellik, travestilik ve eşcinsellik farklı eksenlerde tanımlanmalarına ve ataerkillikle farklı biçimlerde "kavgalı" olmalarına karşın sık sık birbirlerinin yerine kullanılır. Eşcinseller ve travestiler için biyolojik cinsiyetten rahatsız olmak ve değiştirmeyi istemek söz konusu değildir. Yaygın kanının aksine geyler "kadın gibi" ve lezbienler "erkek gibi" olmak zorunda değildirler. Travestiler de ameliyat olmamış transseksüeller değil, genelde kadın kıyafetleri giymekten cinsel haz alan heteroseksüel erkeklerdir.

Görüşmecilerin de kendilerini tanımlarken bu kavramları birbirinin yerine kullandıkları oldu. Travesti ve transseksüel ayrımını kimlik üzerinden değil, cinsiyet değiştirme ameliyatı üzerinden yapıyor, eşcinselliği de biyolojik cinsiyetle ilişkilendiriyorlar. Hatta transseksüelliği eşcinsellik ve travestilikten geçtikten sonra geline bir nokta olarak gören görüşmeciler de var. Dolayısıyla bilinçli veya bilinçsiz olarak cinsel yönelim ve cinsel kimliği birbirine karıştırarak üyesi olmak

16. Hirschfeld'ten önce Richard von Krafft-Ebing, transseksüel terimini kullanmamış olsa da "kendilerini karşı cinse ait hisseden eşcinseller" olduğundan bahsetmiştir. Eşcinselliği de akıl hastalığı olarak değerlendirmiştir.

17. Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı (DSM-IV). Türkiye'de de yaygın olarak Amerikan Psikiyatri ve Psikolojik Hastalıklar Akademik Kurumu tarafından yayımlanmıştır. www.psikiyatri.org

18. Teşhis kriterleri için bkz. DSM-IV 215-6.

istedikleri toplumsal cinsiyet kimliğine kıyasla anatomilerine öncelik veriyorlar.

Görüşmecilerin biyolojik cinsiyete yaptıkları bu vurguya ve toplumsal cinsiyet kimliklerinin ataerkil bileşenlerine karşın, transseksüel kimlik ve beden biyolojiye işaret eden cinsiyet (*sex*) ile sosyal bir inşa olan toplumsal cinsiyetin (*gender*) arasını açmak konusunda, bu alanda çalışanlar için önemli bir hareket alanı sağlamıştır. Hatta transseksüeller, feminist teorisyenleri kadınlığın ne olduğuna ilişkin yeniden düşünmeye ikna etmişlerdir.¹⁹ Ataerkilliği ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığı kavrayabilmek için yalnızca kadınlar üzerinden düşünmenin yeterli olmadığı, hâkim toplumsal cinsiyet sisteminin dışında olan herkesin hesaba katılması gerektiği artık açıktır. Günümüzde Batı'da toplumsal cinsiyet tartışmalarının geldiği noktada, farklılıklarıyla birlikte transseksüeller, *cross-dresser*'lar, *drag queen*'ler, *drag king*'ler ve baskın toplumsal cinsiyet sisteminin dışında yaşayan herkes *transgender* kavramı altında kimlik politikaları üretiyor.²⁰ Feminist yaklaşımlar, eşcinsel hareket, *queer* ve *transgender* politikaları artık yalnızca kadın ve erkek kimliklerini sorgulamakla kalmayıp toplumsal cinsiyet kimliklerinin bu iki sınıfın referans alınarak tanımlanmasına da karşı çıkmaktadırlar. Toplumsal cinsiyet tartışmaları, ırk, kimlik, rol, beden, cinsel yönelim gibi bileşenleri de içererek, "farklılıklarla" birlikte "eşitlik" in olanaklarını aramaktadır.

19. Bkz. Gamson 1997.

20. Daha fazla bilgi için bkz. Gagne ve Diğerleri 1997, Broad 2002.

Transseksüel Beden: İnşası, Algısı ve Pratikleri

"Transseksüel beden, beyaz ve erkek egemen tıbbi pratiğin epistemo-lojileri, radikal feminist teorisyenler ve toplumsal olarak cinsiyetlen-dirilmiş (*gendered*) deneyimlerin kaosunun bulunduğu savaş alanıdır: Transseksüel beden, kültürel dizgenin en yakıcı tartışmalar doğuran bölümüdür; ideal tipin üretilmesini sağlayan bir anlam makinesidir."²¹

Hepimiz bedenlerimiz üzerinde kontrolün kendimize ait olduğunu düşünürüz, ancak Foucault'dan beri sosyal bilimlerde beden, yeniden üretim, sınırlama, düzenleme ve temsiliyet²² açısından tartışılmaktadır. Başta fenomenolojik ve feminist yaklaşımlar, kartezyen anlayışın fiziksel çevrede bir nesne olarak konumlandığı bedeni ve akıl-be-den dikotomisini eleştirmektedir. Artık sosyal bilimlerde bireyler yalnızca ne düşündükleriyle değil, ne yaptıklarıyla da ilişkilendirilerek cisimleşmiş kişiler olarak ele alınmaktadırlar. Dolayısıyla bedenlerimiz sosyo-kültürel yönüyle toplumsal eylemi anlamak açısından önemli bir tartışma odağı haline gelmiştir.

Toplumsal cinsiyet kimliği açısından beden, siyasi mücadelede merkezi bir önem taşır. Feminist yaklaşımlar, kadın bedenine yönelik uygulamaları –kürtaj, gebelik, annelik– tartışmakta ve kadın bedeninin özel alanda konumlandırılışını, bir çıkış noktası olarak kültür-doğa ve dişi-eril karşıtlıklarını eleştirerek ele almışlardır. Örneğin Ortner (1996) toplumsal cinsiyet ilişkisinin bu bağlamda her zaman kültür-doğa sınırında yer aldığını belirtir. Kadının geleneksel toplumsal rolleri, kadın bedeni ve işlevlerinden –türün devamı, bebeğin emzirilmesi gibi– dolayı, kadına farklı bir fiziksel yapısı ve psikolojisi olduğunu, bunların da doğaya yakın olduğunu kabul ettirmiştir.

21. Stone 1991: 294.

22. Daha fazla bilgi için bkz. Turner 1984.

Dişi ve eril arasındaki biyolojik ve fiziksel farklılıklar, toplumsal pratikler tarafından toplumsal gerçekler haline dönüştürülene kadar toplumsal olarak bir anlam taşımazlar.²³ Dolayısıyla biyoloji değil, kültür kaderdir.²⁴ Ataerkilliğin hâkim olduğu her yerde, giyinme pratiklerinden siyasi karar alma mekanizmalarına erişebilme olanaklarına kadar her şey, biyolojik bedenlerin toplumsal olarak eşitsiz cinsiyetlendirilmesiyle inşa edilir. Toplumsal olarak cinsiyetlendirilmiş kıyafetler, saç modelleri, takılar ve kozmetikler olmadan kadın ve erkek daha çok birbirine benzer.²⁵ Gerçekte dişi ve eril farklı, kadın ve erkek aynıdır.²⁶

Bir transseksüel için ise beden aynı anda hem tiksinti ve nefret kaynağı, hem de hayranlık nesnesi ve başarıdır. Bir transseksüel için beden hem amaç hem de araçtır. Toplumsal cinsiyetler arasındaki eşitsizlik, cinsiyetlendirilmiş bedenler üzerinden sürdürüldükçe de transseksüel olmayanlara oranla transseksüel beden çok daha karmaşık ve kavgalı bir süreç olacaktır. Cinsiyet değiştirme ameliyatı geçiren transseksüeller ile geçirmeyenleri birbirinden ayırmak için –yanlış da olsa– farklı kavramların kullanılması bile bunu kavramamız için yeterlidir.

ED transseksüeller, penis yalnızca erkekliğin değil, aynı zamanda cinselliğin de simgesi olduğundan "erkek öznelliği"ne ilişkin diğer sınırlar durumu oluşturur.²⁷ Penisin bu işlevi, ED transseksüellerin penislerine duydukları nefreti ve ondan bir an önce kurtulmayı istemeleri ile DE transseksüellerin penis sahibi olma konusundaki tutumlarını da anlamamızı sağlar. CDO geçirmemiş görüşmecilerin neredeyse hepsi CDO'nun hayalini kuruyor ve –Derya hariç– "penis" kelimesini "telaffuz bile etmek istemiyorlar". Bu görüşmeciler, penislerini bedenlerinin bir parçası olarak değil, taşımak zorunda oldukları bir yük olarak görüyorlar. Yalnızca bir görüşmeci –Ceylan– "tam bir kadın" olmak için "ne olursa olsun" penisinden kurtulması gerektiğine inanmıyor. Dolayısıyla Ceylan üyesi olmak istediği toplumsal cinsiyet kategorisine dahil olmanın yolunun biyolojik cinsiyetin değişmesinden geçtiğini düşünmüyor. Bir görüşmeci ise müşteri taleplerinin penis sahibi olan kadınlar yönünde olduğu gerekçesiyle CDO geçirmeyi henüz düşünmüyor.

23. Lorber 1998: 19. 24. Butler 1990: 8.

25. Luca 1999: 784. 26. CDO'ya katılanlar için - <https://rantey.org>

27. Garber 1992: 97.

DE transseksüel ameliyatı ise günümüzde halen oldukça zor, daha az yaygın ve sonuçları klinik olarak ED dönüştürme operasyonu kadar tatmin edici değil.²⁸ Bu durum, tıbbi bir gerçek olduğu kadar sosyopolitik bir gerçektir. Cinsel değişim operasyonunda, üstü kapalı da olsa penisin yüceltilmesi durumu söz konusudur. Bu da "gerçek bir penisin" yapılamayacağı, sadece doğuştan var olabileceği duygusuna dayanır. Bu tarz bir yeniden yapılandırma operasyonuna soyunan erkek operatörler bireysel olarak teknik ilerlemeler kaydetmiş olsalar da, kültür yine de "gerçek bir erkeğin" bu rotada yaratılmasını hâlâ bütünüyle desteklememekte, gerçek erkek olmanın ölçütü olarak ekonomik ve kültürel yapıya bağlı, soğuk duşlar, sert fiziksel işgücü, bira tüketimlerini gibi erkeklik ritüellerini tercih etmektedir.²⁹

DE transseksüeller CDO konusunda ED transseksüellerle karşılaştırıldığında "şanssız" görülse de penise atfedilen anlamdan ötürü, toplumsal yaşamdaki görünürlüklerinin ve karşılaştıkları sorunların ED transseksüellere oranla daha az olduğu iddia edilir. Bir "kadın", erkek olmak istediğinde, aslında olduğundan daha iyisi olmaya çalıştığı için cesaretlendirilirken, bir "erkek" kadın olmak istediğinde tersi yaşanmaktadır. Diğer bir deyişle, erkek olmak, "insan olmak"la bir tutulduğundan, erkek olmak isteyen bir "kadın", aynı zamanda, toplumsal statüsünü yükseltmeye ve daha iyi bir konuma geçmeye çalışmaktadır. DE transseksüellerin toplumsal alanda görünümünün görece azlığı ve hatta ameliyat olmuş ve olacak olan DE transseksüellerin sayısının ED olanlardan düşük oluşu da benzer nedenlerle açıklanır.³⁰

DE transseksüel cinsiyet değiştirme ameliyatının gelişmesindeki sınırlara rağmen, endokrinoloji ve plastik cerrahinin gelişmesi ve cinsiyet hormonlarının keşfi ile transseksüel beden, toplumsal cinsiyeti paradoksa dönüştürür. "Bir yanda kadın ve erkeğin kimyasal olarak birbirinden farklı olduğu bilgisi; diğer yanda ise her cinsiyetin söz konusu kimyasallarla diğeri olarak yapılandırılabilir olduğu gerçeği bir arada bulunmaktadır."³¹ Biyolojik cinsiyet toplumsal cinsiyeti belirlediği ölçüde kendini belirsizleştirir.

Günümüzde, CDO geçirmek isteyen bir kişinin ilk olarak transseksüel olarak teşhis edilmesi, bunu izleyen iki yıl boyunca kişinin karşı

28. DE CDO 1935'te yapılmaya başlamış, bugün halen kullanılan penis yapma yöntemini ise 1953'te Dr. Georges Burou bulmuştur. Daha fazla bilgi için bkz. Brown 2003; Bulough 2000; Reitz 2003.

29. Garber 1992: 104. 30. Bulough 1974; Woodhouse 1989.

31. Hausman 1992: 284.

cinsiyetin bir üyesi olarak, uyum sorunu olmadan yaşaması beklenmektedir. Bu dönemin altıncı ayında hormon tedavisi gündeme gelir ve nihayet kurulun alacağı karar sonucu CDO gerçekleşebilir. "Cinsiyet değiştirme ameliyatı sonrasında, yumurtalıklar ve yardımcı iç üreme sistemi cerrahi olarak alınmış; hormonlar ve cinsel organ kimyasal ve cerrahi olarak yeniden yapılandırılmış olurken, kromozom yapısı aynı kalır."³² İkincil cinsiyet özellikleri ise cinsiyet hormonu kullanımı ile vücut hatlarının, kıl yapısının ve dağılımının değişmesiyle gerçekleşir. Ayrıca adem elmasının küçültülmesi, göğüs ve yüze silikon koyulması gibi estetik operasyonlar da mümkündür.

Görüşmeciler de kimliklerindeki "farklılıkları" net olmasa da fark etmeye başladıkları çocukluk dönemlerinde "karşı cinsten" kardeşlerinin kıyafetlerini giymiş; kimileri ergenlik dönemlerinde kıllarla boğuşmuş ve ailelerinin yanından ayrılmaları ile birlikte "sınırsız" bir yeniden yapılanma sürecine girmişlerdir. Görünümelerini değiştirdikten sonra aynanın karşısında, yıllardır hayalini kurduklarını başarmış olduklarını görmüşlerdir. ED transseksüellerin genellikle görünümlemlerini değiştirdikleri ilk zamanlarda oldukça frapan ve abartılı olmalarını ise Buse yıllardır bastırılmış duyguların ani patlaması olarak değerlendirerek, birçok kişinin transseksüellerin neden karikatürize edilmiş ve abartılı bir kadın görünümüne sahip olduklarına ilişkin merakını da yanıtlamaktadır.

Ancak bu başarı CDO geçirmediği, her banyoya girişte hayal kırıklığına dönüşür, çünkü CDO yalnızca "beden ve zihin arasındaki uyumu" sağlamakla kalmaz, kendilerine ve kadınlıklarına (ya da erkekliklerine) olan güveni pekiştirir. Ayrıca ameliyat sonrası nüfus cüzdanının renginin değişmesi, ciddi sıkıntılar yaşadıkları resmi işlemleri, kimlik göstermeleri gerektiği durumları vb. de kolaylaştırır. CDO yalnızca kişi hazır olmadan gerçekleşirse sorun olur ve ameliyat sonrası orgazm olamama endişesi hep mevcuttur.

Penisten başka hiçbir birincil cinsiyet özelliği, görüşmeciler tarafından dile getirilmemiştir. Örneğin kromozom yapısından nefret ettiğini belirten görüşmeci olmamıştır. İkincil cinsiyet özelliklerinin yeniden yapılandırılması ise genellikle vücuttaki kılların yapısının ve dağılımının hormon iğneleri kullanılarak değiştirilmesiyle başlar. Hormon kullanımına, ailenin yanından ayrılmadan başlanabilir ve kurallı giden bir CDO süreci söz konusu olmadığı sürece illegal olarak elde

26 LUBUNYA: TRANSSEKSÜEL KİMLİK VE BEDEN

edilir. İllegal yollardan edinildiği için fiyatı yüksek olan hormon iğnelerinin gelişigüzel kullanılmasının yaratacağı olumsuz etkilerden haberdar olsalar da yumuşak bir ten, ince bir ses ve "doğal" göğüsler için bu risk almaya değerdir.

Bazı görüşmeciler adem elmasının törpülenmesi ve göğse silikon koyulması gibi estetik ameliyatlara geçirmişler. Tıp doktoru olan ED transseksüel bir arkadaşlarının, eril bedende bir tane fazla olan kaburga kemiğini aldırılmayı düşünmesi ise bu konuşmanın geçtiği yerdeki görüşmeciler tarafından abartılı bulunmuştur. Bugün giyim ve makyaj seçimleri oldukça sade olan tüm görüşmeciler, genel olarak görünümünün son halinden memnun olduklarını söylemektedirler.

Günlük Yaşam

Eril Bedendeki Kadın, Dişi Bedendeki Erkek

Görüşmecilerin doğum tarihleri 1958 ile 1981 yılları arasında değişiyor. Okşan ve Pınar kırsal alanda, diğer görüşmeciler kentte doğmuşlar. Ebeveynlerinin eğitim düzeyleri, görüşmecilerin büyük kısmı tarafından belirtilmedi. Belirtenlerden yalnız birinin babası üniversite mezunu. Geri kalanının meslekleri çeşitlilik gösteriyor. Yine belirten görüşmecilerin annelerinin eğitim düzeyleri babalara oranla daha düşük ve geneli ev kadını.

Görüşmecilerin hepsinin kardeşi var. İki görüşmecinin ayrıca ebeveynlerden birinin ikinci evliliği dolayısıyla üvey kardeşleri de var. Görüşmecilerin hepsi çocukluk döneminde kardeşleriyle ilişkilerinin iyi olduğunu, özellikle "karşı cinsten" kardeşlerle daha fazla zaman geçirdiklerini ve onlarla daha iyi anlaştıklarını belirttiler.

Anne-baba ile olan ilişkiler ise kardeşlerle olduğu gibi değil. Görüşmecilerin büyük kısmı çocukluğunda ebeveynlerinin birinin ya da her ikisinin de tutumları nedeniyle sıkıntı yaşamışlar. Bu durum, görüşmeler sırasında konuyla ilgili soruları yanıtlamak istememelerinden de anlaşıldığı gibi, hâlâ hayatlarında etkili olmaya devam ediyor. Görüşmecilerden dördü anne-babalarının kendi aralarında geçinemediğini; beşi de ebeveynlerinin çocuklarına karşı ilgisiz ya da baskıcı olduklarını belirttiler.

Çocukluğu babasız ve ilgisiz bir anne ile mutsuz ve yalnız geçen Ceylan'ın bu durumu bugün hayata karşı karamsar duruşunda etkilidir. Babasını başta alkol kullandığı ve işi nedeniyle ailesine yeteri kadar zaman ayırmadığı için sevmediğini söyleyen Ayşe ise bugün durumunu babasıyla olan ilişkisi doğrultusunda değerlendirmekte ve oldukça dikkat çekici bir yorumla erkekleri elde etmeye çalışmasının altında babasından intikam alma isteğinin yatıyor olabileceğini düşünmektedir. Buse ise annesinin gözünde babasına karşı gelecekteki kurtarıcısı-

dır. Buse'nin de görüşmede belirttiği gibi, toplumumuzda kız ve erkek evlada yüklenen roller ve beklentiler farklılaşmakta; kızlar evlendikten sonra eşinin ailesi ile, erkek ise ömür boyu kendi ailesi ile tanınlanmaktadır. "Erkek" çocuğun özellikle anneler için yaşlılık güvencesi olarak görüldüğü toplumumuzda, annesine çok düşkün olan Buse, çocukluğunu annesini kurtarmak için erkek olmak zorunda olduğunu düşünmek ve içindeki "kadını" susturmakla geçirmiştir. Bu durum Buse'nin ilerleyen yaşlarda Bülent Ersoy'a olan nefretinde de etkili olmaktadır.

Görüşmecilerden yalnız Okşan ailesinin maddi sıkıntı yaşadığını belirtmiştir. Maddi durumları iyi olan Özlem ve Zeynep koleje gidebilmiştir. Özlem başına gelen bir olay sonrasında okuldan atılmış ve daha henüz çocukken ailesinden ayrılmıştır. Çok erken yaşlarda ailesini değiştirmeyi isteyen Zeynep ise maddi durumlarının bozulması nedeniyle devlet lisesine devam etmek zorunda kalmıştır.

Görüşmeciler ebeveynlerinin çocuklarına toplumsal cinsiyete dayalı eğitim verdiğini belirtmiş ve Buse'de olduğu gibi bu durumun olumsuz sonuçlarıyla karşılaşmışlardır. Pınar ise ailesini bu konuda suçlamakta ve onların cinsiyete dayalı eğitim vermemiş olmalarının bugünkü durumunda etkili olduğunu düşünmektedir. Durumuyla ilişkili olarak ailesiyle sorun yaşamayan ve çocukluğunda "kız gibi davranabilme lüksüne" sahip olan Pınar, diğer görüşmecilerin sık sık dile getirdikleri ve rahatsız oldukları "erkek gibi ol" uyarısıyla karşılaşmamış, cinsellik konusunda daha tutucu olduğu düşünülen kırsal bölgede yetişmiş olmasına karşın çevreden de olumsuz tepki almamıştır. Ancak diğer görüşmecilerin lüks saydığı bu durumu Pınar olumsuz değerlendirmekte ve belki de diğerlerinin yaşadıklarını göz ardı ederek, toplumsal cinsiyete dayalı eğitimi "çare" olarak görmektedir. Dolayısıyla bugün kendisi çocuklarını yetiştirirken cinsiyet "ayrımı" yapmaktadır. Diğer yandan aynı eğitimden geçen kardeşlerinin transseksüel olmamalarından hareketle ailesine karşı yaptığı suçlamayı geri çekmektedir. Zaten Pınar'ın ailesi de "iş ciddiye binince" önlem olarak çocuklarını evlendirme yoluna gitmiştir. Kısacası aileler genel olarak çocuklarının transseksüel olmalarına, içselleştirdikleri toplumsal önyargılarla tepki vermiştir.

Transseksüel olduğunu fark etme süreci ise karmaşık bir süreçtir. Bütün görüşmeciler, altı gibi erken bir yaşta kendilerinde birtakım farklılıklar olduğunu düşündüklerini, ancak bunların ne olduğunu bilemediklerini belirttiler. Bu farklılıklar en başta, "diğer erkeklerin"

yapmaktan, giymekten, oynamaktan hoşlandıkları hiçbir şeyden "diğer erkekler gibi" hoşlanmamaları şeklinde ortaya çıkmıştır. DE transseksüel olan Derya için de durum bunun tam tersidir. ED transseksüel olan görüşmeciler, erkeklerin oyunlarına katılmazken, onlarla ilişkileri de kız arkadaşlarıyla olduğu kadar iyi olmamıştır. Aksine özellikle varsa kız kardeşle birlikte evcilik oynama, onun kıyafetlerini giyme, onun arkadaşlarıyla beraber olma, oyunlarda anne rolünü üstlenme gibi kendilerinin ifadesiyle "tipik" hikâyeler anlatıldılar.

Görüşmecilerden yalnızca ikisi çocukluklarının mutlu geçtiğini belirtmelerine karşın, ergenlik dönemi onlar için de zor geçmiştir. Her ne kadar ergenlik herkes için problemlili bir dönem olsa da, görüşmecilerin ergenliğe özgü sıkıntıları ve aile içinde yaşanan gerginliklerin yanı sıra durumları ile ilişkili problemleri bu dönemde artmıştır. Yaşlarının ilerlemesiyle kendilerinde bir farklılığın olduğundan emin olmaya başlamışlardır. Ancak bu farklılığın adını koyamamak, ne olduğunu bilememek onların aile ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerine olumsuz yansımıştır. Aileleriyle olan ilişkiler zayıflarken, bu farklılığın arkadaşlarıyla ilişkilerine yansımaması için ED görüşmeciler lise döneminde sevgili olarak kız arkadaş edinmek, erkeklerle birlikte kavgalara girmek gibi yolları denemişler.

Bu dönemde yaşanan travmatik olaylardan biri cinsel tacizdir. Toplumumuzda cinsel tacizin, eşcinsel ve transseksüelliğin ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Cinsel tacize uğrayan üç görüşmeciden Pınar, henüz ilkokuldayken ve hatta öğretmeni tarafından istismar edilmiştir. Akrabaları tarafından taciz edilen diğer iki görüşmeciden Derya, olayın hemen ardından durumu ailesine anlatmış, ancak ailesi taciz eden akrabayla Derya'yı bir daha karşılaştırmamak dışında bir önlem almamış ve olayı yaşanmamış saymıştır. "Namus"una çok düşkün olan toplumumuzda bu tür olaylar karşısında sessiz kalmak, çocuğun psikolojisini göz ardı etmek ve olayı yok saymak tipik bir davranış örüntüsü olarak devam etmektedir. Suçu işleyen ceza madadığından bunu yineme olasılığı artmakta, mağdur ise yaşamı boyunca etkisinde kalacağı bu olayla baş başa bırakılmaktadır. İlayda'nın ailesi "Neden başkasına değil de sana," diyerek çocuklarının bu olayın gerçekleşmesindeki rolünü sorgulamıştır. Bu yaklaşım, cinsel tacizin gerçekleşme nedenini mağdura bağlayarak suçluyu aklamakta, yukarıda belirtilen yaygın kanaatin aksine, "bu tür eğilimi" olanların "bu tür muamelelere" maruz kalmasının kaçınılmaz olduğunu varsaymaktadır. Cinsel tacize uğrayan herkesin eşcinsel ya da transseksüel oldu-

ğunu söylemek kuşkusuz yanlıştır. Bu tür olaylarda kurban konumundaki kişi için asıl tehlikeli olan, ailelerin böyle büyük bir travmatik olay yaşamış olan çocuklarını bu tür sorgulamalarla suçlamalarıdır.

Lise döneminin ardından, eğitimini tamamlamak için üniversiteye devam eden sadece üç görüşmeci vardır. Bunlardan Ayşe mezun olmadan içine düştüğü boşluk hissinden dolayı üniversiteyi yarıda bırakmış. Ceylan ise sınavı kazandığı halde okula gidememiş. Yalnızca Zeynep üniversite eğitimini tamamlayabilmiş. DE transseksüel olan Derya'nın liseyi bitirmesine bile izin vermeyen annesi, onu okuldan alarak "düzeler" umuduyla Derya'dan yaşça büyük biriyle evlendirmiş.

Ayrıca iki görüşmecim liseden sonra askere gitmişler. İlayda, ailesinin çevreye karşı zor durumda kalmaması için askere gitmeyi ailesine karşı bir görev olarak yapmış; Pınar askerliğini de rahat geçirdiğini belirtmiştir.

Diğer yandan, ergenlikle birlikte "içteki" duygular artmış, birçoğu bu duyguları yukarıda belirtilen yolları deneyerek bastırmaya çalışmış; bazıları ise örneğin kaşlarını alarak, tırnak cilasası sürerek ifade etmeye başlamıştır. Görüşmecilerin bu sorgulamalarda, yalnız ve korku dolu geçen zamanlardaki baş kahramanları Bülent Ersoy olmuştur. Bülent Ersoy'u tanımak, "dünyada tekim" düşüncesini, "bir ben bir de Bülent Ersoy" a dönüştürürken; her ne kadar rastlantısal da olsa "ortama" girişlerinde etkili olmuştur. Kendilerinden başka birinin de kendileri gibi olduğunu bilmek, tanımadıkları bir "eşcinsel" tarafından bir barda, yolda, parkta "fark edilmelerini" hızlandırmıştır.

"Ortama" girmek, kendileri gibi kişilerle tanışmak, yalnız olmadıklarını öğrenmek görüşmecilerde büyük bir rahatlama ve kendini daha fazla ifade etme şansıyla beraber, ailelerle ilişkilerin bozulmasına ya da anlaşmazlıkların derinleşmesine de neden olur. Bu gerginlik, ailelerin çocuklarının durumlarını öğrenmeleri ile büyük bir krize dönüşür. Herkes için oldukça sancılı geçen bu süreçte, aileler bu krizi çocuklarını öldürmeye çalışmak, onları evlendirmek ya da bir uzmana götürmekle çözmeye çalışmışlardır. Bu kriz döneminde dikkati çeken önemli bir nokta, kan bağı olmayan akrabaların olaya daha soğukkanlı yaklaşımları, konuyla ilgili bilgi edinmeleri ve görüşmecilere ve ailelerine yardım etmeye çalışmalarıdır.

Aile bireyleri tarafından öldürülmeye çalışılan görüşmeciler, kısa süre içerisinde evden ayrılmıştır. Evlendirilen Pınar ve Derya, evlilik dönemlerini zor geçirmişlerdir. Bu sıkıntılı döneme rağmen yeniden evlenebileceklerini belirten bu görüşmeciler, sahip oldukları çocukla-

rını o zor dönemin bugüne kalan iyi yanı olarak görmektedirler. Bu iki çarpıcı örnek, bir çözüm olarak denenen evliliğin yalnız görüşmeci için değil; aynı zamanda eşler ve çocuklar için de olumsuz olduğunu göstermektedir. Evlendirmek öldürmeye teşebbüs etmenin yanında daha masum görünüyor belki, ama ikincisi görüşmecilerin anlık bir tepki olarak daha kolay tolere edebildikleri bir durum. Pınar ve Derya ise görüşmelerinde de söyledikleri gibi *ölmekten beter* bir durumu hayatlarının bir döneminde her gün her saat yaşamışlardır.

Bu krizin çözümünde çocuklarını öldürmek ve evlendirmekten farklı olarak *mantıklı* bir yol seçen aileler ise bir psikiyatra danışmışlardır. Psikiyatri süreci, doktorun dönüştürme tedavisi uygulamak istemesi gibi *mantıksız* bir şekilde veya doktorun durumu aileye açıklaması ve ameliyatın kişi için gerekliliğini anlatması gibi *mantıklı* bir şekilde yaşanmıştır. Ailelerden bazıları, transseksüel teşhisi koyan ve bunun ne olduğunu anlatan doktora karşı da saldırgan tavırlar sergilemiş ya da en azından doktoru ve söylediklerini yok saymıştır. Dönüştürme tedavisi, ailesi için denemeyi düşünen bazı görüşmeciler tarafından kabul edilmiş, herhangi bir kişinin bu durumu herhangi bir şekilde dönüştüremeyeceğine inanan görüşmeciler tarafından da reddedilmiştir. Dolayısıyla mantıklı görülen bu yol, istediğini duyamayan aileler için bir çözüm olmazken istediğini duyan ailelerin, yani dönüştürme tedavisinin mümkün olduğunu öğrenen ailelerin kandırılmaları ile sonuçlanmıştır. Bugün dönüştürme tedavisinin mümkün olmadığı kabul edilmektedir, hatta uygulanmasının yol açacağı sorunlar nedeniyle tıbben yasaklanmıştır.

Dönüştürme tedavisi, "boşa kürek çekmek" olsa da halen Türkiye'de bazı doktorlar tarafından, eşcinsel ve transseksüellere uygulanmaktadır. Dolayısıyla hem etik, hem de tıbbi anlamda yanlış olan dönüştürme tedavisi hakkında ve transseksüel teşhisi konulan kişiler için nasıl bir psikiyatrik yardımın "doğru" olacağı konusunda Hacettepe Üniversitesi doktorlarından Prof. Dr. Ayşe Uluşahin'le görüştüm. Kendisi, prosedürlerin tam ve doğru uygulandığı bir kurumda çalıştığından dönüştürme tedavisi uygulayan bir doktorla karşılaşmamış olduğunu belirtti. Diğer yandan, kendilerine müracaat edenlerin, Uluşahin'in de belirttiği gibi genellikle DE transseksüeller olduğunun ve aileleri tarafından desteklendiğinin altı çizilmelidir:

Biz Amerikan Psikiyatri Birliği'nin kriterlerini kullanıyoruz. Bunun dışında Türkiye Psikiyatri Derneği'nin böyle bir kuralı yok ama yaygın olarak kullanılıyor... Transseksüelliğin tanımı, karşı cins gibi hissetmek, yaşamak is-

temek, karşı cinsin kıyafetlerini giymek. Travestizm tamamen farklı bir şey. Travestizm, cinsel doyum için karşı cinsin kıyafetlerini giymektir. Transseksüalizmle aynı şey değil... Homoseksüellikle transseksüellik de çok farklı. Hatta transseksüel ve homoseksüel olabilir bir insan; yani erkekten kadın olmak isteyip kadınlardan hoşlanabilir. Dolayısıyla aşama değil; bir arada da bulunabilecek, tamamen farklı durumlar... Bize bu konuda başvuranlar çok sayıda değil. Genellikle kadından erkeğe dönmek isteyenler başvuruyor. Temel şikâyetleri de: "Ben ameliyat olmak istiyorum. O yüzden buraya geldim. Ben erkek gibi hissediyorum." Yakın zamanda erkekten kadına dönmek isteyen yalnızca bir kişi oldu. Dışarıda ameliyat olmak çok kolay oluyor. Hiç böyle psikiyatri tedavisi, bunun koşulları gerekmiyor. Onun için bize başvurmuyorlar. Kadından erkeğe daha komplike bir ameliyat. Dolayısıyla daha kurallı gitmek durumunda kalıyorlar. Bir de erkekten kadına dönenlerin çoğu fahişelik yapıyor. Dolayısıyla paraları oluyor, dışarıda halledabiliyorlar...

Bugüne kadar çok fazla vakamız olmadı. Bir merkezimiz var, cinsel kimlik değiştirme ameliyatlarıyla ilgili bir merkez. Oradan onay çıkıyor. On vaka falan gördük son iki, üç senedir. Süre daha fazla oldu, ama on vakayı geçmemiştir. Az sayıda vakayla karşılaştık, çünkü çok zahmetli bir iş buraya başvurmak. Çok beklemek gerekiyor, çok kuralı var. Onun için az. Caydırıcı bir şey oluyor. Başka yerde hallediyorlar... Bizim gördüklerimiz esas olarak kadından erkeğe dönmek isteyen transseksüeller. Toplumda sayı ne kadar, bilmiyorum. Sanki diğeri daha fazla. Çok endikasyonlu olmamış olabilir yapılan ameliyatlara... Benlik algısının mutlaka toplumdan topluma değişen özellikleri var; ama transseksüellik için, cinsel kimlik için, toplumdan topluma çok değişeceğini zannetmiyorum... Mesela ameliyat kurallarında tartışmalı şeyler var. Farklı gruplar, farklı yaş sınırları alıyorlar. Bir kısmı, alt sınır olarak on sekiz gibi oldukça genç bir yaşı alıyor. Bir kısmı onu daha yükseltiyor. Bir kısmı üst sınır koyuyor, o yaştan sonra olmasın diye. Bir kısmı, şizofreni gibi bir ruhsal hastalığı varsa ameliyat olmasın diyor. Bir kısmı, fahişelik yapıyorsa aracı olmayalım, diyor. Tabii, ahlaki bir şey sokuyor. O ne kadar doğru bilmiyorum. Öyle bir yargılama uygun mu, ben emin değilim...

Dönüştürme tedavisi yapmıyoruz, boşa kürek çekmek... Onu nasıl yapıyorlar, yapabilen olmuş mu ben bilmiyorum. Bizim her türlü cinsel problemde yaptığımız, özellikle transseksüellikte, onunla arasını düzeltmek, uygun şekilde ifade etmeye yönelmektir. Transseksüellikte hiçbir şekilde geri döndürme olmaz... Böyle bir tedavi yapan doktor Psikiyatri Demeği'ne şikâyet edilebilir. Dönüştürme tedavisi diye bir şey bilmiyorum gerçekten... Gerçek durumu anlamak için biraz üzerine gitmiş olabilir doktor, dönüştürme niyetiyle yapmamış olabilir. Transseksüeller yaşam koşulları nedeniyle biraz hassas olabilirler ve genel olarak toplumda herhangi birisi gibi beni değiştirmeye, dönüştürmeye çalışıyor, diye algılayabilirler. Erkeklik hormonu verip, yeniden erkek yapmaya çalışmanın falan bir faydası olmuyor, onlar denenmiş şeyler...

Ameliyata kurul karar veriyor. İki yıllık bir psikiyatri izlemi gerekiyor. Tedavi değil, izlem. Bunda beklediğimiz, karşı cinsin kimliği ile yaşayabiliyor mu, ona adapte olabiliyor mu, bir uyum sorunu var mı. Bunun altıncı ayında hormon tedavisine başlanıyor. Geriye dönüşü olmayan ameliyatlara, penis kes-

me ya da rahmin alınması gibi, bu iki senenin sonunda onaylanıyor. Bu iki yıl karşı cinsin kimliğinde yaşaması bekleniyor. Bu sadece bir takip dönemi; değiştirmeye yönelik bir gayret yok... Aileler, okul esnek davranmalı onlara karşı. Mesela ben oğlumun okulundan biliyorum, bir kız öğrenci vardı, etek giymediği için okula gitmedi. Okulda pantolona izin çıktı. Bu bir okulun göstermesi gereken bir esneklik. Kızken erkek olmak isteyen bir transseksüelin hakikaten çok zoruna gidebiliyor etek giymek. Bu nedenle okulu bırakan çok oluyor. Dolayısıyla biraz esnek olmak, destekleyici olmak gerekiyor. Aileye düşen de bunun daha kurallı ve daha hijyenik koşullarda yapılmasına destek olmak. Yapıyorlar da bizim gördüklerimiz, bize gelenler. Bize gelenler, o kurallı zor süreci kabul edenler. Orada aile desteğini görüyoruz. Erkekten kıza daha zor denir, orada da görüyoruz... Bu iş çok zor bir iş. Bir maraton bu her açıdan. Fiziksel olarak çok ağır ameliyatlara geçiriyorlar; sosyal olarak sandığımız kadar olmasa da baskı altındalar. En azından ilk açıklayana kadar. Dolayısıyla intihar muhtemelen çok yüksek oranda, ama tam oranı bilmiyorum. (Hacettepe Hastanesi, 8 Aralık 2003.)

Bugün, bütün görüşmeciler durumlarını tam olarak bildiklerini ve bundan dolayı bir pişmanlık ya da huzursuzluk yaşamadıklarını ifade ediyorlar. Ancak aradan uzun yıllar geçmesine ve hatta aileleri tarafından "affedilmiş" olmaların karşın, "kadın" olarak ailesinin karşısına çıkamayacağı için hâlâ ailesi ile görüşemeyen görüşmeciler var. Bugün ailesi ile ilişkileri iyi olan görüşmeciler bunun için yıllarca beklemek zorunda kalmışlar.

Kadın Olmak ve Fuhuş

Para karşılığı cinsel ilişki, para kullanmaya başlanmasıyla eşzamanlı olarak ortaya çıkmıştır. Modern toplumlarda düzenli tıbbi muayene-neden geçme ve vergi ödeme koşuluyla fahişelik meşrudur. Araştırmalar fahişeliğin ekonomik nedenlerden kaynaklandığını ve kadınlara yönelik iş alanlarının azalmasının fahişeliğin artışında rol oynadığını göstermekte ve fahişelik hareketinin yoksul ülkelerden zengin ülkelere doğru olmasını da ekonomik nedenlerle açıklamaktadır. Ancak toplumumuzda fahişelerin kolay para derdinde olduğu, transseksüellerin de fuhuş yapabilmek için transseksüel olduğu düşüncesi yaygındır. Fahişeliğin sonuç değil neden olduğu görüşü, transseksüeller söz konusu olunca, bir varoluş şeklini kolay yoldan yok saymaktır.

Görüşmecilerin de belirttiği gibi, kolay para için bu işi kadın kılığında yapan erkekler vardır. Hatta yalnızca erkeklerle bir erkek olarak beraber olabileceğini bilmediği için kadın kılığında sektöre giren gey-

ler de vardır.³³ Ancak bir transseksüel için durum "kolay para"dan çok, "başka iş yok"tur. Görüşme yapmadığım, ama tanıştığım ya da bana anlatılan ve *eskiden* tıp doktoru, polis, öğretmen olan transseksüeller durumlarının öğrenilmesiyle işlerini kaybetmişlerdir. Gerçekten de Türkiye'de özellikle bir ED transseksüelin "Olacak O Kadar" programı dışında istihdam edildiğini bilen var mı? Görüşmeciler de kolay para iddiasını, fahişeliğin maddi-manevi yükü çok ağır bir iş olmasından dolayı, öfkeyle reddediyorlar. Kaçırılma, tecavüze uğrama, ilişki sonrasında ücret alamama gibi sıkıntıların yanında, gündüz yaşanıp gece uyunan sıradan bir hayat özlemi en başta gelen sıkıntılar olarak gösteriliyor.

Görüştüğüm bütün ED transseksüeller fuhuş yapmış ve bazıları halen yapmaktadırlar. Fuhuşla ailenin yanından ayrıldıktan sonra tanışmışlar. Aile bireyleri ile yaşanan gerginliğin tırmanması ve başarısızlıkla sonuçlanan çözüm yollarının ardından, yalnız olmadığını bilmenin de verdiği cesaretle evden ve oturdukları şehirden ayrılan görüşmeciler, "yeni hayatlarına" başlamak için İstanbul'un daha büyük, kalabalık ve tehlikeli bir şehir olması gibi "itici" özelliklerinden dolayı mekân olarak Ankara'yı seçmişlerdir. Ailenin yanından ayrılmak, fuhuşla tanışmalarına neden olmakla beraber görünümlerini geçici olarak değil, süresiz ve istedikleri gibi değiştirme olanağı da sağlamıştır. Dolayısıyla fuhuşla, o güne dek istedikleri görünümü kazanmanın zorunlu bir sonucuymuş gibi tanışmaktadırlar.

Fuhuş yapmış ya da yapmakta olan on görüşmeciden –DE transseksüel olan Derya hiç fuhuş yapmamıştır– beşi görünümlerini değiştirmeden önce çeşitli işlerde çalışmışlar. Tekstil, turizm gibi özel sektörlerde çalışmış olan görüşmecilerin üçü, patronlarının *eşcinsel* olduklarını anladıkları an kendilerini işten çıkarttıklarını ifade etmişlerdir. Farklı cinsel kimliklerin dışlanması, iş sahasında da yaşanmakta, transseksüeller de fahişelik yapma nedenleri olarak bunu göstermektedirler. Sıradan bir işte ortalama bir ücret kazanmayı hayal etseler de bunun olanaklarını görünümlerini değiştirdikten sonra neredeyse hiç zorlamamışlardır.

"Selin: Geçimini fuhuşla sağlıyorsun.

Ayşe: Yok, Kültür Bakanlığı'nda sekreterim.

(*gülüyoruz*)" (Ayşe'nin evi, 6 Aralık 2003).

Bu yanıt, o an güldürmekle birlikte; aslında oldukça düşündürücü-

dür de. Yanıtın altındaki "sorduğun da soru mu, bir transseksüel başka ne yapabilir" ifadesi, bu kişilerin gerçekten hiçbir seçenekleri olmadığına ne kadar çok inanmış olduklarını gösterir. Fuhuşu onlar için tek geçim kaynağı kılan şey büyük ölçüde, yaşadıkları dışlanmadır belki, ama Okşan'ın bir zamanlar ticaretle uğraştığını, hatta ekonomik krizden dolayı kapattığı dükkânında on üç çalışanı olduğunu ve halktan olumsuz hiçbir tepki görmediğini anlatması, "öğrenilmiş çaresizlik"inde bunda etkisi olduğuna işaret ediyor. Diğer yandan Zeynep, "Aklım yeter, gücüm yetmez. Bu sefer ben bunalıma girerim, bir çelişki yaşarım," diyerek, fuhuş yapma zorunluluğundan kurtulmaya çalışmanın anlamsız olduğunu ifade ediyor.

Şansları olsa hangi mesleğe sahip olmak istediklerini sorduğumda ise dört görüşmeci, haklının yanında olmak, mağdur insanları korumak ve savunmak için hukukçu olmak istediklerini söylemişlerdir. Bu yanıt, kendilerinin yaşamda haksızlığa uğramış ve uğramakta olmalarını düşünmeleriyle ilişkili olarak değerlendirilebilir. "Cinselliği önde değil, bir kenarda, sesiyle bir yerlere gelmiş" bir şarkıcı olmak isteyenler de kendileriyle ilişkili her şeyin transseksüel olmaları ile tanımlanmasından duydukları bıkkınlığı dile getiriyorlar. Gazeteci olmak isteyen Okşan ise bir kez daha hayallerini gerçekleştirebileceğini, çıkarmayı planladıkları dergiden bahsederek gösteriyor.

Görüşmecilerin ortalama aylık kazançları, bir buçuk milyar ile on milyar (bin YTL - on bin YTL) arasında değişiyor. Zeynep, bazen bir gecede bir milyar kazanılabildiğini, bazense bir hafta boyunca hiçbir şey kazanılmadığını belirtti. Kazandıklarının kısa zamanda birikim yapmalarını sağlayacak miktarda olup olmadığı ve bu birikimle bir işyeri açmayı düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda ise yanıtlar aynı oldu: Birikim yapmak, giderlerin yüksek miktarda olmasından dolayı tahmin edilenden daha fazla zaman alıyor. Bu da işe başladıklarında düşündüklerinden daha uzun süre fuhuş yapmalarına neden oluyor.

Ayrıca bir işyeri açmak isteyen bir transseksüelin ilk olarak ruhsat almasının imkânsız olduğunu, çünkü nasıl bir işletme açmaya çalışırlarsa çalışsınlar, herkesin, özellikle de emniyetin, orada mutlaka fuhuş yapılacağına dair önyargıya sahip olduğunu söylüyorlar. Ruhsatı başkasının üzerine almanın çözüm olmayacağını düşünmelerinin sebebi ise polisin sürekli olarak "öküzün altında buzağı" arayacağına ve en ufak bir pürüzde işyerinin kapatılacağına inanmaları. Kendilerine karşı bu kadar büyük bir önyargının olduğu bu toplumda, fuhuş dışında hiçbir sektörde tutunma imkânlarının olmadığını sık sık tekrarlıyorlar.

Fuhuşa, kendilerinden önce "ortama" girmiş olan bir arkadaşları aracılığıyla başlıyorlar. Kendilerinden daha deneyimli ve genellikle yaşça daha büyük bir transseksüel tarafından nerede, neyi, nasıl yapmaları gerektiği konusunda eğitiliyorlar. Kendilerine yol gösteren bu kişilere "anne" deniliyor. Herkesin bir "annesi" var ve zaman içinde kendileri de "anne" olabiliyorlar.

İşe çıktıkları ilk geceyi unutamadıkları gibi, o gecenin korku ve heyecanını bir kez daha yaşamak istemediklerini belirttiler. Kulüp ve barlarda çalışanlar, gece on gibi buralarda müşteri beklemeye başlar. Kulüp ortamında, müşteri birini seçmeden önce hepsi kendini müşteriye beğendirmek için masaların etrafında dans ederek dolaşır. Müşterinin masaya çağırdığı kişi "kons" (konsomasyon) yaptıktan sonra, ücrette anlaşılırsa müşteriye evine götürür ve daha sonra tekrar kulübe döner. En geç bir saat içinde geri dönmüş olmaları gerekir. Bir saat içinde dönmeyenler, hemen telefonla aranır. Bu durum, kulübün sürekli müşteri çekmesini sağlamanın bir yolu olduğu kadar, güvenlik açısından da bir önlem olarak düşünülmüştür. Bir saat içinde dönmeyen birinin, özellikle de birden fazla müşteri ile çıkmışsa, kaçırılmış olma ihtimalinin çok yüksek olduğunu belirttiler. Böyle bir ihtimal olduğunda, kendisine cep telefonuyla ulaşılmaya çalışılır. Eğer kaçırılmışsa ve nerede olduğu öğrenilebilirse, yardıma gidilir; öğrenilemezse kaçırılan genellikle tecavüze, gaspa, darba veya hepsine maruz kalabilir. Ancak yine de kulüpte çalışmak, diğer alternatiflere göre daha güvenli olarak değerlendiriliyor.

Genelevlerin kulüplerden de güvenli ve daha kazançlı olduğunu belirtmelerine karşın, hiçbir görüşmeci bir genelevde çalışmıyor. Arabayla şehrin belirli caddelerinde "çark yapmak" da bir başka çalışma biçimi. Çark yapmak, bir ya da iki kişinin, arabayla örneğin Hoşdere Caddesi'nde turlayarak müşteri bulmasıdır. "Çark" esnasında arabalarının tepe lambaları yanık tutulur. Müşteri, konuşmak istediğini seçtörle işaret yaparak belirttikten sonra, arabalar sağa çekilerek pazarlık yapılır. Müşterinin isteklerine bağlı olarak, arabanın içinde veya müşteriye kendi evlerine götürerek süreç tamamlanır. "Çark"ın en büyük riskinin, emniyetin balyoz timi olduğu söyleniyor. Ankara'da oldukça etkili olduğunu anlattıkları balyoz timi, emniyetin gasp birimine bağlı. Balyoz timi ekipleri, caddelerde devriye gezerek, yakaladıklarını emniyete götürüyorlar. Çoğu zaman, ara sokaklara kaçarak em-

niyetle bir kovalamaca içine girildiği ve bazen bu kovalamacanın uzun sürdüğü belirtildi. Yakalanmadıkları takdirde, çalışmaya başka birinin arabasında veya başka bir caddede devam ederler.

Dördüncü çalışma şekli ise internet üzerinden müşteri bulmaktır. Belirli sitelere girip, şartları kabul eden müşteriler eve çağrılır. Görüşmecilerden Ayşe, sürekli internet üzerinden çalışmış ve hiçbir zaman caddelere çıkmamış. Zeynep ise dönem dönem yalnızca internet üzerinden çalışmış. Bu yöntem, kaçırılma, emniyete götürülme riskleri olmamasına karşın yaygın değil, çünkü karşıdaki kişiyi tanımak, müşteri mi değil mi anlamaya çalışmak için internette saatlerce sohbet etmeyi gerektirir.

Aynı sektörün içinde olmak, aralarındaki ilişkiyi rekabete dönüştürerek yıpranmasına neden olabiliyor. Öte yandan, on yıl önce bir transseksüelle olmanın maliyetinin bugünküne kıyasla oldukça yüksek olduğu belirtilmiştir. Ücretleri aşağıya çekenin, çirkin transseksüeller ya da transseksüel olmayanlar olduğunu söyleyen Yeşim, zamanla sayılarının arttığını, ancak mekânlarının azaldığını, bütün bunların ücretlere yansıdığını eklemektedir. Sıradan bir seansın bugün alt sınırı yirmi milyondan (yirmi YTL) başlıyor. Ücret, müşteriye ve müşterinin isteklerine göre değişiklik gösteriyor. Üst sınır ise yine müşterinin istekleri ve ödeyebileceği miktar doğrultusunda epey yükselebiliyor.

Fuhuş meselesinin en şaşırtıcı kısmını müşteriler oluşturuyor. Belirgin bir müşteri profili yok. Örneğin Güneş, müşterilerin "parlamento üyesinden belediye işçisine kadar" toplumdaki her ekonomik düzeyden ve meslek grubundan kişileri kapsadığını, ayrıca birbirinden çok farklı kişilik yapısında müşterilerle karşılaştıklarını belirtti. Güneş'in en rahatsız olduğu tür müşteri ise, ilişki esnasında kendisine "kocacığım" diyenler (yatakta kendilerinden "aktif" olmalarını bekleyenler). Müşterilerin çok büyük bölümünün böyle bir beklentisi olduğundan, görüşmeciler, Türkiye'deki erkeklerin %60 ila %80 oranında eşcinsel olduğunu düşünüyorlar. Bu durum "ilk zamanlar babamdan bile şüphelendim," cümlesini kurduracak kadar kendilerini şaşırtmış.

Görüşmecilere göre, kendilerinden "aktif" olmalarını bekleyen müşteriler, onların aktif olamadıklarını bilmediklerinden veya kendilerini kamufle etmek, eşcinsel eğilimlerini gizlemek için bir transseksüelle beraber olmak istiyorlar. Özlem ise "Onu yapabilsem, gider evlenir, çoluk çocuk sahibi olurum," diyerek durumu transseksüeller

açısından özetlemektedir. Ayrıca aldıkları hormonlar, penislerinin işlevini önemli ölçüde azaltıyor, boşalmaları durumunda da aldıkları hormonun etkisi azalıyor.

Ameliyatsız olanların, penisi olan bir kadınla beraber olma fantezisine sahip müşteriler ve gizli eşcinseller tarafından arandıkları belirtildi. Zeynep, bu fantezilere sahip erkeklerin üst tabakadan olduğunu söyleyerek, fantezi sahibi olabilmenin parayla ilişkisine dikkat çekmektedir.

Müşterilerinin çok büyük kesiminin, kendilerinden aktif olmalarını bekleyen ve böylece eşcinselliğini tatmin etmek isteyen kişiler olması, müşterilerin her kesimden insanı kapsama sebeplerinden birisidir. Gizli eşcinsel müşterilerin erkek fahişelere gitmemelerinin nedeni ise, birlikteyken herhangi bir şekilde bir tanıdıkları tarafından görülüklerinde, "Ben onu kadın sanmıştım," bahanesini kullanamayacaklarıdır.

Müşteri talepleri, eşcinsel duyguların tatminiyle sınırlı değildir. "Evde eşlerinden ya da sevgililerinden bulamadıkları gülyüzü, kıyafeti, makyajı, bakımı, parfümü" onlarda aramak gibi sıradan isteklerden, yatakta görüşmeciden annesi, kardeşi ya da çocuğu gibi davranmasını isteyip enstest fantezilerin tatminine kadar uzanır.

Müşteri taleplerinin kısmen de olsa bedeni biçimlendirmede rol oynadığı görülmektedir. Saç rengini değiştirmek, çalışma sürecince mini, dar ve abiye kıyafetler kullanmak gibi geçici değişiklikler yapanlar çoğunluktadır. Bedenini biçimlendirmede müşteri taleplerini dikkate almayı işin olmazsa olmazı olarak gören Zeynep, henüz ameliyat olmayı düşünmemesinin nedeni olarak müşterilerinin ameliyatsız olanları tercih etmesini gösteriyor. Ondan başka hiçbirinin bu kadar müşteri odaklı bir biçimlendirme(me) girişimi yok. İki görüşmeci müşterinin kılık kıyafet taleplerini dikkate almadıklarını, onları eşofmanla karşılayarak gösteriyor.

Müşterilerden söz ederken onlara karşı belirgin bir öfkeleri olduğu görülüyor. Onlara maddi açıdan bağımlı olduklarını belirtiyor, ancak eşcinsellik erkekler arasında çok yaygın olduğu halde, özellikle erkeklerin kendilerine "gündüz gözüyle" sapık olarak bakmalarına büyük bir öfke duyduklarını ifade ediyorlar. Dolayısıyla görüşmeciler, transseksüelleri sapkın bir cinsel kimlik olarak tanımlayan toplumu "ikiyüzlü" olarak değerlendiriyorlar. Kendilerini ise kimlikleriyle barışık oldukları ve kendilerini gizlemedikleri için ne oldukları ve ne yaptıkları konusunda en dürüst davranan insanlar olarak tanımlıyorlar.

Daha önce fuhuş yapmış ve halen yapmakta olan görüşmecilerden üçü bir kez belsoğukluğuna yakalandığını belirtti. Ayşe henüz fuhuşa başlamadığı dönemde, hastalığı sevgilisinden kapmış. Okşan on yıl önce hastalıklar ve korunma yöntemlerinin bugünkü kadar yaygın olmaması nedeniyle bu konuda çok dikkatli olmadığını belirtmiştir. İlayda ise prezervatif kullanmayı sevmeyen bir müşterisini çok para verdiği için kıramadığını, ancak hastalandıktan sonra bir daha asla korunmadan ilişkiye girmediğini ifade etmiştir. Her ikisi de hastayken fuhuş yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bugün bu sektörde olan bütün görüşmeciler kesinlikle korunduklarını söylüyorlar.

En şaşırtıcı korunma yöntemini ise Özlem, ilişkiye girmeden el çabukluğuyla ilişkiye girme hissi vermek olarak açıklamaktadır. Bu korunma yönteminin işlerliğini Türkiye'de hâlâ bir tabu olan ve dolayısıyla hâlâ bastırılan cinselliğin yeterince ve doğru bir şekilde bilinmemesine bağlıyor. Ayrıca kocaların fuhuş yapan kadınları sık ziyaret etmesinden ötürü kendisinin "normal yaşayan kadınlardan" çok daha az risk altında olduğunu ekliyor.

Bu konuda en zor anları Güneş'le yaptığım görüşmede yaşadım, çünkü Güneş bir HIV/AIDS hastası. Hastalığı hakkında çok fazla konuşmak istemeyen Güneş, eskisi kadar olmadığını belirterek fuhuş yapmaya devam ettiğini söyledi. Ancak onun müşterileri cinsel birleşmeden çok, Güneş'in sadist rolü üstleneceği sado-mazoşist birleşmeler –örneğin Güneş'ten kendisini kırbaçlamasını– isteyenler. Her zaman korunmuş olduğunu söylüyor, virüsü ne zaman, kimden aldığını bilmiyor. Üç yıl önce, hastalığını öğrendikten sonraki ilk dört ay kendi deyimiyle zindanlar, karanlıklar içerisinde geçmiş, ancak daha sonra yaşama yeniden sarılmış. Bugün tedavisi çok iyi gidiyor ve bu hastalığı yenerek literatüre geçeceğine inanıyor. Görüşmemizden iki hafta sonra Güneş yeşil kart sahibi oldu, tedavisi devlet tarafından karşılanmaya başladı.

Ankara'da kaç transseksüelin HIV virüsü taşıdığını ve bunların kimler olduğunu bilen Okşan, bu konuda dönemin Sağlık Bakanı ile görüştüğünü, bu görüşmede, kendilerinin toplum sağlığına yönelik olarak geliştirmiş oldukları bir proje sunduğunu, fakat olumlu bir yanıt alamadığını belirtti.

Türkiye'de AIDS'in yayılmasını önlemek için kaynak ayırmanın, konuyla ilgili en üst düzey yetkili tarafından, ülkenin yüksek işsizlik oranına bağlı olarak değerlendirilmiş olması gerçekten düşündürücüdür. Transseksüellerin temelde basit görünen, ancak uygulandığı takdirde önemli bir riski önleyecek böyle bir teklifle Sağlık Bakanlığı'na gitmeleri ise toplumla barışma yönünde attıkları önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Toplum sağlığı açısından böyle bir teklif yapmış olmaları, transseksüellerin "zarar verici" imajını yıkabilecek bir potansiyele sahiptir. Ayrıca bu teklif, devletle önemli bir konu hakkında diyaloga geçme ve birlikte çalışabilme şansı da yaratmaktadır. Ancak önerinin kabul edilmemiş olması, imajlarını düzeltebilecekleri bir alanı daha kaybettikleri anlamına geliyor. Okşan'ın değindiği, bu konuda dikkate alınması gereken belki de en önemli nokta, transseksüellerin "öç almak" uğruna, bu işi bedava yaparak hastalığı bilinçli bir şekilde yayabilecekleridir. Böylece transseksüellerin toplum ve devletle işbirliği yapabilecekleri bir konu da toplumdaki "intikam" alma yoluna dönüşebilir.

Fuhuşun en zor yanlarından biri de şiddetle karşılaşmaktır. Bazı kişilerin müşteri gibi gelip ücrette anlaştığı ve onları arabalarına bindirip boş arazilere kaçırdıklarını anlatan görüşmeciler, orada tecavüze, fiziksel şiddete ve gaspa maruz kalmışlardır. Suçluların ise daha sonra onları orada bırakıp uzaklaştıklarını anlatıyorlar. Gizli eşcinsel olan müşterilerin ilişki bittikten sonra yaptığından pişman olup saldırganlaştıklarının sık sık ifade edilmesi ise, bu konuda literatürdeki benzer görüşleri doğruluyor. Bundan başka, polis tarafından kaçırılmış, dövülmüş ve tecavüze uğramış olduğunu belirten görüşmeciler de var.

Ceylan yaşadığı bu türden üç olayı anlatırken titreyen elleri ve sesi, dolan gözleriyle görüşmeye ara vermek istedi. Kaçırıldığını ve "birtakım şeylerin olmaması" için kendisini kaçıranlarla ilişkiye girdiğini belirten Ceylan, bu yaşadığını "tecavüz" olarak değerlendirmiyor; ölümden kurtulmak için bir boyun eğme olarak görüyor. Ceylan, geceleri sokaklarda fuhuş yapan herkesin benzer olaylar yaşadığını belirtirken tüm bunlara karşın halen "kötü" olanın, "olay çıkaran"ın transseksüeller olarak görülmesine tepki duyduğunu söylüyor.

Özetle, bugün transseksüeller, yaygın olarak fuhuş yaparak geçimlerini sağlıyorlar. Ancak bu Türkiye'de yaşayan her transseksüelin fuhuş yaptığı anlamına gelmediği gibi, bunda en büyük etken Türkiye'de transseksüellere olan bakış açısı ve yaşadıkları toplumsal dışlanmadır. Bu noktada, fuhuş yapmak zorunda bırakılan transseksüeller ile trans-

seksüel olmadığı halde çok para kazanmak için kadın görünümünde bu sektöre girenleri birbirinden ayırmak gerek. Transseksüeller bu kişilere karşı haklı bir tepki duyuyorlar, özellikle de kameralar önünde "rezalet çıkarmaktan" kaçınmayarak yarattıkları imaj onlara mal edildiği için.

Diğer yandan, Türkiye'de büyük bir fuhuş sektörü var ve bunun önemli bir bölümünü transseksüeller oluşturuyor. Türkiye şartlarında aylık ortalama kazançları oldukça yüksek. Dolayısıyla gündüzleri yaşadıkları dışlanmayı geceleri tersine çeviren bir çelişki yaşıyorlar. Görüşme yapılanların hepsi, bu çelişkinin az kazanmak ama kabul edilmek şeklinde çözüme kavuşmasını istiyor. Ancak bunun gerçekleşmeyeceğine olan inançlarından ötürü başka bir iş aramayı veya birikimleriyle kendi işlerini kurmayı düşünmüyorlar. Okşan'ın kendi işini kurabilmiş olma başarısı, isteklerinin hayal olarak kalmasında az da olsa kendi paylarının da olduğunu gösterir. On görüşmeciden yalnızca biri bunu gerçekleştirmiş, ama zaten yalnızca biri bunu denemiştir. Görünümlerini değiştirmeden bile işten atılmış olmak, yaşadıkları dışlanma, kendilerinden önceki arkadaşlarının deneyimleri, onları bunu denemekten alıkoyuyor, hatta böyle bir çabayı boşa kürek çekmek olarak değerlendiriyorlar.

Bu çabayı sarf etmemelerindeki nedenlerden biri de fuhuşun kendilerini psikolojik olarak oldukça güçsüz bırakmış olmasıdır. Fuhuşa devam etme gücünü ise, Yeşim'in bir konuşmamızda "Bu iş alkol veya hap kullanmadan yapılamaz," demesinden de anlaşılacağı gibi uyuşturucu ve/veya uyarıcı haplardan ve alkolden almaktadırlar. Dolayısıyla bedenleri iki kez yıpranmaktadır. Ancak kullanılan haplar veya alkol, onları kaçırılmaktan, tecavüze uğramaktan, gasp edilmekten koruyamamaktadır. Bu noktada en büyük sorunu, eşcinsel olan ama bunu kabul etmeyen, dolayısıyla ilişkinin sonunda saldırganlaşan müşterilerle yaşamaktadırlar. Aynı nedenle olmasa da benzer şekilde polislerin saldırısına uğramaları, polisin can ve mal güvenliğini koruma olan temel göreviyle çeliştiği için onları daha çok yıpratmakta, polise karşı güvenlerini azaltmakta, yalnız oldukları hissini beslemektedir. Aynı zamanda "polisine bile bunu yapması" fuhuştan başka hiçbir seçenekleri olmadığına olan inançlarını pekiştirmektedir.

Son olarak, yeşil kart sahibi olan Güneş, evli olduğu dönemde çalışırken sigortası yapılan ve bugün isteğe bağlı olarak primlerini ödeyen Pınar ve babasından dolayı Okşan hariç hiçbir görüşmecinin sosyal güvencesi yoktur.

Bugün

Transseksüel olmak sokakta, işte, arkadaşlar arasında, ev kiralarken, alışveriş yaparken sürekli "hatırlatıldığından" transseksüel olmanın sancısı da çocukluk ve ergenlikte yaşanıp ortama girince biten bir şey değil. Ev kiralalarının kendileri için daha yüksek olması, apartman sakinleri ya da ev sahibi tarafından istenmemek, malların onlara etiket fiyatının üzerinde satılması gibi birçok örnek var. Bunların yanında, Güneş'in görüşmesi sırasında olduğu gibi, bir gün bir yerlerde karşılaşıldığında içten bir gülümsemeyle kısa bir sohbete girişen eski komşular, iyi günde olduğu kadar kötü günde de dost kalabilenler de var.

Komşularıyla, ev sahibiyle problem yaşamayan, transseksüel olmayan arkadaşları da olan görüşmeciler, bu durumu nerede nasıl davranılması gerektiğini ve ilişkilerin karşılıklılık ve özen gerektirdiğini bilmelerine bağlıyorlar. Alışveriş sırasında herhangi bir problemle karşılaşmadığını belirtenlerden Zeynep, bunun nedenini alışveriş yaptığı yere bağlamakla aslında potansiyel olarak sorunla karşılaşabilecek olduğunu da ima ediyor. İlayda ve Buse ise arkalarından gülüşülmesini, konuşulmasını ya da bir malın kendilerine daha pahalıya satılmasını artık "olağan ve basit" bir olay olarak değerlendiriyorlar.

Komşuluk gibi yüz yüze ilişkiler kurabildikleri durumlarda, kendilerini doğru ifade edebileceklerini düşünüyorlar. Buse ise komşularıyla ilişkilerinin iyi olmasını ailesiyle birlikte yaşamasına bağlıyor. Buse örneği, toplumun transseksüel olsa bile "aile koruması" altında olanlara yaklaşımını, yani aile kurumunun kişiye sağladığı "olanakları" göstermesi açısından önemlidir.

Ev bulmada, alışverişte vb. sıkıntı yaşayan görüşmeciler de bunun için, örneğin her yerden değil, belirli yerlerden ve pazarlık yaparak alışveriş yapmak gibi bazı çözüm yolları denemekteler. Bu belirli yerler, birçok transseksüel tarafından kullanılan ortak yerler haline gelmiştir. Farklı kimliklerinin dışlanması, yalnızca kullandıkları mekânları aynılaştırmıyor, aynı zamanda benzer davranış örüntüleri ve tutumlar geliştirmelerine de neden oluyor. Fakat, benzer geçmişler, yaşam tarzları ve hatta kendi dilleri³⁴ onları bir altkültür olarak birlikte

34. Bu dilde "Lubunya" transseksüel anlamına geliyor. Dilin İstanbul ve Ankara'daki kullanımları değişiklik göstermektedir.

tutmaya yetmiyor. Dışarıdan bakınca, kendi içlerinde kapalı altkültür özelliği gösterecekler de içlerine girildiğinde ve onların bakış açısından bakıldığında bu durum farklılaşıyor.

Bir araya gelememelerinin ve birlikte hareket edememelerinin ilk ve en önemli nedeni, görüşmecilerin hepsinin diğer transseksüellerden farklı olduğunu ısrarla belirtmesidir. Her biri kendisini psikolojisi bozuk ve yaşam tarzı kendisinininkiyle uyuşmayan "diğerlerinden" ayırıyor. Yani kendileri de "ben farklıyım" vurgusuyla, transseksüelleri ötekileştirmektedirler. Görüşmeciler, medyayla ilgili sorulara verdikleri cevaplarda bir yandan çizilen transseksüel imajının yanlış olduğunu belirtip bundan şikâyet ederken, diğer yandan bu imajı kendilerinin de içselleştirmiş olduğunu ya da bu imajın doğruluk payının belirttiklerinden daha fazla olduğunu gösteriyorlar. Bu noktada, var olan bu imajın doğruluk payının mı, yoksa inandırıcılığının mı daha yüksek olduğu sorusu ortaya çıkıyor.

Özlem birbirlerinin iyi gün dostu olamamalarını dedikoducu olmalarına, kötü gün dostu olmalarını ise içlerinde kötülük olmamasına bağlamaktadır. Gerçekten de birbirlerinin "iyi gün dostu" olamamaları da, zor olanı, yani "kötü gün dostu" olmayı başarıyorlar. Şaşırtıcı bir şekilde, sıradan bir günde birçoğu yan yana bile gelmek istemezken, herhangi birinin başına kötü bir olay gelmesi durumunda sıkı sıkıya kenetleniyorlar. Örneğin acil ameliyata girmesi gereken ama parası olmayan bir transseksüel için bir saat içinde gerekli para toplanabiliyor ve bunun için ihtiyacı olan kişiyi tanıyor olmak gerekmediği gibi, sevmemek de bir engel olmuyor. Dolayısıyla kendi aralarında çok iyi geçinmiyor görünüşler de, kendileri dışında, ölüm, hastalık gibi bir faktör ortaya çıktığında birlikte hareket edebiliyorlar.

Ailede başlayıp hayat boyu derinleşerek devam eden dışlanma ve onun getirdiği yalnızlık, kendisi gibi olana zor zamanlarda bir tek kendisinin yardım edeceğini öğretiyor. Herkesin ve her kurumun hayatlarında olumsuz etkisi olduğunu söylemeleri de bu yalnızlık ve dışlanmanın bir göstergesi. Diğer yandan, bu herkes içinden ayrı tutulan kişiler ve kurumlar da var. Hatta örneğin bir ya da birçok polisle sorun yaşamış olmak, bütün polislerle kötü dedirtmiyor ki bu da herkesin kendilerine kötü davrandığına ilişkin aşırı bir genelleme yapmadıklarını gösterir.

Kaos GL Kültür Merkezi, İnsan Hakları Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği, Türk Tabipler Birliği gibi sivil toplum örgütlerinin yanı sıra askeriye'nin de olumlu etkisi olan bir kurum olarak gösterilme-

si dikkat çekici. Cinsiyetinden dolayı kendisine sorun çıkarmadıkları için Özlem, varisi olmazsa tüm mirasını askeriyeğe bağışlamayı düşünmektedir. Bu da transseksüellerin cinsiyetlerinin yargılanmaması, cinsiyetlerine saygı gösterilmesi durumunda duydukları saygının ve hatta minnetin bir ifadesi olarak görülebilir.

Kendi aralarında geçinememeleri transseksüel olmayan kişilerle daha çok arkadaşlık ilişkisi kurmalarına yol açmaktadır. Transseksüel olmayan ve kendilerini anlayan kişileri, kendilerine önyargısız yaklaşan, dolayısıyla kendilerini oldukları gibi kabul eden, hatta başkalarına da kabul ettirmeye çalışan, onlara "normal" insan muamelesi yapan kişiler olarak tanımlıyorlar. Bunların dışında yalnızca iki görüşmeci, kimsenin kimseyi hiçbir zaman tam olarak anlayamayacağına inandıklarından kendilerini anlayabilen kimsenin olmadığını belirtmiştir.

Diğer yandan, yalnızlık korkusu duymaları ve yarınlarının güvence altında olmadığını, hatta yarına sağ çıkma şanslarının zayıf olduğunu düşünmeleri, gelecekle ilgili planlarına da gölge düşürüyor. Kendilerine aslında hiç kimsenin geleceğinin bir garantisi olmadığı hatırlatıldığında ise kendi yaşadıkları riskin "normal insanların" yaşadıkları riskle aynı olmadığını söylüyorlar. Yalnız kalmamak için ailesi ya da sevgiliyle oturmayı planlayanlar olduğu gibi, evlenmeyi düşünenler de var. Yalnız kalmanın yanında, sıfıra inmek, her şeyini kaybetmek, bir hastalığa yakalanmak ya da bir kaza geçirmek, görüşmeciler tarafından gelecekte yaşanabilecek en kötü olaylar olarak gösterilmiştir.

Yalnızlık, yaşamlarında pek çok şeyi etkilediği gibi dine bakışlarında da etkilidir. Hayatları boyunca birçok insana anlatamadıkları, bundan dolayı yalnız kaldıkları transseksüel olma durumunu tam anlamıyla anlayan, bazılarına göre buna neden olan ve bu konuda kendilerinin "bir suçu olmadığını" bilen tek varlık olarak tanrıyı görmektedirler. On görüşmeci kuvvetli dini inancı olduğunu belirtirken, yalnızca Ayşe konuyla ilgili çelişkiler yaşıyor. Dinin gereklerini yerine getiren görüşmeciler, Ramazan'da oruç tutup çalışmazken, İslam'ın yoruma açık olduğunu düşünen ve oruç tutmadan da ibadet edilebileceğini belirtenler ise, yardıma muhtaç olanlara yardım etmenin en değerli ibadet şekli olduğunu düşünüyorlar. Ancak Özlem'in depremde yardım edemeyişini anlatmasından da anlaşılacağı gibi, en değerli ibadet şekli olduğunu düşündükleri yardımı yapmalarına "izin" verilmediği durumlar da söz konusudur. Cinsiyetlerinden dolayı yardım yapma hak-

kının bile ellerinden alınmış olması, bu kişilerin zarar veren insanlar olduklarına dair yaygın inancın değişmesinde etkili olmalarının engellenmesi anlamına geliyor. Fuhuş yaptığı için, ibadet etmeye ya da başkalarına yardım etmeye hakkı olmadığını düşünenler de var. "Hem fuhuş yapıp, hem namaz kılamam herhalde," diyen Yeşim, Özlem gibi işiyle dinini bağdaştıramadığından, inancının zayıfladığını ifade etmiştir. Zeynep ise "Dinimizde başkalarına yardım etmemiz istenmiştir. Ben başkalarına yardım edebilmek için (de) bu işi yapmak zorundayım, başka bir alternatifim yok," diyerek, fuhuşun ibadete engel olmadığını ifade eder.

Dinin aksine politikaya karşı oldukça ilgisiz olan görüşmecilerin önemli bir kısmı oylarını her zaman sol partilere verdiklerini ve sol partilerle daha rahat yaşayabileceklerine inandıklarından, bundan sonra da oylarını sol partilere vermeye devam edeceklerini belirttiler. Bazı partilerin programlarında, karşısında olduklarını belirttikleri ırk, din, dil temelli ayrımcılıklara "cinsel tercih" ibaresini de eklemiş olmaları gibi siyasal alandaki "ilerlemelere" de şüpheyle bakıyorlar. Bu partilerden DEHAP, İnsanca Yaşam Platformu'nun basın açıklaması ile 3 Kasım 2002 seçimlerinde transseksüellerin oylarını vereceği parti olarak gösterilmiştir. Aynı seçimlerin öncesinde Okşan, Yeni Türkiye Partisi'nden milletvekili aday adayı olmuştur. Bu gelişmeleri Buse "kendilerine verilmiş bir ödül" olarak değil, "olması gereken" olarak tanımlarken Derya, Ceylan, Özlem, Zeynep, Ayşe ise "göstermelik" olarak nitelendiriyor.

Dışlanma ve Bir Dışlama Aracı Olarak Medya

Toplumsal dışlama, bir veya birkaç nedenden dolayı bazı kişileri ya da grupları toplumsal yaşamın dışında tutma, onların haklarını kullanmalarını engelleme olarak tanımlanabilir. Transseksüeller de transseksüel olmalarından dolayı, toplumsal yaşam için bir çeşit tehdit olarak kabul edildiklerinden dışlanırlar. Onların oluşturabilecekleri tehdit, ataerkilliğin kadın ve erkek olarak grupladığı toplumsal cinsiyet sistemini yıpratmak olduğu gibi, müşterilerle ilgili konuşmalarda verilen örneklerin gösterdiği gibi taşıdıkları "sırlar"ın açığa çıkması da olabilir.

Bir transseksüelin neredeyse tüm hayatı dışlanma ile geçer. Aileden, okuldan, arkadaş grubundan, işyerinden. Birçok görüşmeci farklı kimliklerinden dolayı yaşadıkları dışlanma ve baskıyı gündelik

nı dile getirdi. Bazı görüşmeciler ise her an, her yerde, her şekilde baskı yaşadığını söyleyen birçok görüşmecedan farklı olarak, bu konuda transseksüellerin "cinsiyetleri"nden çok, tutum ve davranışlarının etkili olduğunu düşünüyor.

İlk grup, toplumda kendilerine karşı, medya gibi kanallarla sürekli beslenen yoğun bir önyargının olduğunu söylüyor. Onlara göre, bu önyargıya neden olan kendileri hakkındaki yanlış kanılar olmasıdır. Önyargı ve bilgisizlikten kaynaklanan bu dışlamaların alışveriş esnasında, sokakta yürürken, bir kamu kurumuna gittiklerinde, ev kiralar-ken çeşitli şekillerde ortaya çıkması, her an her yerde yaşandığını gösterir.

Derya, toplumun transseksüellere karşı olumsuz tutumunun aslında "yaşayan" transseksüel kimliğine değil; medya gibi kurumlarla "yaratılmış" olan transseksüel imajına yönelik olduğunu ve bu imajın, toplumun kendilerini tanımlayamamasında ve kendilerine karşı yaygın ve olumsuz bir kanaatin gelişmesinde rol oynadığını belirtiyor. Bu süreci besleyen ise transseksüellere karşı toplumun aşırı genelleme yapmasıdır.

Derya gibi diğer görüşmeciler de medyanın, dehşet saçan, olay çıkaran, saldırgan, zararlı, kavgacı olan, yani hayli olumsuz bir transseksüel imajı sunarak, toplum tarafından dışlanmalarında çok büyük bir paya sahip olduğunu düşünüyorlar.³⁵ Gerek basın, gerek televizyon muhabirlerinin, aralarından bazılarının bu imajı pekiştirecek görüntüler sağlaması için para teklif ettiği ve teklifi fuhuşa alternatif olarak görenlerin bunu kabul ettiği iddia ediliyor. Fuhuşa alternatif görülen bu teklifin kabulü, istenilmeyen kişi olarak kalmalarına ve fuhuştan başka sektörlerin kendilerine açılmamasına da neden oluyor. Böylece onlara ilişkin yaygın kanının sürekliliği onların da rol almasıyla korunurken, transseksüel = fuhuş eşitliği çözümsüz bir denkleme dönüşüyor.

Görüşmeciler, televizyon ekranlarında izlenen, çevrelerine saldıran transseksüel görüntüleriyle uyuşan transseksüellerin de olduğunu, ancak bu kişilerin kendi aralarında arkadaş olarak yer alamayacağını belirtiyorlar. Herhangi bir kadın hata yaptığında bu bütün kadınlara genellenmezken, transseksüellerden biri hata yaptığında bunun hepsi için geçerli ve değişmeyecek bir özellik olarak üzerlerine yapıştırılmasından ötürü şikâyetçiler: "Yok mu bizim arkadaşlarımız gerçekten

35. Medyanın transseksüellere yönelik tutumu konusunda Batı'daki benzerlikler için bkz. Russell 1999.

düzgün yaşayan, var. Onları neden göstermiyorlar?"

Görsel medyada, bir transseksüelin dahil olduğu bir tartışmanın yalnızca transseksüelin kendisine karşı yapılanlara tepki verdiği bölümünün ekranlara yansıtıldığını ve böylece dayak yemiş, tacize ve hakarete uğramış bir kişinin haklı tepkisi yerine; ortaya sinirli, saldırgan bir transseksüel görüntüsü çıktığının altını çizmektedirler. Heteroseksüel birinin benzer bir durumda bulunduğu haberlerin ise "ağır tahrik" gerekçesi kullanılarak yumuşatıldığını; dolayısıyla içinde bir transseksüelin olduğu herhangi bir olayda, ne yazılacağı ya da olayın ne kadarının ekranlara yansıtılacağına belli olduğunu düşünmektedirler: "Transseksüel Dehşeti".

Medyanın buradaki çıkarı görüşmeciler tarafından, kendileriyle ilgili haberlerin dikkat çekici olmasından dolayı reyting yükseltmek olarak değerlendiriliyor. Ayrıca ekranda ne erkeğe ne de kadına benzeyen ve oldukça zararlı görünen kişilerin yer almasıyla toplumun transseksüelliğe özenmemesinin de amaçlandığını düşünen görüşmeciler de var. Ancak bir kimsenin bir transseksüel görüp transseksüel olmak istemesinin düşünülmesi pek akla yatkın değildir, dolayısıyla medyanın özendirmeyi önleme amacı zaten ölü doğmuş bir fikirdir.

Bunun yanında, görüşmecilerin "kendi camialarındaki" kişilerle fazla görüşmediklerini belirtmeleri, medyanın çizdiği bu "yanlış" imajı kendilerinin de içselleştirmiş olduğunu gösterir. Farkında olmasalar da "toplumun büyük bölümü ve medyanın tamamı" ile birlikte kendileri de transseksüelleri dehşet saçan, olay çıkaran kişiler olarak görüyorlar. Bu imajla örtüşen transseksüelleri dışladıklarını ve kınadıklarını belirtmekte, ancak "ben farklıyım" ısrarının dayandığı nedenlerden birisinin de bu olduğunun altını çizmektedirler. "Ben farklıyım" vurgusunu, yaşamı boyunca karşılaştığı zorluklar, fuhuş yapmak zorunda kalmak, bilinçsiz kullanılan hormonlar gibi etkenlerden dolayı saldırganlaşan ve medyada yer alan imajla örtüşen yaşantıları olan transseksüellerden kendilerini ayırmak için kullanıyorlar. "Canı burnunda" yaşayan birinin davranışlarının dengesizleşmesi, ister istemez toplumsal yaşamda kendini göstermekte ve olumsuz bir şekilde kendilerine geri dönmektedir. Buse, burada dikkati bu kişilerin bu hale gelme sürecine çekiyor. Pınar ise bu süreçte aile sevgisinin eksikliğinin ve hazır olmadan ameliyat olunmasının rolünü hatırlatıyor.

Diğer yandan, toplumdan dışlanma ve baskı yaşamadığını belirten iki görüşmeciden Zeynep geçmişte yaşadıklarının geçmişte kaldığını ve artık bu tür olaylarla yüz yüze gelmemek için belirli yerlere gitti-

ğini belirtirken, kendisini "belirli yerlere gitmeye" iten nedenleri dışlanma olarak tanımlamıyor. Ancak görüşmemizden birkaç gün sonra arabasının camlarının kırılmasını –oto teybinin çalınmamasından anlaşılacağı gibi bir soygun olmayan bu olayı– dışlanma olarak tanımlamıştır.

Ayrıca medyanın, tanıdıkları ilk transseksüel olması bakımından hayatlarında önemli bir yeri olan Bülent Ersoy söz konusu olduğunda ikircikli bir tutum sergilemesinden de rahatsızlık duyuyorlar. Bülent Ersoy'un kendileriyle aynı yollardan geçtiğini ve onun da zamanında fuhuş yaptığını belirtip, bir transseksüel olduğu halde bugün bir "hanımefendi" olarak kabul edilmesini, Bülent Ersoy'un maddi gücüne bağlıyorlar. Bir kısmı, Bülent Ersoy'un yaptığı sanatı sevdiğini belirtse de birçoğu geldiği yeri unuttuğu, sözü geçen bir insan olarak transseksüeller için hiçbir şey yapmadığı ve bugün transseksüellerden "tiklendiği" için kişiliğini beğenmediğini ifade etmektedir. Bülent Ersoy'un transseksüellere herhangi bir destek sağlamamasının nedenleri olarak kendisini riske atmak istememesi ilk sırada gösterilirken, Ayşe yardım etmeyi denemiş, ancak devlet tarafından engellenmiş olabileceği ihtimalini hatırlatıyor. Bülent Ersoy'la iletişim kurdukları halde kendileriyle hiç ilgilenmediğini söyleyen Okşan, baskılar nedeniyle eşcinselliğini açıklayamayan eşcinsellerin onun şarkılarını dinleyerek bu duygularını tatmin ettiklerini, dolayısıyla Türkiye'de eşcinsellere en büyük ihaneti eden kişinin, aynı zamanda bu işin rantını yediğini belirtmektedir. Ancak "Türkiye gibi bir ülkede" cinsiyetini değiştirip kendisini kabul ettirmeyi başardığı, hatta ayakta alkışlattığı için Bülent Ersoy'u cesur ve başarılı bulanlar da var.

Baskıya Karşı Baskı

Bu kadar dışlanma, baskı ve hatta şiddet yaşayan kişilerin tepki göstermesi, durumun değişmesi yönünde bir şeyler yapması beklenir. Görüşmecilerin de kendilerine karşı geliştirilen tüm bu dışlama tekniklerine yanıt olacak, toplumdaki önyargıyı kıracak kimi girişimleri olmuş. Ancak bunlar sonuçsuz kalmış. Dolayısıyla bunların bireysel çabalarla aşılabilecek sorunlar olmadığı, ancak birlikte ve örgütlü hareket etmeyi gerektiren bir süreçle üstesinden gelinebileceği görülmektedir. Cinsiyetlerinden dolayı yaşadıklarını ifade ettikleri bu zorlukların yaşamlarının her alanını ağırlaştırdığını belirten görüşmeciler, hak-

sızlığa uğradıklarını düşündükleri bu durumlar karşısında üç farklı konum ediniyorlar: Mücadeleye inanan ve bunun için çalışanlar; mücadeleye inanan, ama bunun için aktif olarak çalışmayanlar ve mücadeleye inanmayanlar.

Buse, Okşan ve Pinar mücadeleye inanan ve bunun için aktif olarak çalışan grubu oluşturuyor. Pinar'ın fikir annesi olduğu, Okşan'ın da kuruluşundan bugüne dek başkanlığını sürdürdüğü İnsanca Yaşam Platformu³⁶ Türkiye'de transseksüeller tarafından kurulmuş ilk sivil toplum kuruluşudur. Yaşamları boyunca ilk olarak kendi aileleri, daha sonra okulları ve giderek büyüyen bir ağ içinde cinsiyetlerinden dolayı dışlandıklarını ve dolayısıyla yanlış bedende doğmalarının sonucu yalnız kaldıklarını belirten görüşmeciler, yalnız bırakılmışlıklarının, başta devlet olmak üzere tüm toplum tarafından kendi aleyhlerine kullanıldığından şikâyet etmektedirler. "Ülke içinde mülteci" olarak yaşadıklarını ifade eden Okşan, kuruluş öyküsünü anlattığı İnsanca Yaşam Platformu'nun, bu olumsuzlukları durdurmak için ortaya çıktığını belirtiyor.

Platform, diğer sivil toplum örgütlerinin yardımlarıyla, fuhuşu transseksüeller için tek çare olmaktan çıkarmayı amaçlamakta, böylece onları aktif olarak üretime katarken aynı zamanda da kendilerine olan saygılarını kazanmalarını ve birlikte hareket ederek yalnızlığı yenmelerini sağlamayı planlamaktadır. Gerçekleştiği takdirde kendilerine yöneltilen birçok eleştiriyi de cevaplamış olacaklarını düşündükleri bu proje için maddi destek Avrupa'da aranmaktadır. Avrupa ile ilişkide olan İnsanca Yaşam Platformu, Avrupa'nın, Türkiye'nin insan hakları dahilinde transseksüeller için de bir şeyler yapmasını beklediğini de eklemektedir.

Diğer yandan görüşmecilerin hepsi İnsanca Yaşam Platformu'ndan haberdar olsa da çok azı platformun başarılı olduğuna veya olabileceğine inanıyor. Okşan bazı görüşmecilerden kendisine de yöneltilen eleştirileri, karşı eleştirilerle yanıtlıyor. Transseksüeller arasında yaygınlaştığını belirttiği uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığın dolayısıyla sıkıntı yaşandığını, transseksüellerin mücadelenin zaman ve emek alan bir süreç olduğunu bilmediklerini belirten Okşan, bazı görüşmeciler tarafından "hiçbir şey yapmamak"la eleştiriliyor.

Bu çalışmanın yapıldığı sırada Kaos GL'de aktif olarak çalışan Buse, 30 Haziran 2006 tarihinde resmi olarak kurulmuş, ancak valilik

tarafından savcılığa gönderilmiş olan "Pembe Hayat"ın³⁷ başkanlığını yapıyor. Kurumun hiyerarşik bir yapısı olmadığı için yalnızca resmi işler için başkanlık sıfatını kullanıyor. Ankara'da yaşanan Eryaman olaylarının ve artan şiddetin örgütlenmelerine hız kazandırdığını söyleyen Buse, şimdilik 37 olan üye sayısı ile derneğin özellikle kayıtsız seks işçilerine ve damar içi uyuşturucu kullananlara ilişkin projelerde görev almaya başladığını belirtti.³⁸

Transseksüellerin yaşadıkları zorlukları ve dışlamayı toplumsal değil kişisel nedenlere dayandıran görüşmeciler, yaşam tarzlarından dolayı kullanamıyor olsalar da aslında birçok hakka sahip olduklarını söylüyorlar. Onlara göre elde edilmesi gereken haklar söz konusu değildir, çünkü zaten her hakları mevcuttur. Ancak bu yorumu getiren görüşmeciler mevcut haklarını kullanamadıklarını, kullanmak için uğraş vermek gerektiğini, çünkü önlerine engeller çıktığını söyleyerek kendi yorumlarıyla çelişiyorlar.

Bu görüşmecilerden başka, "öncekilerin başarısızlığını" toplumun değişmeyecek olan yapısına bağlayan Ceylan gibi umutsuz düşünenler ile, kendileri bu mücadelenin olumlu sonuçlarını göremese de "yeniyetmelerin" mutlaka görececeklerini düşünen Güneş gibi umutlu görüşmeciler de var. Güneş, örgütlenmenin gerekliliğini dile getiriyor ve bu tür süreçlerin yavaş ilerlemesini ortak karar alamamalarına bağlıyor. Bunu sağlamanın ve topluma "doğru" olanı göstermenin yolu, Güneş için önce kendilerinin bilinçlenmesinden geçiyor. Bu noktada bir kez daha ortaya çıkan bir araya gelememe sorunu, örgütlenmelerinin de önündeki en önemli engel.

Güneş'in de ifade ettiği gibi, transseksüellerin örgütlenmeleri birlikte hareket edebilmeleriyle orantılı olarak yavaş ilerliyor ve kendileri mücadele için teoride ve pratikte umutsuz olduklarından ya da fazla hayat yorgunu olduklarından pek bir şey yapmıyorlar. Ağır ilerlese de mücadeleler sonucu çeşitli alanlarda kendileriyle ilgili çalışmaların arttığını ve artık toplumun onları tanımaya başladığını düşünen görüşmeciler de var. Kendi mücadelelerinin, hem kendilerinin bilinçlenip neler yapabileceklerini öğrenmelerini sağladığını, hem de toplumda az ya da çok bazı kişilerde onları tanıma isteği uyandırdığını ifade ediyorlar.

37. Derneğin tanıtım yazısı ektedir.

38. Yine bu çalışmadan sonra D Faciseksüeller tarafından Bursa'da "Gökkuşaağı" adlı bir dernek kurulmuştur. Ancak şu an kurum içi bazı sıkıntılar yaşandığı söylenmektedir.

Yasada Transseksüellik ve Kurban ya da Fail Olarak Transseksüeller

Türkiye'de transseksüellikle ilgili yasal düzenlemeler için avukat Şükran Buldu ile, transseksüellerin faili ve kurbanı oldukları suçlar hakkında bilgi almak için ise Ankara Emniyet Müdürlüğü Ahlak Masası ve Cinayet Masası amirleri ile görüştüm.

Buldu, yasalarımızda transseksüellerle ilgili özel bir düzenleme olmadığını, vatandaşlık temelinde diğer insanlardan farklı bir yasal uygulamanın söz konusu olmadığını, ancak transseksüellerin ayrımcı uygulamalarla karşı karşıya kaldıklarını belirtiyor. Buldu ilk olarak konuyla ilgili bilgi sahibi olan kişi sayısının az olduğunu altını çizdi. Transseksüellerin öncelikli olarak yaşadıkları sorunları, görüşmecilerin de verdiği örneklerle anlatan Buldu, bunlara ayrıca transseksüellerin seçtikleri cinsiyetin yaşadığı sorunları da ekliyor:

Transseksüeller ev kiralamak, işe girmek, maaş uygulaması gibi pek çok alanda ayrımcı uygulama ve baskılarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunun en doğru yanıtı bana göre doğrudan muhataplara yöneltilmelidir. Yasal olarak yukarıda da belirttiğim üzere bir ayrımcılık söz konusu olmasa dahi uygulamada mümkün. Cinsiyet düzeltimi yapıldıktan sonra zaten tercih ettikleri cinsiyetin yaşadığı tüm sorunları yaşıyorlar. (Buldu, 1 Nisan 2004.)

Diğer yandan, cinsiyet değiştirmenin yasallaşması, Bülent Ersoy'un cinsiyet değiştirme ameliyatı olup Türkiye'ye döndüğünde kadınlığının resmi olarak tanınması için mahkemeye başvurması ile başlayan süreçte, ilgili yasanın, Türk Medeni Kanunu'nun 29. Maddesine ek olarak 12 Mayıs 1988'de kabul edilmesiyle mümkün olmuştur. Buldu, bugün bir transseksüelin kimlik rengini değiştirmesi için neler yapması gerektiğini anlatırken, kimlik renginin transseksüeller üzerindeki psikolojik etkisinin önemine de dikkat çekiyor:

Tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının nüfus cüzdanında belirtilen yaş, isim, soyadı, din, anne ve baba adı haneleri ile cinsiyeti değiştirmek için dava açmaları gerekir. Yaş düzeltimi, cinsiyet düzeltimi, ad, soyadı düzeltilmesi davaları gibi... Transseksüellerin de cinsiyetlerini düzeltmek için cinsiyet düzeltimi davası açmaları gerekir. Bu davalar kişinin ikamet ettiği yerdeki Asliye Hukuk Mahkemesinde açılır, bu davalara Cumhuriyet Savcısı ile nüfus temsilcisi katılır ve bu davalarda davalı Nüfus Müdürlüğü'dür. Cinsiyet tashihi davalarında, özellikle buluşa ermiş kişilerde, harici ve genital muayenenin konunun uzmanı hekim tarafından yapılması zorunludur. Doktor raporundan sonra mah-

kemece cinsiyetin değişmesi konusunda karar verilir. Mahkemece verilen karar nüfus müdürlüğü kayıtlarına işlenerek kişinin cinsiyeti değişmiş olur... Bu uygulama 1587 sayılı Nüfus Kanunu'nda yer almaktadır. 1587 sayılı Nüfus Kanunu 05.05.1972 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten önceki düzenlemeyi bilmiyorum... Nüfus Kanunu'na göre kadın kimliği pembe, erkek kimliği mavi renkten oluşmaktadır. Dolayısıyla, cinsiyet düzeltimi davasının açılıp kesinleşmesinden sonra karar Nüfus Kütüğüne işlenmekte ve bundan sonra kimlik değişimi için başvurulduğunda kimliğin rengi değişmektedir. Cinsiyet düzeltimi davalarında ana unsur muayene (yani daha önceden ameliyat) olduğu için ameliyat olmadan ve cinsiyet düzeltimi davası açılıp karar nüfusa işlenmeden kimliğin rengi değişmiyor.

Aslında bu konuda ne kadar az kafa yorduğumu bu sorularla karşılaşınca anladım. Konumuz eşcinseller olsaydı belki de daha ayrıntılı yanıt verebilecektim. Ülkemizde kullanılan nüfus kimliklerinde kadınlar için pembe, erkekler için mavi renkli kimlikler kullanılıyor ve bu uygulama yasal mevzuattan kaynaklanıyor. Kimliklerde ayrıca cinsiyet hanesi bulunmadığı için renkleri farklı yapılmış. Bu belki de uygulama açısından kolaylık sağlamaktadır. Çünkü bazen kadın ve erkek isimleri birbiri ile aynı olmaktadır. Başka ülkelerde bu uygulama nasıl bilmiyorum, fakat ortak bir kimlik çıkarılarak belki de cinsiyet hanesi açılabilir. Ortak renkte bir kimlik kullanılması daha iyi olur diye düşünüyorum. Transseksüeller de doğal olarak –cinsiyet ülkemizde biraz da kimlik rengiyle ifade edildiğinden– tercih ettikleri cinsiyetin kimliğini almak istiyorlar. İşin psikolojik yanını düşünürsek, belki de kimlik renklerini değiştirmek için cinsiyet tashihi davası açmaları, birçok zorluklara maruz kalmayı göze almaları buradan kaynaklanıyor.

Ben de birçok insan hakları savunucusu gibi ve bir kadın olarak transseksüellerin de ayrımcılığa tâbi tutulmadan, bu ülkedeki diğer insanlar gibi insan onuruna yakışır bir şekilde yaşamalarını istiyorum. Cinsiyet değiştirme ile ilgili uygulamanın değiştirilmesi, çalışmalarının önündeki ayrımcılığın kaldırılarak bu alandaki hukuki düzenlemenin yapılması ve tüm mevzuatın taranarak ayrımcılığa neden olabilecek belirsiz ifadelerin kaldırılması gerekir. Bunun yanında transseksüellerin de örgütlenmeleri ve daha etkin çalışmaları gerekir. Bizim ülkemizde hep haklar zorlanarak ve mücadele sonucu elde edilmiştir. (Buldu, 1 Nisan 2004.)

DE Derya hariç bütün görüşmeciler hayatlarının bir döneminde fuhuş yapmıştır ve sekiz görüşmeci halen bu sektörün içindedir. Dolayısıyla emniyette en sık "ziyaret ettikleri" birim Ahlak Masası'dır. Fuhuşun Türk Ceza Kanunu'nda cezai bir yaptırım olmasa da görüşmeciler "rutin" diye adlandırdıkları kontroller için birkaç saat karakolda gözaltına alındıklarını belirtmektedirler. Ankara Emniyet Müdürlüğü Ahlak Masası Amiri Mahmut Çetin konuyla ilgili soruları içtenlikle yanıtlarken, transseksüeller tarafından işlenen diğer suçları da şu şekilde sıralamıştır:

Gözüaltına alınma sebepleri en başta, yolda otostop yapmak. Yolda otostop yapmak suçlu adaba aykırı hareketler suçunu oluşturduğundan ve toplumu rahatsız ettiğinden gözüaltına alıyoruz. Genelde bunların çalışma şekilleri, şehrin belirli caddelerinde yola çıkmak; buralarda müşteriler onları buluyor. Bizler polis olarak, bunlar yolda normal vatandaşlara rahatsızlık verdiğinden, iyi bir manzara sergilemediğinden bunları gözüaltına alıyoruz. İşlemiş oldukları diğer suçlar, genelde, beraber çıktıkları müşterilerinin ceplerinden paralarını çalmak, cep telefonlarını çalmak veya gasp etmek şeklinde oluyor. Bunlardan dolayı gözüaltına alındıkları oluyor. Onun haricinde kesici aletle yaralama suçunu işliyorlar. Yine bunu genelde müşterilerine karşı işledikleri oluyor... Diğer bir işledikleri suç, görevli memura, yani polise karşı gelme ve polise karşı mukavemet suçlu. Polis bunlara müdahale ettiğinde gözüaltına alınmamak için polise karşı direnmiyorlar; zaman zaman polise zorluk çıkarıyorlar. Biz buna görevli memura mukavemet, yani karşı gelme suçlu diyoruz. Bu suçlu da işledikleri oluyor. Bir de bunların genelde bu tür yola çıkıp, otostop yapmaları sırasında çoğu alkollü oluyor veya uyuşturucu madde alıyorlar. Bilinçlerini bir derece kaybediyorlar. Bu suçları işlemelerinde onun da etkisi oluyor... İcrai rezalet dediğimiz suçları işliyorlar. Bunu belirtmeyi unutmuştum. Alkollü olarak bağırıp çağırıp ortalığın huzurunu kaçırmaya icrai rezalet suçlu diyoruz. (Ankara Emniyet Sarayı, 20 Kasım 2003.)

Görüşmecilerden Çetin'in saymış olduğu suçlardan dolayı gözüaltına alındığını belirten olmamıştır. Ancak rutin ya da değil, polisin transseksüelleri araması gerektiği zaman, aramayı yapacak memurun cinsiyeti problem olabilmektedir. Aramalarda uygulama, yasal olarak tanımlanmamış olsa da kadınları kadın memurların, erkekleri erkek memurların arayacağı şeklindedir. CDO geçirmemiş transseksüeller söz konusu olunca hem farklı yaklaşımlar, hem farklı ifadeler, hem de iki taraf için de sorunlar ortaya çıkmaktadır. CDO geçirmemiş bazı görüşmeciler, Çetin'in de ifade ettiği gibi, aramalarda yalnız nüfuz cüzdanının renginin dikkate alınmasından rahatsızlık duymaktadırlar.

Görüşmeciler ve emniyet mensuplarının bu rutin ve sıradan karşılaşmaları dışında, Derya ve Okşan'ın hapis cezası aldığı, Buse'nin ise tutuklu yargılandığı ve suçsuz bulunduğu daha büyük olaylar da yaşanmıştır. Derya, ülkemizde DE transseksüellerin "ünlendiği" kız kaçırma ile başlayan ve sevdiği kızın intihar etmesi ile sonlanan olaylar sonucu ceza almıştır. Cezaevlerine ve cezaevi sürecine ilişkin önemli yorumlar getiren Derya, ED transseksüellere oranla DE transseksüel olmanın bu süreçte de avantajlı olduğunu göstermiştir.

Tutuklanan diğer görüşmeci Okşan, birden çok hapis cezası almıştır. Bunlardan birinin nedeni, bir protesto biçimi olarak bir ara ülkemizde sık kullanılmış olan soyunma eylemidir. Bu eylemin, fuhuş

yapmak zorunda bırakılmalarını protesto etmek için seçilmiş olması ise paradoksal bir durum yaratmaktadır. "Namusumla para kazanmak istiyorum," diyerek bedenini satıyor olmayı namussuzluk olarak ifade ederken, soyunarak "Başka seçeneğim yok," mesajı vermiştir. Diğer yandan, tutuklanmaları CDO sonrası gerçekleştiği için Okşan, kadınlar koğuşunda yatmıştır. Ancak kendisi şikâyet etmese de cinsiyetinin onaylanma şekli, insan haklarına aykırıdır.

Görüşmecilerin de altını çizdikleri diğer önemli nokta ise son yıllarda transseksüeller arasında yaygınlaşan madde bağımlılığıdır. Buse bu konuda sistemin bilinçli bir rolü olduğuna ilişkin dikkat çekici bir yorumda bulunuyor: Sistem bir yandan baskı uygulayarak hayatı çekilmez kılmakta, diğer yandan da ayakta kalmak için uyuşturucu temin etmektedir. Uyuşturucu kullanmak, kendilerini rahatlamış hissetmelerini sağlarken, onları oturdukları yerden kalkamaz hale getirdiğinden günlük yaşamdan da uzak tutmaktadır. Okşan da madde bağımlılığını örgütlenme önündeki önemli engellerden biri olarak göstererek Buse'nin yorumuna geçerlilik kazandırıyor. Çetin de transseksüellerin uyuşturucu kullandığını belirtmiş, ancak bu nedenden dolayı tutuklandıklarını belirtmemiştir.

Transseksüellerin kurban konumunda oldukları suçların başında ise cinayet gelir. Görüşmeciler ve Kaos GL üyeleri, ülkemizde transseksüel ve geylere karşı işlenen cinayetlerin sıklığına dikkat çekiyorlar. Bu nedenle görüştüğüm Ankara Emniyet Müdürlüğü Cinayet Masası Amiri Özer Korkmaz konuyla ilgili şu bilgileri vermiştir:

Bu sene içerisinde dönmeye karşı var, dönmenin işlediği yok. Sebep, bunların ilişkide bulunduğu insanlar, sapıkça ilişkileri seven, psikolojisi bozuk insanlardır. Ayrıca dönmelerin ağız bozuktur, müşterilerini gasp ederler, ilişkileri gayri resmidir. Dönme ise cinayet işlemez, bıçaklayıp bırakır... Bunlar katil ve maktulün ilişkisinden dolayı zor cinayetler. Normal biri olsa, yakınlarına gidip düşmanlarını sorarsın, ama bunlarıntaki müşterileri ve o akşam birlikte çıktıkları biri. Bu Ankara'nın yarısı olabilir. Buna karşın faili meçhul yoktur, bütün katiller yakalanmıştır... 2003'te üç tane. Sık değil. Ankara'da ortalama senede üç tane yani... Bunlara karşı önlem, bunların işe çıkmalarını önlemektir. Sonuçta dönme fuhuşu engellenebilir, ama cinayet engellenmez. Adam kafasına öldürmeyi koyduysa, öldürür. Dolayısıyla mühim olan yakalanmalarıdır... Bu cinayetleri işleyenler genellikle düşük gelir seviyeli, sabıkalı, işsiz, yirmi ile otuz beş yaşları arasında, bunlarla ilişkiye girdiği için çevresinin aşağılamayacağı, çevresinden utanmayan tipler. (Korkmaz, Emniyet Müdürlüğü, 20 Kasım 2003.)

Korkmaz'ın verdiği suçlu profiline ayrıca görüşmecilerin ifadelelerinden yola çıkarak, bir transseksüelle ilişkiye girdikten sonra kendisini eşcinsel olarak gören ve bundan pişman olan kişileri de eklemek gerekir. Bu kişiler, literatürde "gizli eşcinsel" kavramı altında da tanımlanabilecek kişilerdir ve bu tür ilişkileri günlük hayatlarında şiddetle kınarlar. Diğer yandan görüşmecilerin de belirttikleri gibi, kendileri bu tür ilişkilere girdiklerinde olayın tek şahidi olan kişiyi, yani birlikte olduğu transseksüeli ya da geyi öldürmeye teşebbüs ederler.

Transseksüellerin işledikleri ve onlara karşı işlenen suçlar dışında, görüşmecilerin ifadelerinden yola çıkarak polisin onlara karşı tutumu da ele alınması gereken başka bir nokta. Görüşmeciler kendilerine karşı küçümseyici ve hatta şiddet içeren tavırlarla yaklaşan polis memurlarının olduğunu belirttiler. Bu durum, bazı görüşmecilerde polise başvurmaları gereken bir olayla karşılaştıklarında "kendi işimi kendim hallederim" tavrının oluşmasına neden olmuştur. Bu tavır ise onları bir anlamda eleştirdikleri polis memurlarının çizdikleri transseksüel imajına yaklaştırmaktadır. Ceylan'ın yaşadıklarına benzer olaylar, kulaktan kulağa yayılarak polise karşı olumsuz bir tavrın oluşmasında ve pekişmesinde önemli bir rol oynuyor. Ancak tüm bunlara karşın emniyet mensuplarına karşı aşırı bir genelleme yapmayan, her meslekte iyilerin ve kötülerin olduğunu belirten görüşmeciler var.

Bu konudaki şikâyetleri de dinleyen Çetin, onlara karşı kötü muamele olmadığını, ancak polisin yasadan aldığı zor kullanma yetkisini bu kişilerin saldırgan hareketlerini etkisiz hale getirmek için kullandığını belirtmiştir. Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde transseksüellere ait 353 sabıka kaydı bulunmaktadır ve Çetin bunların önemli kısmının mükerrer suç olduğunu ifade etmiştir. Mükerrer suçtan gözaltına alınmanın, kişilerle polis arasında "yüzgöz" bir ilişkiye neden olduğunu belirten Çetin, transseksüellerin suç işleme nedenlerini ve polisin onlara karşı kötü tutumuna ilişkin iddiaları şu şekilde açıklıyor:

Şimdi suçu işleme nedenleri, tercih etmiş oldukları o durumları, yani transseksüellik durumlarından dolayı başka kuruluşlarda veya birimlerde iş bulamadıklarından, para kazanmak için mecburen yola çıkıp erkeklerle beraber olup ondan para kazanmaya çalışıyorlar ve bundan yüksek gelirleri oluyor. Yola çıktıktan sonra bazılarının müşteriyle beraber olmadan veya müşteriyle beraber olduktan sonra, müşterinin parasını, cep telefonunu çalmak gibi hareketleri oluyor. Bunu işleme sebepleri de karakterlerinin bulundukları psikolojik durumdan dolayı; zaten yaptıkları doğru bir hareket değil. Neticede vatandaşla cinsel ilişkide bulunup para kazanan bir insanın başka suç işleme durumu mümkündür ve normaldir. Diğer yaralama olayları da öyle, bunlar toplum ta-

rafından dışlanıyor ya da bunlar kendilerini öyle hissediyorlar. Bu da onlarda yine topluma karşı, normal insanlara karşı tepkili hareketlere neden oluyor. Bu tip hadiseleri işlemelerine sebep oluyor. Bir de bunların genelde bu tür yola çıkıp, otostop yapmaları sırasında çoğu alkollü oluyor veya uyuşturucu madde alıyorlar. Bilinçlerini bir derece kaybediyorlar. Bu suçları işlemelerinde onun da etkisi oluyor... Şimdi, onların iddiası tabii ki o şekilde olabilir. İşlemiş oldukları suç mükerrer olunca, tanınmış şahıslar oluyorlar. Devamlı aynı şahıs, aynı suçu işleyince ne oluyor? Devamlı gözaltına alınınca, polisle yüzgöz oluyor ve tanınmış oluyor. Dolayısıyla onlar da artık polisi tanıyor, polisi yabancı olarak görmüyorlar. Kötü muamele söz konusu değil, ama saldırgan hareketlerinden arındırmak için, bunları etkisiz hale getirmek için, polisin yine yasadan almış olduğu zor kullanma yetkisi vardır. O zor kullanma yetkisini kullanıyor. Transseksüeller, misal, hadi gidelim dediğinde gelmiyor, alamazsın diyor. Alamazsın deyince, polisin zor kullanma yetkisi doğuyor, kolundan tutuyor, zorla arabaya bindiriyor. Onlar işte bunu kendilerine kötü muamele olarak kabul ediyor. Veya karakola getiriyorsun, karakolda üst araması yapılırken, yine problem çıkarıyor. Arayamazsın, niye beni getirdin, diyor. Jiletle kendilerini kesenler oluyor, kanlarını akıtıyorlar. Polis bunları önlemek için müdahale ediyor. Müdahale edince de tabii zor kullanıyor. Zor kullanarak müdahale ediyor, yani onun hareketine karşı bir hareket yapıyor. Onlar bunu kendilerine kötü muamele olarak kabul ediyor, ama kötü bir muamele değil. Bu tamamen polisin yetkisini kullanmak, görevini yapmış olmak için yaptığı bir harekettir. (Ankara Emniyet Sarayı, 20 Kasım 2003.)

Transseksüellerle ilgilenen polis memurları, konuyla ilgili özel bir eğitim almıyorlar. Çetin'in ifadelerinde de yer aldığı gibi, transseksüellik emniyette daha çok engellenmesi gereken bir hastalık gibi algılanıyor. Çetin'in şikâyeti, sosyolog, psikolog, sağlık çalışanları ile birlikte çalışılması gereken bir konu olduğu halde yalnız çalışmak zorunda olmaları. Görüşmeciler ve Çetin, her iki tarafın da özellikle üstünde durduğu tek bir noktada, transseksüellerin yok sayılmaması noktasında birleşiyorlar:

Konuyla ilgili söylemek istediğim şey şudur: Neticede transseksüellik, homoseksüellik bir hastalıktır. Fiziksel ve psikolojik bir hastalıktır. Bunun artması, legalleşmesi doğru bir tutum değil. Bizler devletin görevlileri olarak, ancak bunların suç işlemeleriyle ilgileniyoruz, uğraşıyoruz, suç işlemelerini önlemeye çalışıyoruz veya suç işledikten sonra adliyeye çıkarılmalarıyla uğraşıyoruz. Homoseksüelliğin, transseksüelliğin toplumda yayılmaması, artmaması, tamamen toplumun kültürü, gelenek ve görenekleri ve adabıyla ilgili olan bir harekettir. Bunun bizden ziyade sağlık kuruluşlarının, sosyologların, psikologların görevi olması gerekir. Maalesef Türkiye'de polisten başkası bunlarla uğraşmıyor. Polisten başkası da bunlarla uğraşmayınca ne oluyor? Transseksüellik deyince akla polis, fuhuş ve adliye, bu üçgen geliyor. Bu da doğru değil. Devletin bu tür suçlara başka çözüm bulması gerekiyor. Bir transseksüellik neden

kaynaklanıyor, niye bu tipler yayılıyor, niye artıyor, niye önlemi alınamıyor? Bu bir gerçektir yani. Neticede geliyor, burada karşıma dikiliyor, "Ben tercihi mi yaptım. Bu şekilde yaşıyorum. Bu şekilde de para kazanıyorum," diyor. Bu şekilde konuşan bir insana diyecek başka bir şey bulamıyoruz. Ancak yapma dersin, görürsem işlem yaparın, dersin. Biz de toplumun ahlakını düşündüğümüzden bunları yapıyoruz. Netice olarak bunlarla uğraşma işi sadece polisin olmamalı, sağlık kuruluşları ve diğer birimler de üzerine düşen görevleri yapmalıdır. Bunlar bir sorun olarak toplumda var. Yok dememeliyiz, görmezden gelmemeliyiz. Bunlara karşı ılımlı da olmamalıyız; meşrulaştırmamalıyız. Meşrulaştırmak ne demek? Bunların kabul görmesi, normal hale gelmesi. Benim şahsi kanaatim, bunlar karşı cinsi bulamıyor ve kendi cinsiyle daha ilişkili. Dolayısıyla cinsel ihtiyacını kendi cinsiyle karşılıyor. Sonuç olarak da bu durum ortaya çıkıyor. En önemli neden budur. Bana göre hormon konusu en son gelir. Psikolojik olsa, bir süre sonra geçer. Geçmeyince, hastalık haline geliyor. Fiziksel bağımlılıkları var; ondan dolayı bırakamıyorlar. (Ankara Emniyet Sarayı, 20 Kasım 2003.)

Son olarak, Buldu'nun açıkça ifade ettiği ve Çetin'in de diğer uzmanların yardımına ihtiyaçları olduğunu söylemesinden anlaşılabacağı üzere, transseksüeller hakkında, özellikle onlarla göreceli olarak daha sık iletişime giren kişilerin yeterli bilgisinin olmaması, hem kendilerini ne yapacaklarını bilmez bir halde bırakmakta, hem de transseksüellerin devlet ve kurumlarına karşı daha güvensiz olmalarına ve kendilerini çaresiz ve yalnız hissetmelerine neden olmaktadır.

Sonuç

Toplumsal cinsiyet biyolojik farklılıkların da etkide bulunduğu sosyo-kültürel bir oluşumdur. Toplumsal cinsiyet kategorileri arasındaki farklılıkların ne kadarının toplumsal, ne kadarının biyolojik olarak ortaya çıktığı kesin bir şekilde yanıtlanamayacak olsa da iki etkenin de etkileşimde olduğunu varsayabiliriz. Bunun sonucu oluşan toplumsal cinsiyet sınıflamasının hiyerarşik bir kategorilendirme biçimi olarak, ırk, sınıf vb. diğer hiyerarşik kategorilendirmelerle birlikte ele alınması gerekir. Kısaca toplumsal cinsiyet, bireylerin kimliklerinden bir tanesidir ve bunun algısı, inşası ve pratikleri, hem bireylerin diğerleriyle etkileşiminde, hem de bireylerin sahip oldukları diğer kimliklerle olan etkileşimle oluşur.

Bu noktada transseksüel kimlik ataerkilliğin yeniden üretiminde, özellikle "kadın-erkek ilişkilerinde" belirli bir role sahiptir. Bunun temel nedeni ED transseksüellerin, kendilerini kendileri gibi "kadın" olarak gören, "kadın" kimliklerini onaylayan, onlara "hanımefendi" olarak davranan kişilerin (kocalarının) tutumudur. Diğer bir deyişle, toplumsal cinsiyet kimliği, pratikte diğerlerinin onayı ile anlam kazanır. Transseksüel olmalarından dolayı yaşadıkları dışlanma, diğer insanlara nazaran kendilerini daha yalnız hissetmelerine ve sevgiye daha fazla ihtiyaç duymalarına neden olur ve bu da "yalnız oldukları yedi milyarlık dünyada kocalarına tanrı gibi tapmalarına" yol açar. Dolayısıyla transseksüeller pratikte, idealize ettikleri kadın kimliğinden daha edilgen, hassas, korunmaya ve kendisine yol gösterilmesine muhtaç bir kadın kimliği taşıyabilmektedirler.

Mevcut sosyal baskıları, içine doğdukları ve içinde yaşadıkları toplumun ataerkil yapısını, tıbbi ve sosyal bilimsel metinlerin etkilerini göz önüne almadan, transseksüel kimliğin ataerkilliğin yeniden inşasında rol oynadığını söylemek oldukça sık bir yorum olacaktır. Ayrıca ED transseksüel kimliğin "erkek", yani iyi olan, sıralamada en üstte duran, toplumsal yaşamda önceliği ve üstünlüğü olan olmak istemeleri, ataerkilliği yıpratıcı bir role sahiptir. Dolayısıyla, kadın kim-

liklerini ataerkil bir mantık içinde inşa etseler de sahip olmayı reddettikleri erkek kimliğini, başta bu ret ile yıpratmaktadırlar.

Transseksüeller bugün yalnız Türkiye'de değil, Batı da dahil olmak üzere dünyanın hemen hemen her yerinde, farklı cinselliklerinin toplumlarda yarattığı kırımlar ve özellikle de yukarıda belirtilen nedenlerle ataerkillik açısından tehdit unsuru olarak görülmeleri nedeniyle dışlanmakta, baskı görmekte veya en iyi durumda yok sayılmaktadırlar. "Ne kadar erkek o kadar iyi" anlayışının hâkim olduğu toplumuzda, "gündüz" karşılaştıkları dışlanma kadar "akşamları" talep edilmektedirler. Transseksüellere yönelik bu talep, kendilerini dışlayan sistemin kendileriyle birlikte var olduğunu göstermesi açısından da önemlidir. Onlara yönelik talebin yüksekliği ve onlardan ilişki esnasında beklenenler, farklı cinselliklerin henüz yeni yeni dile getirilmeye başladığı toplumumuzda, bu cinselliklerin gizli saklı, ama yaygın bir şekilde yaşandığını gösterir. Bu dışlanma ve baskılarda kendi paylarının da olduğuna ilişkin yorumları, hem bir özeleştiri, hem de "çizilen" imajın gerçeklik payını kabul etme olarak yorumlanabilir. Ayrıca bu gizlilik, transseksüellerin kendilerini bu konuda toplumun en dürüst yüzü olarak görmelerinde de etkilidir.

Toplumla uzlaşma denemelerinin devlet birimleri tarafından geri çevrilmesi, bu uzlaşmanın yaygınlaşmasını ve kendilerini "doğru" ifade edebilmelerini de engellemektedir. Bu noktada şimdilik yalnızca bire bir ilişkiye girdikleri kişilere, örneğin komşularına, yaratılan değil yaşayan transseksüellerin nasıl olduğunu gösterebilmektedirler.

Onlara karşı önyargının bu kadar güçlü olduğu bir toplumda, paradoksal olarak oldukça büyük bir merak da söz konusudur. Ancak bu, bugüne dek onlar hakkında ülkemizde geniş çaplı bir sosyolojik araştırmanın yapılmasını sağlayamamıştır. Dolayısıyla bu çalışma onların kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı kadar, toplumumuzdaki genelde toplumsal cinsiyet ve cinsellik, özelde transseksüellik konularındaki düşünceleri de yansıtıyor. Transseksüellere olan öfke ve iğrenmenin temelde hangi noktalardan kaynaklandığını ve bu dayanakların hizmet ettiği anlayışı ortaya koymaya çalışan bu araştırma, transseksüellik konusunda toplumsal "barış"ın sağlanmasına önayak olma ümidini taşımaktadır.

Tartışmaların çok yönlü ve fazla olduğu, saha aşamasının çeşitli güçlükler taşıdığı böyle bir sosyolojik araştırma girişiminin başarıyla gerçekleştirilmesi, en başta görüşmecilerin toplumla uzlaşma isteklerini göstermesi bakımından önemlidir.

Bölüm II

GÖRÜŞMELER

Güneş

22 Eylül 2003, Tunalı Hilmi Caddesi'nde bir kafe.

İlk önce bana yaşamını doğumundan bugüne dek özetler misin?

1966, İzmir doğumluyum. Ailemin tek erkek çocuğu olarak dünyaya geldim. İki ablam var. Babam emniyet mensubu, annem ev hanımıydı. Babam görevi dolayısıyla evde durmuyordu. Çocukluğumda annemden aşırı baskı gördüm.

Nasıl baskılar?

Sürekli yasaklama. Çay içmek istediğimde bir fincan çay, televizyon izleme saati bir saat. Bu tür baskılarla büyüdüm. İki ablamla diyalogumuz iyiydi, çok çok iyiydi. Zaten üçümüz birbirimize destek oluyorduk. Anne baba sevgisi tam anlamıyla yoktu. Baba sürekli görevde, anne sürekli içişleriyle ilgili. Annemle babamın arasında sürekli sorunlar var. Tamamen sorunlu bir ailede büyüdüm. Bunun yanı sıra benim gördüğüm baskıların daha fazlasını ablamlar yaşadı.

Kız olmalarından dolayı mı?

Kız olmalarından dolayı belki. Belki de annemin yapısından dolayı. Çünkü baskıyı çok seven bir insan, otoriter olmayı çok seven bir insan. İlkokulda hareketlerimden ötürü, ister istemez elimde olmayan nedenlerden, etrafımdakiler hep kız diye hitap etti. Sürekli gözyaşları içerisinde eve geldim. Hep arkadaşlarımla alay etmeleriyle, dalga geçmeleriyle karşılaştım. İlkokulu öyle bitirdim.

Gelelim ortaokula. Yine aynı şeyler. Bu kez, yaş büyüdükçe duygular arttı. Duygular arttıkça bunu dışavurma başladı. Hareketlerle, tavırlarımla, konuşma şeklimle, oturup kalkmamla, her şey farklılaştı. Ortaokulda daha fazla dikkat çekmeye başladım. Dolayısıyla daha çok baskı oluşmaya başladı hem aile tarafından, hem okul tarafından. Aile içinde herkes bana soruyordu: "Niye kız gibi konuşuyorsun? Niye

kız gibi yürüyorsun? Niye kaşlarını almaya başladın?" Hepimizde olduğu gibi, sadece bende değil. Ortaokulu böyle zorluklarla bitirdim.

Derken lise hayatı. Lisede iyice kendimi açmaya başladım artık. Evde yalnız kaldım; çünkü ablam evlendi, büyük ablam ben ilkokula giderken evlenmişti zaten. İyice hareketlerim değişti. Kaş almalar, tırnak uzatmalar, cila sürmeler, renksiz rimel kullanmalar, yakışıklı erkek posterlerini odamın duvarlarına yapıştırmalar. Bunların hepsi bir bir oluştu. Annemle artık sürekli kavgalar, baba tarafından aşırı derecede şiddet görmeler.

Ne tür şiddet? Duygusal mı, fiziksel mi?

Laf olarak. Sürekli kavgâ. Erkek gibi otur, erkek gibi kalk, erkek gibi yemek ye, erkek gibi konuş, erkek gibi yürü. Benim elimde değil ki bunlar, isteyerek yapmıyorum. Ne kadar kendimi zorladıysam da olmadı.

Tatil dönemlerinde iş hayatım oldu. Tezgâhtarlık yaptım. Tezgâhtarlık yaptığım yerlerde aynı şeylerle karşılaştım. Gelen müşteriler patrona ya da mağaza müdürüne, "Sizin elemanınız top mu? Çok farklı bir insan. Kız gibi hareket ediyor, kız gibi konuşuyor. Bizi giydirenken sanki bize bir şey olacakmış gibi geliyor." Bu tür sözler. Patronum bunları bana sonradan ilettiler ve beni işyerinden atmaya kalkıştı. Ben o insana, "Sizin için işim mi önemli, davranışlarım mı önemli? Bu benim içimden geliyorsa ben bunu engelleyemem. Eğer ben bir eşcinselsem, kabul ediyorum," dedim. "Yok işim değil de çevrenin lafları sizin için daha önem taşıyorsa işi bırakıyorum." Adam ~~tamam~~ dedi bana. Bir hafta, on gün sabretti. Kendi kafasında ben düşüneceğim dedi. İyi dedim. Düşündü. Sonunda karar verdi: "Çevrenin sözleri beni daha çok etkiliyor, senin hayatın beni ilgilendirmiyor." Bana yol gösterdi. Önemli değil dedim. Nasılsa okul açılacak tekrar, tatil bitmişti.

Derken ikinci sınıf, üçüncü sınıf yine aynı şeyleri yaşadım. Tabii yaşımda arttıkça duygular artıyor. Ben iyice kadınlaşmaya başladım, erkeklere karşı ilgim iyice artmaya başladı. Odamda sürekli erkek posterleri, geceleri erkek dergileri okumaya başladım. Annem birkaç defa yakaladı bunları. Hatta odamdaki posterleri yırttı. Ben bir şey demedim. Kavgalar gürültüler geldi geçti.

Lise hayatımdan sonra bir müddet ara verdim okumaya. Derken çalışmaya başladım yine. Artık kendimi tamamen bırakmıştım, ciddi anlamda bırakmıştım gizlenmeyi. Tamamen kaşlar inceldi, makyaj yapmaya başladım. Pazar günleri benim gezme günlerimdi. Ha bu arada şunu atladım, özür dilerim. Evde tek çocuk olduğum ve annem ya-

talak hasta olduğu için evin tüm işleri bana bakıyordu. Bulaşığınan, çamaşırına, yemeğinden ev temizliğine, misafir ağırlamaya kadar tüm işler bana bakıyordu. Bütün işler. Ve hatta komşularımız diyorlardı: "Aa işte Fatma Teyze, oğlun maşallah kız gibi, ne güzel yemek yapıyor, ne güzel temizlik yapıyor, ne güzel çamaşır yıkıyor." Annem bununla gurur duyuyor. Bir keresinde benim gibi eşcinsel olan bir arkadaşla pazar günü buluşacaktık. Bana geldi, odama geçtik, biz bir güzel makyaj yaptık. Evden çıkarken alt komşu bize geldi. Kapıda onun karşısında biz kafamızı yere eğdik. Biz çıktıktan sonra anneme söylediği şey: "Teyze, hem oğlunun yüzünde, hem arkadaşının yüzünde aşırı derecede makyaj vardı. Bunlar niye böyle?" Ben akşam eve geldiğimde bir güzel fırçayla karşılaştım, kavgalar oldu. Eşcinselliğimi açıklayamazdım. Kesinlikle açıklayamazdım. Her ikisi de bugünün tabiriyle eski kafalı insanlar. Söyleyemedim. Yüzümde makyaj falan yok, diye inkâr ettim. Sadece fondöten vardı dedim. "Anne, bunu ben senin yanında da sürüyorum. Her banyodan sonra sürdüğüm şey. Bunu yanlış anlama," dedim. Yok dedi, daha fazla şeyler yapmışsın dedi. Hayır dedim.

Bu arada lafın birini koydum, birini unuttum. Benden bir büyük ablam benim eşcinselliğimi öğrendi. Ben baskılardan dolayı intihar etmeye karar vermiştim. Bu ortaokul dönemleri. Ve bir not yazdım. O kâğıtta her şeyimi açıkladım. Eşcinselliğimi. Ben o zaman dünya üzerinde sadece eşcinsel olarak ben varım sanıyorum. Bu hepimizde de böyledir. Ablam bu notumu buluyor. Bulduğu günün ertesi beni mutfağa çağırdı. Senin neyin var, dedi. Ben inkâr ettim, hiçbir şeyim yok, dedim. Bak, benden bir şeyini saklama, dedi. Biz dedi, kardeş değil, arkadaşız dedi. Bana böyle yaklaştı. Abla dedim, o zaman beni bir doktora götür. Ve beni üç gün sonra psikiyatriye götürdü. Psikiyatra durumumu açıkladım. "Ben kadınsı duygular taşıyorum, kadınlara karşı ilgim yok, erkeklerden hoşlanıyorum. Tedavi olmak istiyorum," dedim. Doktor tamam, dedi. "Yaşın küçük olduğundan belki sonuç alabiliriz."

Tedaviyi ne yönde düşündün? Kadın olmak için mi, erkek olmak için mi?

Ailemden dolayı erkek gibi olmak için. Doktor bunu kabul etti. Fakat doktora geldiğimden anne babamın haberi yok. Sadece ablamla ben biliyorum. Haftada iki gün seanslara geliyorum. Tedavi altı ay sürdü. Tedavinin sonunda doktor şuna karar verdi: "Çocuğum senin ruhundan gelen bir şey bu. Velini bana getir, durumu ona açıklayayım."

Ben geldim, ablama bunu anlattım. Ablam doktora gitti. Doktor bunun tamamen benim ruhumdan kaynaklandığını, bunu özendiğimden dolayı yapmadığımı, içimden gelen duygulardan ötürü kadınsı davrandığımı söyleyince, ablam kıyametleri kopardı. Doktora saldırdı. Benim kardeşim eşcinsel, homoseksüel olamaz, diye. Doktorun söylediği ilk laf: "Bak güzelim, ben doktorum, para kazanmayı isterim, ama tedavisi olmayan bir şeye de tedavi yapmam. Paranız boşa gitmesin." Bunları söyledi ve tedaviyi bıraktı. Aradan zaman geçti, ablam evlendi, evlenince biz bir, bir buçuk sene hiç görüşmedik. İstemediğim bir insanla evlilik yaptığı için ben kırılmıştım ona. Bundan dolayı görüşmedik. Daha sonra barıştık. Benim tezgâhtarlık yaptığım dönemde çalıştığım mağazaya geldi. Oturduk, konuşuyoruz bir gün. Bana sordu: "Duyguların ne oldu?" "Hangi duygularım?" dedim. "Halen kadınsı duyguların var mı?" dedi. "Evet" dedim. "Peki, birisiyle birlikte oldun mu?" dedi. "Evet, oldum" dedim. "Bir erkekle mi yattın?" dedi. "Evet" dedim. "Kaç defa?" dedi. "Üç kere" dedim. Aslında yalan söyledim, üçten fazlaydı. Anlattım ben bunları. Artık arkadaş olarak görüyorum. Ciddi ciddi arkadaş olarak görüyorum ablamı; çünkü hiçbir şeyini saklamıyordu. Her şeyimi açıkça anlattım, hiçbir şey demedi. Eve gidiyor, eniştemin silahını alıyor. Ertesi gün çalıştığım mağazaya beni öldürmeye geliyor. Ben o sırada mağazada değilim büyük şans eseri. Dışarıdaki hesapları toplamaya gittim, alacakları almaya. Mağazanın önünde kıyamet kopartıyor nerede bu diye. İnsanlar onu da tanıyorlar, beni tanıdıkları için, ne oldu falan diyorlar. Benim kardeşim diyor, onun tabiriyle, ibne, kendini düzdürüyor, ben onu öldüreceğim, namusumuzu temizleyeceğim, benim kardeşim böyle olamaz, şu olamaz, bu olamaz. İnsanlar orada onu sakinleştiriyor, iki saat oturtuyorlar, anlatıyorlar, konuşuyorlar, akıl veriyorlar, şunu bunu yapıyorlar, iki saatin sonunda sakinleşiyor bu, eve gidiyor. Eve gittikten sonra, kendi hırsını yenemiyor. Evde ne kadar vitrinde, mutfakta şurada burada cam eşya varsa hepsini kırıp döküyor. Ondan sonra büyük ablama telefon açıyor. Abla kardeşimiz homoseksüel, eşcinsel biz ne yapacağız? İki birden başlıyor telefonda ağlamaya. Sonra çıkıp büyük ablama gidiyor. Hâlâ sinirlerini yatıştıramıyor, kendini ablamın üçüncü kat evinden caddeye atıyor. Sağ omzu mu, sol omzu mu, hatırlayamıyorum, kemiği kırık, hâlâ kırık. Yaklaşık bir ay falan hastanede yatıyor ablam bu sinir krizinden dolayı. Benim hiçbir şeyden haberim yok. Ben tesadüf büyük ablamı aradım bir gün. N'apıyorsun demeye. "Senin burayı aramaya hakkın yok," dedi. Neden dedim. "Ablan senin yüzünden in-

tiharlara kalkıştı, şunu yaptı bunu yaptı," dedi. Dedim "Suç benim mi? Tamam ben bu duyguları taşıyan bir insanım. Sana anlatmış her şeyi madem, benim elimde olan bir şey değil. Çocukluğumdan beri beni büyüten sensin, yetiştiren sensin. Duygularıma hâkim olamadığımı biliyorsun. Her zaman beni uyardınız. Bu uyarıların tepkilerini gördünüz. Olmadı. Üç saat erkek gibi davrandıysam, on üç saat kadın gibi oldum. Neden hep beni suçladınız? Neden bilinçli davranmıyorsunuz?" dedim. Ben bunları böyle tek tek açıkladım ama kabullenmedi. Neyse işte aradan zaman geçti. Artık her şey iyice arttı. Babamla her gün kavga etmeye başladık.

Babanlara söylemediler ama.

Hayır, kesinlikle anne babaya bu olaylardan hiçbiri aksettirilmedi. Fakat bizim aramızda sürekli dalaşma oluyor. Üç kardeş arasında. Eniştem beni geneleve götürmeye kalkıştı, belki düzelirim diye. Saçmalama enişte dedim. Nasıl gideyim. Oturdum enişteme ben anlattım her şeyi. Bak dedim, sen beni ablamı tanımadan tanıdın. Benim kadına karşı bir ilgim olmadığını çok iyi bilen bir insansın. Ben böyle bir şey yapamam. "Tamam, ablanla oturur mantıklı bir şekilde konuşurum. Ben seni çok iyi anlıyorum, ama ablanın seni anlaması biraz zor," dedi. Sağ olsun eniştem şu anda dünyalar iyisi, beni çok çok iyi anlayan, ailemden önce anlayan eniştem oldu. Ailemden önce (*vurgulayarak*). Eniştem ablamla konuşuyor mantıklı bir şekilde. Ablam yavaş yavaş kabullenmeye başlıyor beni. Yavaş yavaş basından görüyor, televizyondan izliyor, gazeteden takip ediyor, etrafındaki insanlardan duyuyor. Beni kabullenmeye başlıyor. Kabullendi. Şu anda çok sık görüşüyoruz. Dostluğumuz çok güzel. Hâlâ ve hâlâ anne babam benim eşcinselliğimi bilmiyorlar.

Onlarla görüşmüyor musun?

Kesinlikle hayır. Sadece telefon görüşmesi. Büyük ablam eşcinselliğimi biliyor ama beni hayalindeki erkek kardeş olarak yaşatmak istediğinden benimle yüz yüze görüşmeyi kesinlikle reddediyor.

Neyse, demin babamla kavgalarımız her gün olmaya başladı demiştim. Okul bitmiş, ben yine çalışma hayatına devam ediyorum. Yine aynı işi, tezgâhtarlık yaparken bir buçuk sene tiyatro da yaptım. Tiyatro hocam ve grup arkadaşlarım eşcinselliğimi fark etti. Bana karşı ılımlılar. "Bunlar senin duyguların, biz bir şey demiyoruz, ama burası dar bir çevre dikkatli davran." Bu arada benim alkol olayım başladı. Gece gezmelerim başladı, yemekler, erkeklerle buluşmalar başladı.

Peki, senin gibi olanlarla ilk ne zaman tanıştın? Nasıl tanıştın?

Tezgâhtarlık yaptığım dönemde. Ben sadece ben varım sanırken, eşcinsel arkadaşlar beni fark ediyorlar mağazaya alışverişe geldiklerinde. Onların yaklaşmasıyla etrafımda eşcinsel arkadaşlar oldu.

Peki eşcinsel ortamında yine de bir eksiklik hissetmedin mi? Sonuçta sen bir eşcinsel değilsin, bir transseksüelsin.

Ama o dönem ailemin yanındayken eşcinselim. Zaten hiçbir şeyi bilmiyoruz ki. Ben dünyada tekim biliyorum. Çalıştığım dönemde, eşcinsel arkadaşlarla tanışmaya devam ettim. Dışarı çıkmalarım arttı. Hemen hemen her gece dışarılarda, yemeklerde, eğlencelerde, alkol ortamında, erkeklerle buluşmalarda... Eve geç gidiyorum artık. Bazı geceler hiç gitmiyorum. Kıyametler koptu evde. Kapılar kilitlendi, kapının arkasına eşyalar koymuş babam. En son babamla kavgamız bu oldu. Ben gece saat dört gibi eve geldim. Bir baktım ki kapının arkasına eşyalar yığılmış. Zorlayarak açtım, odama girdim, üzerimi değiştirip pijamalarımı giydim, yatağa uzandım, kapım açıldı, babam geldi. Bana küfretti. "Eşekoğlu eşek, orospu çocuğu, kendini nerede düzdürdüysen oraya çek git," direkt bunları söyledi. "Söyleyeceklerin bunlar mı baba?" dedim. Bu, "Siktir git bu evden," dedi. "Tamam, gidiyorum," dedim. Gece saat dörtte çantamı aldım. Bir tane omuz çantam var. Onun içine birkaç tane kıyafet koydum. Bu arada annem sesime uyandı. N'oluyor falan dedi. "Hiç, babamla kavga ettik. Ben gidiyorum. Artık bitti her şey benim için," dedim. Gidemezsin, falan dedi. "Anne, gidiyorum, benim üzerime gelme, bitti artık," dedim. Haa annem bu kadar baskı yapmasına karşın beni çok sever, hâlâ da sever. Evden gitmemi hiçbir zaman istemedi.

Peki baban o lafları bir şeylerden şüphelendiği için mi söyledi? Yoksa öğrenmiş miydi?

Tabii, şüphelendiği için. Demin de söylediğim gibi yaşıml ilerledikçe hareketler iyice fevri olmaya başladı, kendini dışa atmaya başladı. Babam emekliye ayrıldı. Sürekli kahvede. İş ortamındaki arkadaşları beni görüyorlar, beni tanıyorlar. "Aa işte amca, oğlun kırım kırım, şu erkekle geziyor, bu erkekle geziyor, niye kendi yaşında insanlarla beraber değil, yüzünde makyaj vardı, bugün şurada alkol alıyordu, burada bir erkekle yemek yiyordu." Bu tür laflar gelmiş babama. Ondandır da böyle konuştu benimle. Ve ben gecenin dört buçuğunda kalktım evi terk ettim. Dört gün eve gitmedim. O dönem aynı mağazada çalıştığımız Bülent diye bir arkadaşım vardı. O bize gelir giderdi. Babam ona gidiyor en son. Bunu diyor bulsan bulsan sen bulursun, nereye gittiğini sen bilirsin. Bülent'in haberi vardı benim nere-

ye gittiğimden. Aynı zamanda Bülent benim o dönemde bu tür ilişkilere girdiğimi, erkeklerden hoşlandığımı, kadınsı duygular taşıdığımı biliyordu. Onu kendime çok yakın bulduğum için her şeyimi anlatmıştım. Onun yanı sıra Sevgi Ablamız vardı. Kulakları çınlasın. O her zaman için destek oldu. Onunla da aynı mağazada çalışıyorduk. Dul bir bayandı. Üç çocuğuyla yaşıyordu.

İlk anlattığın kişiler bunlar mı?

Tabii. İlk anlattığım kişiler Bülent ve Sevgi Abla'ydı. Gayet ılımlı karşıladılar. Sevgi Abla her zaman için destek oldu. Bülent beni hep korudu. Mesela onun arkadaşları, "Bu niye böyle?" dediklerinde, size ne der, geçiştirirdi. "Sizi ilgilendirmez. Onun da hareketleri öyle. Ailenin tek çocuğu, ailesi nazik yetiştirmiş. Böyle bir insan," der geçiştirirdi. Hiçbir zaman beni onların yanında rencide etmedi. Hiçbir zaman. Bülent'le Sevgi Abla'yı hâlâ çok seviyorum.

(Gözleri doluyor. Biraz susuyor. Kısa sürüyor. Hemen toparlanıp, anlatmaya devam ediyor.)

Neyse o gece eşyalarımı topladım, Sevgi Abla'ya gittim gecenin dört buçuğunda. Kapıyı çaldım. Açtı, "Ne oldu kız?" dedi. Böyle böyle anlattım. Oturduk ikimiz birden ağladık. Evde bir güzel votka vardı. Sabahın yedisine kadar hem ağladık, hem içtik. Ben dört gün onun evinde kaldım.

Derken babam Bülent'e ulaşıyor. Bülent ilk günden biliyor. Ben sabah kalkıp Bülent'i aradım. Sevgi Abla'dayım, babam gelirse nerede olduğumu bilmiyorsun, bana ulaşma. Babam ona gidiyor. Bülent, "Tamam amca, ben bulmaya çalışırım," diyor. Dört gün sonra Bülent bana geldi. "Baban çok kötü durumda, ağladı. Hadi seni eve götürüyüm," dedi. Ben gitmem diye ısrar ettiğim halde, "Ben söz verdim seni götürüyüm. Yine olursa o zaman sen bilirsin," diyor. Kalktım eve gittim. Annem yalnız, annemle öpüştük. Niye gittin falan diye sordu. "Anne, bitti artık benim için her şey. Ben bu laftan sonra bu evde kalamam. Zaten babam benim bu evde kalmamı istemiyor. Siz de sürekli baskı yapıyorsunuz. Hareketlerini düzelt, kendini düzelt, erkek gibi davran. Ee, yapamıyorum işte bunları," dedim. "Her gün kavga etmektense, bırakın kendi hayatımı yaşayayım." Neyse biz barıştık. İki gün sonra babam eve geldi. O da ablamda kalıyormuş. Hiçbir şey demedi. Konuşmadık. Sadece yemeğimizi hazırladık, beraber oturduk, yedik. Nereye gittiğimi, nereden geldiğimi sormadı.

Aradan biraz daha zaman geçti. Ben artık işten de ayrıldım. Hem iş sıkıntısı, hem maddi sıkıntı, hem aile baskısı, çevre baskısı beni iyi-

ce bunalttı. Evden gitmeye karar verdim. Babama söyledim. Ben evden ayrılacağım, dedim. Bana artık karışmayın. Kendi hayatımı yaşayayım, dedim. İster iyi, ister kötü. Babam bana hep okul hayatını yarım bıraktın, okumadın, iş hayatı dersin, oraya girip oradan çıkıyorsun diyor. Dedim bunun nedeni ne? Bunu bana hiçbir zaman sormadınız. Sorma cesaretinde bulunmadınız. Bir anne-baba olarak oturup beni dinlemediniz. Her zaman baskı yapıyorsunuz ama çocuğum derdin ne, niye böylesin dediniz mi? Hayır dediler. Kavgalar iyice arttı.

Bu arada annem eşcinsel arkadaşlarımdan bazılarıyla tanışmıştı, ama onları hep erkek olarak biliyor. Sözde erkekler, çünkü pazar günleri randevu günlerimizdi. Bana gelirlerdi. Hep beraber bende toplanırdık, çıkardık, gideceğimiz yere giderdik. Annem onlara hep beni şikâyet ederdi. Dediği laf, çocuklar bana sonradan söylüyor, "Annen senin hakkında Zeki Müren gibi diyor. Yüzüne, gözüne makyaj yapıyor. Künyeler takıyor, küpeler takıyor. Bunu söyleyin, değişsin, bunları yapmasın. Bak, siz ne kadar güzel, takılarınız yok. Benim oğlum niye böyle. Bunu siz düzeltin." Arkadaşlarım evden çıktıktan sonra bana bunları anlatırlardı. Annem onların eşcinsel olduklarını bilmiyordu. En son bir gece eve gelmedim. Ertesi gün eve geldim. Ve o eşcinsel arkadaşlarım bize geldiler. Ben artık kesin kararımı vermiştim evden ayrılacağım. Onlar bize, beni vazgeçirmeye geldi. Bir tanesi yalnız, diğeri annesiyle birlikte geldi. Fevziye Teyze. Rahmetli oldu. Kapıyı açtım, içeriye aldım, hoş geldiniz dedim. Çocuklarla öpüştüm. Fevziye Teyze'nin elini öpecektim, "Git, ben elimi sana öptürmem," dedi. "Sen evini terk ediyorsun," dedi. Ben de "Fevziye Teyze, üzerime gelme. Sonuçta ben evimi terk ediyorsam, kaçmıyorum. Anne-babamın haberi olarak gideceğim. Benim için artık bitti burası," dedim. Neyse, konuştuk konuştuk. Gitmemi istemediler, ısrarlar falan. "Benim için bitti her şey." Son sözüm bu oldu. Neyse, biz salona geçtik, sigara içiyoruz. Babam salona yanımıza geldi. Söylediği son cümle bana: "Bak oğlum, beni artık caddede gezemez ettin, kahvede oturamaz hale geldim, alnım yerde." Benim ona dönüp söylediğim son sözüm: "Baba, alnın şu an tam yerde değil, yarım yerde. Eğer tam olarak eğilmesini istemiyorsan bana karışma. Hayatımı yaşamak istiyorum, ister iyi, ister kötü. Ben gidiyorum." Ne halin varsa gör, sen bilirsin, dedi. Babam salondan çıktı. Ben ertesi gün kalktım. Gündüz saat on birde, valizimi topladım, evden ayrıldım.

Sonra?

Sonrası Ankara. Geldim.

Niye Ankara?

(Ara vermek istiyor.)

Niye Ankara? Benden önce çok yakın bir arkadaşım geldi. O zaten gelmemi istiyordu. Biliyordu her şeyi, yaşadıklarımı. Hep telefonlaşıyorduk onunla. O burada olduğu için, ondan cesaret alarak geldim. Ankara'ya gelişimin nedeni o oldu. Yoksa başka bir şehir de olabilirdi. Ankara'dayım. Gece on ikide otobüsten indim. Arkadaşım sevgilisiiyle birlikte beni karşıladı. Ve özgür olduğumu hissettim. Artık tek başınayım, istediğim hayatı yaşayacağım. Kadın olacağım. Hep bu duyguyla yaşamıştım çünkü. Ama önce iş bulacağım. Normal bir işte çalışacağım diye düşünüyordum, fakat madalyon çift yüzlüymüş. Bilmiyordum böyle olduğunu. Bir arkadaşın evine geldik. Ben orada kalmaya başladım. Eski arkadaşım da orada kalıyor. Üçümüz birlikte ev arkadaşlığı yapıyoruz. Ben yirmi dört gün boyunca hiçbir yere çıkmadan sürekli evin içinde yemekt, temizlikti, çamaşırdı, bunlarla uğraştım. Yirmi dördüncü gün ev arkadaşım, esas evin sahibi, bana saçlarıma kaynak yaptırmayı teklif etti. Ben kabul ettim. Kaynaklarım yapıldı. Üç gün sonra, birlikte otostopa çıktık. Bende o anki heyecan inanılmaz. İnanılmaz bir heyecan. O ânı herhalde şimdi trilyon versem yaşayamam. Yaşamak da istemem. Derken beş ay biz birlikte oturduk o arkadaşla. Ben yavaş yavaş ortama alıştım. Neyin nasıl olduğunu, hangi insanla nasıl muhabbet edileceğini, nerelere gidileceğini öğrendim. Beş ayın sonunda arkadaştan ayrıldım, bir başka arkadaşla birlikte oturmaya başladık. Derken ben otostopa devam ediyorum. Otostopta kazandığım parayı artık biriktirmeye başlıyorum, kendi ihtiyaçlarımı karşılıyorum, epilasyon sürecine girdim. Artık tamamen kadın olabileceğime karar verdim. Ruhem zaten hazırdım, ama fiziksel olarak da. Yaklaşık bir yıl sonra, otostopta üç kez kaçırıldım. Birisinde Ostim'e kaçırıldım, iki kişi tarafından tecavüze uğradım. Silahlar çekildi. Neyse, ikincisinde, o zaman ben bilmiyorum bu Dikmen'in üst tarafları bu kadar gelişmemişti, araziler vardı, orada tecavüze uğradım yine iki kişi tarafından. Üçüncüsünde de bu Altınpark daha o zaman açılmamıştı. Orada tecavüze uğradım üç kişi tarafından. Neyse, bundan sonra kulüp hayatıma başladım. Baktım çok daha rahat, çok daha güzel, çok daha kârlı ve kazançlı. Kons yapıyorum, müşteriyle anlaşıyorum, çıkıyorum, birlikte oluyorum, tekrar bara dönüyorum. Başka ne anlatayım? Bu kadar bugüne kadar.

Şimdi sana hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum ve bunları mümkün olduğu kadar ayrıntılı anlatmanı istiyorum.

İlki yaşamının en mutlu ânı ya da en mutlu dönemi. Neler yaşadın, neler hissettin, kimlerle yaşadın?

Bu zor bir soru. Ben bazen bir sigarayla bile çok mutlu oluyorum. Ama kendime ait bir evim olduğunda çok mutlu oldum.

Tam tersini sorsam, yaşamının en mutsuz ânı, hayatının sıfır noktası?

Hayatımın sıfır noktası, rahatsızlığımı öğrendiğim günden itibaren ilk dört ay. (AIDS hastalığı var.)

Neler yaşadın?

Bu anlatılmaz aslında. Gerçekten anlatılmaz, yaşanır. Bunu ancak yaşayan bilir. Dört ay boyunca karanlıklar, zindanlar içerisinde, cehennem azabı... Yani aklınıza gelebilecek en kötü şeyler. Sıfır noktası.

Bu dört ayın sonunda ne oldu?

Yeniden yaşama sarıldım. Ben yaşamayı seviyorum ve bunu da yenicem. Önce Allaha sonra kendime güveniyorum. Güçlü olmak zorundasın ve düşünmemeye çalışmalısın.

Peki yaşamının dönüm noktası?

Biri Ankara'ya gelmem, diğeri o dört ayın sonunda yaşama yeniden sarılmam.

Hatırladığın en eski ve sende hâlâ izleri olan bir olay var mı, olumlu veya olumsuz olabilir?

Biri annemin beni öldürmeye kalkması. Daha çocuktum. Annem çok otoriterdi, aşırı baskı yapardı, söylemiştim. Bir gün evin önündeki bahçede oynuyorum diye bıçakla beni doğramaya çalıştı. Komşular geldi, beni annemin elinden zor aldılar. İkincisi ortaokul ikiye giderken, Yıldızname veya Ahmediye diye Kuran'a bağlı bir kitapta bir adamın benim bu hayatımı görmesi. Bunları görmesi.

Hayatın boyunca, ilkokuldan beri ben kadınıym demişsin. O günden bugüne bu konudaki duyguların nasıl değişti? Kimliğinle ve bedeninle ilgili algin nasıl değişti?

Hiçbir zaman yaptığım şeyden pişman olmadım. Her zaman mutlu olmaya çalıştım, çalışıyorum ve çalışacağım da. Başka? Kendimi daha da çok geliştirmek istiyorum. Hem fiziksel, hem kafa yapısı olarak, düşünce olarak çok çok geliştirmeyi istiyorum. Fiziksel olarak kendimi Number One yapmak istiyorum. Bu camiada parmakla gösterilecek biri olmayı çok isterim. Kafa yapısı olarak da etrafımda aynı durumda olan insanları bir çatı altında toplamayı çok isterim. Örgütlenme dediğimiz şeyi başarmayı çok isterim.

Hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı? Sa-

na hep destek olmuş.

Kurum olarak değil de görüştüğüm, normal yaşantıları olan aileler birkaç tane var. Pozitif elektrik verenler, beni hep iyiliğe yönlendirenler. Bunalımda olduğumda beni rahatlatan insanlar var.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Çok çok fazla. Her yerde, her zaman.

Bundan on beş yıl sonra geleceğini pozitif olarak nasıl değerlendirirsin? Hangi amaçlarını gerçekleştirmiş, hangi idealine ulaşmış olursun?

Hastalığımı atlattırsam zirvede olacağıma inanıyorum. Atlatamazsam biterim zaten.

Neredesin on beş yıl sonra pozitif bakarsan?

Evimin kadını.

Evimin kadını ne demek? Biraz açar mısın?

Tamamen bu sektörden uzaklaşmış, sadece ve sadece eviyle, kedileriyle, çiçekleriyle, kitaplarıyla baş başa olan bir kadın olarak.

Dine bakışın nasıl? Dini inancın var mı?

Fazlasıyla.

Kuran'ı okudun mu?

Türkçe Kuran'ın birazını okudum, birazını okuyamadım.

Bugüne kadar nasıl değişti dini görüşün? Her zaman inançlı mıydın?

Her zaman inancım vardı, ama bazen tanrıya karşı geldiğim oldu. Çok yalnız hissettiğim de oldu.

Kendini çok yalnız hissettiğin zamanlar durumunla mı ilgili?

Hayır hayır, onunla ilgisi yok. Tartışma dönemlerimde. Ailemle, ev arkadaşarımla veya çevremdeki insanlarla tartıştığımda çok kızdığım anlarda, üzerime çok geldiği anlarda tek bir yardım, bir umut, bir ışık beklediğimde olmayınca isyan ettiğim dönemler.

Politik ve sosyal konulara bakışın nedir?

Politik olarak, beğenmiyorum Türkiye'nin politikasını. Maalesef iğrenç bir politika uygulanıyor.

Neler yanlış? Nasıl düzeltilebilir? Ne bekliyorsun?

Prosedürlerin tamamı yanlış bence. Anayasanın tamamı yanlış veya yanlış değil de bize mi yanlış anlatılıyor, bilemiyorum. Neler değişebilir? Önce beyinlerdeki örümceklerin temizlenmesi gerek. Biraz daha geniş bir pencereden, kuş kafesinden değil de, camı açıp, kafaların dışarıya uzatılması gerekiyor.

Bu nasıl sağlanabilir?

Bu ülkede, bu düşüncelerle, bu örümcek kafalarla imkânsız görünüyor. Bir elli yıl sonra belki. Benim gibi düşünen insan sayısı az olduğu için ben bunu diyorum. İnsanlarımız koyun sürüsü. Yüzde seksen beşi koyun, yüzde on beşi çoban. Böyle olunca ne olacak. Yüzde on beşi çoban olsa ne olur. Yüzde seksen beşi çoban olmalı ki yüzde on beşi eritsin.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer hangisidir? Neden?

Saygı. Saygı her şeyin başlangıcı. Sevginin, itaatın, bütün değerlerin başlangıcı saygı.

Şimdi günlük yaşamınla ilgili sorular sormak istiyorum. Önce bana yirmi dört saatini özetler misin?

Sabaha karşı altı yedi civarında uyuyorum. Gündüz iki gibi kalkıyorum. Rutin ev temizliği. Ondan sonra maillerimi kontrol ediyorum, gelen telefonlarımı cevaplıyorum. Eğer dışarıda alışverişim varsa, çıkıyorum. Alışverişimi yapıyorum, bir kafede oturup çayımı kahvemi yudumluyorum, şimdiki gibi. Eve gidip akşam yemeğini hazırlıyorum. Yemeğimizi yiyoruz. Müşterim varsa, onu kabul ediyorum. Birlikte oluyoruz. Onu gönderiyorum. Televizyon izliyorum, müzik dinliyorum, bilgisayarda bir şeyler araştırmaya, onu öğrenmeye çalışıyorum. Ev arkadaşlarım barda çalıştıkları için gece saat dörtte geliyorlar. Onlar gelince birlikte tekrar bir yemek yiyip çay içiyoruz. Bazen bir iki film izliyorum. Sonra uyku.

Şu anda Ankara'da oturuyorsun.

Ankara ve İstanbul'da.

Evini biriyle paylaşıyor musun?

Şu anda kendime ait bir evim olmadığı için başka arkadaşlarla ev paylaşıyoruz, üç arkadaş paylaşıyoruz.

Kira mı?

Yok, ev onların kendi malları. Beraber oturuyoruz.

Peki, komşularının, ev sahibinin, mahalle esnafının sana karşı tutumları nasıl?

Komşularımızla diyaloglarımız iyi. Mahalle esnafıyla keza öyle. Gördüğümüzde selamlaşıyoruz. Merhaba, nasılsınız gibi cümleler çok rahat bir şekilde kuruluyor. Onlar bize karşı çok iyi. Biz kimseye zarar vermediğimiz müddetçe, kimse de bize zarar vermiyor. Bu doğru bir şey. Ben burada da hırçınlık yapsam, buraya da alınmam.

Şu anda geçimini nasıl sağlıyorsun?

Açık olmak gerekirse, rahatsız olduğumdan dolayı arkadaşlarım bana bakıyor.

FuHuş yaptığın zamanlardaki gelirini sorabilir miyim?

Aylık bir buçuk, iki milyar.

FuHuş yaptığın dönemden biraz bahsedebilir miyiz? Müşterilerin kimler, sana karşı tutumları nasıl?

Bize en üst tabakadan, en alt tabakaya kadar her kesimden insan geliyor. Parlamento üyesi ya da belediye işçisi, apartman görevlisi da-
hi oluyor. Parasını verdikten sonra herkesle kalabiliyoruz, ama seçici olmak gerek. Bunların psikopatı var, alkoliği var, hırsızı var, hırlısı var. Müşterilerin yüzde seksen beşinden fazlası bize erkek kimliğiyle gelip de yatakta bizlere kocacığım diyen tipler. Bizlere kocacığım di-
yen tipler (*vurgulayarak söylüyor*). Kendilerini bizlere düzdürmeye gelen tipler. Daha ne söyleyebilirim ki onlar bizden daha eşcinsel. Toplum bizlere sapık diyor, ama maalesef toplumun kendisi sapık. Biz duygularımızı dışa atarak, biz buyuz diyerek kimliklerimizi elimize alıyoruz. Evet ben sizin gözünüzde bir homoseksüelim, transseksü-
elim, travestiyim diyebilirim, ama onlar maalesef bıyık altında eşcin-
seller.

*Sen İstanbul ve Ankara'yı, iki piyasayı da biliyorsun. Kıyaslar mı-
sın? Mesela Ankara daha mutaassıp bilinir.*

Sen o mutaassıplığı bana sor. Değişen bir şey yok. İstanbul belki biraz daha geniş, ama orada olan Ankara'da da var.

Senden özel talepleri, başka beklentileri var mı?

Evde eşlerinden ya da sevgililerinden bulamadıkları güler yüzü, kı-
yafeti, makyajı, bakımı, parfümü bizde ararlar.

*Peki, müşteri talepleri bedenini değiştirmende etkili oldu mu? Me-
sela müşteri istediği için mi o kıyafetler, parfümler?*

Hayır, kesinlikle. Benim kendi içimden geldiği için, kendime ya-
kıştırdığım her şeyi yaparım. Bir müşterinin benden özel bir talebi ola-
bilir. Bir jartiyer, bir siyah ince topuklu çizme, deri fetişizmi olan bir
müşterim olabilir. O ayrı bir şey. Onları uygulamam, kesinlikle uygula-
rım; çünkü güzel para veriyorlar.

FuHuş yaptığın dönemde korunuyor muydun?

Kesinlikle. Ankara camiasında, fuHuş sektöründe hiç kimse kondo-
mu, dahası prezervatifi bilmezken ben kullanıyordum; ama işte Alla-
hın yazgısı, takdiri ilahi, kaderim mi bilemiyorum.

Virüsü kimden kapıldığını biliyor musun?

Hiçbir fikrim yok, kimsenin günahını alamam.

Ne kadar süredir yaşıyorsun bunu?

Üçüncü senemdeyim.

Tedavi görüyorsun?

Evet, şu anda tedavim çok çok başarılı gidiyor. Dediğim gibi tekrar tekrar söylüyorum benden kötü insanları gördükçe, ben bu konumdan ötürü mutluyum. Allahıma teşekkür ediyorum. Ya farklı bir şey olsaydı. Ben şu anda az çok işimi yapıyorum yine korunarak. Sigara, kıyafet, kuaför paramı çıkartıyorum. Fazla masraf yapamasam da. Ya gözüm kör olsaydı, ayağım kırılısaydı, felç kalsaydım. Kim bakacaktı? Ben bunun için şükrediyorum. O bana yeterli.

Tedavi masrafları?

Sadece ilaçlarım ayda bir, bir buçuk milyar tutuyor.

Herhangi bir sosyal güvencen var mı?

Hayır, yok.

Boş zamanlarında neler yaparsın?

Kitap okumayı seviyorum. Müzik dinlemeyi seviyorum. Alışverişi delicesine seviyorum.

Nerelerden yapıyorsun her türlü alışverişini, gıda, giyim?

Genelde Çankaya civarından. Tunalı'dan, Karum'dan, Atakule'den. Gıda alışverişini, büyük marketlerden.

Problem yaşıyor musun kamusal alanda?

Kesinlikle hayır, çok rahat bir şekilde dışarıya çıkabiliyorum.

Duygusal ilişkilerin nasıl?

Şu anda yok, ama olmasını çok istiyorum.

Partnerinden neler beklersin?

Önce saygı. Saygı sevgiyi doğurduğu için başkasını beklememe gerek yok, ama bir erkekte istediğim dört özellik var: kalite, kültür, karizma, temizlik.

Hiç âşık oldun mu?

Oldum iki kez. Artık olabileceğimi zannetmiyorum, çünkü beni taşıyabilecek bir insanın olduğuna inancım yok artık.

Evlilik hakkında neler düşünüyorsun?

Asla. Hayır diyorum. En fazla üç yıl. Birbirlerini severek evlense de en fazla üç yıl. Üç yılın sonunda aldatmalar başlıyor. Ya da altı ayın sonunda kocasıyla veya karısıyla yataktayken beyninde başka birini canlandırıyor. Aldatma beyinden başlar. Fiziksel çok önemli değil, beyin çok önemli. Ben beyinle aldattıktan sonra, evlilik olmasın, hiç gerek yok, hiç.

Çocuk doğurma şansın olsa?

Asla yapmazdım.

Evlat edinir miydin?

Asla. Çocukları sevmiyorum.

Kendi içinde hep kadın olsan da kamusal alanda hem erkek, hem kadın gibi göründün. Bu ikisinin farklılıkları, benzerlikleri var mı? Dışardan gelen tepkiler nasıl? Erkekken daha mı rahattın mesela?

Hayır, şu anda çok çok rahatım.

Peki, erkek olarak ne sıkıntılar yaşadın?

Toplumun gözünde her zaman için bir ibne, bir seks aracı, işte bunu nasıl götürür de düzeriz. Hep bunlar olduğundan rahatsızdım, fakat şu anda kadın olmaktan ötürü çok daha rahatım.

Bedenini biçimlendirme sürecini anlatır mısın? İlk hormon iğneden bugüne?

İlk hormon iğnemi ailemin yanında yaptırdım. Onların yanındayken üç beş tane yaptırdım. Tabii Ankara'ya gelince dikkat çekmeyeceği için artık rahat bir şekilde devam ettim.

Doktor kontrolünde mi?

Hayır, doktor kontrolü olmadı.

Operasyon geçirdin mi?

Sürpriz kalsın, yorum yok.

Hiç estetik ameliyatı oldun mu?

Göğüslerimde silikon var. Onun dışında başka bir yerimde estetik yok.

Değişimden önce bedeninde en çok rahatsızlık duyduğun yer neresiydi?

Sakallarımı.

Şu anda en çok rahatsız olduğun yer neresi?

Soru işareti.

Şu anda en çok beğendiğin yer neresi?

Tüm fiziğimi çok beğeniyorum. Her zaman için beğendim, beğeniyorum.

Değiştirmeden önce de mi?

Aaa, yok canım olur mu, değiştirmeden önce kadın olmak istediğim için beğenmiyordum, ama şimdi kendi üzerime kimseyi tanıımıyorum.

İdeal bir kadın nasıl olmalı?

İleri görüşlü, özgür, ne istediğini bilen ve kendinden emin.

Fiziksel olarak?

Fiziksel olarak ben. Yetmez miyim?

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

Kaliteli, kültürlü, karizmatik, temiz. Fizik olarak da 1.80-1.85 ci-

varı, esmer, renkli gözlü.

Neden bu ismi seçtin?

Farklı olmayı çok sevdiğimden.

Sence eşyaların cinsiyeti var mıdır?

Nasıl yani?

Mesela oyuncakların cinsiyeti var mıdır?

Oyuncakların tabii ki vardır. Kız ve erkek oyuncakları farklıdır. Bebekler kız oyuncaktır. Silahlar da erkek oyuncaktır.

Katılıyor musun?

Katılmıyorum.

Oyuncakların cinsiyeti olduğuna mı katılmıyorsun, silahın oyuncak olmasına mı katılmıyorsun?

Silahın oyuncak olmasına katılmıyorum. Aslında eşyaların cinsiyeti olduğunu da zannetmiyorum. Bence yok.

Sence kadın işi, erkek işi diye bir şey var mı?

Asla ayırım yok. Aslanın dişisi de aslandır, erkeği de. Kedinin dişisi de kedidir, erkeği de.

Kadınlar kanalizasyon kazabilir mi? Maden ocağında çalışabilir mi?

Kazabilir. Gayet rahat kazabilir. Nasıl bir kadın pilot olabiliyorsa, kanalizasyon da kazabilir.

Ev işlerini de her erkek yapabilir yani?

Her erkeğin yapması gerekli, mecburi.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Makyaj malzemesi.

Neden makyaj malzemesi?

Renkli görünmeyi çok seviyorum. Bir de o zaman ailemin yanındaydım. Kadın kıyafeti asla alamazdım. Hatta hatta evden ayrılmazdan iki ay önce iç çamaşırları, dantelli sutyenler, külotlar almıştım. Gardırobumun çekmecesinin arka kısmına sakladığım halde annem onları bulup atmıştı. Kırmızıydı. Hiç unutmuyorum. Ve hiçbir şey soramadım o konuda, hiçbir şey.

Onlar bir şey söyledi mi?

Yok, onlar da hiçbir şey söylemedi.

İlk kez kendini tam anlamıyla ne zaman kadın hissettin?

Bu soru çok zor. Sanırım Ankara'ya ilk geldiğim gece.

Kendine transseksüel mi dersin, kadın mı dersin?

Kadın, ama şunu da belirtmek istiyorum transseksüel kimliğimden hiçbir zaman utanmadım, gurur duydum. Ve sordukları zaman evet

ben transseksüelim diyebilecek bir insanım. Bunu saklamam.

Transseksüellik hakkında bilgi ediniyor musun?

Televizyonda ya da basında yansıtılan olayların hepsi hep bizim kötü yanımız. O yüzden basından takip etmeye çalışmıyorum. Hiçbir zaman iyi tarafımız verilmedi. Biz İnsanca Yaşam Platformu olarak dernek kurarken birkaç faaliyetimiz oldu. Sadece o gösterildi. Onun dışında hiçbir iyi yanımız gösterilmediği için takip etmiyorum.

Peki, medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Medya hep kötü gösteriyor. Hatta biz platform olarak iyi bir şeyler yapmaya çalıştığımızda bize diyorlardı ki, "Kızlar, hadi bir olay çıkar-tın da haber yapalım." Bunu söylediler bize. Basın bunu söyledi. Olay çıkarın da haber yapalım. Bu da haber dedik, artık yeter, burada biz bir iş yapıyoruz. Filistin Elçiliği'ne ya da İsrail Elçiliği'ne yürüyüş yapıyoruz. Bu da güzel bir haber.

Medyanın böyle bir imaj sunmasını neye bağlıyorsunuz?

Toplumun bilinçsizliğine.

Bu çabaların işe yarayacağına bazı hakları elde etmenizi sağlayacağına inanıyor musun?

Kesinlikle olacak. Belki bir beş yıl içerisinde değil de, bir on yıl içerisinde kesinlikle olacak. Belki ben göremem, biz göremeyiz bizim camia; bizden sonrakiler, yeniyetmeler görebilir.

Transseksüel, travesti, eşcinsel arasındaki farkı biliyor musun?

Sen bilimsel olarak açıklamadan önce, travestiyi operasyon geçirmiş kadın kılığındaki kişi olarak, transseksüeli operasyon geçirip tamamen kendi kimliğine bürünmüş kişi olarak biliyordum. Eşcinseli de hem erkeklerle, hem bayanlarla birlikte olan kişi diye biliyordum.

Bu konu giderek popülerleşiyor hem medyada hem akademik alanda. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Bunu artık toplumun da bizi kabullenmesine, biraz daha bilinçlenmesine bağlıyorum. Ama dediğim gibi hep kötü yönlerimizi değil, iyi yönlerimizi de basın ele alması gerekiyor.

Peki bunun için ne yapılabilir?

Bizim önce birbirimizi, kendi camiamızdaki insanları bilinçlendir-memiz gerekir. Benim ak dediğime kalkıp da başkası kara derse, onun kara dediğine diğeri sarı derse olmaz. Bir birliktelik lazım, örgütlen-memiz lazım.

Peki örgütlenme için bir şeyler yapıyor musun?

Şu an için yapılıyor, ama çok hızlı değiliz. Denizde bir tas su mi-sali. İşin gerçeği bu.

Nasıl hızlanabilir? Ya da sizi bu kadar yavaşlatan nedir?

Bizi yavaşlatan bir şey yok aslında. Bizi sadece kendi arkadaşlarımız yavaşlatıyor. Bilinçsiz şekilde davranmaları, yaptığımız şeyleri onaylamamaları, kabul etmemeleri. Bu yavaşlatıyor. Dernek kurmaya kalkıştık. Belli bir miktar para gerekiyordu. Herkes başkaldırdı. En basit örneği bu.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunlar hakkında bilginiz var mı?

Hayır.

Feminizm hakkında bir şeyler biliyor musun?

Feminist kadınlarla ilgiliydi değil mi?

Evet. Çok basitçe özel ve kamusal alanda cinsiyetler arası eşitsizliğin kaldırılması gerektiğini, bunun geçerli sebepleri olmadığını ve kişilerin kadın olmaktan dolayı bazı baskı ve ayrımcılıklara uğraması gerektiğini savunan bir düşünce.

Çok güzel bir şey. Kabul ediyorum.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Bülent Ersoy'un sanatını çok seviyorum, sanatına saygım var, ama kişiliğinden tiksiniyorum. Kendini hiçbir zaman için, bizim geçirdiğimiz dönemleri kendisi de geçirdiği halde, kabullenmeyen; kişiliği olmayan, kendini homoseksüel –halkın tabiriyle söylüyorum bunu– olarak görmeyen; tamam ruh olarak kadın, ben de kadını; ama toplum bizi homoseksüel olarak görüyorsa, homoseksüeldir. Kırk tane pembe kimlik alsam ben veya bir başkası, toplumun gözünde ben yine aynı kişiyim. Dolayısıyla kişiliğimle kendimi kazandırırım, kimliğimle değil. Benim kişiliğim düzgünse, homoseksüel olmam kimsenin gözünde kötü yapmaz beni. Ama kişiliğim kötüyse... Maalesef her şey bir tarafa parasından ötürü, basın onu göklere çıkartıyor. Parası olmasa, o da benim gibi fuhuş camiasında, seks sektöründe olsa, tıpkı benim gibi ayaklar altında olur.

Toplumdan dışlama ve baskı görüyor musun?

Baskı her zaman için oldu, olacak. Çünkü toplum bizi bir yara olarak görüyor; ama bu yanlış. Yarın bir gün onların çocuklarının da eşcinsel olmayacağını hiçbir garantisi yok. Torunlarının, kuzenlerinin, yeğenlerinin veya kocalarının eşcinsel olmadığını nereden biliyorlar.

Peki bu dışlama ve baskıyı yaşamanızda sizin de payınız olduğunu düşünüyor musun?

Yok dersem yalan olur. Aramızda kendini bilmeyen, dengesiz arkadaşlarımız gerçekten var. Ben bunu kabul ediyorum. Ama on tane-

den bir tanesi ya da yüz taneden on beş tanesi. Onları biz zaten kabul etmiyoruz. Arkadaş olarak ben görmüyorum. Ben kendi adıma söyleyeyim, ben onları arkadaşım olarak asla tasvip etmiyorum, onaylamıyorum, görüşmüyorum, görüşmem de.

Hiç tutuklandın mı?

Kesinlikle hayır.

Polisle bir sorunun olmadı yani?

Kesinlikle hayır. Sadece ahlak zabıtasıyla. O da her zamanki rutin kimlik kontrollerinde, bar baskınlarında, aa gel bakayım buraya sen her zamanki malum şahıssın dediler.

Alkol ya da uyuşturucu bağımlılığın var mı?

Asla. Maddeye karşıyım zaten. Alkolü bir zamanlar alıyordum, barda çalıştığım dönemlerde. Şu anda üç seneden beri o da yok.

Seni anladığına inandığın transseksüel olmayan birileri var mı?

Var. Yakın çevremde erkek, bayan arkadaşlarım var. Görüştüğüm insanlar genelde evli, ailesi olan insanlar. Beni ailelerinin bir ferdi gibi kabul ediyorlar. Yani kendi evlatları. Genellikle kızım diyorlar.

Şansın olsa hangi mesleğe sahip olmak istersin?

Manken ya da güzellik uzmanı. Dünyanın bir numaralı güzellik uzmanı, modacısı, stilisti.

Bir işyeri açmak gibi bir düşüncen oldu mu ya da var mı?

Ben bir işyeri açmaya kalksam, ilk önce bana ruhsat vermezler. Orada ne yapacağını biliyoruz, derler. Bir travesti bir yer açıyorsa, orada sadece fuhuş yapılır yargısı vardır. İkincisi, diyelim bir yer açtım, mesela böyle bir kafe, iş yapmaz. Bunu deneyen arkadaşlarımız oldu. Battılar.

Eklemek istediğin son bir şey var mı?

Benim yok, senin varsa sorabilirsin.

Ben çok teşekkür ederim.

Hiç önemli değil, her zaman varım.

Derya

25 Eylül 2003, Ayrancı'da bir kafe.

Yaşamını özetler misin, doğumundan bugüne?

1976'da Ankara'da doğdum. Doğma büyüme de buralıyım. Dört kardeşiz. Üç oğlan bir kız. (*Gülüyor.*) İkinci çocuk benim. Rahmetli babam elektrikçiydi, işçi olarak çalışırdı. Annem ev hanımıydı. Orta- okuldan terk etmiş, babamla çok küçük yaşta evlenmişler. On üç, on dört yaşlarındayken evlendirilmiş. Araları hiç iyi değildi, annem her zaman evde terör estirirdi. Çocukluğum da okul yıllarım da gayet güzel geçti. İlkokulda çok yaramaz, atılgan bir çocuktum. Çetem vardı erkek arkadaşlarımla. Kız arkadaşım hiç olmadı. Kız arkadaşlarım sevmezdi zaten beni onları dövdüğüm için. Beni yalnızca bir öğretmenim sevdi. Diğer öğretmenlerim beni sınıftan sınıfa attı dersleri kaynattığım için.

Kardeşlerimle aram çok iyiydi. Bazen erkek arkadaşlarıyla bile paylaşamadıkları şeyleri paylaşıyorlar benimle. Onlar benim yanımda rahattı; çünkü dediğim gibi kabullenmişlerdi her şeyi. Annem dışında hiç kimseden tepki görmedim. Teyzelerim de amcalarım da hepsi biliyorlardı. Hiçbirinden tepki görmedim. Çocukluğumdan beri zaten erkek gibiydim. Dört-beş yaşlarındaymışım, abime özenirmişim, şekerle kandırırmışım onu kıyafetlerini giymek için. Ben onun pantolonlarını giyermişim, o da benim eteğimi giyermiş. Çocukluğumda çok da rahatsız etmiyordu bu beni. On dört on beş yaşlarında kızlara da ilgi duymaya başladım. İlk aşkı, ilk birlikteliğim de bu sıralar oldu. Çok hoş bir kadındı. Benden çok büyüktü yaşça. Otuz sekiz yaşındaydı. O kadınla beraber oldum. Duygularımı ilk hissedebildiğim insan da o hanımefendiydi. Babamın patronuydu. Ondan sonra babama açıldım. İlk babamla paylaştım bunu. Babamın çok hoşuna giderdi benim erkek gibi olmam. Bayanlardan hoşlandığımı falan söyledim. Psikiyatristlerle beraber; çünkü bu bir hastalıksa bitmesini istemiştım. Psikolojik olarak hiçbir şeyim çıkmadı. Sekiz ay terapilere katıldım.

Terapiler kadın olmana mı yönelikti? Yoksa erkek olma sürecin kolaylaşsın diye miydi?

Ailemin en kısa sürede bunu nasıl kabul edeceğini düşünüyordum. Bunun da en iyi çözümünün profesyonel yardım almak olduğuna inandım. Psikiyatride bir şey çıkmadı, beyinsel bir şey değildi. Hacettepe'de birkaç test yapıldı bana. Erkeklik hormonlarıma normalden daha yüksek olduğuna dair sonuçlar çıktı. Bu şekilde ailem kabullendi beni, rahat bir şekilde kabullendi.

Sonra?

Zaten liseyi sondan terk etmek zorunda kaldım. Annem bir dönem kabul edemedi çünkü. Bütün aile kabul etti, ama anneme kabul ettiremedik bunu. Görücü usulü evlendim. Lise sondan aldılar beni. İşte, çocukları olursa, kocası olursa belki düzelir diye. Annemin fikriydi. Zaten annemin sözü geçirdi.

Evlendim. Eşim çok iyi bir insandı, ama benim için kötüydü. Çünkü rahat değildim, kendimi hemcinsimle bir arada hissediyordum. İkimiz de mutsuzduk. İkimize de yanlış yaptılar. Ne ben ona, ne o bana eş olabildik. O işten eve geliyor, ben elimde tespih televizyon karşısındayım. Boşanalım, dedim. Aileme karşı sen beni bırakmış ol dedim, ama yaşı büyük olduğu için cinsellikten çok duygusallık yetiyordu ona. Boşanmak istemiyordu. Birlikte olduğumuzda, affedersin, istifra ediyordum. Doğum yaptım iki tane. Bir oğlum, bir kızım var. Eşim öldü. Kızıma on beş gün kalmıştı doğum yapmama. Benden zaten çok büyüktü. Rahmetli eşim öldüğünde elli üç yaşındaydı. Gizli kalpten, işyerinde aniden. 1999'da. Ondan sonra aileme tamamen rest çekmek zorunda kaldım. Ailemle yaşamadım, kendi başıma bir hayat kurmaya çalıştım. Zaten iki tane çocuğum vardı. Hem onların mücadelesini vermeye çalıştım, hem kendi mücadelemi. İstedğim tek şey transseksüel olmak; ama o da maddi anlamda benim için çok zor.

Eşin cinsellik aramıyorsa neden birlikte oluyordunuz? Senin bu kadar rahatsız olduğunun da farkında.

Çocuk sahibi olmak için. Ailemden de bu yönde baskı vardı. Bir de onlara borçlu falan olduğumu hissettim. Zaten o evliliği yapmıştım.

Kaç yıl evli kaldın?

Dört.

Kaçıncı yılında çocuk doğurdun?

İki yıl zaten tedavi gördüm. 95'te evlendim. 97'de ilk çocuğumu dünyaya getirdim.

Hamileliğinden bahseder misin biraz?

İlk hamileliğimde müthiş derecede korkular yaşamıştım. Psikolojim bozuldu. Psikoloğa gittim yine, çünkü dokuz ay boyunca kesinlikle öleceğim, ölmem lazım gibi bir düşünce vardı. Ben çocuk doğuramam diyordum. Mümkün değildi. Ya içimden farklı bir şeyler çıkacak, ya da ben farklı bir şekilde öleceğim, bunu hak ediyorum falan diye düşünüyordum. Benim için korkunç bir deneyimdi ilk hamileliğim. Çocuğumu doğurana kadar gerçekten çok kötü şeyler yaşadım. Doğumdan sonra yine altı ay psikolojik tedavi gördüm. Ben olamam diyordum sürekli. Kendi kendimden şüphe duyuyordum. Ben kadınlaşıyor muyum? Bana n'oluyor? Vücudum neden değişiyor? Beni rahatsız etmişti.

İkinciye niye doğurdun peki?

Aldırmadılar. Ben hamile kaldığının farkına vardığımda... Dediğim gibi kadınlıkla ilgili hiçbir şeyden anlamadığım için... Ne bir korunma yöntemi ne başka bir şey... Ben evlenirken benim çocuğum olmaz diye düşünüyordum. Zaten çocuk istediğimde önce olmadı. Bir buçuk iki yıl tedavi gördüm. Bir de onun zorluklarını yaşadım.

Bu da zorla?

E, tabii ki. Bu da zorla. Eşimin ailesi çok baskı yapmıştı. O zamanlar daha cahildim, daha toydum. Korkuyordum da. Hayatla mücadele-den korkuyordum. Ailemden değil, çünkü oradan çıktığım zaman aileme dönemeyeceğimi biliyordum. Bu da beni korkutuyordu. Görünürde çok kötü şeyler yaşamadım ben evliliğimde. İçin için kendimi bitiriyordum. Eşimden ne dayak yedim, ne kötü bir laf söylemiştir. Dört dörtlük bir insandı, ama benim farklı düşüncelerim vardı. Kendimi cezaevinde gibi hissediyordum, dört duvar kapalı tamamen, bir çıkışın yok. Çocuklarım dünyaya geldi, birçok tedavi gördüm. Birçok şeyi çok zor atlattım ben. Çocuklarımı kabullenmem bile çok zor oldu; çünkü biliyordum, bilincindeydim onları ben doğurdum ve bu yanlış geliyordu. Mesela çocuklarımı saklardım, hiç kimseye söylemezdim. Benim çocuklarım var, evlilik yaptım diye. Korkuyordum, çünkü o zaman sen nasıl bir erkeksin ya da transseksüelsin demelerinden korkardım. Tedavilerle attım. Çok iyi bir doktorum vardı. Onun sayesinde birçok şeyi atlattım.

Şu anda eski eşinin ailesiyle görüşüyor musun? Çocuklarla ilgileniyorlar mı?

Hayır, hayır. Ne maddi ne manevi hiçbir yardımları, destekleri yok.

Şu anda geçimini nasıl sağlıyorsun?

Ben üç aydır çalışmıyorum. Asıl mesleğim masaj. Biyo-enerji stres masajı yapıyordum. Güzellik salonunda çalışıyordum. Garsonluk yaptım. En son zaten bir kafede garsondum. Üç aydır da işsizim.

Çocuklar kaç yaşında şimdi? Seninle mi kalıyorlar?

Oğluma üç yaşından beri annem bakıyor. Kızıma da altı aylıktan beri annem bakıyor. Ama çocuklarıma her gün giderim. Mutlaka uğraram. Bir ihtiyaçları var mı? Okulu nasıl gidiyor? Babaları olmadığı için bana daha çok ihtiyaçları var. Oğlum yedi yaşında, ikiye gidiyor. Çok zeki. Bana çekmemiş (*Gülüyor*). Kızım beş yaşında. (*Kızından az söz ediyor.*)

Onlarla ilişkilerin nasıl? Herhangi bir tepkileri var mı sana?

Oğlum çok olgun bir çocuk. Yaşının daha ilerisinde düşünen bir çocuk. O konuda herhalde çocuklarımdan dolayı da şanslıyım. Hiçbir tepkisini görmedim. "Annecim sana bu saç stili çok yakışmış," diyor. Bazen beni örnek alıyor. Ben mesela elim cebimde yürüyorsam, o da aynı şekilde yürümeye çalışıyor. Çocuklarımla o tür bir problem yaşamadım. Tabii geleceğin ne göstereceği belli değil.

Çocuklarının yanında maskülen misin?

Aynıyım, tabii.

Bir problem yaratıyor mu?

Hayır.

Baba demelerini mi tercih ederdin?

İyi olurdu, çünkü onları kendim doğurmama rağmen ben hiç öyle görmedim. Belki ameliyat olsaydım bir eşim olabilirdi, çocuklarım olabilirdi, belki ben bir aile babası olabilirdim diye düşünmüşümdür hep. Ama onlar gitgide büyüyorlar ve anne olarak biliyorlar hâlâ.

Belli bir yaşa geldiklerinde bunu açıklamayı düşünüyor musun?

Düşünüyorum. Dedğim gibi geleceğin ne göstereceği belli değil. Belki benden önce onlar bana soracaklar bunu. Neden böyle yaşıyorsun, niye bu biçimdesin, başka kadınlar böyle ama sen böylesin diye. Elbette çocuklarıma en iyi şekilde anlatmak isterim, çünkü dediğim gibi hiç kimseden saklamadım. Çocuklarımdan da saklamam, anlatırım.

Senin hayatın beni çok zorladı.

Beni de çok zorlamıştı. (*Gülüyoruz.*)

Annen nasıl kabullendi? Şu anda ilişkileriniz nasıl?

Kabullenmek zorunda kaldı. (*Ses tonu yükseliyor.*) Onun on yaşındaki elini tuttuğu çocuğu değilim ben. Büyüdüm. Bunun bilincine vardı, çünkü artık elinde tutamıyor beni. Ben artık kendi yaşamımı kendi bildiğim şekilde sürdürmek istiyorum. Mutlu olduğum şekilde yaşa-

mak istiyorum. Bunun farkında. Bir anne olarak üzerine düşen görevin de bu olduğunun farkında. Gerçi anneme kızmıyorum. Bir anne için kolay değildir. Hiçbir anne için kolay değildir. Anneler genellikle kız çocuklarını daha çok severler ya. İşte bir kızları olsun, onları cici bici giydirsinler, gelin etsinler. Ben anneme bu konuda kızmıyorum. Onun açısından düşündüğüm zaman mantıklı geliyor bana. Benim de çocuklarım var. Ben kendi kimliğimi yaşadığım için mutluyum; ama böyle bir ülkede yaşadığım için çok mutsuzum ve rahatsızım. Benim çocuklarım da belki, hiç belli olmaz, benim gibi olacaklar ve bu ülkede benim gibi yaşayacaklar. Rahatsız yaşayacaklar. Rahat yaşayamayacaklar. Ne bir travesti, transseksüel mutlu bu ülkede, ne de bir eşcinsel. Bu açıdan annemi hoş görüyorum. Bu konuda haklı. En azından, yaptığı şeylerin dışında, şu anda hem çocuklarım için, hem benim için bir şekilde elinden geleni yapıyor.

Kardeşlerinle şu anda aran nasıl?

Abimle görüşmüyorum. Yaklaşık bir yıldır. Bizim abimle aramız çok iyiydi. Gerçi hâlâ iyi de. Ben görüşmüyorum. Benim yengem, yani abimin hanımı, akrabamız olur. Kızla aramızda bir münasebet geçti. Bana biraz âşık olmuştu. Ondan beri abimden kaçıyorum. Ailesinden de tabii ki. Bir yıldır görüşmüyorum abimle.

Abinin haberi var mı bu olaydan?

Abimin haberi var. Ben ona anlatmıştım. Benim kıza karşı hiçbir şeyim yoktu, kızın bana karşı vardı. Dört yıllık falan evliler. Ben abimin evine korkarak giriyordum, çünkü abim var, annem var, teyzeleirim var, kız benden gözünü alamıyordu. O yüzden bir yıldır da abimle görüşmüyoruz, o kadın yüzünden. Allah onu mutlu etsin de ben çok da önemli değilim. Arada sırada anneme soruyorum. Yeğenlerimi görüyorum. Bu arada üç yaşında bir kız yeğenim var. Bana dayı diyor.

Diğer kardeşlerle aran nasıl?

Diğerleriyle aram iyi. Bir tanesi zaten şu an dokuz yaşında. Diğerleri seneye askere gidecek. Onunla aram daha iyi. Bu arada kardeşlerimin hiçbiri bana kendi ismimle hitap etmez. Ahmet Mehmet derler.

Sana hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum ve bunları mümkün olduğu kadar ayrıntılı anlatmanı istiyorum. İlk olarak hayatının en mutlu ânı ya da dönemi?

Kız kaçırmıştım. Annem guatrden ameliyat olmuştu. Orada bir kızla tanışmıştım Antepli. Biz bir yıl mektuplaştık, telefonlaştık. Ondan sonra kızı nişanlıyorlardı. Ben gittim kızı Antep'ten kaçırdım. Buraya Ankara'ya anneme getirdim.

Evlisin hâlâ?

Eşimin öldüğü yıl. Eşim sağken de görüşüyordum. Eşim biliyordu. Hiç gizlemedim.

O daha önce evlenmiş miydi?

Yok, evlenmemişti.

Kız kaçırmaya geri dönelim.

Kızı kaçırdım, buraya getirdim. Abisiyle birtakım problemler yaşadık. Ben, özür diliyorum, anneme küfür etti diye kapımızın önünde abisini bıçakladım. Cezaevinde yattım kız yüzünden. Sonra cezaevinden çıktım. Şikâyetçi olmamıştı çünkü ailesi. O benden genç bir insandı. Bir şeylerin farkına vardım. Yani hayatımızda hiçbir şey yolunda gitmez, çünkü ben o âna kadar her şeyi daha farklı düşünüyordum. Belki işte ameliyat olurum, evleniriz. Ama olmadı. Ben kızı gönderdim. Bir hafta sonra intihar etti. Tarım ilacı içerek öldü. Çok iyi, çok tatlı bir insandı. Ama çok genç, çok toydu. Benim farkına vardığım şeylerin farkına varamadı. O kopmak istemedi.

Buna aynı zamanda yaşamının en mutsuz dönemi de diyebilir miyiz?

Evet, en mutsuz ânımdı. Hâlâ da etkisi altında kaldığım bir duygu.

Kendini suçlu mu hissediyorsun?

Evet, tabii. Belki her şey daha farklı olabilirdi. Belki ben baştan yapmayabilirdim bu ilişkiyi. Biraz onun gözüyle, herhalde, duygularıyla oynadım gibi oldu. Aslında öyle değildi. Ben daha farklı düşünüyordum. Sadece hem kimliğimi, hem duygularımı o insanla yaşamak istemiştim. Sonuna kadar gitsin istiyordum, ama bu şekilde mümkün değildi. Özellikle de Türkiye gibi bir yerde hiç mümkün değildi.

Ailesi bu süreçte ne yaptı?

Ben zaten ailesine geri gönderdiğimde ailesinden çok baskı gördü. Babasının dışında herkesten baskı görmüştü o kız. Bunlara dayanamayarak zaten bir hafta sonra intihar etmiş. Tam olarak zaten içeriğini bilmiyorum. Bana gelinleri, abisinin eşi haber vermişti. "O bunu hak ediyor muydu?" falan diye.

Çok konuşmak istemiyorsun haklı olarak. Cezaevi sürecini anlatabilir misin? Aslında erkekler koğuşunda olman gerek.

Emin ol ki içlerinde en saygılısı bendim, çünkü orada yıllardır cezaevinde yatan bayanlar vardı. Belki oraya ilk girdiklerinde normaldiler, ama girdikten sonra anormalleşmiş kadınlar vardı.

Ne gibi?

Şimdi, bu bir gerçektir ki hangi cezaevine girerseniz girin, bu er-

kekler koğuğu için de kadınlar koğuğu için de geçerlidir, bir süre sonra eşcinselleşıyorsunuz, çünkü cinsellik bir süre sonra ihtiyaç haline geliyor. Yapmak istemesen de bir süre sonra rahatlamak için bu tür ilişkilere giriyorsun. Cezaevlerindeki kişilerin yüzde doksan dokuzu eşcinselliğı yaşıar.

Orada ilişkin oldu mu?

Oldu.

Ne kadar yattın içerde?

Altı ay.

Çocuklara bu sürede kim baktı?

Annem. Zaten hep kurtarıcım. Ben yirmi yedi, yirmi sekizime giriyorum, annemi çözemedim. Çok farklı bir insan. Bir yandan atıyor, bir yandan vazgeçemiyor. Hayatında tek vazgeçemediğı çocuğı benim. Gerçekten. Oğullarından medet ummaz benden umduğı kadar. Gerçi her zaman der: "Üç oğlum var. Üçünden çekmedim senden çektiğim kadar."

Çocuklara ne dendi? Babalarını kaybettikten kısa bir süre sonra anneleri de ortadan kayboldu.

Çok küçüklerdi.

Peki hatırladığın en eski ve bugün hâlâ sende izi olan olay nedir?

Tecavüze uğramam.

Anlatabilir misin?

Benim babamın öz dayısıyla yaşanan çirkin bir olay çocuk yaşlarda. Gerçi emeline ulaşamadı, ama bende çok büyük bir iz bıraktı, çok iğrenç bir şeydi benim açımdan, çünkü dede dediğim bir insandı. Çok yaşlıydı. Ummadığım bir olaydı. Bende büyük bir etki bırakmıştı, çok korkutucu, irkitici bir iz bıraktı bende.

Birilerine, ailene anlattın mı bu olayı?

Rahmetli babam biliyordu, annem biliyordu. Abim haricinde herkes biliyordu.

Ne zaman anlattın?

Aynı gece. Eve kaçmıştım yalınayak çünkü.

Ne dediler?

Kapattılar. Örtbas ettiler. Özellikle de babam, çünkü babamın dayısıydı. Dede dediğimiz insan. Bir güzel dayak yemiştım kimse duymasın diye. Ailede hiç kimse bir şey yapmadı.

Sonra babanın dayısı ile ilişkin nasıl oldu?

Bir daha görüşmedik biz onunla.

Erkeklerle karşı tavrını etkiledi mi bu olay?

Yoo, erkekleri çok seviyorum. Hepsi benim asker arkadaşım gibi. Benim bir sürü erkek arkadaşım var. Kızlarla arkadaşlık konusunda bugün bile hâlâ iyi değilimdir. Erkeklerle daha rahatım, çünkü kendimden görüyorum onları, daha rahat hissediyorum.

Onlar rahat hissediyor mu? Örneğin lisede yanınızda bir kız var şunu konuşmayalım, bunu yapmayalım gibi bir şey oldu mu?

Olmadı. Şu olmuştur lisede: Benden hoşlanan bir erkek arkadaşım olurdu. Bana o şekilde yaklaşırdı. Bakardı ki ben ondan daha farklı bir diyalog içerisindeyim. Vazgeçerlerdi. Bu şekilde birkaç tane erkek arkadaşım oldu. Ortaokulda da lisede de olmuştur. Benden hoşlanıp da benden farklı bir tepki gördüğü zaman. Dediğim gibi ben hiç saklamadım. Bana sordukları zaman ben sizden daha erkeğim falan diyordum. Çok kızdığım zaman bir erkekle kavga ederdim, döverdim.

İlk gençliğinde ya da olgunluğunda böyle unutamadığın bir olay var mı? Olumlu ya da olumsuz sende hâlâ izi olan.

Hayatımda ilk defa travesti dediğimiz insanlarla karşılaştım. Ben bayan zannediyordum. O travestiye âşık olmuştum. Hem de acayip âşık olmuştum. Onda da çok üzülmuştum.

İlişkiniz bu yüzden mi bitti? Ameliyatsız olduğu için mi?

Evet. Ben gerçekten seviyordum onu kadın olarak, ama ikimizin ortak kararı oldu. Cinsellik yüzünden.

Peki onlarla bir ilişkin var mı? Yani tanıyor musun?

Ankara travestilerini tanırım.

Onlarla nasıl tanıştın?

Dedim ya işte birine âşık oldum. Benim doğum günümdü. Arkadaşlar dışarıda kutlayalım dedi. Tabii hepsi erkek. Aldılar beni Boncuk Bar'a götürdüler. Orada şarkı söylüyordu. O şekilde tanıştık. Bir ay falan görüştük. Bana söylemedi travesti olduğunu. Ben onun transseksüel olduğunu biliyordum. Bir ay boyunca liseli âşıklar gibi el ele geziyoruz, çay bahçelerinde falan buluşmalar. Bir ay sonunda öğrenmiştim. O zamana kadar da bir yığın arkadaşım olmuştü içlerinden. Hepsi de beni çok seviyordu. Enişte diyorlardı. Yaklaşık üç-dört yıldır da hemen hemen bütün Ankara travestilerini, transseksüellerini tanırım. Onlar da beni tanır. İki ev arkadaşım var. Onlar da travesti.

Ev arkadaşların erkek bedeninde doğmuş, kadın kimliğine sahip transseksüeller mi?

Evet.

Hayatında pozitif etkisi olmuş kişi, grup ya da organizasyonlar var mı? Sana yardımcı olmuş, destek olmuş?

Hayır. Hiçbir zaman olmadı.

Negatif etkisi olmuş olan?

Yok.

Şimdi sana hikâyelerle ilgili sorular sormak istiyorum. İlk olarak izlenen hikâyelerden favorin hangisi? Bunlar film, dizi veya bir gösteri olabilir. Ve neden favorin o? Sende nasıl bir etkisi oldu?

Çocuklar Duymasın'ı çok seviyorum mesela.

Haluk mu, Selami mi?

Haluk. Ben Haluk karakterine daha uygunum herhalde. Bende nasıl bir etki bıraktığı için seyrediyorum, bilmiyorum. Belki ne kadar kavga etseler de güzel bir çift var, çocukları var falan. Bazen Haluk'un yerinde olmak istiyorum. Gerçekten. Bir film vardı. Bir travesti ve bir kadının arasında geçiyordu. Travesti halindeyken evlenmişlerdi. Bir çocukları olmuştu. O beni çok etkilemişti. Belki ben kendimi o travestinin yerine koymuştum. Karşıdaki belki benim eşimdi. Beni çok etkilemişti. Hâlâ da seyredirim o filmi. Canım sıkıldıkça onu seyredirim. Bana farklı şeyler hissettiriyor çocuk sahibi olmakla ilgili bir travestinin düşünceleri. Kendimi o insana daha yakın buluyorum. Onun gibi düşünüyorum, onun gibi yaşıyorum, onun gibi hareket ediyorum. O yüzden o film beni çok etkilemiştir.

Adını hatırlıyor musun?

Annem Hakkında Her Şey.

O iyi bir film. Epey ödül de aldı. Peki, okunan hikâyelerden etkilendiğin var mı? Bu bir kitap, roman, dergi, bir yazı olabilir?

Adı Aylin çok hoşuma gitmişti. Neyi çekti bilmem, ama güzel, şaşıllı bir hayat ve farklı bir ölüm, farklı bir sondu.

Bundan on beş yıl sonra, pozitif bakarsan, kendini nerede görüyorsun? Hangi amaçlarını, hayallerini gerçekleştirmiş olursun, en iyi ihtimalle neredesin?

En iyi ihtimalle on beş yıl sonra asli mezarlıkta olabilirim. Ama ciddi söylüyorum, gerçekten şaka değil; çünkü bugün nasılsa on beş yıl sonra da Türkiye aynı yerde olacak. Emin olabilirsin buna. Bizler yine aynı kuytu köşelerde olacağız. Hep geceyi yaşayacağız, gündüzü asla yaşayamayacağız rahat bir şekilde. Bu yüzden de on beş yıl sonra en güzel ihtimalle, en rahat, en mutlu olacağımız yer herhalde asli mezarlık.

Peki en kötü ihtimalle ne olur?

Bir on beş yıl daha sürünürüz bu şekilde. Doğru söylüyorum.

Dine bakışın nasıl? Dini inancın var mı?

Var. Allahıma, peygamberime ve kitabıma inanırım. Çok dua ederim. Bizim gibi insanlar herhalde daha çok dua ediyorlar. Mesela biz kandilde oruç tuttuk üç ev arkadaşı, evden dışarı çıkmadık, namaz kıldık sabahleyin. Dini inancım çok güçlü.

Her zaman böyle miydi?

Hep inandım ve şükrettim.

Kuran'ı okudun mu?

Türkçe açıklamasını okudum. Dokuz yaşındayken camiye gitmiştim. Çok meraklıyım. Dini konularda bilgi almak ya da büyüklerin anlattığı dini hikâyeler çok hoşuma giderdi. Hâlâ da öyle.

İbadet ediyor musun? Yani bütün gereklerini yapıyor musun?

Sadece oruç tutuyorum. Dokuz yaşında başladım. Şükürler olsun bırakmadım. Kurban olduğum Allah onu ne kadar kabul eder, bilmiyorum; ama sadece oruç tutabiliyorum. Bir ay namaz kılıyorum, teravilere gidiyorum.

Bizim gibiler daha çok dua ediyorlardır dedin ya, bunu neye bağlıyorsun?

Bizi yaratan yukarda. Bizlerin iyilerini de kötülerini de biliyor. Bizlerin bu şekilde yaratılışı da onun elindeydi. O yüzden onun bizi daha iyi anladığını düşünüyorum. Bizlerin de bu yüzden ona daha yakın olduğumuza inanıyorum. Ben her zaman bizim gibi olan insanların daha özel olduğuna inanıyorum. Normal insanlardan daha özel yaşıyoruz, duygularımız daha özel, yaşantımız daha özel. O yüzden biz daha yakınız ona.

Politik ve sosyal konulara bakışın nedir?

Politikadan nefret ederim. Hayatta da yaptığım tek hata bir partiye üye olmaktı. Kadın koruma koluydu herhalde.

Partinin eğilimini sorabilir miyim?

Soldu. CHP.

Neden bir kadın koluna üye oldun?

Altındağ İl Başkanlığı'nda böyle bir çalışma vardı. Benim bir kız arkadaşım orada çalışıyordu, hem de üyeydi. Bana, gelir misin dedi. Ben de gelirim dedim. Zaten CHP'ye karşı da sempati vardı.

Neden bunu bir hata olarak görüyorsun?

Normalde siyasetle ilgili bir insan değilim. Ailem de değildi. Önceleri çok hoşuma gidiyordu. Sonra siyasetin çok kirli bir oyun olduğunu öğrendim. Bu da çok rahatsız etti beni. Bir de sempati duyduğum bir partinin içinde olup da birtakım şeyleri yaşayınca kendini maşa gibi hissediyorsun.

Sence insan yaşamındaki en önemli değer nedir? Ve neden odur?
Ben varım. Kendime inanıyorum.

Şöyle sorayım: Senin ilişkilerinde en çok dikkat ettiğin şey nedir? Senin başat özelliğin nedir?

Aslında bunu arkadaşlarıma sormak lazım. Benim sıcakkanlı, cana yakın biri olduğumu düşünürler. En azından dürüst bir insanım. Her şeyden önce dürüstlüğe inanırım. Güvenilir bir insanım. Dertleşilecek bir insanım. İnsanlar artılarımı alıyorlar, eksiklerim pek yok. Eksim de böyle oluşum.

Yaşamının ana ideali nedir?

Ameliyat olmak. Erkek olmak istiyorum tamamen. Beynimle vücudumun artık uyum sağlamasını istiyorum. Ruhum neyse bedenim de aynısı olsun istiyorum.

Ameliyat olman için ne kadar para gerekli?

En az on iki milyar. Ben on iki milyarı biriktirene kadar dediğim gibi o on beş sene geçer. Babam sigortalıydı. Belki ben ameliyat olurken onu kullanabilsem... Ama böyle bir güvencemiz, böyle bir hakkımız yok. Ancak televizyonlarda bangır bangır bağıracağız ki belki birileri duyar da acıyıp, elimizden tutup ameliyat ettirirler. Onun dışında ya hırsızlık yaparsın, özür diliyorum. Bizim gibi insanları daha çok okutmamışlardır zaten. Ailenin kapasitesi azsa, seni sonuna kadar okutmazlar, ya evlendirirler ya bir yerlere kaparlar. O yüzden o ameliyatı olabilmek için ya hırsızlık yaparsın ya da sadece kendine zarar verirsin fuhuşa yönelirsin. Bir dönem düşünmedim değil işin açıkçası benim arkadaşım ameliyat olduğunda. Ankara genelevindeydi. O şekilde parasını biriktirip ameliyat oldu. Ben de belki o şekilde yapabilirim diye düşünmüştüm bir dönem, ama bunun beni bedenen değil de ruhen kirleteceğini düşündüğüm için bunu yapamadım, kaldıramadım. Bunun beni rahatsız edeceğini biliyordum. Ameliyat olmuş olsam bile, nasıl ameliyat olduğumu bilecektim ve bu bana çok çirkin gelecekti. Şu anda daha huzurluyum. O zaman daha kendinde çelişkileri olan bir insan olacaktım.

Fuhuşu senin için bu kadar itici yapan biraz da erkeklerle cinsel ilişkiye girme fikri mi?

Kadınlardan da benzer teklifler geliyor. Özellikle de evlilerden.

Erkeklerle fuhuş fikri daha mı itici senin için?

İkisi de fuhuş. Kadınla yaptığım da beni kirletir. Kadın olması beni daha mı rahatlatır? Hayır, çünkü sonuçta para karşılığı bunu yapmışım. Kendimi o yönde kirlenmiş hissedeceğim.

Günlük yaşamına ilişkin sorular sormak istiyorum. İlk önce yirmi dört saatini özetler misin?

Eğer çalışmıyorsam, evdeysem, evcimen bir insanım, evde olurum. Müzik dinlerim, arkadaşlarımı eve davet ederim. Onlarla sohbet ederim, dışarı çıkarız birlikte. Anneme giderim çocukları görmek için. Sinemaya giderim. Bir ara kick box yapıyordum.

Şu anda nerede oturuyorsun? Kira mı? Birileriyle paylaşıyor musun?

Ankara'da oturuyorum. Ayrıncı civarındayım. İki travesti arkadaşla oturuyorum. Evimiz kira.

Komşularının, ev sahibinin, mahalle esnafının sana karşı tutumu nasıl? İlişkileriniz nasıl?

İyi. Genellikle onlarda da alışkanlık yaptı. Ev sahibim kendisi çok iyi bir insan. Bana "gardaş" diyor. Biliyor "kız" lafından nefret ettiğimi. Zaten dediğim gibi şuradaki berber benim yıllardır berberimdir. Onu da rahatsız etmiyor. Semtimde sevildiğime inanıyorum. Dediğim gibi hiç kimseyi rahatsız etmiyorum çünkü. Çok fazla aşırı tuhaf bir tepki göstermediler bugüne kadar.

Ev kiralarken falan sıkıntı yaşıyor musun?

Bana değil de travesti arkadaşlarıma vermemişlerdi. Ben tutmuş-tum burayı zaten. Biz biraz daha rahatız bu konuda. Erkekten kadına dönen arkadaşlarımız o konuda biraz daha fazla zorluk çekiyorlar. Daha ağır.

Sen bunu neye bağlıyorsun?

Erkek gibi kadın toplumun hoşuna gidiyor, çünkü işte hani kendini koruyabilir, bir ordunun içine salsan tekrar gelir. Ama o ne ya, bir erkek kırıtır mı? Kadın gibi erkek hiçbir zaman hoş görülmedi. Erkek hep kendine sahip çıkan, otoritesi olan, dimdik ayakta duran bir varlık olduğu için, erkek gibi kadın erkeklere daha yakın. Bu kadın için de erkek için de geçerli.

Sizler daha kolay mı kabulleniliyorsunuz?

Herhalde daha kolay. O yüzden herhalde biz daha rahatız.

Boş zamanlarında ne yaparsın?

Müzik dinlerim, kitap okumayı severim. Bir de şiir yazıyorum. Duygularımı bu şekilde ifade edebiliyorum.

Kamusal alanda çok rahatsızlık çekmiyorsun sanırım. Her türlü alışverişini kendin mi yapıyorsun?

Evimizin alışverişini, ev arkadaşlarım fazla çıkmazlar, ben yapıyorum.

Kıyafetlerini erkek mağazalarından mı alıyorsun?

Evet. Mağazaya giriyorum. Mesela diyelim tişört almak istiyorum. Bana çıkarıyorlar boncuklu cıncıklı kadınsı şeyler. "Yok yok erkeksi olsun. Ben böyle şeyler giymem," diyorum. Suratıma bakıyor, sonra birbirlerine bakıyorlar. Erkek reyonuna geçiyoruz. Tabii arkamdan fısırtı fısırtı.

Duygusal ilişkilerin nasıl?

Benim açımdan iyi, onların açısından bilemiyorum. Ben biraz baskıcıyım beraberliklerimde.

Nasıl baskı yapıyorsun?

Acayip kıskancım. Bensiz hiçbir yere çıkması taraftarı değilim. Sağ olsun çıkmıyor o da. Eğer gerçekten sevdiysem, benimsediysem, benim kadınıym dediysen, bitiyor olay orada benim için. Çok aşırı dedece sahipleniyorum. Birisi benim yanımdaki insana baktığı zaman ben deli olurum.

Ne zamandır birliktesiniz?

Hangisiyle? (Gülüyor.) İki yıldır.

İlişkiniz nasıl? Bütün hayatını biliyor mu?

Ben ilk defa seninle bu şekilde rahat konuşuyorum. Bu kadar derin. Beraber olduğum insan bana fazla soru sorduğu zaman sıkılıyorum. Hayatımın her dönemini bilmesine gerek yok, diye düşünüyorum. Belki bencilim, ama rahatsız olduğum içindir, belki ona karşı eziklik hissettiğim içindir. Anlatmıyorum. Sadece iki çocuğum olduğunu biliyor. Çocuklarımı çok seviyor bu arada. Ailemi çok seviyor. Annem de pek sever onu.

Nerede tanıştınız? Seni kabullenmesi zor oldu mu?

Yok, beni kabullenmesi zor olmadı. Eşim, ben ona eşim diyorum, benim için öyle, İzmir'de tanıştık. Duldu. Ben tanışınca İzmir'de oturmaya karar verdim. Sonra tekrar Ankara'ya gelmeye karar verdim. O da benimle gelmek istedi.

Onun çocukları var mı?

Yok. Bizim zaten iki tane çocuğumuz var.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Bugün hemen nikâh basardım, ama şansım yok.

Kaç yıldır bu kimliğinle yaşıyorsun?

Her zaman böyleydim.

Diğer kimliğindeyken kamusal alandan gelen tepkilerle şimdikiler arasında bir fark var mı? Ya da benzerlik? Örneğin kadınsı gece dışarıda daha zor mu yürüyordun?

Bayan görünümünde hiç olmadım senin de şu anda gördüğün gibi. O yüzden o konuda rahatım. Çevreden bana laf atan bir erkek olmadı. Kızlar tuvaletine hâlâ girmek zorundayım. Bazen de şöyle oluyor. Dün arkadaşım ile çiftliğe gittik. Arkadaşım erkekler tuvaletine girdi. Ben bayanlar tuvaletine girmek zorunda kaldım. Camdan bir adam vurdu. "Beyefendi, bu tarafa" dedi bana. Hoşuma gitti, ama o tarafa giremezdim, çünkü hâlâ ayakta dikilemiyorum. Bazen de erkekler tuvaletine giriyorum. O zaman da "Hanımefendi bayanlar tuvaleti bu tarafta," diyorlar. Onlar bir kimlik karmaşası içindeler. Bizden çok onlar bir kimlik karmaşası içindeler. Bir yere girmek istiyorum beni damsız almıyorlar. (*Gülüyor.*) Pistte dans etmek istiyorum. "Lütfen oturur musunuz, bayanlar oynuyor da," diyorlar.

Herhangi bir form doldururken cinsiyet kısmına ne işaretliyorsun?

Bayan. Sonuçta o bedeni taşıyorum. İnsanlar buna henüz hazır değil. Ben erkeğim dediğimde n'apacaklar? Beni bir erkek işine mi verecekler? Hayır. Onlar için benim beynimdeki veya içimdeki önemli değil. Onlar bunu çok kolay çiğnıyor. Sizi hep olduğunuz bedenle kabul ettikleri için. İnsanlar seni ruhundaki kimliğe göre değerlendirmiyorlar. Belki ben işe girerken on dokuz yaşında bir delikanlıyım dediğim zaman beni işe almayacaklar. Asla olmayacak. Bazen yeri geliyor, kendimize olan saygımıza rağmen, kimliğimizi saklamak zorunda kalabiliyoruz çalıştığımız yerlerde. Bu böyle. Çünkü o zaman saygı görmüyorsun. İnsanlar sana tuhaf bakıyor, bir yaratık mışsın gibi. Belki de bir sapık mışsın gibi. Aslında öyle değiliz. Mesela beni inciten en çok bu olmuştur. Beni onlar ne olarak görürse görsün. Çok da umurumda değil. Ben kendimi biliyorum, ben ben olarak yaşıyorum ve böyle rahatım. Ama bizleri farklı bir gözle gördükleri zaman rahatsız oluyorum. Normal bir erkeğin nasıl bir anası var, bir bacısı var, normal bayan arkadaşları olabilir. Bizler de gerçekten o insanların düşüncesinde olan sapıklar değiliz. Bizim de normal arkadaşlıklarımız oluyor, düzeyli dostluklarımız oluyor. Yani her gördüğümüz kıza âşık olmuyoruz, her gördüğümüz kıyla beraber olmak gibi bir düşüncemiz yok.

Kendini tam anlamıyla erkek hissettiğin ilk an? Ya da sana bunu hissettirmiş biri var mı?

Evet. Şimdiki kız arkadaşım. İki yıldır. Ama ben her zaman erkeğim. Cinsel konuda da ben kendimde hiç eksiklik görmedim. O yüzden ben tam anlamıyla öyleyim; ama dört dörtlük bir erkek olduğumu kız arkadaşım hissettirdi bana.

Dışlama ve baskı yaşadığına inanıyor musun?

Arada sırada. Hissediyorum bazen.

Nasıl?

İnsanlar bizleri tanımıyor. Bu yüzden de tanımlayamıyorlar. Sadece haberlerde gördükleri, şu kızı kaçırmış, bu ameliyat olmak istiyor-muş diye. Bu yüzden bize bizden önce onlar bir kimlik koyamıyorlar. En çok rahatsız eden, nasıl bir kadın erkek gibi giyinmiş, sapıkmış, lezbiyenmiş falan. Kız arkadaşımın el ele tutuşurken, şunlara bak kız kızı el ele tutuşmuşlar. Bunlar beni çok rahatsız ediyor. Görmüyorum değil. Ama ben çok fazla üstüne gitmediğim için, kendi kimliğimi kabul ettiğim için insanların söyledikleri beni çok da fazla rahatsız etmiyor artık. Ben kendimi bu şekilde rahat hissettiğim için çok da fazla etrafıma bakmıyorum. Beni rahatsız ettiğini düşünmüyorum. Onu rahatsız ediyorsa bu onun problemidir, benim değil; çünkü ben onu rahatsız edecek bir şey yapmıyorum. Bu benim yaşam tarzımsa beni ilgilendirir.

Peki bu dışlama ve baskıda transseksüellerin bir payı ya da hatası olduğunu düşünüyor musun?

Şöyle bir şey var: Normal bir insan da hata yapar. Mesela sen hata yaptığın zaman, diğer bayanların sorunu değil bu. Toplum sen bu hatayı yaptın, demek ki o kadın da yaptı diye onun üstüne gitmez. Ama bizde öyle değil. Bu insanlar kimliklerini seçtiklerinde fuhuş yapmak zorunda kalıyorlar. Toplum sürekli onları dışlıyor. Sürekli karanlığa gömülüyorlar. İster istemez bu insanlar agresifleşiyor. Alkol, uyuşturucu, haplar büyük etken psikolojilerini bozmakta. Aldıkları kadınlık hormonları büyük etken. Sen onu dışladığın zaman o da sana cevap verme gereksinimi duyuyor. Agresifleşiyor, hırçınlaşıyor. Ben doğal karşılıyorum. Bana göre beş parmağın beşi bir değildir. Bir travestinin yaptığını hepsine yüklemek çok yanlış. Mesela ben onların dostluklarını hiçbir şeye değişmem. Biz onlarla da ayrı dünyaların insanlarıyız; ama bir yol buluyoruz anlaşmak için. Dünyada en çok kime güveniyorsun diye sor, travestiler derim. Dört dörtlük insanlar. İçlerine girmek lazım. Onları tanımak lazım. Neler yaşadıklarını, nelerden rahatsız olduklarını anladığınız zaman, demek ki yüzde doksan toplumun hatası var, bu insanların değil dersiniz. Bugün Türkiye'de hâlâ bu kadar gelişmemize, öyle zannetmemize rağmen, hâlâ o insanların yanlışlarını ortaya koyuyoruz, toplum kendi yanlışlarını koymuyor. Bir olay olduğunda hep televizyonlara travesti saldırısı diye yansıyor. Ben gözümle şahit oldum. Bu yüzden televizyonlara, basına çok da güvenmiyoruz. İnsanlar bazen onlara sığınmak isterler ya bir şeyleri artık in-

sanlar duysun diye. Ben artık arkadaşlarımla konusunda onlara da güvenmiyorum.

Böyle bir soru soracaktım ben de. Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor diye. Bunu da cevaplamış oldun.

Evet. Güvenmiyorum. Dürüstçe söyleyeyim. Sadece kendi adıma değil. Birçok kez bunu arkadaşlarla konuşmuşuzdur. Güvenmiyoruz medyaya, çünkü hep farklı yansıtıyorlar. O kızı gasp ediyorlar, o kızı dövüyorlar, travesti arkadaşımızı, tecavüz ediyorlar. Bu bir yıl, iki yıl içerisinde bir sürü travesti arkadaşımız öldürüldü. En sonuncusu daha çok yakın bir buçuk ay önce. Evinde öldürüldü. Kimseye zararı olmayan bir insandı. İyi tanıtıyorlar. Bir gün de deyin ki, Allah rızası için, içine girin o olayın. Dışardan bakıyor, travesti mi, tamam bitti, ne yazılacağı belli. Olayın içine girin, nedir bir bakın. Medyacılık, basın, böyle bir şey olmalı.

Sence medya neden böyle bir transseksüel imaj sunuyor?

Çünkü onlar da ne kadar gelişmiş olursa olsun, aynı toplum içinde yetişmiş insanlar. Bir şekilde, kültürlerinin ne kadar yüksek olduğuna inanırlarsa inansınlar, karşılar. Toplumumuz hâlâ eşcinselliğe karşı, çünkü bilinçsizler. Profesör de anlatsa, bilimadamı da anlatsa kafalarına girmiyor onların. Toplumumuzun yüzde yetmiş beşinden fazlası eşcinsel zaten. Eşcinselliği düşünmek bile bir eylemdir. Evine erkek gibi gidiyor, karısı var, çocuğu çocuğu var; ama adam geliyor burada gece eşcinselliğini yaşıyor ve üstelik üstüne para vererek. Bazı bayanlar var, evli barklı, geliyor bizim gibi insanlara para teklif edip bizlerle beraber oluyorlar. Hep gizli. Onlar sonra hanımefendi, beyefendi. Ben bizlerin daha dürüst olduğuna inanıyorum. Bizler kimliğimizi açıklıyoruz. Gizli değiliz. İnsanlara zarar vermiyoruz. Bizim zararımız kendimize, eğer bunu bir zarar olarak görüyorsa insanlar. Biz kendimizi yaşamak istiyoruz. Başkalarının hayatlarına müdahale etmiyoruz. Kimse de bizimkine etmesin. İstedığımız tek şey bu. Tekrarlıyorum, medyaya güvenmiyorum. Baştan bir önyargı var. Bu önyargı baskı yüzünden. Normal bir genç kız, hanım hanımcık, ister erkek arkadaşı olsun, evlensin falan. Ailesi çok baskı yapıyor. Erkek sinek bile görse çocuğunu döven insanlar var. Bu yüzden ilk cinsel deneyimini kadınlarla yaşayan kadınlar var. Ondan sonra değişime uğruyorlar. Onlar zannediyorlar ki kendileri de lezbiyen ya da erkekleşiyor ya da kadına ilgi duyuyor. Kendine ait özel hayatı olmadığı için kadınlarla beraber oluyorlar. Bir insanın erkek arkadaşı olması illa cinsellik yaşamaması değildir, el ele tutuşmak onun için çok şey ifade ediyordur, ama

bunu yaşayamıyor. Bunu kimle yaşayacak? En yakın kız arkadaşıyla, çünkü ailesi bir tek kız arkadaşına güvenir. Benim böyle kız arkadaşım çok oldu.

Bedenine ilişkin planların var mı?

Evet. Göğüslerimi aldırma istiyorum ilk önce. Belki ameliyatım çok zor, belki imkânsız şu an için. İlerisi için de öyle düşünüyorum aslında. En azından göğüslerimden kurtulabileceğimden eminim.

Bunun maliyetini biliyor musun?

Yedi yüz elli milyon. Bunu denkleştirir denkleştirmez, herhalde önümüzdeki yaza aldırırım.

Herhangi bir operasyonun yok, değil mi?

Hayır.

Erkeklik hormonu alıyor musun?

Evet.

Ne zamandır kullanıyorsun?

Yaklaşık dört aydır. Sesimde birtakım değişiklikler yaptı, göğüs bölgede tüylenme oldu. Şimdi suratımda bekliyorum. Kirli sakalı severim de.

Doktor kontrolünde mi kullanıyorsun?

Hayır, çok pahalı. O yüzden profesyonel bir yardım alamıyorum.

Riski yok mu?

Var. Sonuçta kadın anatomisi taşıdığımız için mesela kanamayı artırabiliyor. Ölümle bile sonuçlanacak riskleri var. Tam olarak sağlıklı değil, ama kendim için bir şeyler yapmak istiyorum, görünüşümü değiştirmek istiyorum.

Ayda bir mi iğne yapıyorsun?

Onu sen bilirsin. On beş günde de alabilirsin. Ben vücuduma birdenbire yüklenmek istemiyorum.

Fiyatı ne kadar?

O kadar da ucuz değil. İstanbul'dan arkadaşlar getiriyor. Gidip bir eczaneden şunu ver diyemiyorsun.

İllegal yollarla mı alıyorsunuz?

E, yani. İçinde dört tane tüp oluyor. Ona altmış, yetmiş milyon para veriyorsun.

Kendin mi vuruyorsun?

Yok, iğneci.

Reglini engelliyor mu?

Evet. Mesela üç aydır düzenli regli görmüyorum. İlk iki ay dönemim değişti. Sonra da kesildi.

Regl olmak nasıl bir his?

İğrenç. Ayın o günleri dört gün, beş gün ben sevgilimden bile kaçıyorum. Beni rahatsız ediyor. Ben erkeğim diyorum, ne yaşıyorum. Regl rahatsız ediyor beni. Üç aydır rahatım.

İlk gençliğinde ne yaptın? Regl olduğunda, göğüslerin çıkmaya başladığında?

Ben hâlâ evden uzaklaşacaksam korse kullanıyorum. Çıkmaya başladıklarında bol giymeye dikkat ederdim. Bazen onları kesmeyi düşünüyordum. Acaba ucundan kessem olur mu? derdim. Çelişkisini yaşadım bunların. Vücudum çocukken daha hoş geliyordu. Abimle aynıydık. Bir süre sonra büyüdükçe düşman gibi. Banyoda aynaya bile bakmaya korkardım. Bedenimden hoşnut değilim. Hâlâ da öyle.

Çocukken bir gün penisinin çıkacağını düşündün mü?

Ben hiç öyle düşünmedim. Birtakım şeylerin bilincindeydim. Okumayı zaten seviyordum. Araştırmak hoşuma giderdi. Özellikle kendimle ilgili olan şeyleri. Bunun olmayacağını biliyordum. O yüzden de kimlik karmaşamı daha çabuk hallettim. Ergenlik yaşlarında hallettim. Bedenimi kabul etmesem de ruhumla yaşayabilirim, dedim.

Bedeninde en çok rahatsız olduğun yeri sorabilir miyim?

Göğüslerim ve bir vajinam olması. (Sıkılıyor.) Affedersin.

Ben rahatsız değilim.

Ben rahatsızım ama.

Cevaplamak zorunda değilsin. Zor sorular farkındayım.

Önemli değil.

En çok beğendiğin?

Kaslarım ve son dönemde çıkan göğsümdeki tüyler.

100 yıl önce ameliyat olma şansı, hatta fikri bile yoktu. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Bence eşcinsellik falan hep vardı, ama çok gizli kapaklıydı.

Gizli kapaklı olmadığı dönemler de var. Bunları biliyor musun?

Onları bilmiyorum. Şimdi böyle şansımız var, ama onun için de çok para lazım. Bize bir tek yol kalmış oluyor. Ben bunu yapmak istemiyorum, bu bedene mahkûm olmak da istemiyorum.

Şu anda bu durumu nasıl aşmaya çalışıyorsun?

Belki bir şeylere kızarak, belki kırılarak. Hiçbir şey yapamıyorum. Tek bir yol var, sen onu yapmak istemiyorsun. Diğer yandan da içinde yanıp tutuşan bir şeyler var. Artık bedenimle barışık yaşamak istiyorum. Hangisini seçersem seçeyim mahkûm olacağımı biliyorum. Fuhuş yapmayacağım, bu bedene mahkûm olacağım. Fuhuş yapaca-

ğım, kendimi çok iğrenç hissedeceğim; ama bu daha zor. Bu bedene mahkûm kalacağım galiba.

İdeal bir kadın nasıl olmalı? Hem fiziksel olarak, hem kişilik olarak?

Ben esmer kadınlardan hoşlanırım. İtaatkâr kadını severim. Belki bu sözcük yanlış.

Sen de itaat ediyor musun partnerine?

Ben itaatkâr değilim, dik başlıyım. O yüzden kendimin zıddını istiyorum. Yoksa ikimiz de aynı olursak anlaşılamayız. Çok kıskancım. O yüzden mesela giyimine dikkat etmeli, yanımda dolaşırken ağır olmalı. Yanımda taşıdığım insan, yanımda taşıdığıma değmeli. Düşüncele-rime uymalı. Hanım hanımcık olmalı. Çalışan kadın sevmiyorum. An-neme benzemesini çok isterim. Annem sabahları babamı öperek gön-derirdi, akşama kadar onu beklerdi. İki yıldır bir beraberliğim var. O da bu tanımlamaya uyan bir insan.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

Kadınını koruyabilmeli. Kadınına karşı haşın olmamalı. Ben hiç-bir zaman eşime el kaldırmadım, onu kıracak sözler sarf etmedim. Dı-şarıda her zaman koruyucu oldum.

Dışarıda kadınların korunması gerektiğine mi inanıyorsun? Kadın kendini koruyamaz mı?

Yeri geldiği zaman korur. Kadın yalnız kaldığı zaman bana göre erkekten daha güçlü, daha iradeli. Yalnız kaldığı zaman daha iyi mü-cadele edebiliyor.

O zaman erkek neden bu kadar korumacı?

Benimle birlikteyken o görev bana düşer diye düşünüyorum.

Kendini koruyabildiğini düşünüyorsun ama?

Ben yokken yapsın. Düşünsene benim kadını ben yanımda kavga ediyor. Olmaz o yanlış.

İdeal ebeveyn nasıl olur?

Çocuklarının her sorununda yanında olan ebeveyn. Kendine duy-duğu saygı kadar çocuğuna da saygı duyan bir ebeveyn bana göre ide-al. Ben öyle olduğumu düşünüyorum. Yarın bir gün en ufak problemlerini bile başkalarına değil, arkadaşları gibi olayım ki bana gelip an-latsınlar isterim. Sorunları birlikte aşalım. İdeal ebeveyn, yüreğindeki sevgiyi çocuğuna hissettirebilen, her ihtiyaç duyduğunda onun yanın-da olan ebeveynidir.

Çocuklarına cinsiyetlerine göre farklı bir eğitim uyguluyor mu-sun?

Yok, farklı davranmıyorum.

Ailen size yaptı mı?

Ailem bana çok yapmıştır. Hafif serpilmeye başladığım zaman elim tıg, örgü vermiştir, yemeği bu şekilde pişireceksin, bulaşığı şöyle yıkayacaksın, çayı dağıtmaya buradan başlayacaksın. Abimlere öğretilmedi. Benim çocuklarım daha küçük. Kızım beş yaşında. Ne bileyim, örgü örmek istemez, yapamayabilir. Kendi fikirlerini eyleme geçirebilecekleri zaman seçimi onlara bırakırım zaten.

Şu anda annenle kalıyorlar. Sen cinsiyetlerine göre farklı yetiştirmek istemiyorsun, ama annen size farklı bir eğitim uygulamış. Aynı şeyi çocukların için de yapabilir mi?

İlla ki oluyor, olmuyor değil. Ama ben elimden geldiği kadar karıştırmamaya çalışıyorum. Sürekli yanlarına gidip geliyorum. Annem de bana yaptığı baskıdan dolayı çocuklarımı biraz da rahat bırakıyor. Zamanında bana yaptığı şeylerin yanlış olduğunun farkında annem. O yüzden çocuklarımı benim yetiştirmemin daha doğru olduğuna inanıyor. Çocuklarımla ilgili bir şey yapacağı zaman önce bana sorar. Benim yapabileceğim tek şey onlara yol göstermek ve yardıma ihtiyaçları olduğu zaman yanlarında olmak.

Kızın on altı yaşına geldiğinde yanında bir erkek olmadan gece dışarı çıkmasına izin verir misin?

Vermem.

Oğluna verir misin?

Veririm.

Neden?

Oğlum çünkü... Çocuğun da biraz anneye babaya o güveni sağlaması gerekiyor. Çok da baskıcı değilim. Nereye gideceğini, nereye geleceğini biliyordur. Çok da kısıtlamam, ama her ailenin yaptığı gibi on ikide ya da şurada ol derim. Erkek arkadaşı olabilir, kız arkadaşı olabilir.

Cinsel yaşamları konusunda? Kızın belki on beş, on altı yaşında cinselliğini yaşamaya başlayacak. Buna karışır mısın?

On beş on altı çok erken. Öyle bir şey olacaksa on sekiz yaşını doldurmalı.

Senin ilk cinsel deneyimin kaç yaşındaydı?

On dört. Ama ben erkektim.

Çelişmedin mi?

Benim kaybedecek bir şeyim yoktu.

O ne kaybedebilir?

Tamam, kabul ediyorum baskıcıyım kızıma karşı. Türkiye'de olduğumuz sürece, bu toplum böyle gittiği sürece... En azından ben kızıma kötü denmesini istemem.

Toplumun bir parçası da sensin. Sen kendini değiştirmeden, başkası bir şey değiştirmez.

Büyüsün de düşünürüz. Geleceğin bize ne göstereceği belli değil. On sekizine gelene kadar çocuğumu kanadımın altında korurum. On sekizinden önce erkek arkadaşı olabilir, dışarı da çıkabilir. Ama cinsel liği yaşayacaksa, on sekizinde olgun düşünebildiği bir dönem olsun istiyorum. Onun açısından bu daha iyi. On sekizini doldurduğunda yaptığı hata da olsa, doğru da olsa en azından kendi iradesiyle olsun. Evlenmeden olmasın demiyorum, on sekizinden önce olmasın diyorum.

Eşyaların cinsiyeti var mıdır?

Bilmem, hiç düşünmedim.

Oyuncakların?

Var.

Doğru bir şey mi sence?

Çok fazla düşünmedim.

Çocuklarına farklı oyuncaklar mı alıyorsun mesela?

Evet.

Ne alıyorsun?

Kızım bebekleri çok sever. Abisinden çok abisinin arabasıyla oynar. İkisine de bisiklet almışımıdır. Zekâ oyunları hoşuma gidiyor. Onlardan alıyorum. Oğlumun çok hoşuna gidiyor. Beraber alışverişe gidiyoruz. Ben çocuklarımın istediğini alıyorum. Oğlum zekâ oyunlarını seviyor; kızım da araba ve bebekleri seviyor.

İşlerin cinsiyeti var mı?

Kadın bana göre altından kalkabileceğine inanıyorsa her şeyi yapabilir.

Bir kadın maden ocağında çalışabilir, bir erkek temizliğe gidebilir mi?

Olabilir.

Ev işlerinde böyle bir şey var mı?

Yok öyle bir şey. Ben yardımcı olmaya çalışıyorum. Becerebildiğim kadar. İşleri birlikte yapmaya çalışıyoruz. O temizlik yapıyorsa, ben çay demliyorum. Becerebildiğim kadarını yapıyorum, eşim de beğeniyorsa.

Kendine erkek mi, transseksüel mi dersin?

Erkeğim ben (Gülüyor).

Transseksüel, travesti ve eşcinsel arasındaki farkı biliyor musun?

Travesti ameliyat olmamış, transseksüel ameliyat olmuş. Eşcinsel kendi cinsiyetiyle beraber olan.

Aktivist misin? Örgütlenmeye çalışıyor musunuz istediğiniz hakları elde etmek için? İnsanca Yaşam Platformu var mesela, biliyor musun?

Çok iyi biliyorum. Ben ne işe yaradığımı düşünüyorum.

Bir işe yaramadı mı?

Hayır.

Sence neden yaramadı?

Ben hiçbir örgütlenmeye girmedim. Onların da arkadaşlarımızın haklarını savunabildiğine inanmıyorum; çünkü ne yapıyorlar ki. Ben hiçbir şey duymadım. Sen duydun mu? Televizyonlarda bir kere çıktılar. Olay orada kapandı.

Haklarınızı elde etmenin başka bir yolu var mı? Sen örgütlenmelere katılmamışsın; ama bir form doldururken erkeği işaretlemek istemez miydin?

İsterdim.

Bunu elde etmenin bir yolu var mı?

Devletin bir şekilde bize bir yol açması lazım.

Sen bunu talep etmezsen, açmaz.

Bizler zaten sürekli talep ediyoruz. Artık neyi talep edelim ki? Bir şey değişmiyor.

Taleplerinizi nasıl dile getirdiniz?

Yürüyüşlere katıldım. Travesti arkadaşlarla, eşcinsel arkadaşlarla yürüyüşlere katıldım. İnsanca Yaşam Platformu'nunkine katıldım. Hiçbir şey değişmedi. Seslerinin duyulduğuna bile inanmıyorum.

Ne yapılabilir ses duyurmak için?

Bu toplumda, bu kafayla hiçbir şey yapılmaz. Belki bizler çoğunluk olduğumuza inanırsak, belki o zaman bir şeyler yapabiliriz. Bir sürü insan var.

Bunları bir araya getirmek için ne yapılabilir?

Hâlâ kimliğini saklayan arkadaşlarımız var. Görünmek istemeyen, görünmekten korkan. Benim gibi üç kişi toplanıyor, ama bin kişi gizleniyor. Üç kişi daha farklı, bin kişi daha farklı. Bu bin kişi saklanıyor, aramızda. Belki senin baktığın, tanıdığın insan ya da gördüğün, konuştuğun insan, sokakta omzuna çarpan bir insan. Ama maskesinden dolayı onu tanıımıyorsun. O da kendini tanımlayamıyor zaten. O yüzden de bir şey yapamıyoruz. Bugün gerçekten bir şeylerin değişeceği-

ne inanan insanlar toplansa... Bir avuç insan toplanınca bir şey değişmez. Binlercesi aramızda gezdi, ama biz de buradayız demediler. Bu şekilde sesimizi duyuramıyoruz. Ben üzerime düşeni yapmaya hazırım. Arkadaşlar şurada toplanıyoruz dediğinde ben hazırım. Hiçbir zaman saklanmadım. Benim de yaşamım, birçok insanın da yaşamı bu. İnsanca Yaşam Platformu dediğimiz de aynı. Sadece bir arkadaşımız öldürüldüğünde çıkıyorlar, iki kelime ediyorlar. Ondan sonra yoklar. Özel bir günümüz yok, toplanıp toplantı yaptığımız bir gün falan yok.

Kendi aranızda toplanmak için kimsenin kimseye deşifre olmasına gerek yok. Buna rağmen insanlar katılmıyor mu?

Katılmıyorlar. Belki o gruba başkan olanın çok da yaptığı bir şey yok. Kendi kurduğu bir örgütlenmenin başını çekemiyorsa, o yapamıyorsa üye olanlar ne yapsın?

Son zamanlarda konu giderek popülerleşiyor gerek medyada gerek akademik dünyada. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Bizleri artık tanımaya çalışıyor insanlar.

Son zamanlarda bazı partiler programlarına transseksüelleri, eşcinselleri dahil etti. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Gösteriş. Bana göre öyle. Sol bize daha yumuşak, bize daha sıcak bakıyor. O yüzden bütün arkadaşlar sola oy veririz. Sol bize daha yakın, ama yine de bu biraz da vitrin için. Ben hiçbir eşcinsel milletvekili görmedim. Sen gördün mü?

Eşcinsel olup olmadıklarını bilemem.

Önemli olan kendini saklamadan olsun. Ben işte o zaman derim ki siyasi partiler bizim için bir şey yapmaya çalışıyor. Neden bir travesti normal bir işyerinde çalışmasın. Benim tanıdığım bir polis arkadaşım var, doktor arkadaşım var, hukuku bitirmiş insanlar var. Neden fuhuş yapmak zorunda. Ben görmedim bir travesti arkadaşımı Baro'da. Bir travestiyi ya da gizlenmeyen bir lezbiyeni görmedim polis akademisinde. Alınmıyoruz, alınsak atılıyor. Ya kimliğini saklayacaksın, ya da fuhuş yapacaksın.

Bazı kadın kuruluşları var size destek olabilecek. Bunları biliyor musun? Feminizm nedir, biliyor musun?

Hayır, bilmiyorum, tanımlayamam. Bizim orada, annemlerin orası, kadınlara bilgi veriyorlardı. Kadınlar oraya gittiklerinde agresifleşiyorlardı, kocalarına karşı değişiyorlar, en ufak şeyde seni boşarım diyorlar.

Anlattığın olaydan başka hiç tutuklandın mı?

Bir kere arkadaşlarla kadınların çalıştığı bir bara gitmiştik. Orada

bizi almışlardı.

Arama oldu mu?

Arama yapılmadı. Biz müşteriydik. Bizi bıraktılar, kızları aldılar.

Alkol, uyuşturucu ya da madde bağımlılığın var mı?

Arada sırada, çok nadir alkol alırım. Onun dışında bağımlılığım falan yok. Uyuşturucu falan hiç kullanmadım.

Hiç hastalık kaptın mı? Korunuyor musun?

(Gülüyor.) Gülüyorum, ama sen bir bayan olduğun için terliyorum bu tür şeylerden konuşurken. Prezervatifi nasıl kullanabilirim ki mesela.

Seni anladığına inandığın ve transseksüel olmayan birileri var mı?

Evet, üst komşumuz.

Neden seni anladığını düşünüyorsun?

Sohbet ederken, otururken, çay içerken çok doğal. Sanki hani ortamda, o duyguyu benimle paylaşıyormuş gibi gayet rahat. Hiçbir farklılık yokmuş gibi. Onun yanında hem kendimi rahat hissediyorum, hem daha huzurlu oluyorum. Bu yüzden de beni anladığına inanıyorum.

Neden Derya ismini seçtin?

Unisex olduğu için. Akrabalarım, yakın çevrem daha rahat alışabilsin diye.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Hukuk danışmanı olmak isterdim. Okul içimde kalmıştır. Okumuş olmayı isterdim.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

Cevap verirken bazen kaçtığım, bazen korktuğum, bazen de unuttuğum duyguları ve geçmişini tekrar yaşadım. Bu yüzden de bizim gibi insanların bu tezle daha iyi anlaşılacağını düşünüyorum. Daha önce de bu tür çalışmalar yapılmış olabilir, ama senin kadar içten, duygusal ve samimi sohbet ortamını yakalayıp, tam anlamıyla bizlerin yaşantılarına girdiklerini sanmıyorum. Ben konuşurken, benimle birlikte sevin-din, benimle birlikte üzüldün, şaşırdın. Bu da insanı hem rahatlatıyor, hem de güven sağlıyor. Bizlerin hayatına olan ilgi ve yaklaşımından dolayı teşekkür ederim.

Teşekkür ederim.

Ceylan

15 Ekim 2003, Ceylan'ın evi.

İlk önce bana yaşamını, çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin?

1978, Kayseri doğumluyum. Üç abim, bir ablam var. Babamı hiç tanımadım, ben çok küçükken vefat etmiş. Annem hiç okumamış. Ailemle ilişkilerim iyi değildi. Ben hiçbir zaman bir aile ortamında yettiğimi zannetmiyorum. Anne, kardeş sevgisi falan hiç tatmadım. Çocukluğumdan çok bahsetmek istemiyorum. Çok kötü bir dönemdi çünkü. Benim varım yoğun ablamdı. Aramızda çok yaş farkı var. Ablamla kalırdım. Annemle ayda yılda bir görüşürdüm. Ortaokul döneminden sonra ablamla yaşamaya başladım. Ablam duldu. Ablamla iyiydik, her şeyimi paylaşabiliyordum, sorunlarımı baş başa konuşabiliyorduk, ama annemle konuşamıyordum. Lise mezunuyum. Üniversiteyi kazandım, gidemedim. Annem göndermemişti, ben de evden kaçmıştım zaten. Kaçtım, kendimi bu ortamda buldum.

Eşcinselliğim, kendimi bildim bileli vardı, ama küçükken neyin ne olduğunu bilmiyorsun. Bende bir farklılığın olduğunu biliyordum; ama ne olduğunu çıkaramıyordum. Mesela evlilik yapan bir insanla yapmayan bir değil. Onu yaşamak lazım. Kayseri'de bir ben varım zannediyordum eşcinsel olarak. Lisede gezmeler falan başladı arkadaşlarla. Benden başkaları da varmış, bunu keşfettim. Eşcinselliğin ne olduğunu lise dönemlerinde anladım. İnsanın yalnız olmaması, öyle düşünmemesi güzel bir şey. Bu beni çok yıpratmıştı zaten. Bu insanlarla karşılaştığın zaman hem o seni biliyor, tahmin ediyor en azından, ama söyleyemiyor; hem sen onu biliyorsun, tahmin ediyorsun. Ama bir türlü açılamiyorduk birbirimize. Biriyle tanışıyorsun, sonra o başkasıyla tanıştırıyor. Derken arkadaş çevren çoğalıyor. Aynı zamanda evden kaçmalarım da başladı, çünkü çok mutsuzdum. Bu ortamı öğrenince ilk ablama açıldım. İlk anda şaşırdı. Kim olsa zaten aynı şey olur. Sonra konuştuk. Doktora gittik. Bana göre doktorluk bir şey de-

ğil, bir hastalık değil. Doktor muayene etti, ilaçlar yazdı, kullanırsan düzelirsin, dedi.

Düzelmeyle ne kastetti?

Eşcinselliği unutursun, erkek olursun gibi şeyler.

Doktorun bu yaptığı yanlış. Seni düzeltirim demesi ve bu yönde tedavi etmeye çalışması suç. Bunu biliyor musun?

Çok iyi biliyorum. Eşcinselliğimin doktorluk bir şey olmadığını da biliyorum. Zaten doktora gitmemdeki sebep, ailemi rahatlatmaktı. Sonuçta ben yine bildiğimi yapacaktım.

Ablan ne yaptı?

Ablam destek oldu. Eşcinsel arkadaşlarımla tanıştı, birtakım yazılar falan okudu eşcinsellik hakkında. O da sonuçta anladı. Benim durumumun doktorla bir ilişkisi olmadığını anladı, ama biz anneme bir türlü anlatamadık.

Annene de aynı dönemde mi söyledin?

Yok, hayır. Askerlikten çürük aldığım zaman. O kâğıt eve gitmiş. Benim haberim yok. Annem onun üzerine öğrendi. Yine anlatamadım, yine anlatamadım, hâlâ da anlatamıyorum yani.

Şu anda görüşüyor musun annenle?

Telefonla görüşüyorum. (*Susuyor, gözleri doluyor.*) Bilmiyorum ya, ablamdan başka beni destekleyen hiç kimse olmadı. Ablamla görüşüyorum. Oraya gidip geliyorum zaten. Öyle zor bir hayat ki aslında. Sevmiyorum hayatı, yemin ederim. Ama bir insanın kendi ayakları üzerinde durabilmesi için bir şeyler yapması şart. Olsun böyleymiş, kaderde bu varmış. Hayat gelmiş, gidiyor anlayacağın. (*Uzun bir sessizlik.*) Kayseri böyle geçti.

Neden Ankara?

Bilmiyorum. O an için bildiğim bir şehirdi. İstanbul'u da biliyorum, ama büyük şehirlerden korkuyordum. Ankara büyük değil mi diyeceksin, büyük ama o an için İstanbul kadar korkutucu gelmedi. Geliyordum bazen Ankara'ya. O zamanlar da tanıdığım insanlar vardı. Bir de Ankara ortamını bildiğim için. O yüzden Ankara.

Kaç yıldır Ankara'dasın?

İki yıldır.

Neler yaşadın iki yılda?

İki yılda neler yaşadım? İki yılda neler yaşamadım ki! Bir hayata bedel. Şu anki ev arkadaşımın ziyaretine gelmiştim. Onlar o zaman dört kişi kalıyorlardı. Bir hafta kaldım. Bir haftadan sonra, "Ben gitmeyeceğim. Arkadaşınla konuş, kalmak istiyorum," dedim. O da arka-

daşıyla konuştu. Bu ortamın zorluklarını, nerede ne yapmam gerektiğini öğrendim. Çömezlik dönemiydi diyeyim ona. Öyle başladı işte.

Şimdi sana hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum ve bunları mümkün olduğu kadar ayrıntılı anlatmanı istiyorum. İlk önce yaşamının en mutlu ânı ya da dönemi nedir?

Olmadı desem. Hiç olmadı. Lisede âşık olmuştum, belki o dönem olabilir. Bir daha da olmadım zaten. Sınıf arkadaşımı. Halen de görüşüyoruz. Şu an evli. Hanımıyla da tanıştım. Hanımı da biliyor benim durumumu, zamanında onunla çıktığımı. Hanımı o kadar iyi bir insan ki. Beni evine davet etti, tanımak istedi. Tanıştık ve konuştuk. O sonuçta hanımı, ama ben o insanı ondan daha iyi tanıyorum. İyi kötü yanlarını konuştuk o insanın. Birtakım sorular soruyordu. Ben yanıtlıyordum. "Sen benden daha iyi tanıyorsun," diyordu hanımı. Ben Ankara'ya kaçana kadar birlikte olduk. Onunla ilişkimiz çok farklıydı. Abim onun kadar bana sahip çıkmadı. Mesela yanında kaldım. Ayrı evi vardı. Bekâr evi, ama bekâr evi denmez, güzel bir evdi. O evde yaşadığım mutluluklar her şeye değdi. Anlattıkça mutlu olduğum zamanı hatırladım. (*Gülüyor.*)

Nasıl başladı ilişkiniz?

Zaten bu ortamı bilen bir insandı. Evine gidip geliyordum arkadaşlarla. O da hoşlanmış. Bir şeyler söylemeye çalışmış, ama çok utangaç olduğu için bir türlü açılmıyordu. Benim de hoşuma gidiyordu, ben de ona açılmıyordum. Bizim arkadaşların hepsi âşıktı ona. O kadar çekici bir insandı. Neyi çekiyordu, onu hiç anlamadım. Çok sıcakkanlıydı. Beni bir bayanmış gibi görüyordu. Düşünsene. Bir erkek ne yapar, öyle davranıyordu.

İlişkiniz neden bitti? Anladığınız kadarıyla, hâlâ görüştüğünüze göre kavgalı ayrılmamışsınız.

Çok dayağını yedim. Abartıyorsun diyeceksin, ama bu kötü niyetle atılan dayak değil.

Dayağın iyi niyeti mi olur?

Dayağının sebebini söyleyeyim. Benim gezmemi istemiyordu. O zamanlar ben çalışmıyordum. Ortalarda gezme, oraya gitme falan diyordu. Kötü insanlardan uzak tutmak için, eve bağlamak için... Yani bilmiyorum, onun yanında ben hiç yaşamadığım duygular tattım. Bir insan karısına sahip çıkar, hesap sorar, neredesin, yemeği niye yapmadın gibi, o bunları soruyordu bana. İşe giderken sabah, kapıyı kilitleyip gidiyordu, çıkmayım diye. Bu da benim hoşuma gidiyordu. Niye dersen, hem dışarı hayatını seviyordum, hem sevmiyordum. Dışarı

çıktığımda, onunla ilişkimiz bozuluyordu, her şeyin biteceğini söylüyordu. Sonuçta birtakım şeyler de bitiyormuş. O da bitti. (*Derin bir iç çekiyor.*) Halen görüşüyoruz. Kayseri'ye gittiğimde. Dost olarak. Her zaman yanımdayım, der hâlâ.

En mutsuz ânını sorsam?

Annemin hasta olduğunu duyduğumda, onun yanına gidememektir. Durumumdan dolayı gidemedim. O zamanlar aram çok açıktı ailemle, abilerimle. Annem beni isteyip duruyormuş. Ablam sürekli telefon açıyordu. Gel, çok hasta, belki vefat edebilir gibi şeyler söylüyordu. Ben de gidemiyordum. En mutsuz ânım oydu. Aslında çok var da en kötüsü o olaydı.

Abilerin biliyor mu?

Biri biliyor, diğerleri bilmiyor. Bilmeyenlerle görüşmüyorum. Bilenle görüşüyorum. O abimi şöyle anlatayım: İlkokul mezunu ama o da çok şeyler yaşadığı için aile ortamında, beni anlıyordu. İlkokul mezunu olmasına rağmen, dışarıya açık bir insan. Annemle konuştu, bana nasihatler verdi. Çok anlayışlıdır.

Diğer abilerine neden söylenmedi?

Abim var, yok sayıyorum. Ben bunu nasıl anlatayım, anlatamam ki. Ben bu yaşıma gelmişim, şu âna kadar bana okulda bile destek olmamışlar ve benim bu durumumu duyduklarında ne olur, bilmiyorum. Ben söyleme gereği duymadım, hâlâ da duymuyorum. Belki de öğrenmişlerdir. Öğrenseler bile şu saatten sonra umurumda değil. Artık ne yapacağıma, hangi yolda yürüyeceğime karar verebilecek konumdayım. Bu saatten sonra onları düşünmem, düşünmek de istemem. Benim için yoklar zaten.

Hayatının dönüm noktaları?

Ankara'ya gelişim hayatımda bir dönüm noktasıydı. Kendi kimliğimi yaşamak. Onu yaşıyorum, ama bu beni mutlu etmiyor, hâlâ da etmiyor. İstedğim birtakım şeylere kavuştum ama. Ben okumayı çok seviyordum. Üniversiteyi kazandığımda gidebilseydim, o bir dönüm noktası olabilirdi.

Nereyi kazanmıştın?

Onu bilmiyorum, çünkü yine kaçmışım evden. Telefonla ulaşılar bana. "Üniversiteyi kazandın, gel," dediler. Gittim, gittiğim gün tekrar kaçtım.

Evden niye kaçıyordun?

Evde çok mutsuzdum. Canım sıkılıyordu. O kadar zor ki.

Ablanın yanımdayken mi?

Hayır, onun yanındayken çıktığımda ona kaçma diyemem, geziyordum. Bir arayış içindeydim o zamanlar. Aradığım şeyi de bilmiyordum. Arıyordum, eve gitmiyordum, şehir şehir geziyordum. Ama niye gezdiğimi, neyi aradığımı hiçbir zaman bilemedim. Herhalde içeride bulamadığım mutluluğu arıyordum. Farklı bir şeyler istiyordum herhalde, ama o istediğimin ne olduğunu şu an bile bilmiyorum. Şu anda birçok şey istiyorum. Hayatım değişsin istiyorum. Çok sıkıcı geliyor, çok itici geliyor. Gece çalış, gündüz uyu. Aslında o kadar psikolojik sorunlar var ki bende hiç sorma. *(Uzun bir sessizlik, ara veriyoruz görüşmeye.)*

Hatırladığın en eski ve bugün hâlâ sende olumlu veya olumsuz izleri olan bir olay, bir kişi ya da bir an var mı?

Hatırlamıyorum.

Daha yeni bir şey var mı?

Burada yaşadığım en kötü olay taksiden alınıp, bıçaklanmamdı hiç tanımadığım insanlar tarafından. Hatta benim içinde olduğum arabanın önü kesilerek alındım başka bir araba tarafından. Onun etkisi hiç geçmedi. Şu anda bile tüyerim diken diken oluyor. Arabanın önünü kestiler ve beni zorla indirdiler. Beş kişiydiler. "Eğlenme amaçlı gidelim," falan dediler. "Yok, çalışmıyorum," falan dedim. Zorlamaya başladılar, arabaya zorla bindirmeye çalıştılar. Ben de karşı koyunca bıçakladılar.

Yaralandın. Kim ilgilendi seninle?

Doktora falan gitmedim. Mini etek vardı. Zorlama anında, kolumdan tutup arabaya atmaya çalışırken iteledi. Arabanın önüne geldim tam buradan şişlendim. *(Üst bacak.)* Sözde travestiler kötü, onlar olay çıkarıyor. Caddeye çıktığım her an aklıma düşüyor bu olay. Aklımdan çıkmıyor yani. O olaydan önce de kaçırılmışım. Bu her travestinin, gece çalışan her bayanın başına gelen bir şeydir.

Bu olay nasıl oldu?

Bir müşteri gibi yaklaşıp, arabanın kapısını kapatıp kaçırırlar ya da zorla alıkoyarlar.

Bu olayda ne oldu? Zorla ilişkiye girdin mi?

Yani mutlaka. Birtakım şeylerin olmaması için, yaşanmaması için. Buna tecavüz demiyorum ama. Yine de bir zorlama var.

Kaçırılmandan itibaren bu bir tecavüzdür. Sen rızayla ilişkiye girmiş olsan da. Çünkü kaçırılmışsın. Paranı ödediler mi?

Zorla yapan bir insan para verir mi? Tecavüz mü sayılıyor? Onu da öğrenmiş oldum senin sayende. Bu birkaç defa geçti başımdan. Ben

kötü şeylere maruz kalmamak için bazı şeylere boyun eğmişimdir.

Nereye kaçırıyorlar?

Bir araziye götürdüler.

Orada mı bırakıyorlar?

Orada bırakıyorlar ya da kaçırın insan, affedersin, boşaldıktan sonra, insanlığı tutarsa geri bırakabilir. Geri bırakanını görmedim de. Nereye götürüldüysem, orada istediklerini yaptım, orada kaldım. Geri dönüşüm otostopla olmuştur ya da taksi bulmuşumdur. Balyoz ekibini biliyorsunuzdur herhalde, balyoz ekibi bile yaptı. Adana-İzmir yolunda bize dayak atıp, oraya bırakıp döndü. (*İç çekiyor, sesi titriyor.*) Yine kötü oldum. Sabah saat yedi gibi eve gelebildik. Adana-İzmir yoluna götürüp dövdüler, sonra da bıraktılar. Ve biz yine şikâyet edemedik. Sen yine soracaksın niye diye. Etsek ne olacak? Eden arkadaşlarımız oldu, hiçbir şey elde edemediler. Bir polis bile bunu yaparsa. Görevi o değil, ahlaka götürmek. Götürüp dövüp uzak yerlere atıyorsa, bir polis bunu yapıyorsa, normal bir insan yapmış çok mu? Bu hiç koymaz. Elim ayağım titredi.

(Biraz ara veriyoruz.)

Polisin görevi ne? İnsanları korumak. Bir suçlu varsa, ona kendi kendine ceza vermek, dövmek, hakaret etmek değil. Alıp onu karakola ya da ilgili makamlara götürüp ifadesinin alınmasını sağlamak.

Polis sizi bir suçüstünde falan mı yakaladı?

Hayır hayır. Durup dururken. Ahlak dahi olsa... Bak buna da karşıyım. Sonuçta bizim fuhuş yaptığımız belli, ama alınmamız için suçüstü yakalanmamız gerekiyor. Bunu hiç kimse kaale almıyor. Şu an ben normal bir şekilde caddede yürüsem, iş amaçlı değil, gezmeye çıksam, ahlak alıyor. Niye? "Boşuna gezmiyorsun, işe çıktın." Alıyor kafasına göre. Ya hakaret yağıdırıyor ya götürüp bir yerlere bırakıyor. Bizim bir arkadaşın balyoz kafasına torba geçirmiş, Gölbaşı'na götürüp bırakmışlar. Birini de Çinçin'e bırakmışlar. Polis böyle yaparsa, normal insan her şeyi yapar. (*Sesi titriyor.*) Devlet sahip çıkmıyor ki, insanlar sahip çıksın. Önce devletin sahip çıkması lazım, birtakım hakların verilmesi lazım. Verilmeyeceği için, devlet de sahip çıkmayacağı için her zaman baskı altında yaşamaya mecburuz. Kaçırılacağız, öldürüleceğiz. Birçok arkadaşım öldürüldü. Birçok arkadaşım polisten dayak yedi. Bunların içinde ben de varım, ev arkadaşım da var. Belki söylemeler inanılmaz, ama yaşadım ben bunları. O sabah altı-yedi gibi eve geldiğimde, o gün akşama kadar ağladım, işe çıkmadım. Normal bir insandan dayak yeseydim, o kadar koymazdı; ama bir polisin bana

dayak atıp, Adana-İzmir yoluna bırakması bana çok koydu. Polis olduğu için koydu. Benim orada başıma bir iş gelebilirdi. Sorumlusu kim olacaktı? Kim suçlanacaktı? Merak ediyorum. Orada öldürülsem, bir şey olsa, dayak atarken polisin elinde kaldığımı düşün, onun yanında öldüğümü düşün. Bunlar olabilecek şeyler. Acaba o zaman o insan ne yapacaktı? Onu da merak ediyorum. Kaza süsü mü verecekti, yoksa götürüp bir yere gömecek miydi? Polisi hiç sevmiyorum. Hatta nefret ediyorum. Özellikle de ahlak polisinden. İnsan bir anda toplayamıyor; ama anlatacak o kadar çok şey var ki. Duymadığın, görmediğin o kadar çok şey var ki. Konuştukça aklına geliyor. Fuhuş yapanların sorunu bitmeyecek. Her zaman kaçırılacaklar, polis tarafından dövülecekler; ama bu nereye kadar gider, bilmiyorum. Avrupa Birliği'ne gireceğiz? Anlamıyorum nasıl gireceğiz? Acaba girdikten sonra da bunlar yaşanacak mı? Onu da merak ediyorum. Avrupa'da olan yasalar burada da olacak mı? Mesela orada eşcinsellerin bazı hakları var, ama Türkiye'de yok. Onlar buraya da gelecek mi? Anlaşmaları nasıl olacak? Türkiye bozar her yeri, kendine benzetir. Aslında Avrupa, Türkiye Birliği'ne girecek de farkında değiller.

Peki, hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup ya da organizasyonlar var mı?

Arkadaşlarım. Hem pozitif, hem negatif diyelim. (*Gülüyor.*) Her şey bir yere kadar. Bir yerde başlıyor, bir yerde bitiyor. Hayat gibi.

Negatif etkisi olan?

Her yerde, her zaman.

Peki, bundan on beş yirmi yıl sonra pozitif ve gerçekçi bir bakışla hayatını nasıl görüyorsun? Hangi amaçlarını gerçekleştirmiş olabilirsin? Nasıl yaşayabilirsin?

Bilmiyorum ki. Niye bilmiyorum? Ben akşama çıkıp, çıkmayacağımı bilmiyorum. O kadar yaşayıp yaşamayacağımı bilmiyorum.

Peki hiç hayalin falan yok mu? Geleceğe dönük planların yok mu?

Mutlaka herkesin vardır. Benim en büyük hayalim bir evim, bir arabam, ölene kadar yetecek birazcık param olsun, başka bir şey istemiyorum.

Negatif olarak bakarsan geleceğini nasıl görürsün? Yaşanması istenmeyen neler yaşanmış olabilir?

Hiçbir şeyi pozitif düşünemediğim için bana her şey negatif geliyor.

Dine bakışın nasıl? Dini inancın var mı?

Elhamdülillah müslümanım. Dini inancım var. Her zaman söyle-

rim, ibadet de gizli, kabahat de gizli. İnaniyorum. Her zaman da inançlıydım.

Kuran'ı okudun mu? İbadet ediyor musun?

Hayır, okumadım. Önceden ediyordum. Şu an etmiyorum.

Politik ve sosyal konulara yaklaşımın nasıl?

Hiçbir yaklaşımım olamaz. Sevmiyorum çünkü. O tür şeyleri sevmiyorum. Sevsem ne olacak. Oy verdiğim, başkan olan insan bizi düşünüyor mu ki ben o tür olaylarla ilgileneyim. Sonuçta onlar bizim olaylarla ilgilenmiyor. Hayatta hiç oy kullanmadım. Kullanmayacağım da.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer nedir? Ve neden odur?

Sevgidir bence. Sevgisiz hiçbir şey olmaz.

Günlük yaşamına ilişkin sorular sormak istiyorum. Yirmi dört saatini özetler misin?

Akşamdan başlayım. Akşam on gibi kulübe gidiyorum. Kulüpte çalışıyorum. Sabah dörtte çıkıyorum. Bir-iki saatim dışarıda geçiyor dörtten sonra. Gelip yatıyorum. Başka bir şey yapmıyorum.

Şu anda burada oturuyorsun, evini biriyle paylaşıyorsun. Peki kira mı?

Kira.

Komşularının, ev sahibinin, mahalle esnafının size karşı tutumları nasıl?

İnsanlar ikiye bölünmüş. Ev sahibinin ya da komşuların nerede, ne zaman, ne yapacakları belli olmaz. Mesela biz burada ilk oturmaya başladığımızda sorunlar olmuştu, istemiyorlardı. Sonra o sorunlar kalktı, sevmeye başladılar. Kontrat dolunca yine aynı sorunlar başladı. Kontratları dolunca çıkacaklar diye düşünüyorlardı herhalde. Sonuçta travestisin, adı kötü ya, fuhuş yapıyorsun ya.

Aynı apartmanda yaşıyorsunuz sonuçta, yakın yaşıyorsunuz, aranızda iletişim oluyordur. İyi tarafınızı görmediler mi?

İyi tarafımızı da gördüler. Burada insanlara kötü davrandığımızı zannetmiyorum.

Şu anda arkadaşlarıyla ilişkilerin nasıl?

Herkesten kendi kararımca uzak olduğumu hissediyorum, ama iyidir genelde.

Müşterilerin kimler? Sana karşı tutumları nasıl?

Her türden insanla kalabiliyoruz. Bu aynı apartmanda oturduğun bir insan bile olabilir.

Nasıl davranıyorlar sana karşı?

Gece ortamında tanırılar. Gündüz sorsan hiç görmemiş, beraber olmamış gibi davranırlar. Mesela yüz kişiden bir kişi yapmaz, doksan dokuzu yapar.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmede etkili oldu mu?

Yok, hayır.

Korunuyor musun?

Tabii, canım.

Herhangi bir hastalık kaptın mı?

Hayır. Olmasını da istemem. Şeytan kulağına kurşun.

Gelirini sorabilir miyim?

Değişiyor, belli olmaz.

Duygusal ilişkilerin nasıl?

Çok kötü. Ben çok duygusal olduğum için karşımdaki insanın, sevdiğim insanın da öyle olmasını istiyorum. İnsanın zaten her zaman istediği olmuyor.

Bir ilişki için neler gerekli?

O ilişki, ilişkiyse sevgi gerekli. İlişki değilse, para gerekli.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Yanlış olan bir şey bana göre. Formalite icabı olan bir şey.

Şansın olsa çocuk doğurmak ister miydin?

Çocukları çok severim. Şansım olsaydı doğururdum.

Kaç yıldır bu kimliğinle yaşıyorsun?

Üç yıl.

Bir kadın olmanın ne demek olduğunu öğrenme sürecin?

Bir kadın olarak değil, ben bir travestiyim. Kendimi hiçbir zaman bir kadın olarak lanse etmedim. Transseksüel olsam da bu böyle kalacak. Kendi kabuğumdan çıkmadım, çıkmayacağım da. Özümü kaybetmek istemiyorum, kaybetmeyeceğim de. Transseksüel olsam bile bayan demeyeceğim, transseksüelim diyeceğim.

Özle anlatmak istediğini biraz açar mısın?

Yani ameliyat olup pembe kimlik aldıktan sonra hiç böyle bir şey olmamış gibi davranmak. Ne olursa olsun geçmişini unutmayacaksın. Öz dediğim bu. Hiçbir zaman geçmişte bir erkek olduğumu unutmayacağım, çünkü unutamayacağım. Her şey hatırlatacak zaten.

İki cinsiyeti de yaşadığını düşünüyor musun?

Yani.

İkisi arasındaki farklar ve benzerlikler neler?

Fark sadece çalışmam.

Herhangi bir form doldururken cinsiyet kısmına ne işaretliyorsun?

Erkek işaretliyorum. Öyle işaretlemek zorundayım. Ya kadın, ya erkek yazıyor. Üçüncü bir şık yok. Olsa onu işaretlerdim.

Eski kimliğine ilişkin koruduğun ya da özlediğin bir şeyler var mı?

Hiçbir şey kalmadı.

Bir kadını kadın yapan nedir?

Görünüştür, özüdür. Evinde de işinde de her şeyde başarılıysa, benim için ideal kadın odur.

Nasıl bir görünüş?

Bayanlarda uzun saç çok severim. Bayan gibi giyinmeli.

Bir erkeği erkek yapan nedir?

Erkekliliğini hissettirmesi lazım. Sözü geçsin. (Gülüyor.) Kıskaç olmalı, korumalı. Konuşmasından, giyim tarzından, hal ve hareketlerinden. Aslında bunlar hem kadın, hem erkek için geçerli, ayırım yapmak istemiyorum; ama Türkiye'de kadının çalışması hoş görülüyor mesela. Bence ikisi de eşittir, ama bayandır, evinde oturmalıdır, çalışmamalı... Evleneceksin. Biî eve kim bakar? Erkek bakar. Kadın ev içinde, erkek dışarıda çalışır. Toplumun geneli böyle.

Sen buna katılıyor musun?

Katılmıyorum. Çünkü bir bayanın yaptığı işi bir erkek, bir erkeğin yaptığı işi bir kadın da yapabilir. Yapıyor da zaten.

İşlerde kadın erkek işi diye bir ayırım yok yani?

Yok, hayır. Bir bayan başbakan da vardı mesela. Ben iş konusunda, her türlü konuda o ayrıma karşıyım. Bir bayan bir erkek işini nasıl yapıyorsa, bir erkek de kadın işini yapar.

İdeal ebeveyn nasıl olur?

Aileye inanmıyorum.

Dışlama veya baskı yaşıyor musun?

Tabii canım. Mesela alışverişe giderken laf atmalar. Aa, travesti gi-diyor, aa dönme gidiyor. Başta mutlaka bir aaa çıkıyor. Gerçi artık alıştığım inanıyorum. Affedersin, bir insanın top demesi bile zoruma gitmiyor. İlk zamanlar zoruma gidiyordu. Hayatta insan her şeye alışıyor. Şu an kendimi benimsiyorum. O yüzden de hiçbir şey düşünmüyorum.

Bu dışlamada transseksüellerin bir payı olduğuna inanıyor musun?

Bütün suç milletin. Milletin bakış açısı. İnsanı insan olarak görmedikleri için birtakım şeylere başvuruyorlar. Aşağılayıcı şeylere.

Kendine ve diğer transseksüellere karşı olumlu veya olumsuz eleştirilerin var mı?

Bunu genel olarak konuşuyorum. Hiçbir zaman kötü niyetli değiliz, olmadık da. İyi niyetliyiz. Dışarıdan lanse edilen gibi, konuşulan gibi değiliz. Bundan kaybediyoruz. O televizyonda çıkan kavgalar falan da toplumun bakış açısı, bizi kötü göstermeye çalışma. Yoksa kimse kimseye durduk yerde kötü bir şey yapmaz.

Eşyaların cinsiyeti var mı?

Yoktur.

Oyuncakların?

Yoktur.

Çocukken en sevdiğin oyuncak neydi?

Küçük köylü kızı vardı. Onu doğum gününde yengeme vermiştim. Kız oyuncakları daha çok hoşuma gidiyordu.

Kız oyuncacı, erkek oyuncacı diye bir şey var yani.

Vardır. Mesela bir bebek kız oyuncacıdır, bir araba erkek oyuncacıdır. Aslında bunu bile böyle düşünmek yanlış olabilir, ama böyle gördüm yani.

Bedeninde beğendiğin yerler?

Gözlerim.

Beğenmediğin yerler?

Yok.

Bedeninde ilk değiştirdiğin yer neresi?

Saçım. Uzattım.

Başka? Hormon iğnesi falan kullandın mı?

Aldım canım. Aldım ama ben onu bir değişim olarak görmüyorum. Neden?

Bilmiyorum, saçma geliyor.

Doktor kontrolünde mi kullanmıştın?

Yok, hayır.

Kaç kere kullandın peki?

Bu ortama girdiğimde yirmi kere vuruldum.

Riski var mı?

Sonuçta bilinçsiz olarak vuruldum. Eğer iğne, ilaç falan kullanacaksan doktor kontrolünde olmalı. Mutlaka bir yan etkisi, bir zararı vardır. Bilinçsiz hiçbir şey yapmak istemiyorum. Her şeyi doktor kontrolünde yapmak istiyorum. O yüzden hormon iğnesi saçma geliyor. Doktor kontrolü olursa olur, ama vücuda bilinçsiz yapılan her şey zararlıdır diye düşünüyorum.

Yirmi tane vurulmuşsun ama?

O zamanlar bunlar yoktu aklımda, düşünemiyordum bunları.

Peki bir etkisi oldu mu vücuduna?

Şişiriyor, kilo aldırıyor, iştah açıyor, göğüs de yapıyor, ama onlar iniyor.

Sürekli mi kullanmak gerekiyor inmemesi için?

Sürekli kullanmak gerek. Onun için de bilinçli kullanman gerek.

Ameliyat olmak gibi bir fikrin var mı?

Hayır. Düşünmüyorum. Düşünmeyeceğim de. Kendimle barışık bir insanım, ne olursam olayım.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Mini etek, çünkü mini etekleri çok seviyorum.

Ne zaman almıştın?

(İç geçiriyor.) Bir sene önce. Niye bir sene önce? Çünkü ondan önce arkadaşların eşyalarını kullanıyordum. İlk defa benim bir eteğim olmuştu. Ayrı eve çıktığımda almıştım. Bir kadını gösteren de etektir, diyorum.

Kendini gerçek bir kadın hissettiğin ilk an?

Sevgilim hissettirmişti.

Travesti, transseksüel ve eşcinsel arasındaki farkı biliyor musun?

Transseksüel ameliyatla cinsiyet değiştirmiş olan. Travesti ameliyat olmamış. Eşcinsel de hem erkekliği, hem kadınlığı görünüş olarak yaşayan insan diye düşünüyorum.

Konuyla ilgili bilgi ediniyor musun?

Hayır.

Aktivist misin?

Hayır. Çünkü hiçbir şey değişmeyecek.

Neden böyle düşünüyorsun?

Sonuçta bir travestinin ya da çalışan bir bayanın (fuhuş yapanları kast ediyor) böyle haklara sahip olmadığına inanıyorum. Hele Türkiye gibi bir yerde. Uğraşsa da birtakım hakları elde etmek için sonuç vermez. Türkiye'nin şartlarından dolayı.

Mesela bir form doldururken erkeği işaretliyorsun ve bundan memnun değilsin. Bunu değiştirmek için bir şey yapamaz mı?

Evet, erkek işaretlemekten hoşlanmıyorum. Üçüncü bir şık koy-sunlar. Mücadeleye inanmıyorum. Neden inanmıyorsun diye soracak olursan, benden önceki insanlar, arkadaşlarım, bunun savaşını vermişler, demekler falan, ama başarılı olamamışlar. Çünkü toplum tarafından dışlanıyorsun. Dışlandığın için hangi hakkı elde edeceksin ki? Yapılacak hiçbir şey yok. Gece ortamındaysan, affedersin, fuhuş yapıyorsan hiçbir hakka sahip değilsin, olamıyorsun da.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor sence?

Medya olaya hep kötü tarafından bakıyor, hep olumsuz gösteriyor. Hep dövüşü, kavgayı gösteriyorlar. Bu da reytingi artırmak için yani. Biraz da iyi tarafından görsünler. Mesela siz geldiniz, röportaj yapıyorsunuz. En azından tanımaya çalışıyorsunuz. Böyle tanıtınsınlar. Sizin gibi iç içe olsalar da bir travesti, transseksüel nedir anlasalar. Uzaktan uzağa sokakta kavga var, travesti falçata çekmiş, şunu yapmış, bunu yapmış... Yönlendiriyorlar. Bizim gibi insanların iyi taraflarını göster-seler, belki toplum daha farklı bakacak bizlere. O zaman çok şey değişebilir; ama ne olursa olsun, sana gece müşteri olarak gelen bir insan dahi olsa gece farklı, gündüz farklı görüyor. Kötü olarak görüyor. Neden hep kötü şeyleri gösteriyorlar? Daha çok izlenmek için mi acaba? Mesela bir kanalda travesti çıktığında millet, "Aaa travesti, aa dönme" deyip o kanala odaklanıyor. Medyanın ne yaptığı belirsiz yani.

Bülent Ersoy hakkında ne dersin?

Onun sanatçı olması, parasının olması... O hayatında hiç mi kavga etmemiş. O da travestiydi. Sonradan transseksüel oldu. Mesela onun iyi yanını gösteriyorlar. Dışarıdaki insanın da iyi yanını gösterebilirler. O insanın, sanatçı diye, iyi yanını gösterip yükseltene kadar... Sesse, sahneye çıkmaksa dışarıdaki insanlar da iyi söylüyor. Bülent Ersoy'a rapip olacak arkadaşlarım var mesela.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunlardan haberin var mı? Yardım aldın mı?

Bilmiyorum da inanmıyorum da. Bize kimsenin destek çıkacağına inanmıyorum. Medyadan kaynaklanan bir şey. İnsanlara yanlış anlatılmamız. İnsanların beynine öyle kazınmamız.

Son zamanlarda konu giderek popülerleşiyor hem medyada, hem akademik alanda. Bunu neye bağlıyorsun?

Bırak, o kadar da olsun; çünkü hep ezilen biz oluyoruz, hep kötü olan biz oluyoruz. Biraz konuşulsun da iyi yönlerimiz ortaya çıksın.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri ve transseksüelleri de dahil etti. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Bir şey söyleyemeyeceğim bilmediğim için. Yani dahil etti mi, etmedi mi bilmiyorum. Türkiye'de ben böyle bir şey duymadım. İlk defa duyuyorum. Haa öyle bir şey varsa, güzel bir gelişme, güzel bir olay. İnsanlar ikiyüzlü, partiler de.

Hiç tutuklandın mı?

Hayır.

Arandın mı?

Evet.

Kadın polis mi, erkek polis mi aradı?

Her ikisi de oldu. Bizim çalıştığımız yerde o gün kontrol vardı. Bayan memur aradı. Karakola gittiğimde erkek aradı. Bayan yoktu. Bayan olsaydı erkeğin aramasını reddederdim. Olmadığı için de reddedemedim. Sonuçta ne olursan ol, karakola gittiğinde mutlaka aranacaksın, bunu hiçbir şekilde engelleyemezsin. Bu da onun görevi.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Bağımlılık yok. İşim gereği alkol alıyorum ama. Onun dışında kullanmıyorum. Uyuşturucu kullanmıyorum.

Kamusal alanda hangi tuvaleti kullanıyorsun?

Kadınlar tuvaletini. Bırak da onu da kullanalım.

Hangi mesleğe sahip olmak istedin?

Hayatta en çok sevdiğim şey avukatlık. O mesleği çok seviyorum, çünkü her zaman haklının yanında olmak isterim.

Bu bir ikilem değil mi? Mücadeleye inanmıyorsun, ama çok mücadele gerektiren bir meslek.

Türkiye'de her alanda ezilen çok oluyor. Her şey maddiyata dökülmüş. Haksız olan biri avukat tutup kendini haklı çıkarabiliyor. Ben yapmazdım.

Seni anladığına inandığın ve transseksüel olmayan birileri var mı?

Şu an sen varsın. Senin anladığına inanıyorum.

Teşekkür ederim.

Yemin ederim, samimi söylüyorum. Daha önce de söylediğim gibi ablam var.

Benim neden seni anladığıma inanıyorsun? Yani farklı ne yapıyorsun?

Şu an karşımdasın. Farklı olan, diğer insanlardan ayrıcalığın, şu an evimde olman ve benimle röportaj yapman samimi bir şekilde. Bu çok güzel bir şey. Seni samimi görüyorum, beni anladığına inanıyorum. En azından bunu hissettiriyorsun. Hissediyorum.

Teşekkür ederim. Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

Hayır, yok.

Teşekkür ederim her şey için, zaman ayırdığın için.

Asıl ben sana teşekkür ederim evime gelip konuştuğun için.

Buse

17 Ekim 2003, Kaos GL Kültür Merkezi.

Doğumundan bugüne kadarki yaşamını özetler misin?

1977 yılında Ankara'da bir gecekondu semtinde doğdum. Aslen Si-vaslıyız. Beş çocuklu bir ailenin dördüncü çocuğuyum. Dört kız ve be-şinci kadın olarak ben varım. Babam serbest meslekle uğraşan bir adamdı. Bir bakkalı vardı. Annem ev hanımıydı, ama daha çok bakkal-la uğraşırdı, çünkü bakkalla evimiz arasındaki mesafe kısaydı ve bir de babamın alk l , gece hayatını ve arkadaş çevresini sevmesi, bun-larla zaman geçirmesinden dolayı genellikle annem bakıyordu bakka-la. Kısacası annem bakkala bakan, çocuklarıyla ilgilenen emekçi bir kadındı. Babamın bu kadar emekçi olduğunu söyleyemem, ne bakkal-la ne de ailesiyle fazla ilgilenmezdi. Ailemiz babamın alkole düşkün-l ğ nden dolayı sıkıntılar yaşadı, ama annem bu eksikliği kapatmaya çalıştı.

Ne tür sıkıntılar yaşadınız? Özellikle ekonomik sıkıntılar mı?

Ekonomik değil. Babam, annem ve bizim üzerimizde şiddet uygu-lardı. Sudan sebeplerle bizi d verdi. Ayrıca arkadaş çevresi ve alkol ev içerisinde huzursuzluklara yol açardı, ama dediğim gibi annem bunla-rı kapatırdı.

Peki, bire bir olarak kardeşlerinle ve anne-babanla ilişkilerin na-sıldı çocukluk döneminde?

Benim biraz kopuktu. Bu neden? İşte, herkes üzerime erkek çocu-ėu olarak geliyordu ve ailenin tek erkek  ocuğuydum. Ve tek erkek  o-cuğunun yapması gereken sorumluluklar da vardır. Erkek  ocuk ne yapar? Soyadını devam ettirir. Erkek çocuğu ne yapar? Ailenin koru-yucusudur, soyu devam ettirir. Yani erkek çocuğu bizim ailede de Tür-kiyeli ailelerde olduğu gibi –Türkiyeli aileler diyorum, bunun altını  i-zelim– bizde de değerliydi. Ayrıca annem, babamın tutumuna karşı kendisini koruyacak bir erkek  ocuk istemiş her zaman. Ben anneme

çok düşkünümdür. Bu da büyük baskıya neden oluyordu, yani annemin beni kurtarıcı olarak görmesi ilerisi için. Ben en küçük ablamla iyi anlaşırdım. Arkadaşlarımız falan aynıydı. Birlikte vakit geçirirdik. Hatta evcilik oynar, birbirimize makyaj falan da yapardık.

Çocuklukta da mı mesafeliydin ailenle? Yoksa ergenlikte kendini tanımaya başlamanla kopman paralel mi?

Çocuklukta da vardı kopukluk, ama şöyle vardı: Tamamen kendi dünyama çekilmiş, kendi kabuğuma çekilmiş, hiç kimseyle konuşmadığım bir tarz değil. Kendimi tanımaya başladığım an, erkeklerden hoşlandığımı ve toplumumuzda kadınsı denilen şeylerden, kadın rollerinden hoşlandığımı anladım. Erkeklerden hoşlanıyordum, evcilik oynuyordum ve kadın rolüyle oynuyordum, yaşamımın her alanına kadınlığı sokmaktan çok mutlu oluyordum, çünkü içimdeki o bütünleştiğim durum beni kadın olarak tamamlıyordu. Biyolojik durumum ne olursa olsun –biyolojik mi diyorlar– ben tamamen bir kadındım. Bu sırada da kız çocuklarından "Sen hep bizimle oynuyorsun, çık oyundan," ve erkeklerden de "Kız gibisin," gibi şikâyetler duyuyordum. Bunların arasında bir sorun yaşıyordum ve doğal olarak da kendimi bir kenara çekiyordum, ama tabii ki bu onlarla hiç görüşmüyorum, konuşmuyorum anlamında değil. Erkekliği sevmiyordum, onlar gibi değildim, ama erkeklerle de oynuyordum. Erkeklerle de kızlarla da oynuyordum, ama kendi dünyamda yalnızlığa düşüyordum, ben neyim diye kararsızlığa düşüyordum.

Bu kararsızlığı ilk yaşadığın zamanı hatırlıyor musun?

Tam söyleyemem, ama 4.-5. sınıftaydım. İlk kendimi keşfettiğim, ilk o kıpırtıların olduğu, bir insandan hoşlanma. İşte 11-12 yaş civarı. Aslında önceleri, yani o yaşlarda daha çok oyun gibi geliyordu. Mahalleden bir arkadaşımınla öpüşüyorduk falan, ama ikimiz de gizli kalması gerektiğini biliyorduk. Ona âşık olduğumda erkeklere karşı ilgim olduğunu iyice anlamıştım. Daha sonra mahalleden bizim gibi başka çocuklarla da tanıştık, ama dünyada bu kadarız diye düşünüyorduk ve bu aramızda sırdı. Elbette ki etrafımdaki insanların ve toplumun çizdiği sınırlar içinde bunun yanlış olduğunu düşündüm. Bir erkek bir erkekten hoşlanamaz diye bakılıyordu. Bir erkeğin bir erkekten hoşlanması günah, terbiyesizce, ahlaksızca, yani böyle yargılar taşıyorduk. Bu bana ne kadar korku verse de içimdeki aşkı, o erkeğe hissettiklerimi bastıramıyordum; ama bir gün bakkalda babama yakalandık ve pasif denilen durumda olduğumdan, yani erkek aktiftir ve pasiflik kötüdür bir erkek için öyle öğreniyorsun, utandım.

O çelişkiyi nasıl çözmeye çalıştın?

Yasak ve yok olarak bilinen, ama herkes tarafından yaşanılan bir şey; ama ben o durumda, o psikolojide hiçbir şey bilmiyorum. Ben neyim? Ortada kalmışım ve kendimi yalnız hissediyorum. İnsanların böyle zamanlarda sarıldıkları bellibaşlı şeyler vardır. Ben de tanrıya sığınmıştım, çünkü hani eğer ben kendimi böyle hissediyorsam ve bu benim içimden geliyorsa ve bu içimdeki sağımdaki, solumdaki, anem, babam, şu bu tarafından şekillenmiyorsa, zorla yapılmış da değilse, Allah tarafından oluyor diye düşünmeye başlıyorsun. Ve ben bu sefer Allaha dualar ediyorum. Bir de annenin, babanın beklediği roller var. Özellikle onlar için de "Allahım n'olursun beni bundan kurtar. Bir daha böyle bir şey yapmak istemiyorum" gibi.

Anne ve babanın senden erkek çocuk olarak farklı beklentileri var. Buradan hareketle anne ve babanın çocuk yetiştirirken cinsiyete dayalı eğitim verdiklerini, eşit davranmadıklarını söyleyebilirim, değil mi?

Ee, tabii hâlâ da bu var. Sadece o dönemde değil, ben şu an kaç yaşındayım, 26 yaşındayım. 12 yıl çıkar, 14 yıl öncesinden bugüne dek birçok şey değişti, ama aynı kalanlar da var. Bu değişmeyenler birçok ailede de var. Kız çocuklarına çok değer verilmedi, verilmiyor. Erkek çocuğu olan ailenin, daha kuvvetli ve daha güçlü olduğu düşünülüyor için. Bu hâlâ var. Devam ediyor.

Ergenlik döneminden bahseder misin biraz da?

İlkokulda daha her şeyin bilincinde değildim, ama yaş ilerledikçe özellikle ortaokuldan sonra benim sorunlarım iyice arttı. O dönem etrafımdaki erkeklere ve kadınlara bakarak kendimi daha da yalnız, daha da bir kaosun içinde hissettim, çünkü birçok erkek kızlardan, birçok kız da erkeklerden konuşuyor. Ben de bunlara ayak uydurmak zorundaydım. Bunların içinde kendimi eritmeliydim. Aksi takdirde ben transseksüelim dediğimde bana direkt ahlaksız, top gibi kelimelerle yaklaşacaklardı. Dolayısıyla kendimi onlar içinde eritmeli, onlara göre şekillendirmeliydim. Erkeklerle olduğumda kadınlardan bahsediyordum. Şu güzel falan diyerek kendimi temize çıkarıyordum görünürde. Bu arada sıkıntılar sürüyordu, niye düzelmiyor diye düşünüyordum. Bu bir hataysa düzelmeliydi, insan bir hatayı bir yapar, iki yapar, üç yapar, ama dördüncü sefer ve ben bunu hâlâ istiyorum.

İlk aşkımdan söz eder misin biraz?

Mahalleden bir çocuktü. Benim yaşlarımdaydı. Bakkalımıza gelip gidiyordu. Sohbet ediyorduk. Derken bir gün havuza gittik. İlk öyle buluştuk. Sonra birbirimizden hoşlandık ve bir ilişkiye başladık. İliş-

kimiz bir yıl kadar devam etti. Sonra mahalleden başka biri oldu. Bu ilişki bitti.

Nasıl bitti peki? Birbirinize karşı duygularınız bitti ve arkadaşça mı, yoksa kötü bir şekilde mi, yani kavgalı falan mı ayrıldınız?

Duygularımız bitti gibi değil. O an ondan hoşlanıyorsun, daha sonra yavaş yavaş yaşamda birtakım şeylerin değiştiğini anlıyorsun. Bir başka insan çıkıyor karşına. Zaten cinselliği daha yeni öğreniyorsun. Farklı insanlarla cinsel ilişkide bulunuyorsun. Elbette âşık olduğum insan da oldu. Benden büyük biri vardı. Bakkala geliyordu. Bir gün konuyu porno filmlerden açmıştı. Sohbetin sonunda o filmlerdeki gibi ona oral seks yapıp yapamayacağıma dair bir iddiaya girmiştik. Bu şekilde onunla ilişkimiz başladı. Onunla olan, onunla yaşadıklarım diğerlerinden farklıydı. Yani ilk deneyimler biraz çocukça, biraz oyun gibiydi. Kendimi epey kaptırdım. Bir de farklı olması benim hep pasif denilen durumda olmamdı.

Babana yakalandığında daha çok pasif olduğun için utandığını söylemiştin. Bu kişiyle farklı olmasını da pasif olmana bağlıyorsun? Bu bir çelişki değil mi?

Bir erkeğin pasif olmasının çevre tarafından kötü karşılandığını biliyordum. Aktif olmak erkekliğin bir özelliği olarak görüldüğünden öyle söyledim, ama babama aktif olduğumu söylediğimde bunu söylemekten çok utandım.

Daha sonra lise?

Lisede bu kişiyle hâlâ birlikteydim, ama liseden birine de platonik olarak âşıktım. O kişi ise bir bayandan hoşlanıyordu. Onu mutlu etmek için her şeyi yapıyordum. Gerçek aşkın da o olduğunu düşünmeye başladım. Onunla bir şeyler yaşamalıyım, ama bu arada elde edemiyorsun. Bir kadın var. Bu sefer, platonik bir aşk da olsa, ona yardımcı olmaya, ona kol kanat açmaya başladım. Diğer çocukla birlikteliğim devam ediyordu, ama aşk lafını kaybetmişti.

Neler yaptın ona yardım etmek için? Nasıl kol kanat gerdin?

O yaşlarda gençler birbirleriyle tartışır, kavga falan ederler. Güçlü olduklarını göstermeleri gerekir. "Erkeklik kuralı" diye bir kural var aralarında. Bir arkadaşın kavga ederken, sen de etmezsen olmaz, erkekliğe sığmaz. Ben de hem kendimi saklamak için hem de ona olan sevgimi göstermek için bunları yaptım. Sevgimi gösterdim, ama bir erkek arkadaşın bir erkek arkadaşına yapabileceği iyiliklerle gösterdim. Çünkü onlar gibi yaşamaya mecburdum. Tartışmalarda, zor durumlarında, dertleşmek istediğinde hep yanıdaydım. Bir de kız arka-

daş meselesi var. Bir kızdan hoşlanıyordu ve kıza açılamıyordu. Ben de o kızla aralarını yapmaya çalışıyordum. Kıza gidip onu anlatıyordum, şöyle iyi, böyle iyi diye. Bu aslında bana çok acı vermişti, ama sevdiğim insan için bir şeyler yapıyordum. Hep bir karşılık olması gerekmiyor yaşamda. İnsanın insana olan sevgisi... Sevgi illa bir birlik-telikle paylaşılmaz, başka şeylerle de paylaşılır. Bana da bir kız arkadaş ayarlamaya çalışıyorlardı. Ben ne kadar güzel olsa da ayarlamaya çalıştıkları bütün kızlara bir bahane bulup istemiyordum. Ama en sonunda hem bahane bulamayacağım bir kız bulmuşlardı, hem de artık şüphelenmeye başlayacaklardı. Hatta bir gün âşık olduğum çocuk "Neden öyle güzel bir kıızı istemiyorsun? İbne misin?" dedi. Ben de onu kaybetmemek için o kızla birlikte olmayı kabul ettim. Kızla baş başa kalmamaya özen gösteriyordum. Ayrıca benden nefret etsin, beni terk etsin diye de kötü davranıyordum. Sudan sebeplerle kavga çıkarıyordum, aramıyordum, onunla zaman geçirmiyordum, elini bile tutamıyordum ki nasıl zaman geçireyim. Nasıl elini tutabilirim ki ben bir kadını, o da bir kadın.

Peki bu süreçte hâlâ bu bir hata ve düzelmiyor düşüncen ve bunu tanrıyla açıklamaya çalışman devam ediyor mu?

Beş vakit namaza döndü bu süreç. Bir yıl kadar beş vakit namaz kıldım. Olmadı, düzelmiyor, düzelmiyor. İlk zamanlar namaz kılarken "Allahım n'olur beni diğer erkekler gibi yap," diye dua ediyordum. Sonra zamanla farklı bir şey çıktı ortaya. Dualarımda "Allahım beni kadın yap," demeye başladım. Kadınlığı seviyorum, kadın olmak istiyorum. Erkek olmayı dualarımda çok da inandırıcı dilemiyormuşum. Kadın yap diye dua ettiğimde anladım ki bu şekilde kurtulabilirim, bırakmalıyım artık.

Çocukluğundan beri adını koyamadığın bir çelişki var. Dua ediyorsun çözmek için. Peki tam olarak "Evet, ben kadın olmalıyım" düşüncesine nasıl vardın?

Yaş ilerledikçe adını koyabiliyorsun. Ben kadın olmalıyım diyor-sun, ama dediğim gibi insanlar bir şeyler bekliyor. Bir Bülent Ersoy, Zeki Müren örneği var. Bunlara bin bir türlü hakaret, tepki geliyor. Bunların içindesin, görüyorsun, yani kadını dediğinde dert bitmiyor ki. Bir de Bülent Ersoy, Zeki Müren ve ben varız, yalnız üçümüzüz diye düşünüyordum, ama yine de onları bilmek rahatlatıyordu. Demek ki bir tek ben değildim. Kadını desem de, bundan nasıl kurtulurum da diyordum. Bundan kurtulmayı istedim, ama baktım olacak gibi değil. Ben böyle mutluyum, yani kadın olarak mutluyum. Erkek olarak

mutlu hissetmiyorum kendimi. Artık bir süre sonra her şeyi bıraktım ve kendimi kadın olarak kabullenmeye başladım, ama tabii ki bu süreç böyle söylendiği kadar basit geçmiyor. Anlattığında, kelimelere döktüğünde çok basitleşiyor. Bir insan yaşadıklarını nasıl tarif eder, tarif edebilir mi, nasıl anlatır? Ben şu an bile hâlâ o kelimeleri, doğru kelimeleri bulamadım. Bunun yanında çok acı çekiyorsun. Yaşamındaki her şeyin üstüne geldiğini hissediyorsun, kendini yalnız hissediyorsun. Bu kadar ağırlığı düşünsenize. Doğru olur mu bilmiyorum, doğrudur herhalde, dünyayı üzerinde taşıyorsun ve sen altındasın. Bu acıdan kurtulmak için çabalıyorsun, ama bir süre. Derken lise bitti, aşkım orda kaldı. Ben eşcinsel arkadaşlarla tanıştım.

Lise süreci nasıl bitti?

Lise daha bitmeden, son sınıf ve son dönem o platonik aşkımla porno bir sinemaya gittik üç arkadaş. Ben çok etkilendim. Bir, yanımda hoşlandığım çocuk mastürbasyon yapıyor; iki, bir erkek vücudunu korkusuzca seyredebileceğim bir yer. Aşırı derecede heyecanlandığımı ve utandığımı hissetmiştim. Yanımdaki insana dokunmak istiyordum cinsel anlamda, ama dokunamıyorum. Çünkü onun yanında, onun gördüğü ben, bir erkek. Gerçekte ben içimde bir kadındım ve yanımdaki de sevdiğim erkekti. O filme gittikten bir süre sonra oraya tekrar gitmek istedim. Sinemanın etrafında birkaç sefer dolaştım. Gireyim mi, girmeyeyim mi? Çekindim. Derken girdim sinemaya. Çok ürperiyordum. Film başladı, bir adam yanıma oturdu ve bacaklarıyla benim bacaklarıma sürtündü. Ben heyecanlandım, korktum ve çıktım sinemadan. Sonra bir daha gitmek istedim.

Seni çeken neydi? Bir erkek bedenini ekranda görebilmek mi?

Korkusuzca görebilme rahatlığıydı. Diğer arkadaşlarla cinsel bir şeyler yaşarken de hep bir korku vardı. Her an biri gelecek, yakalana-cak, hayatım bitecek korkusunu yaşıyordum, ama orda ekranda bir erkek vücudunu rahatça görebiliyordum. Tekrar gittiğimde, film bitip ışıklar yanınca feminen hareketli eşcinseller gördüm. O zamanlar daha eşcinsel nedir onu da bilmiyorum. Tek bildiğim "ibne". O güne dek onlar için ya top, ya da ibne dendiğini duymuşum. Onları gördüm ve benden başkası da varmış heyecanına kapıldım. Yanlarına gidip ben de sizin gibiyim demek istedim, ama korkuyordum nasıl bir tepki geleceğini bilmiyordum. Daha sonra sinemaya bir daha gittim ve yanıma bir eşcinsel geldi. Benimle birlikte olmak için elini penisime uzattı. Ben bir an "Ben de sizin gibiyim," tepkisi verdim irkilerek. "Yani nasıl?" dedi. Ben de sizin gibiyim, yani ibneyim dediğimde güldü ibne ne de-

mek diye. Dönüp bana "Biz ibne değiliz, eşcinseliz," demişti. "Yani nasıl?" dedim. Sinemadan çıktık, bir yerde oturduk ve bana eşcinselliği anlatmaya başladı. Rahatlamıştım. Kötü bir terimden kurtulmak da rahatlatmıştı, ama daha çok benim gibi olan bir insanı bulmak beni rahatlatmıştı. Ve dokunabiliyordum ona, yani Bülent Ersoy ve Zeki Müren'i de biliyorsun, ama onlara dokunamıyorsun, ekrandalar. Bu ise dokunabileceğin mesafede. Bu çok önemliydi.

Yalnız olmadığınızı anladın, eşcinselliği öğrendin, ama transseksüellik eşcinsellikten farklı. Biraz eksik gibi düşündün mü?

O ileriki süreçte oldu; çünkü arkadaşlık ilerlemeden, onların ne hissettiğini tam bilemiyorsun. Yani kadın olduğunu hissedip hissetmediğini bilemiyorsun. Ama o zamanlar hayallerim de gelişmeye başladı. Ben Bülent Ersoy gibi olmak istediğimi düşünüyordum, Zeki Müren'i de anlamıyordum, neden ameliyat olmuyor diyordum. Herhalde insanların Bülent Ersoy'a geliştirdiği tepkiden korkuyor diyordum. Tabii şimdi böyle düşünmüyorum. Derken arkadaşlarımla iletişim arttıkça, eksikliklerin olduğunu anladım. Onlar belirli günler giderdi sinemaya. Ben de o günler gitmeye başladım. Sonra birlikte dışarı çıkmaya da başladık. Sohbet ediyorduk. Ben hiçbir şey bilmediğim için onlar bana anlatıyorlardı. Ben bir gün onlarlayken öpüşen iki erkek gördüm ilk kez. Çok heyecanlanmıştım. İki erkek öpüşüyorlar, sevgililer. Bu beni çok heyecanlandırmış, çok mutlu etmişti. Hatta sokakta öpüşüyorlardı tepkileri görmezden gelerek.

Bu arada lise bitti mi?

Evet lise bitti. Üniversiteyi düşünüyordum, ama bu hayat bana ağır geliyordu. Bir an önce ailemden uzaklaşmak istiyordum. Gerekirse bu şehirden uzaklaşmalıydım. Hayallerim ancak böyle gerçekleşebilirdi. Artık hayallerime yönelmeye başlamıştım. Nasıl kadın olabilirim diye düşünürken bir gün eşcinsel arkadaşlarla birlikteyken bir kadın geldi yanımıza. Yanımdaki arkadaşımınla sohbet etti. Oldukça güzel bir kadındı. Ben arkadaşımın kim olduğunu sordum. "Bir transseksüel arkadaş," dedi. Ben de "O ne demek," dedim. "Kendini kadın hissediyor, operasyonla da kadın olmuş," dedi. Ben hayretle "Erkekmiş, kadın mı olmuş," dedim. "Evet," dedi. "İşte ben de böyle olmak istiyorum," dedim. Transseksüellik kelimesiyle tanıştım. O gün tamamen anlamıştım ki kadın olmak istiyorum, o kadın gibi olmak istiyorum. Artık dizgin de vurmam istemiyordum. Dolayısıyla, o kadını da tanıdıktan sonra, bu çevreden kurtulmam gerekiyordu, ama önce ekonomik bağımsızlığımı elde etmeliydim. Babamın yardımıyla bir tezgâh açtım ve bir şeyler

satmaya başladım. Kazandığım parayı günden güne biriktiriyordum, çünkü bu paralar beni kadın yapacaktı. Onun için her kuruşuma çok önem veriyordum. Her kuruş kadınlığıma attığım kuruştı.

Durumundan eşcinsel olmayan birilerine ya da aileden birilerine bahsettin mi?

Evet, bahsettim. Bana ayarladıkları, benim de ayrılmak için elimden geleni yaptığım ve bana âşık olan kız bir gün açtığım tezgâha geldi. Onunla büyük bir kavgadan sonra ayrılmıştık. Lisedekilerle de görüşmüyordum uzun süredir. O kız benimle tekrar birlikte olmak istediğini söyledi. Ben de ona her şeyi anlattım. O konuşmadan sonra bir daha da görmedim onu.

Peki sonra yeterli parayı biriktirebildin mi?

Şöyle oldu. Ben eşcinsel arkadaşlarla olduğum zaman feminen davranabiliyorum, makyaj yapabiliyorum. Bundan öylesine mutluydum, o kadar rahattım ki evde de feminen davranıyorum. Önceleri anlaşılmasın durumum diye abartılı erkeksilikten sonra bu feminen davranışlar dikkat çekiyor tabii. Kıvrarak yürüme, makyaj yapma... Bu tür şeyler. Bunlardan dolayı beni İstanbul'a ablamın yanına göndermek istediler, eniştemin orada bana daha iyi bir iş bulacağını söylediler. İstanbul'a gittim. Eniştem bana bir iş de buldu, ama iştekiler nasıl erkeksin sen gibilerinden beni rahatsız ediyorlardı. Ben saçımı uzatmaya başlamıştım. Ayrıca işten eve evden işe giderken de küpemi falan takıyordum. Ameliyat olma hayalim olduğu için çalışmam gerektiğini biliyordum. Bir izin günüm vardı. O gün, yani izin günümde oturduğumuz semte yakın bir porno sinemaya gittim. Çünkü orası eşcinsellerin gittiğini bildiğim tek yerdi. Orada benim gibi Sivaslı bir arkadaşla tanıştım ve o arkadaş benim için bir şanstı. Çünkü İstanbul'da eşcinseller daha rahat, daha radikal olsalar da bu işin sektöre dönüştüğü de bir gerçek. O arkadaş da evliydi, hatta çocukları vardı. Her pazar oraya gidermiş. Ben gidemezdim, çünkü ablamın denetimindeydim. Ama işteki baskılar artınca işten ayrıldım ve daha sık gitmeye başladım. O sırada eşcinsellerin fuhuş yaptıklarını öğrendim. Bundan çok korkmuştum. Şimdiye kadar ailemle rahat yaşamış olduğumu anlamıştım. Eniştem bana ikinci bir iş bulduğunda dört elle işe sarıldım dolayısıyla, ama bu işte de feminenliğim sorun oluyordu. Bu arada sinemaya gitmeye de devam ediyordum. Bir gün bir transseksüelle tanıştım. Daha doğrusu o da ameliyat olmamıştı, ama göğüsleri vardı. Nasıl olduğunu sorduğumda hormon iğnesi yaptırdığını söylemişti. Haftaya buluşup ben de ilk hormon iğnemi yaptıracaktım ve çok he-

yecanlıydım. Sonra yaptırdım da ve bu böyle devam etti.

Peki sonra?

Sonra işten çıktım yine. Aslında bu sefer çıkarıldım. Bir arkadaşım vardı, ameliyat olmamış, ama çok güzel bir kadın. Onu işe sevgilim diye götürdüm. Böylece benden şüphelenmeyi bırakacaklardı, ama onun travesti olduğunu anladılar ve ben ne kadar inkâr etsem de bana inanmadılar. Patron o gün beni işten çıkardı. Sekiz ay gibi bir süre çalıştıktan sonra yine işsizdim yani. Ve bu beni hem korkutuyor, hem sevindiriyordu. Korkutuyordu, çünkü neden eşcinsellerin fuhuş yaptığı- nı sorduğumda dinlediğim hayatlar çok üzücüydü. Dediğim gibi ben şanslıydım. Ama bu son iş çok yorucuydu ve mesai saatleri belli olmu- yordu. O yüzden pazarları bile gidemiyordum arkadaşlarımın yanına. Böylece artık daha sık gidebilecektim. Ancak bu dönemde ailem du- rumumu öğrendi. Küçük ablam İstanbul'a taşınmıştı. Ben de onlarla kalıyordum. Bir süredir eniştem şüpheleniyormuş. Ablam da bir gün çantamdaki makyaj eşyalarını bulmuş. Bunun üzerine gelip benimle konuştular. Eniştem çok içten davrandı, yardım edebileceğini, gerekir- se ameliyat masraflarını karşılayacağını söyledi. Ben de onun samimi- yetine güvendim. Annemler Ankara'dan geldi. Birlikte konuşuldu. İlk kez kimliğimi saklamadan, gizlenmeden onların karşısındayım. Ne olacak emin değilim, ama üzerimden de bir yük kalkmış gibi. Eniştem ailemle konuşurken bana yardımcı olacağını falan söylemiş. Ama ta- bii her şey biraz daha zorlaşıyor. Herkes bana hastalıklı, sapık muame- lesi yapıyor. Ablamın çocuğu var, o zamanlar daha bebek ona dokuna- mıyorum bile. Neyse beni Ankara'ya gitmeye ikna ettiler. Ankara'da bir doktora gideceğiz. Eğer doktor ameliyat olmam gerektiğini söyler- se ameliyat olacağım. Beni böyle ikna ettiler. Ben o an çok mutlu ol- dum, hayallerime bu kadar yakıным. Her şey bitecek ve tam anlamı- la bir kadın olacağım sonunda diye düşünüyorum, çünkü eminim ka- dınlığımdan, doktorun da aynı şeyleri söyleyeceğinden. Sonra Ankara' ya gittik. Bir psikiyatr bulundu. O da benim bir transseksüel olduğum- u, ameliyat olmam gerektiğini, masraflar konusunda da sosyal gü- vencenin koşullarını falan anlattı annemlere, benimle on beş dakikalık bir konuşmadan sonra. Ben tabii çok mutluyum, artık her şey çok ya- kın, senelerin acısı bitmek üzere diye düşünüyorum. Ama annem ağ- lıyor, herkes sessiz, bana hâlâ hastalıklı gibi davranıyorlar. Doktor ra- porundan, bana verdikleri sözden hiç bahsedilmiyor.

Tam bu sıralar ablam doğum yaptı. Ablamın doktoru benim duru- mumu öğrenince anneme beni erkek yapabileceğini söylemiş, hem de

muayene için ücret de almam demiş. Bu sefer annem bin bir umutla beni o doktora götürdü. Doktora kadınlık hormonu aldığımı söyledim. Bunun önemli olmadığını, erkeklik hormonu vererek düzeltebileceğini falan söyledi ve de parasını aldı. Ama benim yaşadıklarımı yaşamış birini biliyorum. Aynı şekilde kadınlık hormonu almış, sonra ona erkeklik hormonu vermişler, en sonunda bunalıma girmiş ve akli dengesini yitirmiş. Dolayısıyla ben de doktorun tedavisini kabul etmedim. Bu sefer de annemin umutları suya düştü. Hem bu defa ben suçlu oldum tedaviyi reddettiğim için. Doktor İstanbul'daydı. Dolayısıyla ben de İstanbul'a gitmiştim. Bu olaylardan sonra yine aynı sinemaya gidip arkadaşlarımı buldum. Ailemin yanında yaşayamıyorum, ölümü falan düşünmeye başladım. Ben de böyle yaşayamayacağımı anlayıp, hayatımı ne kadar zor gelse de fuhuşla kazanmaya karar verdim. Bunlar söylendiği kadar kolay olmuyor tabii. Daha önce de söylemiştim. Fuhuş kararı böyle bir zamanda verildi işte. Zaten fuhuştan başka bir çözüm de yok, yapabileceğin başka bir iş yok, gidebileceğin bir yer yok.

Daha sonra ev tuttum. Kendime makyaj malzemeleri falan aldım. Yine artık tek düşüncem, tek hayalim ameliyat olmaktı. Bunun için para biriktirmeye başlamıştım. Tabii ilk zamanlar komşularım benim transseksüel olduğumu, fuhuş yaptığımı bilmiyorlardı. Eşcinsel zannediyorlardı. Evden erkek kıyafetleriyle falan çıkıyordum çünkü. Gizleniyordum yani. Ama bu sırada kadınlık hormonu kullandığım için göğüslerim büyümüştü, saçlarımı da kestirmiyordum. Dolayısıyla daha fazla gizlenemezdim. Emlakçım ile konuştum. Fuhuş yaptığımı da söyledim. Bana başka bir ev buldu.

Yeni eve yeni bir hayatla başlayacağımı düşünüyordum. Tam bir kadın gibi evimden çıkabilecek, kadınlığımı sadece evde değil, evin dışında da yaşayabilecektim. Kadınlığımla bir bütün olacaktım. Elbette ki bu kadınlığın bana göre daha tamamlanmamış yanları vardı.

Tamamlanmamış yanları neydi?

Operasyon olmamak beni rahatsız ediyordu. Her duşta bunu hatırlıyordum. Yalnızca dışarıda değil, evimin içinde de zorluk yaşıyordum. Kötü hissediyordum. Sadece buydu. Onun dışında kendimi tam olarak bir kadın olarak görüyordum.

Bu evimde herkes beni bir erkek olarak değil, bir kadın olarak görmeye başlamıştı. Erkeksi hatlarım olmadığı için de avantajlıydım. Hormonun etkisiyle sesim de incelmışti. Dolayısıyla taşındığım yerde rahat ediyordum, pek kuşku olmuyordu. İnsanlar transseksüel olduğumu duysalar yine şiddetin artacağını, evime gelen giden insanların sa-

yılacağını, etraftan baskı göreceğimi biliyordum. Bunları deneyimli arkadaşlarımdan öğrenmiştim. Bizler bir eve taşındığında mahalle sakinleri tarafından sürekli taciz altında tutulduğumuzdan dolayı çok dikkatliydim, ilişkileri güzel kurmaya çabalıyordum. Ama tabii ki bu süre zarfında fuhuş devam ediyordu, çalışıyordum.

Günde üç işi birden yapmam gerekiyordu. Hayallerim için bir an önce para biriktirmem gerekiyordu. Ne yapacaktım? Bir ev alacaktım. Ne yapacaktım? Bir araba alacaktım. Ne yapacaktım? Bir işyeri açacaktım. Artık fuhuştan kurtulma planları yapıyordum. Gündüzleri sinemadan müşteri buluyordum. Kendi evime müşterileri alıyordum. Bazen istisnai durumlar oluyordu. Başka bir eve gidiyordum. O günle, ilişkiyle ilgiliydi. O anın akışına göre. Sinemadan sonra otostopa çıkıyordum. Arkasından da gece on ikiden üçe dörde kadar da kulüpte çalışmaya başlamıştım. Yani yoğun bir tempo, ama bir an önce halletmem gerekiyordu. Çünkü hırslanmıştım artık. Bu bende o kadar bastırılmış bir hale gelmişti ki uzun süre bunu yaşayamamak... Bunları yaparken de zaman zaman ölçüyü kaçırdığım oluyordu. Evin dışına çıkma beraberinde bana fazla makyaj, abartılı giyinme de getirmişti, ama evime girerken yine çok dikkatli oluyordum. Kulüp çıkışı evime açık kıyafetlerimle değil, kapalı kıyafetlerimle gidiyordum. Temkinli davranıyordum. Mahalleyi kontrol edip gidiyordum.

İstediğin gibi olmanın verdiği rahatlamadan dolayı mı bu kadar abartılıydı? Yani baskı bittiği için mi?

Evet. Yıllardır bastırılmış bir şey vardı. Bir süre ailemin baskısı altındaydım, bunları yaşayamıyordum. Daha sonra evimin içine kapanmıştım. Daha sonra ise artık dışarıya da öyle çıktığım için o psikolojiyle her şeyi giymeye, her türlü rengi yüzümde kullanmaya başlamıştım. Genellikle ilk ortama girdiğinizde bu oluyor. Şu an o eski fotoğraflarıma baktığımda ben ne kadar fondöten kullanıyormuşum, ne kadar koyu makyaj yapıyormuşum diyorum. Ama o süreci yaşamam gerekiyordu.

Yoğun tempoyla çalışıyordum. Bu görüldüğü gibi basit değil, çok zorlukları vardır. Her şeyden önce uykusuzluk, içki, başka insanlara mutlu gözükme, her an nerede öldürüleceğim korkusu, bu korkuyla birinin evine gitmek... Dışarıdan görüldüğü gibi basit bir olay değildi. Genellikle insanlar, kolay yol fuhuş, kolay yol hayat kadınlığı diye bakarlar, ama gerçekten bu kolay değil. İçine girip içinde yaşamadan, o olaya dokunmadan, bire bir yaşamadan anlaşılmaz. Bunlara rağmen ayakta durmam gerekiyordu. Hayatımı devam ettirmek, ideallerime

kavuşmak için de bunların hepsini göğüslemem gerekiyordu. Bu benim yaşamıma mal olsa dahi.

Bir gün samimi bir arkadaşımın vasıtasıyla bir çocukla tanıştım. Çocuk ilk başta çekici gelmiyordu. Ama onunla bir şeyler paylaşmaya, onun hayatını dinlemeye başlayınca kendime benzettim. Gayri meşru bir yaşamı var, çok acı çekmiş, ailesi çok yanında olmamış biri. Bir aşk gelişmeye başladı.

Gayri meşru ile ne demek istiyorsun?

Daha önce araba hırsızlığından cezaevine girmiş biri. Bulunduğu ortamdaki insanların hepsi bu tarz işlerle uğraşan, dışarıda yaşayan insanlar. Bir de madde bağımlısıydı. Bunların içerisinde bir insanın sağlıklı olması mümkün değildi. Ona bir evi olursa, kalacak bir yeri olursa maddeyi bırakır mı, hırsızlığı bırakıp işe girer mi diye sordum. Olumlu baktı. Tamam, dedi. Ben de evde yalnızdım. Artık onunla evi paylaşıyorduk. Bu süre zarfında iki eşcinsel arkadaşım da bizimle kalıyordu. Biri ailesi tarafından zorla askere gönderilmiş ve askerde yapamayacağını anlamış, eşcinselliği ortaya çıkmıştı. Ondan sonra da ailesine değil bana gelmişti. Diğeri de yaşı küçük bir transseksüel arkadaşımdı. Onu ortamda gördüğümde, "Sen çalışma, evde otur, yapmak istediğin şeyleri, bir kursa gitmek gibi, yap. Ben çalışırım," demiştim. Çünkü küçük bir beden o camiada ne kadar zorluk çekeceğini biliyordum. On altı, on yedi yaşlarındaydı.

Sen kaç yaşındaydın?

İki yaş vardı aramızda. Ben de on sekiz, on dokuz olmalıyım. Dört kişi evi paylaşmaya başlamıştık.

Bütün masrafları sen karşılıyorsun?

Askerden gelen gey arkadaşım da fuhuş sektörüne girmişti, seks işçiliği yapıyordu. O da katkıda bulunuyordu, ama büyük çoğunluğunu ben karşılıyordum. Küçük olan stilistik kursuna gitmek istiyordu, onu oraya göndermem gerekiyordu. Diğer arkadaşına iş bulmam gerekiyordu; ama iş bulmak görüldüğü kadar kolay değildi. Daha sevgili değildik. Onun bana olan duygularını biliyordum, ama bunları sürekli görmezden geliyordum. Biz arkadaşız diyordum. O da bir süre sonra işe girdi. Takip ettiğim kadarıyla artık madde de kullanmıyordu. Bu sürede ailesiyle de ilişkisini düzeltmeye başlamıştı. Benim için çok zordu bütün bunlar. Kendi sorunlarım dışında bir de onlarla ilgilenmek. Bazen taşıyamayacağımı düşünüyordum, agresifleşiyordum. Ayrıca etraftan şikâyetler de geliyordu. Dört kişi bir evde kalıyor tarzında şikâyetler.

Daha sonra bu çocuktan hoşlanmaya başladım, onu sevdiğimi anladım. Onun bana olan sevgisinin de önünde duramadım. Beraber olmaya başladık. Benim fuhuş yapmam ona acı veriyordu. Ben zaman zaman müşterilerimi eve getirmek zorunda kalıyordum. Onun acı çekmesi, benim de acı çekmem demek ve bu da ev içinde huzursuzluk yaratıyordu. Hem maddi hem manevi huzursuzluk yaşıyorduk. Fuhuştan başka seçeneğim yok dediğimde, o da cevap veremiyordu. Başka erkeklerle beni paylaşmak istemediğini söylüyordu. Bu arada küçük olan "Ben de fuhuş yapmak istiyorum," dedi. Stilistik kursu bulmuştuk, göndermiştik, ama kursa gitmiyormuş. Bunu öğrendim. Tekrar para kazanma hırsına kapılmıştı. Birkaç sefer ikna ettik, ama kursa değil, fuhuş yapmaya gidiyormuş. Çalışacağım dedi ve çalıştı. Bir süre sonra da taşındı.

Gey arkadaş da çok para kazanamıyordu ve bunu sorun etmeye başlamıştı. "Ben sana yük oluyorum," demeye başladı. Defalarca yük olmuyorsun dedim, çünkü gidecek başka bir yeri yoktu. O ortamda ya bir otel odasına yerleşirsin, ya da dışarılarda kalırsın. Bunu bildiğim için ben ısrar ediyordum. O da yanımda kalmaya devam etti. Bir iki sefer kendi başına bir şeyler yapmaya kalkıştı, ama kendi ayakları üstünde duramadı, geri geldi.

Gece bir-ikiden sabahın dördüne kadar çalışıyordum. Bana zor geliyordu. Fuhuş bana zor geliyordu. Sabahın dördünde, fuhuştan sonra, sevgilimle aynı yatağa girmek canımı çok yakıyordu. Bunun öncesinde "Bitecek bir gün" dediğim için bu kadar zor gelmiyordu, ama o yaşamıma girdikten sonra acılar üst üste geldi. Bir gün bana "Ya ben, ya fuhuş," dedi. Bunun yanında, istediğim için yaptığımı falan da söylüyordu sinirlendiğinde, istemediğimi bildiği halde. "Daha küçük bir evde oturup daha az parayla da yaşayabiliriz, ama senin gözün yükseklerde," diyordu. Ben de kesinlikle büyük paralar falan istemiyordum. Evet, hayallerim vardı, ama hayallerimi silebilecek noktadaydım, çünkü çok acı çekiyordum. Konuştuk, defalarca tartıştık ne yapacağız diye. Daha küçük bir eve geçmeye karar verdik, ama diğer arkadaşımız ne olacak, bunu düşünmemiz gerekiyordu. O arkadaş bu tartışmaları ister istemez duyduğundan dolayı kendine başka bir yer aramış, başka bir arkadaşın yanına geçmeye karar vermişti. Biz de küçük bir eve taşındık. Bu arada sevgilimin ailesiyle olan ilişkileri düzelmişti. Ailesi onun nasıl bu kadar değiştiğini merak ediyordu. O da ailesiyle beni tanıştırdı, ailesiyle görüşmeye başladık, ailesi beni çok sevdi. O çalışıyordu, ben evde oturuyordum. Yapacak bir şeyim yoktu. Bu sefer o

strese girdi. "Ben sorunlar yaşıyorum, ama seninle ilgili değil," diyerek beni telkin ediyordu.

Sorunlar yine ekonomik?

Evet, ekonomik. Bizim ilişkimizdeki en büyük sıkıntı ekonomik sıkıntılardı. Derken bir yıl o evde böyle yaşadık. Zaman zaman ailem de para gönderiyordu. Ablamla bütün sorunlarımı paylaşıyorum. "Abla şu anda fuhuş yapıyorum," ya da "Abla fuhuşu bıraktım," gibi. Fuhuşu bıraktıktan sonra onlar da maddi yardım yaptılar. İyi kötü hayatımızı devam ettiriyorduk. Bu bir yılın sonunda yenik düşmeye başladı. İçkili eve gelmeye, arkadaş ortamına takılmaya başlamıştı. "Ben seni layık olduğun şekilde yaşatamıyorum," demeye başladı. "Benim için bir önemi yok. Bunun bedeli buysa öderiz. Daha ferah, daha rahat günler de gelecek," diyordum. O ise sürekli "Sana yetmiyorum," diyordu. Tartışmalar başladı. Bitsin dediğimde de bitemez diyordu. Bu sefer "Fuhuşu mu özledin? Fuhuşa dönmek için mi bitmesini istiyorsun? Bıktın değil mi bu yaşamdan," diye baskı yapıyordu, üstüne geliyordu. Ne kadar öyle olmadığını söylesem de baskıları devam ediyordu. Ben de aslında bitmesini istemiyordum, çünkü çok seviyordum ve sevdiğini de biliyordum. Daha sonradan öğrendiğime göre yine yasadışı işlere karışmış. Kirayı böyle ödüyormuş. Bu sefer de benim yüzümden bir başka kişinin hayatı mahvolacak. Bunu da kaldıramıyorum. Epey zor durumdaydım. Ondan ayrılısam, bir transseksüelin fuhuş istediğini, fuhuş için onu terk ettiğimi düşünecek. Ayrılmasam onun hayatı mahvolacak. Onu yalnız bırakmamaya çalıştım. Nereye gittiğini, ne yaptığını söylemesini istiyordum. Söylemediği zamanlarda sorun yaratıyordum. Böyle bir çözüm bulmuştum, başka alternatifim yoktu.

Artık çok bunalmıştım. Kendimi öldürme noktasındayım. Onunla konuştum. "Ben de çok kötüyüm, intihar edelim," dedi. İlaç içelim, üstüne içki içelim, sarılıp uyuyalım dedik. Sabah olduğunda ikimiz de ölmüş olacaktık. İçtik ilaçları, arkasına içki ve sarılıp yattık. Bir tesa-düf kurtardı bizi. Evin anahtarı gey olan arkadaşta da vardı; o geliyor, ilaç paketlerini, içki şişelerini görüyor. Sevgilimin ailesine haber veriyor. Onlar geliyor. Beni istifra ettiriyorlar. Ben istifra sonucu daha çabuk kendime geldim. Onu da istifra ettiriyorlar, ama o kendisine gelmiyor. Ben uyandığımda her tarafım uyuşmuş, kendimi suçlu hissediyorum, çünkü o gözlerini açmamıştı daha ve herkese Buse diye sarılıyordu. Ben o ölecek ben kalacağım diye ağlıyordum sürekli. Neyse bir süre sonra o da kendisine geldi. Biz neden böyle bir şey yaptık, müca-

dele etmemiz gerekir dedik. Yaşama döndüğümüzde, yine mücadele etmeye başladığımızda, yine her alan kapalıydı. Bana hiç kimse iş vermiyordu. Zorluklar tekrar başladı. Neden böyle bir şey yaptık kolay söyleniyor, ama döndüğümüzde yaşam bize neden ölmediniz siz diyor. Yaşam haklarının hepsini elinden almış. Bir tanesi transseksüel, bir tanesi hüküm giymiş biri. Damga yüzünde, bunlardan kurtulamıyorsun.

Biz böyle düşe kalka, düşe kalka devam ediyoruz. Bu arada beni aldattı. Ben bunu öğrendim. Her şeyin bittiğini, artık onunla olmaya-çağımı söyledim. İlişkimi bitirmeye karar verdim, ama onun kendimi öldürürüm gibi baskılarıyla ayrılamadım. Bu son kez diye kabul ettim. Yeteri kadar ceza verdiğimi düşünmüyorum. Keşke bitseydi, çünkü hazmedemiyorum. Sürekli başına kakıp, ona da huzursuzluk veriyordum. Bulduğumuz yeri dar etmeye başlamıştım. Benim için çok ağır bir şeydi.

Bu böyle beş yıl devam etti. Yine ekonomik sıkıntılar devam ediyor. Bir gün beraberken yine yasadışı bir işten dolayı yakalandı. Ben de onun yanında olduğum için beraber cezaevine girdik. Üç ay cezaevinde yattıktan sonra Ankara'ya, ailemin yanına geldim. Bir ay kaldım. Bu bir ayda artık bir şeylerin yürümediğini ve bir şeylerin değişmesi gerektiğini düşündüm. Onunla ilişkimi bitirdim.

Cezaevi sürecinden bahseder misin?

Çok zor bir süreçti. Erkekler koğuşunda değil, beni tek başıma bir yere kapattılar. İlk Çorum Alaca'da yattım. Hayatımda daha önce cezaevi görmedim. Çok tedirgindim, beni nereye koyacaklar diye. Nelerle karşılaşacağımı bilmiyordum ve çok korkuyordum. İlk içeri girdiğimde üstümü kimse aramadı, kadın gardiyan da yoktu zaten. İşlemler yapıldı. Beni tek kişilik bir hücreye koydular. Onların koğuşuyla karşılıklıydım. Hücre camlı olduğundan gündüzleri görüşebiliyorduk. Camdan konuşuyorduk. İki gün sonra bir gardiyanın tacizine uğradım. Bana geldi, yukarı çıkalım, sen burada yalnızsın, canın sıkılır dedi. Ben yukarı çıkmayacağımı söyledim, ama ısrar etti. Ben bunlardan endişelendim. Bu olayı camdan sevgilime ilettim. Onlar da bunun üstüne sayıma çıkmamaya karar verdiler. Sorumlu müdürün gelmesine, onunla konuşmaya karar verdiler. Müdür gelmedi. O gardiyan alkollü bir şekilde, bir başkasının görev saatinde gelip, "Lütfen bunları söyleme. Görevimden olurum, ekmeğimden olurum," gibi şeyler söyleyip özür diledi. Ben kabul etmedim, çünkü benden sonra bir başkası da benzer şeyler yaşayabilirdi. Sayım vermediler. Bunun üzerine olayı

kapatmak için bizi iki gün sonra Sungurlu'ya götürdüler. Arama yapmaları gerekiyormuş. Erkekler arandı sırayla. Sevgilim beni arayamayacaklarını söyledi. Sen karışamazsın dediler ona. Sevgilim bana kesinlikle kendini aratma dedi. Zaten ben de bir erkeğe kendimi aratmazdım, çünkü tamamen soyuyorlardı. Cezaevi müdürü beni çağırıp, nasıl olacak dedi. Doktorun aramasına karar verildi. Kabul ettim. Sevgilimi ve bizimle gönderilen arkadaşını bir koğuşa attılar, ama beni yine tek kişilik bir hücreye kapattılar. Çok berbat bir yerdi. Betondan bir yatak, üstünde sünger. Hücrenin kapısında müşadiye yazıyor. Burası hasta olan tutukluların konduğu bir yermiş. Orada psikolojim tamamen çökmüştü. Sonra beni doktora götürdüler. Doktor çok ilkel bir yöntemle benim hangi koğuşa konulacağıma karar verdi. (*Sıkılıyor.*) Makatımı eliyle yoklayarak, benim daha önce hiç cinsel ilişkiye girmedğim yönünde bir rapor verdi. Davranışı çok iğrençti. Oramı buraları ellemeden başka hiçbir şey yapmadı. Göğüslerimi elliyordu, silikon mu değil mi diye. Psikolojim iyice gitmişti. Tek kişilik hücreye yerleştirildim. Doktorun raporundan dolayı orada tutuldum yirmi gün kadar. Hiçbir şey yemedim. Ölmek istiyorum. Doktorlar gelip yaptığının açlık grevi olduğunu, bir şeyler yemezsem hakkımda başka işlemler yapacaklarını, beni uzun süre orada tutacaklarını söylüyorlardı. Ben ölmekten başka hiçbir şey düşünmüyordum. Savcı haftada ya da on beş günde bir kontrol yaparmış cezaevi kurallarına göre. Savcı geldiğinde, ben ağlıyordum. Savcı bir sorunun mu var diye sorduğunda bile ona cevap veremiyordum ağlamaktan. "Tamam, senin için bir şeyler yapacağız," dedi. İki-üç gün sonra beni tek kişilik bir koğuşa koydular. Orada televizyon vardı, kütüphaneden yararlanabileceğimi söylediler. Kalan zamanımı orada geçirdim. Orada biraz rahattım. Müdür anahtarımı başgardiyana verdi daha önce tacize uğradığım için. Yemeğimi de başgardiyana veriyordu. Bana karşı tutumu da iyiydi. Bir-ikisinin dışında tutumları iyiydi.

Sonra?

Ailem geliyordu. Herkesin görüşü bitince beni çıkarıyorlardı. Üç ay sonra cezaevinden çıktım. Ailemin yanına gittim. Bir karar vermem gerekiyordu. Bir başkasının hayatı benim yüzümden mahvoluyordu ve buna hakkım yoktu. Onun olumsuz hareketlerini de göz önünde tutarak ilişkiimi bitirdim. Ben ailemin yanında yaşamaya karar verdim. Vazgeçmek çok kötü. Mücadele ediyorsun, ediyorsun. Tam sevdiğim insanı buldum diyorsun. Bu ilişki yürüyecek diyorsun, ama bu olumsuz şeyler karşına çıkınca, emeklerinin hep boşa gittiğini düşünüyor-

sun. Bunun getirdiği sıkıntıyla ben uzun yıllar kendime geledim. İki buçuk, üç yıldan beri ben ailemin yanındayım, cezaevi sürecini hâlâ atlatamadım, yaşadığım o muameleleri unutamıyorum. Bir insanın bedenine uygulanan tecridin hiçbir şekilde insanlıkla bağdaşmadığını orada çok açık bir şekilde gördüm. Bırakın bir insanı bir hayvana bile yapılamaz. *(Derin bir iç çekiyor.)*

Yollarımız ayrıldı. Ben burada bir yıl, bir buçuk yıl evden dışarı çıkmadım. Kendi evin var, sonra ailenin yanına dönüyorsun. Artık onlarla yaşıyorsun, onların kurallarına uyman gerekiyor. Kurallara uymak çok zor değil. Aile içerisinde de yaşamak zor değil. Ama bu şöyle zor: Artık etrafındaki insanlar sana Buse diye değil, Bülent diye sesleniyor, maddi anlamda birilerinin eline bakmak, istediğin hiçbir şeyi alamamak... Ben sekiz ay annemlerin buzdolabını açamadım mesela. Son bir-iki aydan beri biraz daha rahatım. Kendimi misafir gibi görüyorum. Hiçbir şeyi benimsemedim ve benimmiş gibi davranmadım. Benim değil orası. Kendim için ve benim gibi olanlar için bu yaşamı sırtında taşıma cesaretini göstermiş arkadaşlarım için bir şeyler yapmaya karar verdim. Her an bir şeylerle karşılaşabilirsin. Bunun için benim gibi olan arkadaşlarla omuz omuza verip gerçekleri, doğruları göstermek için mücadele etmeye karar verdim. Ben cezaevindeyken, evimde açken, fuhuş yaparken hiç kimse yoktu yanımda. Yoktu yoktu yoktu.

Bunun için neler yapıyorsun?

Sadece cinsel bir obje olarak değil, gerçek yaşamın içerisinde olduğumuzu göstermek için mücadele vermeye çalışıyorum. Biz varız, biz insanız ve diğer insanların yararlandığı haklardan yararlanmalıyız şeklinde mücadele ediyorum, Kaos Kültür Merkezi içerisinde.

Bugüne kadar yaşadığın ve seni en çok mutlu etmiş olay nedir?

Sevgilimle ve onun ailesiyle yaşadıklarımı. Birtakım çevrelerde kabul edilirken, birtakım çevrelerden reddedilme hep vardı. Ama onun kardeşlerinin bana yenge demesi, anne ve babasının gelinim demesi, anneannesinin de öyle. Kadınlığımı birlikte olduğum insanla birlikte yaşamak ve kadınlığımı en üst seviyede yaşadığım dönem.

Hayatının en mutsuz ânı ya da olayı nedir?

Ailemden birinin eşcinsel olduğumu anlaması ve benim de bunu kabul ettiğim dönemde yaşanan kaos. İnsanların ağlaması, sanki evden bir ölü çıkmış gibi. Babamın beni öldürmeye teşebbüs etmesi. Yeğeni mi elime alamamam, bana hastalıklı gibi davranılması. Çok içimi acıtmıştı.

Baban seni nasıl öldürmeye teşebbüs etti?

Babama durumumu anlatmışlar. Babam ben uyurken gelmiş, beni öldürmekle öldürmemek arasında bir kararsızlık yaşamış. Eline bıçağı alıp düşünmüş. Ben bunları bilmiyordum, daha sonra öğrendim. Bu çok kötü bir şey. Bir evladından vazgeçecek kadar. Herkes bir evladını kaybetmiş duygusunu yaşıtıyordu bana. Beni yok olarak görüyorlardı. Camiye gitmişler, okumuşlar, sela verilmiş, şimdi n'apacağız gibi. Aslında bu sela gibi değildi. Çünkü gizli tutuluyordu. Yanlış bir benzetme oldu galiba. (*Gülüyor.*) Çok kötü bir andı, kendimi tamamen ruh hastası, sapık gibi hissediyordum. Bana bu duyguyu verdiler.

Bu dönem boyunca bu üzüntüden kurtulmak için yaptığın bir şey oldu mu?

Kaçmayı düşündüm. Kaçmak istiyorsun, ama nereye. Gittiğin yere sorunlar seninle birlikte gelecek. Nereye kaçacaksın? Bu sistem içerisinde duruşun belli bir kere. Nereye kaçsan aynı şeyler seni bulacak. Bu sefer ailen olmayacak, başkaları olacak. Ben kadınlığımdan emin olduğum için ailemin karşısında emin durdum. Ne istiyorsanız yaparım, doktor mu, sizi tatmin edecekse hepsini yaparım, ama bunların hepsi gereksiz şeyler. Ama tabii ki bu süreçlerden geçiyorsun. Onların inanmaları, kabullenmeleri için.

Peki Buse, hayatının dönüm noktası sayılacak olayı ya da olayları anlatır mısın?

Ailemin öğrendiği süreçte benim bir şeye karar vermem gerekiyor: Ya onlarla birlikte bu süreci böyle yaşayıp gideceğim, ya da kendi ayaklarımın üstünde durabilecek bir zemin yaratacağım. Fuhuş bana ilk başlarda çok ters gelse de artık kendi ayaklarımın üzerinde durmak için fuhuş yapmaya karar verdim.

Fuhuşu bırakmanı da bir dönüm noktası olarak düşünebilir miyiz?

Tabii ki. Bu da bir dönüm noktası. Bu aslında çok dramatik bir nokta. Benim hayatımdaki en önemli noktardan biri de bu. Böyle insan konuştuğu da anlıyor. Sevdiğim insanla evimi paylaşıyorum. Ama sevdiğim kişi bana ya ben ya fuhuş dedi. Ama kaygılarım ve korkularım vardı. Fuhuşu bıraktıktan sonra bu ilişki bittiğinde tekrar fuhuşa dönme korkusu var.

Fuhuş yapan insanların yanına gidip aralarına dahil olduğun süreç, ilk müşterin? Bu dönemde neler hissettin?

Bu durum benim için alışılmışın çok dışında. O güne dek hep sevdiğim ve beğendiğim insanlarla bir şeyler paylaşmışım, ama artık tanımadıklarımla bedenimi paylaşacaktım. Ben aslında bu süreci hiç at-

latamadım. Mutluyumu oynadım. Oynamak zorundaydım. Mutsuz bir şekilde bu işi yapamıyorsun, çünkü insanlar senden yalnızca bedenini değil, mutluluk da istiyorlar. Bu oyunu oynadım, ama hep sıkıntısını çektim, hep ağladım. Fuhuş çok zor bir yaşam biçimidir. Bunu hücrelerimin en uçtakine kadar hissetmiş biriyim. Hani söylenir ya fuhuş kolay bir şeydir. Bunu söyleyen herkesi denemeye davet ediyorum. Kolay mı zor mu ancak yaşayınca anlayabilirler.

Hayatına ilişkin hatırladığın ve bugün hâlâ sende olumlu ya da olumsuz etkisi olan en eski olay nedir?

Çok eski bir şey yok, ama sevgilimin fuhuşu bıraktıktan sonra, herhangi bir sorunda orospuluğu mu özledin demesi, o kadar fedakârlıktan sonra bunu sürekli başıma kakması bende çok büyük iz bırakmıştır. Hâlâ kulaklarımda çınlar o lafı. Kimse orospuluğu özlemez.

Hayatını pozitif yönde etkilemiş kişi, grup ya da organizasyonlar var mı?

Var. Kaos Kültür Merkezi. Kendi yaşamıma, kendi özgürlüğüme kavuşmamda çok büyük etkisi oldu.

Nasıl tanıştın Kaos'la?

Ailemin beni İstanbul'dan Ankara'ya getirdiği dönemde, eniştem araştırma yapmış, bir doktor arkadaşına sormuş. O da Kaos diye bir yer olduğunu söylemiş. Eniştem de bana, kendini daha iyi anlarsın diye oraya gitmemi söylüyor. Ben de gittim. Haftada bir toplantı olurdu, onlara katılırdım. Eşcinselliği, toplumsal olayları tartışırdık. Fuhuşu bırakıp, Ankara'ya ikinci gelişimde aktif olarak Kaos'ta çalışmaya başladım.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da organizasyonlar var mı?

Saymakla bitmez, çünkü her kurum ve kuruluşta bize yönelik saldırılar mevcuttur.

Hikâyeler hakkında soru sormak istiyorum. İzlenen hikâyelerden favorin hangisi? Neden ve sende nasıl bir etki bıraktı?

Büyük Adam, Küçük Aşk filmi beni çok etkilemişti. Nedenine gelince kimlik mücadelesi vermeye çalışan biri ile bir devlet organı içerisindeki birinin ilişkisi. Bir savcının o çelişkileri yaşaması beni çok etkiledi. Varoşlardan gelmiş bir çocuk. Kendi diliyle varolmaya çalışan bir çocuk, küçük bir bedenin taşıyamayacağı bütün zorlukları görmüş bir çocuk.

Okunan hikâyelerden? Kitap, dergi olabilir.

Tam anlamıyla gerçek yaşamı ortaya koyan bir kitap okumadım henüz. Ama benim yaşamım, yaşadığımız olaylar her kitaptan daha

önemli benim için.

Bundan on beş, yirmi yıl sonrasında pozitif ve gerçekçi bir bakışla hayatını nasıl görüyorsun? Hangi hayallerini, amaçlarını gerçekleştirmiş olabilirsin?

Eski durumumdan çok daha iyi olacağını düşünüyorum. Seks işçiliğinden öğrendiğim önemli şeyler var. Bunu her yerde söylerim. O işe nankörlük etmem. Direnebildiğim kadar seks işçiliği yapmadan ayakta durmaya çalışacağım. Bunu yaparken kendimi ve etrafımdakileri özgürleştirmeye çalışacağım. Beraber özgürleşebileceğimize inanıyorum. Kişisel olarak değil, birbirimizi anlayarak, ülkede ve dünyada yaşanan bütün sorunları kendi sorunumuz gibi algılayarak çözüme gidebiliriz. Nerede görüyorum? Tahmin edemem. Beş yıl önce bugün için kendimi burada görmezdim, daha kötü şartlarda görürdüm. Bizim yaşamımız sürprizlerle dolu, ne zaman ne olacağı belli olmaz. Onun için tahmin yürütemiyorum, ama iyi yerlerde olacağımı düşünüyorum.

Peki, negatif bakarsan neredesin?

Bunlardan daha negatif bir şey olamaz herhalde. Umarım böyle gitmez.

Dini inancın var mı?

Evet, inanıyorum. Zaman zaman inanmadığım dönemler de oldu. Umutsuzluğa kapıldığım zamanlarda Allah yok dediğim oldu, ama onun varlığına gerçekten inanıyorum.

Kuran'ı okudun mu?

Sureleri okurum, anlamlarını okudum, ama Kuran'ın tamamını okumadım.

Gereklerini yerine getiriyor musun?

Benim şu andaki ibadetim özgürlüğümün mücadelesini vermek. Bunun ibadetten daha kutsal olduğunu düşünüyorum; çünkü bu insanlık mücadelesi.

Politik ve sosyal konulara bakışın nasıl?

Mümkün olduğu kadar kulağımı kapatmıyorum hiçbir olaya. İlk önce insanları anlamak, insanları yaşamak gerekli. Benim bir lafım vardır, mümkün olsa da bütün kalplerin, bütün yaşamların içerisine girebilsem derim. Gerçekten bunu yapabildiğin zaman anlayabilirsin. Dışarıdan baktığında çok fazla algılayamazsın. Yaşamda birçok insanın zorluk çektiğini biliyorum. Mevcut sistemden kaynaklanıyor.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer hangisi? Ve neden odur?

Kişilik, insanlık. İnsanlığın ölçütü kişilere göre değişir belki, ama

insanlığı algılamak, herkese önce insan gözüyle bakabilmek çok önemli. Kadın, erkek şu bu önemli değil.

Yaşamının ana ideali nedir?

Örgütlenmeden yaşamın kurtulmayacağını düşünüyorum. Her insan toplumsal mücadeleye girmeli. Bizim yaşadığımız sorunları herkes yaşıyor. Biz dışlama yaşıyoruz; başka insanlar farklı bir ekseninde benzer sorunlar yaşıyor. İnsan yaşamına tecavüz edilen bir coğrafyada yaşıyoruz. O yüzden yapmak istediğim şey örgütlenmeyi sağlamak.

Şu anda ailenle ilişkilerin nasıl?

Çok iyiyim.

Kabullendiler.

Bu tartışılır. Hâlâ babam oğlum diyor, annem Bülent diyor. Kardeşlerimde düzelme var. Buse olarak yaklaşıyorlar. İsim çok önemli değil. Tavır önemli. Bu konuda birçok insana göre şanslı olduğumu düşünüyorum. Ama bu süreç çok derin ve acıtıcı bir süreçti. Buraya gelene kadar çok acı çektik. Önemli olan da bence bu.

Yirmi dört saatini özetler misin?

Geç kalkmayı seven biriyim. saat onda falan uyanırım. Sadece ben değil, evdeki herkes öyle, annem hariç. Kalkarız, kahvaltı yaparız. Müzik dinlerim, kitap okurum. Yan komşularımla sohbet ederim. Kaos Kültür Merkezi'ne gelirim. Zamanımın büyük kısmını Kaos'ta geçiririm. Haftada dört gün giderim Kaos'a. Burada ne yaparım? Buraya yeni gelen arkadaşlarla sohbet ederiz, yaptıklarımızı anlatırız. O günün işleri neyse, temizlikten, tartışmaya kadar onları yaparız. Sonra eve giderim. Yine kitap okur, saat on iki gibi yatarım.

Komşularının, mahalle esnafının sana karşı tutumlarını soracaktım; ama anladığım kadarıyla iyi, görüştüğünüze göre.

Benim iki-üç komşuyla ilişkim var. Zaten daha fazlasıyla ilişki kuracak zamanım yok. Varoшта oturuyorum. Birçok feodal özellikleri içinde barındıran bir yer. Aldığım duyumlara göre, çok olumlu bakıyorlar bana. Bunda ailemle yaşamamın etkisi var diye düşünüyorum. Çünkü insanlarda böyle bir şey var: Birinin koruması altındaysan, kimse sana dil uzatmaz, ama orada tek başıma yaşıyor olsam, muhakkak birçok çamur atarlar. Ailemle birlikte yaşadığım için problem yaşamıyorum.

Şimdiki arkadaş çevren nasıl? İkili ilişkilerin?

İkili ilişkilerimin çok iyi olduğunu düşünüyorum. Dinlemeyi, konuşmayı, paylaşmayı ve ortak bir şeyler yapmayı seven bir insanım. O yüzden ilişkilerim iyi.

Bir sorun yaşıyor musun kamusal alanda?

Çok fazla değil, ama oluyor tabii. Arkamdan gülmeler, konuşmalar.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Hukukçu olmak isterdim.

Müşterilerinden bahseder misin? Kimlerdi? Sana karşı tutumları nasıldı?

Her gruptan, her meslekten insanlardı. Bize cop sallayan polisten, doktorundan, işçisinden, çöpçüsünden... yani aklına gelebilecek her meslek dalından insan.

Korunuyor muydun?

Evet.

Hiç hastalık kaptın mı?

Hayır.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmede etkili oldu mu?

Fantezisi olan müşteriler oluyordu. Onları yapıyordum, ama birinin bir istediğini kalıcı olarak hayatımda devam ettirmiyordum.

Duygusal ilişkilerin nasıl şu anda?

Hayatımda biri yok şu anda. Zaten o ilişki bittikten sonra kendimi kolay toparlayamadım. İstediğim gibi bir erkek de yok.

İstediğim gibi erkeklerle ne demek istiyorsun?

Erkeğin kadını ezdiği, feodal özelliklerin alıp başını gittiği bir ülkede ve benim de bunları istemiyorum dediğim noktada erkeklerle ilişki kuramıyorum. Karşılaştığım bütün erkeklerde bu tür şeyler var. Bir de bir ilişki için şu an çok da fazla zamanım yok.

Kadınların nasıl ezildiğini düşünüyorsun?

İlk olarak erkek kadını insan yerine koymuyor. Günümüzde bu biraz değişti, ama kadın ne kadar ekonomik bağımsızlığını kazanmış da olsa erkek onu baskılayacak bir şeyler buluyor. Erkek kadının arkadaşlıklarından ev ilişkisine, sosyal hayatında, alışverişe gitmesine kadar baskı kurabileceği alan bulabiliyor. Kadın daha babadan gördüğü baskıyı atlatamadan, ikinci kez bir erkekle ilişkisinde benzer şeyleri yaşıyor.

İyi bir ilişki için neler önemli? Partnerinden ne beklersin?

Dürüstlük. Dürüst olmalı, sadık olmalı, bir de yakışıklı olsun. Biraz beyni olsun.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Evliliğe karşıyım, çünkü evlilik ilişkisinin çok yoz bir ilişki olduğunu düşünüyorum. İnsanları yozlaştırıyor. Ben seni seviyorum, sen

beni seviyorsun diyerek evleniyor insanlar ve iki yıl sonra birbirlerini kırarak yaşamlarını, çocuklarını mahvediyorlar. Kendilerini tanımadan çevresindeki insanları mutsuz ediyorlar. Olumsuz yanları çok. Ama elbette evliliğin olumlu yanları da var. Bunları oturtmak çok zor ama oturtsan da evlilik olsun demeye dilim varmıyor, çünkü ben evliliğe karşıyım. Önemli olan iki insanın aynı evi paylaşmasıysa bu bir imzalı kâğıda dayanmamalı. Birbirini seven iki insan aynı evi paylaşabilir, bir çocuk doğurabilir, o çocuğun sorumluluğunu paylaşabilir.

Çocuğun olsun ister miydin?

Bir zamanlar çocuğum olsun çok istedim. Beş yıllık ilişkim sürecinde bir çocuğum olsun istedim, ama ne zaman çocuklarla yaşadım artık istemiyorum. Bu yaşam, bu dünya çocuklara hiç uygun değil. Savaşın olduğu bir dünyada, insanların yok sayıldığı bir dünyada, işkencenin var olduğu bir dünyada, kısaca çocukların yok edilmesi için elinden geleni ardına koymayan bir dünyada çocuğun yaşayabileceği bir alan olmayan bir dünyada çocuk istemiyorum.

Şansın olsa evlat edinmeyi düşünür müydün?

Evlat edinmeyi isterdim, çünkü yaşama gelmiş bir çocuk. Ama evlat edinmek, çok büyük bir sorumluluk gerektiriyor. Bu sorumluluğu yerine getirebilir miyim? Maddi manevi imkânlarım uygun olsa isterim.

Sana göre ideal bir kadın nasıl olmalı?

Akıllı, ekonomik özgürlüğü olan, paylaşmayı seven, sadece kendisi için yaşamayan, anaç, beş yüzyıl öncesindeki kadın. Her alanda ayakta durabilmeyi kendine ilke edinmiş bir kadın.

Fiziksel olarak nasıl?

Fark etmez. Kadın kadındır.

İdeal erkek nasıl olmalı hem fiziksel, hem karakter olarak?

Ben zayıf, ince, genç erkeklerden hoşlanırım. Karakter olarak anlattım zaten.

İdeal bir ebeveyn nasıl olmalı?

Baskıcı değil ilk olarak. Evladını arkadaş olarak görmeli. Yaşamı beraber paylaşmalı. Baba-anne-çocuk hiyerarşisi olmamalı. Herkes birbirini eşit görürse, bütün sorunlar aşılar. Kadın-erkek çelişkisini çocuğuna yaşatmamalı. Kadın-erkek arasındaki farklılığın aslında olmadığını, bunu insanların yarattığını anlatmalı.

Eşyaların cinsiyeti var mı?

Hayır, kesinlikle yok. Bütün bunlar sonradan belirlenmiş.

Çocukken en sevdiğin oyuncak hangisiydi?

Bebekler.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Ruj.

Bu kimliğin gereklerini öğrenme süreci nasıl geçti? Bir kadın olmanın ne demek olduğunu öğrenme sürecin?

Bir kadın nasıl olmalı? Etrafındaki toplumsal rollere bakıyorsun. İçinden geldiği gibi yaşamaya başladığın noktada bir sorun yok; ama sana kadın denilmiyor ya ister istemez çevrendeki insanların kadınlığına bakarak yaşamaya başlıyorsun. Kocasına yemek yapan, kahve yapan, kocasının etrafında pervane olan, kocasının sözünden çıkmayan bir kadın portresi vardı. Ben bunları uyguladım. Kocan haksızlık yapabilir, ama sen buna karşı hiçbir şey yapamazsın. Kadın kısmısın, başını önüne eğip oturmalısın. Bunun dışında çevremde başka bir model yoktu. Ben de böyle yaşadım bir süre.

İçinde hep kadındın, ama dışarısının sana erkek muamelesi yaptığı bir dönem oldu. Kadınlık ve erkeklik arasında, dışardan gelen tepkiler bağlamında farklılık ya da benzerlik var mı?

Kadın olmak daha zor. Her haliyle kadın olmak zor. Örneğin kadın ağda yapmak zorundadır. Erkek bakımsız gezebilir, ama kadın en ufak bir eksikliğinde didiklenir. Güzel olsan bir sorun, çirkin olsan bir sorun. İkisinde de, farklı da olsa, tacizkâr tepki alırsın. Birisinde sarkarlar, diğerinde dalga geçerler. Kadın hâlâ ne kadar akıllı olursa olsun erkekler tarafından kısıtılmaya çalışılır, akli kabul edilmez. Dediğim gibi fiziksel özelliklerin üzerinden değerlendirilirsin.

Bir form doldururken hangi cinsiyeti işaretliyorsun?

Almam gereken bir belge varsa mecburen erkek bölümünü işaretliyorum ve bundan da nefret ediyorum. Bundan dolayı da bu tür işlerden kaçıyorum. İsmime Bülent, cinsiyetime erkek yazacaklar. Bu yaşamımda negatif etkisi olan bir durum.

Bedeninde ilk değiştirdiğin yer neresi? Neden?

Hiçbir yeri değiştirmedim, ama epilasyon yaptırıyorum ve hormon kullandım.

Hormonu yasal yollardan alamıyorsun, değil mi?

Evet. Belli eczaneler var, gidip onlardan alabilirsin.

Hormon kullanmak riskli mi?

Bilmiyorum, ama beni mutlu eden bir tarafı var. Göğüslerimin çıkmasını sağlıyor ve ben de bunun için birçok şeyi görmezden geldim. Birçok insan gibi.

Bedenine ilişkin planların?

Bir an önce ameliyat olmak istiyorum. Hatta param olursa göğüslerime silikon da yaptırmak istiyorum.

Maliyeti hakkında bir fikrin var mı?

Sekiz milyar diyorlar. Emin değilim, çünkü bunları araştırdığım zaman daha kötü oluyorum. Elimde para olursa o zaman araştıracağım.

Sosyal güvencen var mı?

Hayır, yok.

Şu anda bedeninde en çok beğendiğin yer neresi?

Gözlerim.

Beğenmediğin yer neresi?

Valla, o belli yani. Telaffuz etmek istemiyorum.

Yüz yıl önce ameliyat olma şansı hatta fikri bile yoktu. Bu konuda ne dersin?

Yüz yıl önce ameliyat olma şansı yoktu; ama yüz yıl önce, iki yüz yıl önce de transseksüeller vardı. Ameliyat, imkânlara bakıyor. Tıp, teknoloji gelişmemişti. Şimdi bu şans var.

Kendine kadın mı transseksüel mi dersin?

Kadın derim, ama insanları parçalayıp, ona göre bir rol belirlemişler. Sen bir transseksüelsin, tanımın şu, yapabileceklerin bu kadar gibi. Bir transseksüelin tam bir kadın olarak görüleceği âna kadar ben bir transseksüelim. O zamana kadar aşağılama için kullanılan her lafı kabul ediyorum.

Yaşadığın baskılarda transseksüellerin bir payı olduğuna inanıyor musun?

Heteroseksüel bir insan da cinayet işliyor, hırsızlık yapıyor. Herkes her şeyi yapabilir. Transseksüellerin hepsi kötü demek doğru değil. Onları o duruma getiren daha önemli. O dünyanın içerisine girince, ister istemez agresif oluyorsun. Sürekli baskı görmüşsün, sürekli istismar edilmişsin, sürekli tacize, tecavüze uğramışsın, insan yerine koyulmamışsın, senin üzerinde her türlü muameleyi yapma hakkını kendilerinde bulmuş insanlar. Sen kalkıp "Allah kahretsin" dediğin anda, travesti olay çıkardı oluyor.

Kendine ve diğer transseksüellere karşı olumlu veya olumsuz eleştirilerin var mı?

Kendim dışımda bir şeyler söyleyemem. Yaşayabilmek için bir şeyler yapmak zorundasın. Aç kalmamak için bir şeyler yapmak zorunda o insanlar. Her şey o kadar sistemli oturtulmuş ki, bir transseksüeli tamamen içedönük hale getirmişler. Bir transseksüel ev, kulüp ve

pavyondan başka bir yere çıkamaz. Onun için onlara çok fazla söyleyebileceğim bir şey yok.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor sence?

Medya transseksüel imajı çizmiyor. Medya, insanlık dışı olayları kendi kafasına göre yansıtıyor. Bir örnek vereyim: Bir transseksüel dövülüyor, horlanıyor, kafasına sopa iniyor, orayı çekmiyor. Transseksüel "ya neden vuruyorsun" dediği anda medya transseksüel olay çıkardı diye haber yapıyor. Seni kabullenmeyen, seni dışlayan bir ülkenin medyası nasıl olur, tahmin etmek çok zor değil. Sadece bize yönelik değil.

Medya neden böyle yapıyor?

Medya biraz danışıklı dövüş çalışıyor herhalde. Renklendirme amaçlı, ayda bir-iki tane transseksüel haberi, o kanalın o an reytingini yükseltiyor. Bu niye ilgi çekiyor? Transseksüeller niye ilgi çekiyor? Asıl bunu sormak gerekir. İnsanlar o ortamı, transseksüelleri merak ediyor. Bunu izleyip ne hissediyorlar bilmiyorum, ama kabul edilene kadar bizler, bu böyle devam eder.

Konu giderek popülerleşiyor, hem medyada hem akademik ortamda. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Mücadeleye bağlı. Kaos on yıldır çalışmalarını yürütüyor. Başka gruplar da var. Biz varız dediğin noktada, kimse siz yoksunuz diyemiyor. İnsanların kendilerine güveni de artıyor, yalnız olmadıklarını anlıyorlar, bize katılıyorlar.

Feminizm nedir?

Bence hep yanlış algılanmış bir şey. Erkeğe karşı olmak gibi gösteriliyor, ama öyle değil. Kadının kendi varlığını ortaya koyması ve bunu dış dünyayla paylaşması. İlk önce kendi içinde doğruları bulup sonra bunları paylaşması.

Kadın kuruluşları var sizlere destek verebilecek. Bunları biliyor musun? Yardım aldın mı?

Hiçbir kadın kuruluşundan yardım almadım, ama örgütlenme içerisinde birlikte çalıştığımız kadın kuruluşları var.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri, transseksüelleri de dahil etti. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Elbette olumlu bir gelişme. Çoktan olmalıydı. Demokratik bir yaşam isteniyorsa zaten bu olmalıdır. Bize verilmiş bir ödül olarak değerlendirmiyorum.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Çok olumlu şeyler düşündüğüm söylenemez, çünkü kendisi bunun

zorluklarını çekmiş bir kadın olmasına rağmen çevresine güzel bir gözle bakmıyor. Kendisi gibi olanları görmüyor. Kendi özgürlüğü için o insanlara bir şeyler yapmalıydı, yardım etmeliydi, diye düşünüyorum. Ama sanatını severim.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Hayır, yok. Alkol aldığım dönemler oldu, ama bağımlı değildim.

Seni anladığına inandığın transseksüel olmayan birileri var mı?

Elbette, biz insanız birbirimizi anlarız. Bir heteroseksüel arkadaşın beni anlamayacağını düşünürdüm veya bir geyin, lezbiyenin, ama anladıklarına inanıyorum. Duygu diye bir şey var. Paylaştığın insan konuştuklarından, yaşadıklarından dolayı duygulanabiliyor. Beni anladıklarını düşünüyorum, sonuçta beraber mücadele ediyoruz. Benim yanımda duran bir gey, bir lezbiyen, bir heteroseksüel varsa, bu beni anladığını gösterir zaten.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

Bu görüşmeyi ilk başta araştırma ekseninde düşündüm. Araştırma öznesi biz olduğumuz için, en doğru bilgiyi bizden alabilirsin diye bu çalışmaya katıldım. Bizden başka herkes bizi yazdı, çizdi. Biz hep sustuk, çünkü konuşmamız engellendi. Bu araştırmalara, her zaman destek verebilirim, ama doğru bir eksen de olursa. Dolayısıyla karşımdaki insana güvenmem gerek, böyle bir araştırmaya katılmam için. Sen o güveni verdin. Diğer insanlara da bu araştırmanın rehber olacağını düşünüyorum. O yüzden çok mutluyum.

Ekleme istediğin başka bir şey var mı?

Ben transseksüellerden fuhuşu bıraktığımdan beri biraz uzak kaldım, ama şu an gördüğüm, hiçbir şeye güvenleri kalmamış. O kadar güvensiz ortamlara giriyorlar ki her an her şey olabiliyor. Dolayısıyla herkese şüpheyle bakıyorlar. Her anlaşmazlığı güvensizliğe dayandırıyorlar. Bir de şu var: Sen bir transseksüelsin, seninle evlenilmez, seninle insan olarak hiçbir şey yaşanmaz, seninle sadece cinsellik yaşanır. Transseksüeller de bunu o kadar içselleştirmişler ki kendilerini sapıkça düşünülen bir seks objesi olarak görüyorlar. İster istemez, arkadaşının kendisine bakışında bile şüphe duyuyor, kendisiyle gerçekten duygusal bir şeyler yaşamak isteyen de şüpheyle bakıyorlar. Arkadaşının sevgilisine de şüpheyle bakıyorlar. Kısacası, güven kalmıyor. Baştan sona her şeyi sır gibi yaşıyoruz zaten. Bugün transseksüeller madde bağımlısı olmuş. Mutluluğu maddede arama, korkuları, güvensizliği maddeyle aşma düşüncesi var. Transseksüellerin madde kullandığını herkes biliyor, ama kimse müdahale etmiyor. Bir başkası kul-

lansa, hemen müdahale edilir. Ben artık sistemin bu insanları çembere almak için, maddeyi aralarına sızdırdığını düşünüyorum. Gece yaşıyıp, gündüz evden çıkmamaları için uyuşuk kalmalarını istiyorlar. Ayrıca kazançlarını da maddeye yatırıyorlar, yani hem maddi, hem manevi olarak zarar görüyorlar.

Her şey için teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim.

İlayda

20 Ekim 2003, İlayda'nın evi.

İlk önce bana yaşamının çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin?

Merhabalar, ben İlayda. 1974, Ankara doğumluyum. Çocukluğumun çok canlı, çok hareketli, çok sevecen geçtiğine inanıyorum ki yaşıyan zaten benim. Ailemden de çok güzel bir eğitim aldım. Hiçbir zaman çocukluğumda ve ergenliğimde bir sıkıntı çekmedim, sıkıntı vermemişlerdir bana. İki kardeşiz, bir ablam var. Babam lise mezunu, eskiden bir bankada çalışıyordu. Şimdi emekli oldu. Emekli olunca da memleketleri Sivas'a yerleştiler. Annem ev hanımı.

Ergenlik çağımda birtakım problemler yaşadım, yaşamadım değil, çünkü gün geçtikçe cinselliğim öne çıkıyordu. Bunu ben zaten saklamıyordum. Ailem beni dışarıya atamıyor, baskı da kuramıyordu. Eğer baskı yaparlarsa, ben daha değişik sistemlere başvuracaktım, daha değişik ortamlara girme olasılığım olacaktı. Belki şu an bulduğum ortam değil de çok değişik bir ortam içerisinde de bulunabilirdim. Bunu da ben aileme borçluyum. Ailem benim eşcinselliğimi on beş yaşımda öğrendi. Bir akrabamın tecavüzüne uğramıştım. Ondan sonra birtakım şeyleri saklamak zorunda kaldık ailemize karşı. İşte horlanmayalım, dışlanmayalım diye.

Ailen bilmiyor mu tecavüze uğradığını?

Daha sonradan öğrendiler. Bu olay uzun bir süre devam etmişti. Ondan sonra da ben aileme açıklamak zorunda kaldım. Annem bana "Senin eşcinsellik duyguların mı var? Neden karşı taraf, kendi cinsinden birine böyle bir yaklaşımda bulunuyor?" gibisinden şeyler söylemişti. Annemle oturup dertleşmiştik. Açık açık söylemiştim, çünkü artık kendimi tanıyordum. Ablamın kıyafetlerini evde giyiyordum. Annem babam ses çıkarmıyordu. Ablamın çevresiyle ilgileniyordum. Hep bayanlar ortamında gezmekten hoşlanıyordum. Erkek çevresinden hoşlanmıyordum. Erkeksi muhabbetleri hiç sevmiyordum kısaca-

sl. Zaman ilerledikçe bunlar daha belirginleşmeye başladı. Birtakım şeyler hep üst üste geldi. Ondan sonra ben aileme durumumu izah ettim. Direkt eşcinsel olduğumu söylemedim, ama bende böyle bir şeyler var, bu nedir falan dedim. Ailem beni doktora götürmek istedi, tedavi ettirelim falan dediler. Birkaç kere psikiyatriye gittim çocukken. On yedi, on sekiz yaşlarında. Psikiyatri bence çözüm değil, çünkü psikiyatriye gitmeyi her şeyi daha fazla deşmek, unutmak istediğin şeyleri sana tekrar hatırlatmak gibi düşünüyorum. Mesela akrabamla olanları unutmak istiyorum, ama hâlâ unutamadım, unutamıyorum. Hâlâ çok büyük etkisi var bende. Sonra aile tarafından dışlandı. Amcamın oğluydu.

Yaşıt mıydınız?

Benden on yaş büyüktü. Aile tarafından, etraftan falan dışlandı, ortamımıza sokulmamaya başladı. Tabii bu ne derece beni birtakım şeylerden korudu, o da tartışılır. Ama şu da bir gerçek, içimde bir eşcinsellik var. O zaman ben eşcinselliğin ne olduğunu bilmiyordum. Sadece cinsel bir şey mi, insanın beyninden gelen bir şey mi, yoksa bedeninde bir hastalık mı, tam olarak bilmiyordum. Çevremde öyle insanlar hiç yoktu. Arkadaş çevrem yoktu. Bülent Ersoy vardı o zamanlar. Çocukluğumda bunun gibiyim diyordum kendi kendime, ama bunu dışarıya vuramıyordum. Ben de böyle olacağım diyordum, çünkü aynı duygulara sahibiz. Kendimi geliştirmeye başladım. Kaos GL'ye gitmeye başladım. Çevre edindim. Askerlik çağıma geldim. Önceden özel sektörde çalışıyordum. Türkiye'de tanınmış bir işadaminin yanındaydım. Orada benim eşcinselliğimi öğrendiler. Ve toplum içine bir şekilde kazandırma taraftarı değillerdi, dışladılar beni. Özel yaşantımı işime yansıtıyordum zaten. Kesinlikle. Ama işte hal ve hareketlerden, bakışlarımdan huylanıyorlardı. Dışladılar. Dışlanınca ne yaptım? Mecburen ailem kabullenmek zorunda. Ama bir yerde ailemin de çok zoruna gidiyordu. "Her girdiğin işten çıkıyorsun. Sebep nedir?" diye soruyorlardı. Bu kez aile üstüme gelmeye başladı. Belki aile tarafından bir evlada söylenmeyecek sözler söylenmeye başladı bana. Bunun stresini, bunun bunalımını çok yaşadım. Geceleri ailem yatarken, ben yorgan altında ağlıyordum neden böyleyim diye.

Ondan sonra bir bayanla çıkmaya başladım kendimi değiştirebilir miyim diye. Çok yakışıklıydım. (*Gülüyor.*) Sonra, bayan arkadaşımınla çok iyi anlaştık. Neticede her ilişkide cinsellik olacak diye bir şey yok. Sadece kendimi denemek için yola çıkmıştım zaten. Birbirimizi daha yakından tanıma fırsatımız oldu. Biraz da kadınları tanımak amacıyla

yola çıkmıştım. Üç dört ay beraber olduktan sonra ben açıkladım geyliğimi. Çok doğal karşıladı. "Olabilir, normaldir. Saygı duyuyorum. Neticede senin bana yaklaşımın çok önemli. Beni kandırabilirdin de," dedi. Orada anladım, ne yapıyorsam dürüstçe yapmalıyım. Ben eğer buysam, insanlara kandırmadan, daha dürüst, daha seviyeli, daha düzeyli yaklaşmam lazım; çünkü Türkiye'de inanıyorum ki, yüzde seksen beş gey ortamı var. Ama nedir, benim yaşadığım gibi aile baskıları, çevre baskıları, Türk ortamındaki örf, âdet, gelenek insanların cinsel yaşantılarını hep arka plana atıyor. Başka bir kimlik, başka bir kişilikle çıkmak zorunda kalıyorlar. Yani bunlar böyle işte.

Askere gittim. General şoförlüğü yaptım. Bir şekilde aileme karşı, ailem demeyeyim de, çevreme karşı kendimi ispatlamak zorundaydım. Falancanın oğlu falanca askere gitti de, çürük aldı da şu olaydan dolayı gelmiş dedirttirmemek için. Daha böyle temkinli, hep kendimi bastıra bastıra askerliğimi yaptım, geldim. Çok disiplinli bir askerlik yaptım. Görevimi başarıyla bitirdim. Ha, bu noktada soruluyor bir eşcinselin askerde cinsel olayıyla ilgili herhangi bir olayı olmuyor mu diye. Çok oluyor. Özellikle bu hamamlarda çok yaşanıyor; çünkü hoşlandığın tipler var, hepsi çırlıçıplak. Bir şekilde onlara kendini ya göstermek istiyorsun, dikkatlerini çekmek istiyorsun ya da kendini saklasan bile, karşındaki normal arkadaşın sana şöyle bir baktığı zaman acaba anladı mı gibi sorular oluşuyor. Neyse ki hiçbir problem yaşamadım. Her şey insanın kendi elinde, ama diyorum, altını da çiziyorum, kendi cinselliğimi yaşayamadım. Nasıl yaşayamadım? Normalde benim askere gitmemem gerekiyordu. Ben bu toplumda yaşıyorsam, bunu bire bir söyleyip kendimi onlara kabullendirmeliydim. Fakat daha Türkiye hazır olmadığı için bu tür şeylere, bunu direkt söyleyemiyorsun. Eğer toplumda yaşıyorsak, ben sadece şunu söylüyorum, herkes birbirine anlayış ve hoşgörüyle yaklaşmalı. Herkesin evladı var. Ne olacağını, ne olduğunu bilemezler. Böyle yola çıktım.

Şu an çok güzel, seviyeli bir yaşamım var. Anne, babayla görüşüyorum. Hiç gitmesem senede dört-beş kere gidiyorum yanlarına. Ha, bir şekilde kendimi yine kamufle ederek gidiyorum. Saçımı kestiriyorum, kaşlarımı bırakıyorum, giyim kıyafetim olsun dikkat ediyorum. Çevreden hoş geldin dediklerinde, eskiden bildikleri insanla karşılaşmalarını istememizden dolayı, ailemin lafa, dedikoduya maruz kalma-
maları için. Ben o kadar zorluk çekiyorum, bir o kadar da ailem zorluk çekiyor. Yaşıtlarım evlendi. Benim evliliğimi de bekliyor akrabalarım; ama tabii bu olaydan dolayı ben zaten evlilik yapamıyorum.

Ben bu ortama girmemiş olsaydım, travesti ortamında olmamış olsaydım, gey olarak kalsaydım bir şekilde evlenirdim. Çoluk çocuğa karışmak isterdim. Bir çocuk mutluluğu yaşamak isterdim. Ne kadar eşcinsel de olsam bir çocuğum olsun isterdim. Bunlar şimdi bizlerde çok büyük yaralar. Bir aileyle karşılaştığım zaman çocuğun anne ya da baba demesi beni çok etkiliyor, ben bunalıma giriyorum. Keşke önce evlenmiş olsaydım, çocuğum olsaydı, sonradan transseksüel olsaydım diyorum. Hiç değilse arkamda bir evladım olurdu. Ortamı bırakırdım, onunla ilgilenirdim. Bunu da kendi kendime düşününce, öyle bir şey olsaydı, fuhuş içinde olmasaydım da, hani insanları görünüşüyle yargırlar ya, sen işte transseksüelsin gibi şeyler denilecekti. Çocuğum olsaydı küçükken akli ermeyecekti belki, ama yaşı büyüdükçe "Senin baban kadın oldu" gibi sözler duyacaktı. Bundan dolayı da çocuğum olmadığı için seviniyorum; çünkü böyle şeyler yaşasaydı çocuğum, bana işkenceden daha beter olurdu. Gözümün önünde çocuğum eriyecekti belki; içine atamayacaktı, birtakım şeyleri kaldıramayacaktı. Bunun sıkıntısını yaşamaktansa, dönüp baktığımda şu an çok rahatım; ama Allah nasip ederse çocuk esirgeme kurumundan evlat edineceğim ya da gönüllü annelik var. İleriki yaşlarımda öyle bir şey yapmak istiyorum.

Normalde ben şu an otuz yaşındayım, ama küçücük bir çocuk beni yolda gördüğü zaman şöyle bakabiliyor. Yadırgayacağına, ailesi öğretebilir. Yanlış anlaşılmasın, travestilik aşılsın demiyorum. Ailesi açıklamış olsa, belki çocukların bizlere yaklaşımı daha farklı olacak, alaylı bir şekilde değil. Bizim adımız çıkmış işte. Travesti denilince hemen psikopatlık, çirkeflik akla geliyor. Var, aramızda üç-beş tane var, ama herkes aynı kefeye konuluyor. Ben ortama girili nereden baksan bir on yıl olmuştur. Aynı binada oturuyorum. Binayla aile gibiyiz. Her zaman görüşebiliyorum, ailelerin içerisine girebiliyorum, yaşıntıların içerisine girebiliyorum. Onlar benim evime gelip kendi evleriymiş gibi oturabiliyorlar. Bu insanların birbirine olan güven ve birbirlerini tanımasından kaynaklanıyor. Tanımayan insanlar bizleri hep cinsel olarak görüyor. Bu da var. Ben gündüzleri dışarıya gittiğim zaman ya da bir markete, Kızılay'a falan indiğim zaman, insanlar bana fuhuş sektörüne adapte olmuş bir insan diyor. Acaba bundan telefon alabilir miyim? Bununla fuhuş yapabilir miyiz? Karşıdaki insanı hiç düşünmüyor. Bu insanın da insan gibi yaşama hakkı var. Ne hakka sahipsek, bu insanların da hakkı var diyemiyorlar. Sadece rahatsızlık vermek, yanında erkek arkadaşın varsa, "Aa işte bu dönmüş, yanında-

ki de yeni aday," diyorlar. Halbuki bilmiyorlar, belki benim çıktığım insan, belki bir arkadaşım.

Sormak istediğin başka bir şeyler var mı? Ben çok konuştum.

Psikiyatriye durumundan dolayı mı, cinsel taciz olayından dolayı mı gittin?

İkisi için de gitmiştim.

Durumun konusunda doktor ne dedi?

Doktor bana, "Ne zaman eşcinselliğini öğrendin? Sendeki belirtilerini ne zaman anladın? Kendini toplumdan dışladın mı? Yoksa topluma kendini kabul ettirmek mi istedin?" gibi şeyler sordu. Hiçbir zaman, biraz önce de söyledim, toplumdan uzak kalmadım. (*Vurgulayarak söylüyor.*) Arkadaşlar arasında da oluyor bu, gerekirse tek başıma mücadele edeceğim. Kesinlikle çevrenize zarar veren insanlardan uzak durun. Ha doktorun bazı söyledikleri sinirimi bozdu. İşte sen isteyerek yapıyorsun gibi sözler söylemişti. Hiç kimse isteyerek, kötü olduğunu bildiği halde bir şeyler yapmaz. Yaşadığım cinsellik kötü bir cinsellik değil. Sadece insanların bilinçsizliğinden kötü görünüyor. Bizim üzerimizde toplumun bu baskısı olmasa, belki bu dejenerelik, bu lakaytlık, bu psikopatlık olmayacak. Fakat insanlar bize akın akın geldiği için, darbeleri bir şekilde, hücumu geçmiş şekilde geldiği için, bizler de bir şekilde kendimizi savunmak zorunda kalıyoruz. Annemin bir lafı vardır. "Basma gâvurun kuyruğuna, bak gâvurluk nereden çıkar," diye. Buna ben çok katılıyorum, çünkü kimse kimsenin canını acıtmadığı sürece, kimse kimseye acı vermez. Canım acırsa, karşı tarafın canını acıtırım. Bu ona benziyor.

Doktor seni düzeltebilirim gibi bir şey söyledi mi? Yoksa yeni kimliğine geçiş sürecin için yardımcı mı olmaya çalıştı?

Beni düzeltmek taraftarıydı. Ben doktora söylemiştim: "Bakın, ben transseksüel eğilimliyim." Benim beynime girecekmiş, nasıl girecekse, anlayamadım. "Senin beynine girmek istiyorum," dedi. Benim zaten beynime giren olmuş olsaydı, öyle bir şey olabilecek olsaydı, ailem girecekti benim beynime. Bana bir doktor, bir psikiyatr nereye kadar yardım edebilir. Bana en büyük desteği verecek olan, benim ailemdir ya da en yakın dostumdur. Bunlar bana fayda edemedikten sonra, bir psikiyatr bana ne yapabilir? Psikiyatrinin saati bilmem ne kadar olmuş. O sadece maddi açıdan bakıyor bu işe. Çok sağlıklı bir şey değil, kimseye önermiyorum.

Biraz da okuldan bahseder misin?

Okulda benim âşığım vardı. (*Gülüyor.*) Orta ikiye gidiyordum.

Çok tatlı bir çocuk vardı. Kızlar hep hastaydı. Ben de hastaydım. Erkekler tuvaletine gittiğinde, onun'arkasından gitmek isterdim. Cinsel organını görebilir miyim düşüncesiyle hareket ediyordum. Yalnız o zamanlar seks yapmıyordum, ama işte kadınlık içgüdülerini falan olduğu için birtakım şeyler ön plana çıkıyordu. Bunu bastıramıyordum. Arkadaşım anlamıştı. Geldi, konuştu benimle. Diyorum ya işte benim zamanımda herkes çok iyi anlayabiliyordu benim cinselliğimi, fakat büyükler anlayamıyordu. Okulumu güzel bitirdim, liseye geçtim. Ayrancı Ticaret Lisesi mezunuyum. Okulumda herhangi bir problem hiçbir zaman yaşamadım. Daha doğrusu yaşatmadılar. Çünkü kendimi bilen bir insandım, kendimi eğitmesini de biliyordum. Nerede nasıl hareket etmem gerektiğini de çok iyi bilen bir insandım. Mesela okulda çok hoşuma giden insanları, bariz bir şekilde takip değil de, gözlerimle takip ederdim. Hal ve hareketlerim arka planda kalıyordu. Zaten öyle yapmak zorundaydım. Erkek arkadaşlarımdan çok kız arkadaşlarımla muhabbet ederdim. İstisnalar vardı erkeklerden de. Bana daha yakın, daha ılımlı davranan erkekleri daha çok seviyordum. Sert, agresif hareketleri olan erkekleri asla sevmiyordum ki hâlâ da sevmiyorum. Erkekliğini ispatlamak için hal ve hareketleri değişik, erkekliğini ön planda tutanları, ben erkeğim edasıyla gezenleri hiç sevmiyorum. Her zaman kadın kadınlığını, erkek de erkekliğini bilmeli; fakat erkek sertlikle öne çıkmamalı, kişiliğiyle, insanlığıyla yola çıkmalı. Şu an ben de vursam, transseksüelim ama normal bir erkeğe vursam, ben de yıkarım. Olay bu değil. Ne bileyim, demek ki onlar da öyle rahat hissediyor ki kendilerini öyle yapıyorlar. Zorbalığa karşıyım, çirkefliğe karşıyım.

Liseyi bitirdin. Sonra üniversite?

Yok. Maalesef.

İlk olarak yaşamının en mutlu ânı ya da dönemi hangisidir? O dönemde ne oldu, ne hissettin, kimler vardı?

Yaşamımın en mutlu ânı... Annemin beni dünyaya getirmesi en mutlu ânım. Annemi çok seviyorum. Mutluluğumu hiç kimseye paylaşmıyorum, sadece annemle paylaşıyorum; çünkü iyisiyle kötüsüyle, acısıyla tatlısıyla hep ailemle paylaştım. Hâlâ da ailemle paylaşıyorum. Onun bir anlık mutsuzluğu, benim her şeyi yapabilmem demektir. Ha, benim mutsuzluğum da onun için aynıdır. Baba için bir şey diyemem. Baba bana karşı biraz daha geri planda. Ne de olsa anne her şeyi bilen bir insan. Anneme ayrı bir sevgim, ayrı bir saygım, ayrı bir mutluluğum var. Her şeyi onda bulabiliyorum. Şu an ben fuhuş yapan

bir insanım; fakat annemi aradığım zaman her şeyi bitirebiliyorum kafamda, her şeyi unutabiliyorum. Çocukluğuma dönüp onunla telefonda da olsa, yüz yüze de olsa, onun dizine yatmak, saçlarımı okşaması, bana gerçek adımla hitap edip yavrum demesi bana mutluluğu yaşıttır. Ben bu ortama girdim gireli, yani eşcinselliğimi yaşamaya başladığımdan beri mutluluk diye bir şey görmedim, hiçbir zaman mutlu olmadım. Bu ortamda mutluluk nasıl yakalanır onu da bilmiyorum. Çok dengesiz bir ortamayız, çok çıkmaz bir ortamayız, darboğazlar içerisinde yaşıyoruz. Devlet tarafından sahip çıkılmayan insanlarız. Çok güzel haklarımız olduğu halde, bir yere düştüğün zaman, en basitinden karakolda bile, "lan gel" diyebilecek kadar cesaretliler. Haa, güya hakkımız var, bize lan diyemezsin veya mahkemeye... Bir laf vardır. İt iti ne kadar ısırabilir. İster sosyete ol, ne olursan ol, onların gözünde eşcinselsin. O kimliği taşıdığın sürece, hiçbir yerde yerin yok. Bu neresi olursa olsun fark etmez. Sadece tek yerin ailenin yanı. Eğer o aile de sana sahip çıkmışsa, kimliğini de kabul etmişse, her şeyin üstünde geliyor. Ama kabul etmemişse de ailenin gözünde aynısın. Değişen hiçbir şey yok.

Mutsuzluğuma gelince... En mutsuz ânım, toplumdan dışlanmak. Bana en büyük acıyı veren, en büyük üzüntüyü veren tek olay. Başka bir şey söyleyemiyorum, çünkü mutsuzluk denince anlatılacak çok şey var. Dediğim gibi terbiyem müsaade etmiyor buna, çok hakaretler, ağza alınmayacak kelimeler. Bir insansın nereye kadar dayanabilirsin? Bunun acısı var. İçine atmakla olmuyor. İçine ata ata insan kendini yiyip bitiriyor. Benim onlardan farklılığım ne? O ekmek yiyor, o su içiyor. Ben de aynı şeyi yapıyorum. O da aynı havayı teneffüs ediyor, ben de. Bilmiyorum, toplumumuzun bakışı. Bu bana çok acı veriyor. Bilmiyorum. İstiyorum ki herkes kardeşçe yaşasın, herkes barış içinde yaşasın, herkes birbirine saygı duysun.

Yaşamının dönüm noktası ya da dönüm noktaları neler?

Ameliyatım. Üç yıl oldu. Çok büyük kararlar vererek oldu. O zaman ben yine psikiyatriye gittim. Doktorum bana söylemişti: "Cinsel organını kestirmeden önce, iyice düşünüp taşınman gerekiyor. Önemli bir dönem. Bu burun estetiği değil, bu kaş kaldırmak değil, bu sili-kona yatmak gibi değil," demişti. Aynen söylüyorum. "Bu senin kadınlığını tam anlamıyla hissettirebilecek bir ameliyat, diğer taraftan da çok götürüsü olan bir değişim. Hayatın bundan sonra başlıyor." Ben bir, bir buçuk sene doktor kontrolündeydim. İşte yan etkisi olabilir mi? Komisyonlara girdim. Sonunda karar verildi ameliyata. Hiç unutmam,

doktora son bir kez cinsel organıma bakabilir miyim dedim. "Tabii, o senin en doğal hakkın," demişti. Boy aynası vardı, hiç unutmuyorum, o aynadan kendimi güzelce bir seyretmişim. Hatta resimlerim de vardı. Hâlâ da duruyor. Ondan sonra yattım, kalktım, ameliyat oldum. Doktora ilk söylediğim şey, "Kuşum gitti mi" diye bağırmışım narkozun etkisiyle. (Gülüyor.)

Masrafları sen mi karşıladın?

Evet.

Sosyal güvencen var mı?

Yok. Bu ortamda ne güvencemiz var ki sosyal güvencemiz olsun.

Ailene söyledin mi?

Aileme bildirmedim; çünkü onlar zaten beni oldu biliyorlardı.

Peki, ameliyattan sonra doktorun dediği gibi çok fazla şey değişti mi hayatında? Bedenini algılayışında, kendini algılayışında?

İlk önce ben, iki saatlik bir kızım artık demişim. Kendimi yeni dünyaya gelmiş bir kız gibi hissetmişim. Artık sen başka bir cinsel organla yaşayacaksın.... Daha doğrusu, gerçekleri konuşmak gerekirse, şu anda da bedenimden memnunum, ameliyatsızken de memnundum. Sadece erkeklere yaradı. Daha rahat altlarında durmam. Bir erkekle bir yere gittiğim zaman kimlik problemi yaşamıyorum. Hemen kimliğimi çıkarıyorum. Eskiden ehliyet veriyordum. Adam benimle dalga geçiyordu. Gerçek ismimi söylemek zorunda kalıyordum. Çünkü kimlikte bayan resmi var, altında erkek ismi yazıyor. Yanında eğer erkek arkadaşın da varsa, ona karşı seni rencide etmek gibi. İnsanın zoruna gidiyordu. Sadece kimlik olayında çok rahatım. Yoksa, cinsel tercihi mi yapmışım tam anlamıyla, organımı aldırmaşım, yerine başka bir şeyler gelmiş... Bunlar beni çok bağlamadı. Eskiden neysem İlayda olarak, şu anki İlayda da aynı. Değişen hiçbir şey yok. Sadece kimlik olayı.

Hatırladığın en eski ve bugün hâlâ sende izleri olan olumlu veya olumsuz bir olay, kişi ya da durum, bir an var mı?

Çocukken olmadı, ama kendimi bildiğim yaşlarda oldu. Akrabamın olayını anlattım. Daha sonraki dönemlerde de en az yirmi kere kaçırıldım. Bir kere gasp edilmişim. Onu hiç unutamıyorum hâlâ. Arabama her bindiğimde tekrar aynı şeyler olacakmış gibi oluyor. Bir insan gelip konuştuğu zaman o amaçla mı geldi, dost görünüp başka şekilde mi beni vuracak gibi hisler doğuyor. O etkiden kurtulamıyorum.

Ne zaman olmuştu?

Üç buçuk, dört yıl olacak, ama hâlâ çok kötüyüm. Her arabaya bin-

diğimde korku, panik. Bir araba ne kadar emniyetli olabilir, o da tartışılır.

Nasıl oldu olay?

Ben yirmi, yirmi beş yaşlarında iki-üç delikanlıyla konuşmuştum. Cinsel ortama girmek için. Kaset hep cinsellikle dolacak herhalde, ama ayakta kalabilmek için... Yapabileceğimiz başka bir şey yok. Arabada cinsel olaya girerken, oral seks yapıyordum, ekmek bıçağıyla arabamın içine saldırdılar dışarıdan iki kişi. Allahtan kuvvetliyim ve kendine güvenen bir insanım. O an değişik duygulara kapılmış olsaydım, belki şu an konuşamayacaktım, öbür dünyada olacaktım ki bu da bir gerçek. O insanların elinden kurtulmam, benim verilmiş bir sadakama ya da ailemin bana devamlı dua etmesinden kaynaklanıyor. Allaha büyük bir inancı olan bir insanım. Kendimi hiçbir zaman aciz olarak görmedim.

Ama Türk toplumunun erkekleri çok aciz. Çünkü ben alnımın akıyla ben buyum diyebiliyorum. Geceleri karısının koynundan kalkıp da bana gelen çok eşcinsel erkek var. Affedersin, ben cinsiyet değiştirme ameliyatı olmuşum, adam bana beni becerir misin diyebilecek kadar yürekli. Ve bir o kadar da yüreksiz, çünkü cinselliğini hanımına karşı, ortamına karşı, işine karşı saklayabilecek kadar da yüreksiz. O insanlar da eşcinsellerdi, tanımadığım insanlar. Bana parmak atar mısın gibi sözlerde bulunmuşlardı. Affedersin. Eğer aletin varsa, beni yap, yoksa bana parmak at. Ben öyle şeylere karşı olduğum için, çünkü artık birtakım şeyleri yaşamış, geçirmiş bir insanım. Artık benim onlara karşı bir erkekliğim olamaz. Haa, bana gelen zaten kadınlığım için geliyordur ya da sapıktır. Bu bir gerçek. Evdeki insanda bulamadığı şeyleri bende aramak için gelen çoktur. Söylüyorum yüzde seksen beş gey. Ameliyatlı ol, ameliyatsız ol fark etmiyor yatağa girdiğin zaman. Benim şu zaman olmuş yatağımda hâlâ vibratörler var. Gelen adamı, para aldığımız için, maddi açıdan yaklaştığımız için, o insanı memnun edip kaçırmamak için ben ona vibratör de yapıyorum, etek de giydiriyorum, külotlu çorap da giydiriyorum. Her türlü olayları yaşıyoruz. Haa, bu olaylar gündemde değil. Gündemde olan sadece bir travesti var. Sadece travesti dehşeti, terörü, travesti şöyle travesti böyle. (*Gittikçe ses tonu yükseliyor, sinirleniyor.*) Benimle yatan insanlarla hiç konuşmuşlar mı? Hiç röportaj yapmışlar mı? Onların içerisine girmişler mi? Gece benle kalıyor adam, gündüz yanındaki hanımını dürtüklüyor. "Aa, bak dönme gidiyor, travesti gidiyor," gibi şeyler söylüyor. Eğer ben çok dengesiz, çığırından çıkmış, her şeyini yitirmiş, ben-

liğini bulamamış bir insan olsam, gündüz ben o insanla yaka paça kavga ederim ki yapıyorlar da bunu zaten. Çünkü o an bizi aşağılıyor. Çünkü gece bize ihtiyacı olan bir insan. Beni gündüz aşağılayamaz. Eğer sen eşcinselsen, ben senin isteklerini yerine getiren insanım. Kimse hanımına bana parmak at diyemez. Benim çevremde o kadar çok, inanmazsınız belki, belki bu çok komik gelecek, şu an en üst makamlardan yattığım insanlar var ve eşcinseller. Ben birkaç kere rencide etmek için başka şekillerde söylemeyi düşündüm, ama onlar aşiret olduğu için beni ortadan kaldırırlar korkusu yaşadım. Biri bakan olmuş, biri hâlâ milletvekili, biri bir partinin grup başkan vekilliğini yapıyor. Bunlar benim müşterilerim. İki yıldır artık değiller, çünkü ben çevremi, telefonlarımı falan değiştirmek zorunda kaldım.

Bir olay anlatayım. Bir adamla beraber oldum bir gece. Benim evimdeyiz. Adam, affedersin, boşaldıktan sonra neşteri çekti, "Senin yüzünü keseceğim," diyor. Bağıramıyorum, komşularımı rahatsız ederim diye, çünkü saat gecenin ikisi, üçü. Ben yataktayım, o kalkmıştı. Başladık boğuşmaya, ben nasıl olduysa bir tekme attım adama. Adam düştü. Burada bir sehpa vardı, üstü cam. Onun üstüne düştü, sehpa kırıldı, elini kesti. Kalktım, adama havlu getirdim, doktora gidelim mi falan dedim. Böyle yığınla olay yaşadım. Boşaldıktan sonra agresifleşiyorlar, çünkü istedikleri hayatı istedikleri gibi yaşayamıyor. Oysa ben yaşayabiliyorum cinselliğimi. Bundan dolayı saldırganlaşıyorlar. Saldıranların, zarar verenlerin hepsi gizli geydir.

Hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup veya kurumlar var mı?

Yoo, hiç olmadı. hiç kimse olmadı. Onun için bu soruyu geçmek istiyorum.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

O her yerde zaten. Bu da çok bariz bir şekilde ortada.

Peki, şimdi sana hikâyeler hakkında sorular sormak istiyorum. İlk olarak izlenen hikâyelerden favorin hangisi? Bu bir film, bir dizi, bir gösteri olabilir. Sende etki bırakmış izlediğin böyle bir hikâye var mı?

Çok etkilendiğim filmi soruyorsan *Titanic*. Çok büyük bir aşk. Ölümsüz bir aşk. Ölüm bile onları ayıramadı.

Peki, okunan hikâyelerden bir favorin var mı? Bu da bir kitap, dergi, yazı, roman olabilir.

Öyle alışkanlığım yok.

Birinden dinlediğin herhangi bir hikâye seni etkiledi mi?

Bu ortama benden önce girmiş insanların birtakım tavsiyeleri oldu. İşte iyi, kötü nedir anlattılar. Elimden geldiği kadar bunları uygula-

dım. Ne kadar uyguladım bilemem, ama onların desteklerini aldım.

Bundan on beş, yirmi yıl sonra kendini nerede görüyorsun? Pozitif ve gerçekçi bir bakışla geleceğini nasıl görüyorsun?

Selin, öyle bir soru sordun ki, benim yarına çıkmaya senedim yok. On beş, yirmi yıl çok çok uzun. Ben akşamleyin çıktığım zaman neyin ne olacağını bilmiyorum. Sen benle şu an röportaj yapıyorsun, sesimi kaydedebiliyorsun da, ne malum benim ertesi gün aileme haber gitmeyeceği. "Oğlunuz veya kızınız vefat etti." O yüzden ben bu soruya bir cevap veremeyeceğim.

Peki geleceğe ilişkin bir planın falan da yok mu?

Eğer Allah o günleri nasip ederse, seviyeli bir yaşam. Haa, çok hırslı bir insan değilim. İlla şunlarım olsun, sonra çekileyim, bedenimi kullanabildiğim yere kadar kullanayım gibi bir düşüncem yok. İnceldiği yerden kopar. Ben öyle düşünüyorum. Sadece ailemi üzmemek adına yapılması gereken neyse onu yapayım. İki kardeşiz. Bir kişi zaten hep yanlarında. Ben kendimi onlar için ölmüş görüyorum. Varlık var, ama yanında yok. Her an onların yanında olamamak zaten bir kopukluk demektir. On beş yıl sonra elimi ayağımı her şeyden çekip, ne derece doğru olur, tövbe edip ailemin kollarına sığınmış bir insan olmak isterdim.

Aynı soruyu negatif cevaplarsan, on beş yirmi yıl sonra olması istenmeyen neler olmuş olabilir?

Tekrar sıfıra inmek, sevdiğim insanları kaybetmek, hak etmediğim yerde olmak beni çok üzer. Zaten şu an tek amacımız ne, ayakta durabilmek. Dikkat edin, hiçbir travestinin, transseksüelin kendine ait bir işyeri yok, başında durup da çalışabileceği bir yeri yok. Bunun nedeni toplumsal olarak bize kötü bakılması. Ben de bir işyerim olmasını isterim, ama şansım yok. Dolayısıyla biz istiyoruz ki maddi olarak güçlenelim, kişiler bizi ezmeye kalktığı zaman ben değil, param rezil olsun. Belki ben parayı onlardan kazandım, ama onlardan kazandığım parayla onları rezil etmek istiyorum. Düşüncem bu.

Dini inancın var. Gereklerini yerine getiriyor musun?

Ramazanda ben bir ay kesinlikle çalışmam, ailemin yanına giderim. Onlarla niyet ederim, oruç tutarım. Elimden geldiği kadar zekâtımı veririm. Ne bileyim, aç gördüğüm zaman doyururum. Mesela kurbanda kurban keserim. Kurban eti az bir parça yerim, geri kalanını huzurevlerine veririm. Bir kere vermiştim. Huzurevinde dağıtılmamış, oranın personeli götürmüş kendi evine. Buna da çok üzüldüm. Acı verdi bana. Şimdi artık kime güvenebileceğimi bilmiyorum. İhtiyacı

olanın karnını doyuracaksın bire bir.

Politik ve sosyal konulara yaklaşımın nasıl?

CHP'liyim. Sosyal demokrat düşünceleri olduğu için. Ne tesadüftür ki (*gülüyor*), bize gelen müşterilerin yüzde doksanı da sağcı ya da dinci. Darbeyi vuran da onlar, ilişki yaşadığım insanlar da hep onlar. Bire bir konuşuyorum, ayıp olacak ama, altına yattığım insanlara soruyorum. "Siz dindarsınız, camilerden çıkmıyorsunuz. Neden bizleri tercih ediyorsunuz," diyorum. Biraz önce bahsettiğim konu oydu işte. Din kökenli insanların yüzde seksen beşi eşcinsel oluyor. Bu da bir gerçek. Sosyal demokrat insana baktığın zaman, zaten her şeye doymuş. Cinselliğini de çok rahat yaşıyor, özgürlüğünü de çok rahat yaşıyor, aile ortamı da çok seviyeli. Ama bilmiyorum, sağ kesim eşcinselliğe daha yatkın. Sol kesimde o kadar görmedim. Ve oyum tekrar CHP'ye.

Kısaca yirmi dört saatini özetler misin?

Kısaca, kalkıyorum saat on ikide, birde. Elimi yüzümü yıkıyorum. Çay suyu koyuyorum. Çay demlenene kadar evimi yüzeysel olarak temizliyorum. Kahvaltımı yapıyorum. Kral'ı açıyorum. Bana hitap eden parçalar bulamazsam, Yıldız Tilbe'yi dinliyorum. Duygusal bir insanım. Biraz efkâr dağıtıyorum, biraz uzaklara dalıyorum. Sonra bu kez ciddi bir ev temizliğine başlıyorum. İşte tozuydu, makinesiydi, yerleri silmekti. Çamaşırım varsa makineye çamaşır atıyorum. Tabii bu her gün olan bir şey değil, haftada bir kere iki kere. Ondan sonra cep telefonuma bakıyorum kim aramış diye, çünkü gece sessize alıyorum uykum bölünmesin diye. Çok sağlıklı bir ortamda olmadığım için bari uykumu iyi alayım diye. Sosyal yaşantım sıfır. Çok rahat bir yere gidemiyorum. En rahat yerim evim. İşte komşularımla konuşuyorum. Geçen hafta kısır yaptık komşularımla, yedik, oturduk, muhabbet ettik. Öyle. Aile gibi binam. Beni çok seviyorlar. Ben de hiçbir zaman göstermiş oldukları sevgide kusur etmedim, saygımı hiçbir zaman yitirmedim. Her şey karşılıklıdır. Akşam yedi gibi saçımı, makyajımı yapıyorum. Kıyafetime karar veriyorum. Kıyafetlerde sorun yaşıyorum. Kulüpte olduğun için her gün daha değişik giyinmek gerekiyor. Sonra kulübe gidiyorum. Gece birde sahneme çıkıyorum. Üç yerde sahneye çıkıyorum. Düşünecek olursan aslında bir travesti yaşantısı yok. Kendimce kendime çizdiğim düzeyli bir yol var. O yolda ilerlemeye çalışıyorum. Ama üç kazanıyorum, ama beş kazanıyorum, ama helal kazanıyorum. Bu ortama girdim gireli hiçbir zaman haram olmadı. Ailemin ihtiyacı olsun olmasın, kazandığım paradan aileme de

gönderiyorum. Bunun rahatlığını da yaşıyorum, çünkü helal olduğunu biliyorum. Birini kandırarak, gasp ederek, hırsızlık yaparak kazanmıyorum. Hakkımı alıyorum, hakkını veriyorum.

Evini biriyle paylaşıyor musun?

Hayır, tek oturuyorum. Bu oturduğum ev benim değil, kira. Ama kendime ait bir evim var. O da kirada.

Şimdiki arkadaş çevren nasıl? Hep sizin camiadan mı?

Ben herkesle muhabbet edebiliyorum, herkesle diyalog kurabiliyorum. En azından cana yakın bir insanım. Dolayısıyla hangi ortama gidersem gideyim onların gönlünde taht kurabiliyorum. Bizim ortamda başarılması en zor olay oturduğün binaya, çevreye, esnafa kendini kabul ettirmektir. Ben bir dost, bir kardeş, bir ahbap ilişkisi kurduğumdan dolayı herkesin yanına giderim, çayını içerim.

Bir sorun yaşıyor musun alışveriş yaparken?

Yok, hayır. Bazen şu oluyor, üç milyonsa beş diyorlar.

Geçimini nasıl sağlıyorsun?

FuHuş.

Şarkı söylüyordun bir de.

Evet, ama o işten pek kazanmıyorum.

Müşterilerden bahsettin aslında. Eklemek istediğin bir şey var mı?

Kısacası sapıklar. Belki onlar olmasa biz de ayakta duramayacaktık, ama yine de benim gözümde sapıklar. (Gülüyor.) Bilmiyorum, ben öyle değerlendiriyorum.

Peki, sence neden sizin kulüpleri geylerin kulüplerine tercih ediyorlar?

Bizimle daha rahat hareket edebiliyorlar, cinselliklerini daha rahat yaşayabiliyorlar. Arabada, sokakta fark edildiği zaman "Ben bunu kadın sandım," deyip kendini kamufle edebilmek için bize geliyorlar.

Gelirini sorabilir miyim?

Aylık beş. Altına da düştüğü olabiliyor. Beş derken, yarısından fazlası gider. Kuaförün, benzin paran. Mesela bu ev aileye yüz elli milyonsa, bana dört yüz elli milyon.

Korunuyor musun?

Tabii.

Herhangi bir hastalık kaptın mı?

Belsoğukluğuna yakalanmıştım. Devamlı bir müşterim vardı. On-da prezervatif kullanmamıştım, çünkü sevmiyordu, çok güzel de para veriyordu. Aslında yaptığım çok cahilce bir şeydi. İsterse beş yüz dolar versin, isterse bin dolar versin, o insanda AIDS de olabilirdi. Teda-

vi oldum. Zaten iki-üç güne kadar da geçti. Penisilin vurulmuştum.

Rahatsızken çalıştın mı?

Hayır.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmede etkili oldu mu?

Tabii. Bizlerde bazı şeyler vardır. Ben eskiden fındık kabuğuna röfle kullanıyordum. İnsan sıkılıyor ya da işinde azalma görüyorsun, artık insanlar doymuş diyorsun. Hemen ertesi gün kuaföre gidip mavi siyah yap ya da cırtlak bir sarı yap diyorsun. Biz gözü doyurmak zorundayız. Bunu da sahte süslerle yapmak zorundayız. Benimle çıkmış adam bir daha çıkıyor ya da üç daha çıkıyor, çünkü değişiklik görüyor.

Duygusal ilişkilerin nasıl? Hiç âşık oldun mu?

Hiç âşık oldum mu? Güzel bir soru. Unutamadığım sadece tek bir insan var. İki yıl çıktık. Şu an ayırıyoruz, fakat unutamadım. Çünkü çok dürüst. Bana bir travesti olduğum için değil, bana insanlığıma yaşattıran bir sevgiydi. Yani bedenimden veya maddiyatımdan faydalanmak için bir yaklaşım değildi. İnsan olduğum için o insan bana bağlandı. Unutamadığım tek aşkım o. Evlilik yaptı, ama şu an dostça görüşüyoruz. Gelir çayımı, kahvemi içer, halimi hatırımı sorar, eksikğim var mı onu sorar. Saygıyı, sevgiyi yitirmedikten sonra da görüşeceğimize inanıyorum. Ve hatta bana da sözü var, kızı olursa ismini İlayda koyacak.

Partnerinden neler beklersin?

Benimle ilgilenmesini beklerim. Kıskanmasını beklerim. Bana kadınlığıma yaşatmasını beklerim. Ailede ne oluyorsa, ben de verebilecek yapıdayım. Hiçbir eksikğim yok. Sadece normal aile yaşantısından farkım, gece çıkıp çalışmam. Normal ev kadını oturuyor, ben çalışıyorum. Yoksa o ütü yapıyorsa, ben de yapıyorum. O çamaşır yıkıyorsa, ben de yıkıyorum. O bulaşık yıkıyorsa, ben de yapıyorum. Bir de çocuk aradaki fark. Bizim en büyük eksikliğimiz çocuk olayı.

İyi bir ilişki için neler gereklidir, ne önemlidir senin için?

Sadakat. Duygusal olması, beni anlaması, ruhumu okşaması. Ben biraz sevgilerde uçuk yaşamayı severim. Biraz ters insanları isterim. Ne biliyim, kalk bana şunu getir demesi benim hoşuma gider, eğer o insana ilgi duyuyorsam. Getirir misin demesi bana ters geliyor. Bilmem.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun peki?

Valla daha size bir enişte bulamadım, ama bulduğum zaman. (Gülüyor.) Şu an öyle bir düşüncem yok.

Bir kadın olmanın gereklerini öğrenme süreci geçirdin mi?

Yok, o kadar zorlanmadım. Hal ve hareketlerimde birazcık zorluk çektim, çünkü iki cinsiyet arasındaydım. Bazen agresifleşebiliyor-

dum. Bir taraf geyliğe, bir taraf travestiliğe dönüyordu. Travesti ortamlarına ara sıra giriyordum. Geyliğim daha baskındı. Artık hangisini yaşayacağımı ben de şaşırmıştım. Sonradan vermiş olduğum karar, kendimi bir düzeye getirdi tabii.

İki cinsiyeti de yaşadığını düşünüyor musun? Hem kadın oldum, hem erkek oldum diyebilir misin?

Diyebilirim.

Yani kendini erkek gibi hissettin.

Hissettiğim, bayan arkadaşım ile çıktığım zamandı. O zaman çok haz almıştım. Allaha çıkığım insan beni şoka sokmadı, çok anlayışla karşılamıştı.

Kadın olmakla, erkek olmak ne kadar benzer, ne kadar farklı?

Kadın daha özverili oluyor. Olaylara daha değişik bakabiliyorsun kadınsan, ama erkek olarak hep yüzeysel bakıyorsun, işin içine girmiyorsun. Aradaki en büyük fark bence bu. Ne olursa olsun kadın olarak yaklaşmak çok farklı, erkek olarak yaklaşmak çok farklı.

Peki, sen kadın olduğun zaman mı daha özverili oldun?

Evet.

Eski kimliğine ilişkin özlediğin ya da koruduğun bir şeyler var mı?

Var. Resimlerim var, kimliğimden çıkan resmim var, ismim var, askerlik terhis belgemi saklıyorum. Bunlar var. Ne bileyim. Annemin hâlâ bana gerçek ismimle hitap etmesi hoşuma gidiyor. Onun gözünde hâlâ bir çocuğum.

Bedeninde beğendiğin yerler?

Gözlerimi çok beğeniyorum, dudaklarımı çok beğeniyorum. Bir de bacaklarımı çok beğeniyorum.

Beğenmediğin yerler?

Beğenmediğim hiçbir yerim yok.

İlk değiştirdiğin yer neresiydi?

İlk değiştirdiğim yer kulaklarım oldu. Küpe taktım. Korkuyordum deldirmekten. Kulaklarımı deldirdim. Yüzüme zaten hiç estetik yaptırmadım. Sadece kaşlarımı biraz incelttim. Bir de epilasyon var.

Değişimden önce en çok rahatsız olduğun yer neresiydi?

İlk zamanlar göğsümün olmaması. Beraber olduğum insanlar soruyordu niye göğsün yok diye.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Ablamın çorabı. (Gülüyor.) Almamıştım, evde vardı.

Kendini gerçek bir kadın gibi hissettiğin an?

Âşık olduğum dönemlerde çok yaşarım ben bunu. Değer verdiğin,

saygı duyduğun bir insanla beraber olduğun zaman, ona her şeyi yapabilmek, her şeyi verebilmek için kendimle yarışmış gibi hissedirim. Bu da bana haz veriyor.

Kendine kadın mı dersin, transseksüel mi dersin?

Transseksüel. Çünkü hiçbir zaman cinselliğimden problem yaşamadım. İlla dört dörtlük bir kadın olacağım olayına da girmedim. Sadece içimdeki benliğimi, karakterim neyse, kişiliğim neyse onu yaşamak istedim. Tekrar dünyaya gelecek olsam, tekrar eşcinsel olmak isterim.

Sana göre ideal bir kadın nasıl olmalı?

Doksan, altmış, doksan. (*Gülüyor.*) Yürekli kadınları çok seviyorum, açık olan insanları çok seviyorum. Bunu sadece kadınla bağdaştırmak da yanlış aslında. Her iki taraf için de geçerli. Mert, sözünün eri olan insanları seviyorum. Her şey insanlar içindir. İyisiyle, kötüsüyle. Dolayısıyla ben de bir hata yaparsam, gelip bire bir yüzüme söylemesi hoşuma gider. Çünkü söylemezse, ben de yanlış bir şey yaptığımı fark etmem ve tekrarlarım. Anadolu erkeğinin tabiridir ya, etli butlu olsun, ama evine sahip çıkan bir kadını olsun. İşte o hesap. Özgür olmalı. Kadın diye baskı kurulmamalı. İstedikini yapabilmeli.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

Ben yaşıntımda hiç görmedim. Yok öyle bir şey.

Senin kafandaki?

Bana kalırsa, kafamda ben Alain Delon'u canlandırıyorum, ama ona da sahip olamayacağım için bir şey söyleyemiyorum. Eğer çok çok söylenmesi gerekiyorsa, sevgiyle yaklaşması gerekir. Menfaat için değil. Belki sizin ortamlarınızda gerçekten sevgi vardır. Bizde sevgi parayla oluyor. Hoşlandığımız insana bizler yeri geliyor, para verip yatıyoruz. Sırf o insanın tenine dokunayım. Millete yüz milyon diyorsam, o insana, ücret almadan, gel senle sabahlayalım diyorum. Onun dışında erkek nasıl olabilir? Erkek yatakta belli olur. (*Gülüyor.*)

Peki, ideal ebeveyn nasıl olmalı?

Onu yakalamışım. Onu kaybetmek de istemem.

Eşyaların cinsiyeti var mı senin için?

Eşyaların cinsiyeti yok.

Çocukken en sevdiğin oyuncak hangisiydi?

Bebek. Anneme bebek aldırmaştım. Annem hatta kızmıştı, erkek çocuğu bebekle oynamaz diye. Ablamın bir çocuğu var. Yere göğe sığdıramıyorum. Çok mutlu etmek istiyorum onu. Tek yeğenim. Benim de böyle bir özlemim var zaten. Çocukları seviyorum.

Oyuncakların cinsiyeti var mı?

Vardır. Mesela genelde erkek çocukları top oynar, tüfekte oynar. Kız çocuğu ya ip atlar ya bebekle oynar. Aslında isteyen, istediğiyle oynar. Çocukları illa şöyle oynar, bununla oynar diye sabitleştirip kalıp haline getirmemek gerekiyor. Yanlış gördüğün yerde onu engelliyebilmelisin, ama kız çocuk bununla, erkek çocuk bununla oynar diye bir ayrıcalık olmamalı.

Mesleklerin ve ev işlerinin cinsiyeti var mı?

Sağlıklı olan her insan, fiziken ağır gelmediği sürece her işi yapabilir.

Dışlama ve baskılardan bahsettin, bunda transseksüellerin de bir payı olduğunu düşünüyor musun?

Söyledim işte, sırf maddi açıdan yaklaşan arkadaşlar yapıyor bunu. Sırf kazanmak adına, kendini dejenere ediyor, geride kalan arkadaşları da zedeliyor.

Bunun dışında, kendine ve diğer transseksüellere karşı olumlu veya olumsuz eleştirilerin var mı?

Var. Bazı arkadaşlarımız cinsiyet değiştirme ameliyatı olduktan sonra havalara giriyor. Ben buna çok karşıyım. İşte ameliyat olmamış arkadaşlara, "Sen şöylesin, böylesin. Sana gelen erkek bozuk, bana gelen erkek sağlam," düşünceleriyle yaklaşıyorlar. Benim ne olduğum değil, ne olacağım önemli. Travesti benim gözümde, erkeklikten kadın aşamasına geçen insandır. Transseksüel nedir? Tam anlamıyla kadınlaştığını hissedip ameliyata karar verendir. Ben böyle değerlendiriyorum. Onun için bunu yapan arkadaşları kınıyorum, çünkü arkadaşlarına hakaret ediyorlar.

Konuyla ilgili bilgi ediniyor musun? Transseksüellikle ilgili?

Çok çok fazla bir bilgim yok. Zaten yaşadıklarım bana gereken cevabı veriyor. Neyin nasıl olduğunu gösteriyor.

Transseksüeller bazı haklar elde etsin diye çalışan var mı?

Zaten transseksüeller diye adlandıırırsak burada yanlış yapmış oluruz, çünkü transseksüellik başlıbaşına bir cinsellik değil. Şöyle değil: Bunun bir kökeni var. Bu geylikten gelen bir olay. Bunun baştan yapıp ileri gidilmesi gerekir. İlk önce geyliği bilmen lazım, ilk önce eşcinsel olduğunu bilmen lazım. Ondan sonra travesti ve transseksüelliği yaşamak lazım.

Yok, ben örgütlenmelerden falan bahsediyorum. Mesela İnsanca Yaşam Platformu var ya, bu tür bir örgütlenme içinde misin?

Zaten oraya üyeyim.

Neler yapıyorsunuz orada?

Açığını konuşmak gerekirse, ben bir arkadaşımdan darbe yediğim için hâlâ üyesiyim ama sadece maddi olarak destekliyorum. Aktivitelere falan katılmıyorum, sosyal ortamlarına katılmıyorum.

Olay kişisel bir olay mıydı?

Kişisel bir olaydı. Orada da görevli olan bir arkadaşımdı. İnsanları bir şekilde yönlendirme gibi şeyler hissettim. Kimse kimseyi yönlendiremez. Eğer İnsanca Yaşam Platformu varsa, herkes içindir, herkese açıktır. İlla benim dediğim olacak, ben şuyum, ben buyum düşüncesiyle yola çıkarsak zaten yolda kalırız. Orada öyle oldu. Fikirlerimiz birbirine ters düştüğünden dolayı da gitmeme kararı aldım kendimce.

Kendinizi tanıtmanız anlamında yapılacak bir şeyler var mı?

Selin Hanım, insanca yaşama hakkımız olmamış olsa, birer öcü gibi gözükmüş olsak, emniyetin bazı mercilerine gittiğimiz zaman, "Kızlar, siz bu tokadı hak etmiyorsunuz. Bu kelimeleri hak etmiyorsunuz. Sizin çok güzel yasalarınız var, haklarınız var," demezler. İnsan haklarında da var. Her yerde var. İçimizde birçok kişi hukuksal olarak birtakım şeyleri, gece çalıştığımız için koşturamıyor. Biz kalkınca da bu insanların mesaisi bitiyor zaten. Ama normalde çok hakkımızın olduğunu biliyorum. Normal, sıradan bir insana genel bilgi testi verilip de bırakılabiliyorsa bana da aynı test verilip bırakılabileceğimi biliyorum. "Benim hakkım var, sen bana vuramazsın, bana bu kelimeleri söyleyemezsin," dediğim an, benim cinselliğim öne sürülüyor. "Sen fuhuş yapmıyor musun? Sen fuhuştan yakalandın. Senin söz söylemeye hakkın yok," deyip geçiştiriyorlar. Kendimi orada savunacak olsam tek bir birey olarak, bunun ertesi günü var diyorum, beni yarım saatliğine alan adam bu kez beni yirmi dört saat bekletiyor emniyette. Onun için de uğraşmak istemiyoruz. Hepimizin de korktuğu taraf o. Yattığımız yeri görsen, köpeği bağlasan köpek yatmaz. Emniyette bir laf var, Allah girmez diye. Her şey onların elinde. İstedikleri gibi yönlendirebiliyorlar, insanlara istedikleri gibi davranabiliyorlar. Bu hakka sahip olduklarını söylüyorlar. Bizlerin oraya girdikten sonra hiçbir hakkımız yok gibi görünüyor. Aslında çok hakkımız var.

Peki, medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Rezil. Medyanın çok rolü var bugünkü durumumuzda. On yıl önce çekilen görüntüleri, on yıl sonra hâlâ verebiliyor en ufak bir olayda. İşte travesti terörü, travesti dehşeti, tüp patlattılar. Medya bence bu konuda sıfır.

Medya neden böyle bir şey yapıyor?

Şöyle bir şey var, sizler biliyor musunuz bilmiyor musunuz, medya bazı psikopat arkadaşlarımıza para teklif edip olay çıkarmalarını istiyor. Atıyorum, üç yüz milyon, beş yüz milyon verip bunun karşılığında bana sansasyon yaratacak olaylar, agresif hareketler yap, arabalara saldır diyor. Paraya ihtiyacı olduğundan dolayı o da kabul etmek zorunda kalıyor, çünkü fuhuş bir yere kadar. Onun da kolayına geliyor, bir anda o paraya sahip olmak, kabul ediyor. Medya çok iyi bir şeyler yaptığını zannediyor, ama bence insanları körükleyen, insanların üstüne kışkırtan medya.

Son zamanlarda konu giderek popülerleşiyor, gerek medyada gerek akademik alanda. Transseksüellikle ilgili çalışmalar artıyor. Bunun nedenini neye bağlıyorsun?

Bunu neye bağlıyorum biliyor musun Selin, Türkiye'de artık bir şeylerin, içeri bastırılmış duyguların dışarı vurulma zamanı geldi. Kendi babamdan huylanacağım günler de olacak. Bunu çok açık söylüyorum. Çünkü biraz önce bahsettim. Herkesten huylanırım ben. Senin nazarında o sağlam bir erkek, benim nazarımda o bozuk bir erkek. Ha, saygı duyarım cinselliğini yaşıyordur, ama kendi cinselliğini ben de yaşarken, bunu dışarıya da yansıtabilmeli. Ben demiyorumki kadın olsun, en azından geyse geyliğini bilsin. Dışarıda beni gördüğü zaman, yanındakini dürtükleyip benimle dalga geçmesin.

Feminizm nedir?

Ben sorayım nedir feminizm?

Kısaca ve basitçe, cinsiyetler arasında eşitsizliğin olmaması gerektiğini savunan düşünce akımı.

Güzelmiş. Bilmiyordum bak güzelmiş.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek, sizlere yardım edebilecek. Bunlardan haberin var mı ya da herhangi bir yardım aldın mı?

Yok, hayır.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri ve transseksüelleri de dahil ettiler. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Çok olumlu. Aslında daha önce yapılması gerekirdi. Olmalı.

Bununla yol katedilir mi?

Tabii ki. Diyorum ya insanlarımız bizleri sadece fuhuş olarak görüyor. Hiçbir etkinlikte görmediğinden dolayı, a'dan z'ye her şeyimiz problem oluyor. En azından birkaç arkadaşımız kültürlü, kendini yetiştirmiş. Herkes için söyleyemem. Zaten herkes işin içine girerse, bir şekilde yine patlak verir. Alkol alanı da var, uyuşturucu kullananı da

var. Yani akli başında üç-dört insanı bulup etkinliklere katılmasını sağlayan programlar olsa... Mesela televizyon programlarını seyrediyorum. Bazılarına arkadaşlarımız çıktı. Helal olsun, yürekli insanlarmış, çok güzel konuştular, hakkımızı arayabildiler.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Ben o insanı tanımıyorum (*sinirli, sert bir ses tonuyla*). Gerçekten tanımıyorum, benim gözümde sıfır. Ben kişilik ararım, çünkü normal yaşam standartlarına uyan bir yaşamı yok. Halkın gözünde sadece bir sanatçı. Ben en çok şuna kızıyorum: Kişiler, ne olursa olsun, nereden geldiklerini unutmamalı. Bülent Ersoy, çok havalara girmiş bir insan parayı bulduktan sonra. Kendi cinselliğini, parayla kamufle etmeye çalışan bir görüntü. Beden var, beyin yok. Sıfır bir insan. Ben öyle görüyorum. Belki yanlış konuşuyorum ama içimden gelenleri söylüyorum. İnsan bile diyemem.

Yüz yıl önce ameliyat şansı, hatta fikri bile yoktu. Bu konu hakkında ne söylersin?

O zamanın yaşam tarzı da ona göre idi. Neyin ne olduğunu bilmiyorlardı bile belki, ama en azından vardı. Var olması bile zaten bugünlere gelmemiz demektir.

Hiç tutuklandın mı?

Hayır.

Arandın mı?

Arama oldu.

Kadın polis mi, erkek polis mi aradı?

Kadın polis.

Polisle bir problem yaşadın mı?

Bu insanın yaşam tarzına göre değişir. Şimdi, polislik ortamı çok seven insanlar vardır. Polisi görünce kaçan insanlar vardır. Ben de kaçan cinstenim. Hiçbir zaman şeytanın yüzünü görmek istemem, çünkü polis benim gözümde bir şeytan bana yaklaşımından dolayı. Ha, normal insanların can güvenliğidir, öyle denir. Benim gözümde polis canavar. Normal bir insandan çok onların bize yardımcı olması gerekirken, onlar birtakım şeyleri körüklüyor. Agresifleştiren onlar oluyor. Hanımefendi diyeceği yerde, dalga geçer gibi, beyefendi derse bu insana siz ne yapabilirsiniz? Ya ona karşı anladığı dilden konuşman gerekiyor, ya ona bir şekilde darbe vurman gerekiyor. Maalesef ona ceza verilmiyor. Bana ceza veriliyor, niye, devlet malına zarar vermekten. Devlet hiçbir zaman sormuyor, kendi içimde yetiştirdiğim memurum, vatandaşım ne yaptı ki ona bu şekilde davranma hakkını kendin-

de görüyor. Bunu diyemiyor.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Yok.

Seni anladığına inandığın, transseksüel olmayan birileri var mı?

Var. Binamdaki insanlar.

Nasıl hissettiriyorlar seni anladıklarını?

Yaklaşımlarıyla, düşünceleriyle, hal ve hareketleriyle. Şu anki bulunduğum ortamda sayılan, sevilen, kimseye bir zararı olmayan ve bunun da her zaman karşılığını alan bir insan olarak görüyorum kendimi.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Oryantal ya da ses sanatçısı, ama tam anlamıyla sanatçı. Nota der-si almış, cinselliği önde değil, bir kenarda, sesiyle bir yerlere gelmiş bir sanatçı.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

Bence çok sağlıklı bir görüşme oldu. Hatırlamak istemediğim eski şeylere döndüğüm kadar, sevindim de. Bir yerde insan deşarj oluyor, seni anlamak isteyen bir insanla konuşuyorsun. Ne kadar işin içinde olsam da bir yerde dışarıdan olaylara bakıp konuşabiliyorum. İyi bir görüşme oldu benim için.

Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

Sizi seviyorum. Teşekkür ederim.

Ben çok teşekkür ederim.

Özlem

24 Ekim 2003, Özlem, Seğmenler Parkı.

İlk önce, yaşamının çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin? Bu dönemler boyunca ailenle, okulla, arkadaşlarıyla ilişkilerin nasıldı?

1976'da İstanbul, Üsküdar'da doğdum. Ailem hâlâ İstanbul'da yaşıyor. Babam İstanbul'un sayılı zenginlerindendir. 89'da birtakım olaylar yaşadım. Akabinde ailemden ayrıldım. O olaylar yaşanana kadar, eşcinselliğim öğrenilene kadar, ailemle ilişkilerim çok iyiydi. Öğrenildikten sonra bir abim, bir kardeşim ve babam resmen düşmanım oldu benim. Beş kardeşiz. Liseye kadar okudum. Özel lisede, kolejde okuyordum. Yaşadığım olayların gazeteye çıkması benim okuldan atılmama neden oldu. Aile düşman oldu. Tek başıma kaldım sonuçta ve ayrıldım.

O olayı anlatır mısın?

On dört yaşlarındayım. Bir eşcinsel arkadaşım ile bir gün beraberdik. Akşama doğru onun tanıdığı iki kişi geldi. Ben eve gidecektim. Seni bırakırız, dediler. Olur deyip arabalarına bindim. Beni bilmediğim bir yere götürdüler. Önce biraz muhabbet falan edelim, dediler. Sonra da zorla tecavüz etmeye kalktılar. Ben direndim. Bir de o zamanlar gırtlığımdan ameliyat olmuşum, sesim ince çıkıyordu. Ben onlara direnirken bağırınca, etraftan sesimi duyup polisi aramışlar. Burada küçük bir kıza tecavüz ediliyor diye. Polisin geldiğini görünce onlar kaçmaya başladı. Polis görmüyor, ama ben görüyorum nerede olduklarını. Olay büyümesin diye söylemiyorum. Sonunda onlar yakalandı. Hep birlikte karakola gittik. Benim o zamanlar altın merakım var. Belki yarın kilo altın var üzerimde o gün. Polis çıkarıp cebine atıyor. Kayıtlara sadece ince bir zincir çıktı diye yazdılar. Sonra amir benim Sivaslı olduğumu fark etti. Aslen Sivaslıyız. Amir de Sivaslıydı, biraz da dindardı. Bu da beni deşifre etmesine neden oldu. Yoksa yaşadıklarımla, yazılanların alakası yoktu. Sonuçta ben kaçırıl-

mışım, aciz durumdayım. Korunmam gerekirken tam tersi oldu. Beni kaçıran çocuk da "Ben bununla yirmi milyon karşılığında anlaştım" -89 senesi-, demesi üzerine ben işi gasp ve tecavüze döktüm. Yaşım ufak ama birtakım şeyleri iyi biliyordum. "Bunlar beni gasp etti, zorla tecavüz etmeye kalktılar," dedim. Polis de benden aldıkları altınlar ortaya çıkmasın diye çocuğu yaktı. Gasp ve tecavüz olayı, dediler. Erkek çocuğu olduğu için ve yaş tutmadığı için bu bayağı büyük bir ceza ile yargılandı. Benim bildiğim beş sene ceza gördü. Ben mahkemelere gittim. Yaşım tutmadığı için devletin açtığı bir davaydı. Babam işi dolayısıyla yurtdışındaydı. İlk mahkemeye gitmedim. İkinci mahkemeye annemle gittim. Annem götürdü beni daha doğrusu. Hâkimin konuşma tarzı aşağılayıcı, küçük düşürücüydü; argo, iğrenç kelimeler kullandı. Ben annemin yanında böyle konuşunca "Konuşmuyorum," dedim, "Annemi çıkarın ben konuşayım." Çıkardı, çıkmazdı... "Konuşmam tabii, ben üç gün işkence görmüşüm, on dört yaşındayım. Bu acıya dayanmışım. Burası adaletin kapısıysa, istediğinizi yapabilirsiniz, ben konuşmuyorum," dedim. Hâkimin bana karşı öyle konuşması, benim de ona karşı agresif tavrımdan dolayı beni orada polisler aldı. Onlara da derdimi izah edemedim. Sonuç itibarıyla ben hiçbir yerde kimseye derdimi izah edemedim. Orada da dayak yedim. Tekrar gazetelere çıkma olayı var, çünkü gazeteci doluydu. Televizyonlar devlet kanalı olduğu için o dönemler böyle bir şey yayınlanmıyordu, ama gazetelerde rahatlıkla yayınlanıyordu. Eşcinselliğin fazla görülmediği, görülüyorsa da fazla açık olmadığı bir dönem olduğu için benimle ilgili haberler de herhalde o kişilere baş sayfalara çıkacak kadar haber değeri olan bir şey gibi geldi. Ben bu dönemde test olayları falan olurken, minibüsten düşüp bacağımı kırmıştım. Mahkemeye elimde bastonla gittim. Gazeteciler annemin resmini çekmeye kalktılar. Elimdeki bastonla gazeteci kızın elindeki makineye vurdum. Makine düştü. O olaydan da beni içeriye çektiler. Sizin anlayacağınız, on dört yaşında, mağdur bir çocuk olarak ben bir ay boyunca devletin kapısında işkence gördüm. Yine de bunlara dayandım, ama sonunda bulunduğum yer burası oldu.

Şu anda yaşadığım hayattan memnun değil miyim? Çok memnunum, çok güzel şeyler yaşadım. Hâlâ da yaşıyorum. Acılardan asla ve asla korkmam. Hiçbir şeyden korkmam. Bir Allahtan korkarım. O da bu yaşta canımı alabilir diye. Aslında ondan da korkmam, çünkü bana o kadar fazla acı verdi ki... Ateist değilim, ama inancımın çoğunu kaybettim. Böyle de bir ikilemdeyim. Acaba tanrıya sığınmamın, duaları-

mın karşılığını mı alıyorum, yoksa tesadüf mü? Bazen inancım çok büyük oluyor, bazen hiçbir şeye inancım kalmıyor. Benim zaten kendimden başka hiçbir şeye inancım yok. Dinsel olaylara geldiğin zaman, cennet-cehennem beni ilgilendirmiyor, çünkü ben bu dünyada cehennemini yaşadıysam, öbür dünyada yaşayacağım cehennem bana fazla da bir acı vermez. Hiç kimseye güvenim yok. Birçok şeyimi kaybettim. Birçok şey yaşadım. Sevgiler yaşadım. Çok sevdim. Aşkларım çok büyük olmuştur. Ben on dört yaşında ailemden ayrıldım. Anne yok, baba yok. Tek başınasın. Yedi milyarlık bir dünyada tek başına kalmak, o anda karşına çıkan bir sevgiliye Allah gibi tapmanı sağlar. Sevgilerimde hep böyle olmuştur ve acı çekmişimdir. Biraz da seve- rim acı çekmeyi. Çocukluktan başlayan bir şey. İnsan, ne verirsен onu alır. Hep acı verdikleri için bunu aldım. Her şeye rağmen ben yaşama- yı çok seviyorum. Cinsiyet değiştirdim ve bunu çok iyi bir şekilde ba- şardığıma inanıyorum. Bu başarı beni mutlu ediyor. Ben şuna inanıyo- rum: Ben çok onurlu, çok gururlu, çok namuslu bir insanım, çünkü as- la ve asla beynen orospu olmadım. Olamadım. İnsanlarla fazla muha- tap olmamak için bir yerde hayatımı da riske atıyorum. Çünkü gen- cim, güzelim, şu anda kazanabilirim, ama bu işten çok nefret ettiğim için onu da yapamıyorum. Sevgililerime çok şey verdim, hayatımı verdim, ama sevgililerimden hiçbir şey görmediğim gibi, biri de kal- kıp bana "Ben sana bakarım, üç yüz milyon, beş yüz milyon kazanı- yorum. Bununla yaşayalım," demedi. Karşımdaki insan ilk önce biraz farklılık, biraz heyecan için yanıma geldi. Tamam, güzel bir insan ola- bilirim veya onların güzellik anlayışına uygun olabilirim, ama sonra çıkarlar daha ağır bastı. Beraber olduğum insanlardan biri, Ankara'da yaşayan, memur bir ailenin çocuğuydu. Öğrenci, dört yüz milyon ma- aşla geçinen bir memur ailenin çocuğu. Benim yanıma geldiği zaman ayda sekiz on milyar para. Onlara göre bu çok kolay bir para olduğu için, bu paranın cazibesine kapılıp beni bir yerde unuttular aslında. Benle değil de paramla yaşamayı tercih ettiler. Ben bunu biliyordum. En son yaşadığım ilişki, bu kadar acıların üzerine, hâlâ o insanı sevi- yorum. Tamam, beni hâlâ seviyor, belki delicesine âşık değil ama. X kişiyle benim aramda bir tercih yaptı ve beni tercih etti, ama yine de bu tercih üç gün, beş gün sonra değişecek, yine maddiyata dönüşecek. Bunu biliyorum. Beni yıkamayan o çok büyük acılara karşın, bu sev- gilimin bir daha hayatıma girmesi benim sonum olur. Ve bu sonu da kendi ellerimle hazırlamak istemediğimden bu ilişki bitti. Sevgi var, seviyorum, ama uzaktan.

Etrafımda dostum da yok. Hiç yok. Dost adına hiç kimse yok, çünkü on beş senelik dostum en büyük kazığı attı, sevgilim çok büyük kazık attı. Etrafımda canımı verebileceğim insanlar vardı. Bana kötülük yaptıkları halde, en ufak bir canım kelimesiyle her şeyi unutup arkadaşlık kurduğum insanlar. Bugün biliyorum, hepsi benim düşmanım. Hepsi, o ne yaşarsa yaşasın, ama biz zarar görmeyelim düşüncesinde. Ben onlarla dostluklarımda öyle değildim. Ben sadece şunu söylüyorum: Benim kaybedecek hiçbir şeyim yok. Benim sadece bir canım var. Bu da zaten kaderimde yazılıysa gider, ölürüm ya da biri gelip beni öldürür. Korkum da yok. Hayatı çok seviyorum, ama ölümden de korkmuyorum, çünkü gideceğim yer orası. Çok çok farklı şeyler de yaşamayacağım bundan sonra. En azından kendi düşünceme göre, şimdi ölürsem on günde unutulurum, ama kırk yaşında ölürsem hiç hatırlanmam ki unutulayım. Şimdi güzelliğim var, isteyen, arzulayan var. Bunlar arayacak, bunlar üzülecek bana bir şey olursa. Şuna inanıyorum ki parayla altına yattığım insanlar, açık konuşayım biraz, dostum dediğim insanlardan çok daha fazla üzülür. Bu âlemde dostluk yok. Her şey paraya dayanmış artık. Her şey maddiyat. Aile içinde de böyle. Yaşananlardan görüyoruz. Para için kardeş kardeşi öldürüyor. Para için akla gelmez şeyler yapılıyor. İnsanlar artık böyle olmuş, çünkü açlık onurdan, açlık gururdan daha önemli bir şeydir. Onu yaşamamak adına, onur, gurur, haysiyet asla düşünülüyor. İhtiyacı varsa bir dilim ekmeğe, dünyanın en büyük günahlarını işleyecek kadar kötü insanlarla yaşıyoruz. Ben herkesi kendimden değerlendiririm, kendi düşüncelerimden değerlendiririm. İşte sevgilim gitti. Bir ay sonra geldi. Ben o insanı istemiyordum. Bunu ona söyledim. O bana çok büyük kötülük yaptı, ama yine de ismini söylediğinde yaptıklarını unuttum, çünkü bir okul hayatı var, bir geleceği var. Okulunu bitirsin, iş hayatına atılsın, kendi ayakları üzerinde durmaya başlasın, görülecek bir davam varsa, o gün görmek isterim, çünkü aciz insanlarla uğraşmayı sevmiyorum. Düşmanım da olsa, kas olarak değil de beyin olarak güçlü olmasını isterim, çünkü ancak o zaman o insana zarar verebilirim ben. O dönemde verdiğin zarar, o insanı yıpratır. Acizken verdiğin zarar, o insanı yıpratmaz. Gitti, ihtiyacı olduğunda geldi. Hep yanında oldum, düşmanlık yapamadım. Etrafımda şu an arkadaşlarım da var. Çok zor günlerimde bana sırtını dönen insanlar. Ben onlara göre bitmiştim, intiharın eşiğinde bir insandım; ama asla intiharı düşünmedim. Onlar o şekilde beni gördüler; ama ne oldu? Yıkılmadım demeyeyim de ayakta kalmayı başardım. Acılarla mücadele etmeyi başardım.

dım. Bu acıların sonunda tabii ki düzlüğe çıktım. Yine normal yaşantıma döndüm, kimseye muhtaç değildim. Bu dostlarım yine benim yanıma geldiler. Onların yanıma gelirken bana ihtiyaçları olduğunu, birtakım çıkarlardan dolayı geldiklerini biliyordum. Bana sırtlarını döndükleri zamanki insan olsaydım, psikolojisi bozulmuş, çalışmayan, birikimleri elinden alınmış, sıfıra inmiş bir insanken bana dönmezlerdi. Benim ölümüm bile onların yararına olur. Onlar geri döndüğünde de tek düşündüğüm şey yalnız kalmamaktı, çünkü dünya üzerindeki en kötü şey yalnızlıktır. Düşmanın da olsa, bir nefes, yeri geliyor, insan ihtiyaç hissediyor. Ben de onlara geri döndüm. Şu anda yine berabersiz, ama onlarda bu insandan ne alabiliriz düşüncesi var. "Ne yapsak da bir şeylere sahip olamasa" düşüncesi var, çünkü hiçbir şeye sahip olmamı istemiyorlar. Anlamadığım bir şey var, hiçbirine hiçbir kötülüğüm olmadı. Bir şey yapmış olsam, eyvallah derim, yaptım cezasını çekiyorum. On senedir Ankara'dayım. Beni tanıyanlar bilir, asla kimseye zarar vermem, çünkü dostluklarım, arkadaşlıklarım gerçekten sevgiyle bağlıdır. Ama düşmanlık görürüm, bunu da bilirim. Sadece benim gibi olan insanlar arasında değil, yedi milyarlık dünyada on senedir yalnızım.

Bir tane arkadaşım var kırk yaşında. Ankara'da yaşıyor. Üç çocuğu var. Üçü de üniversitede okuyor. Benim bütün dünyam bu insanlar. Annem, babam, kardeşim o insan. Dördüncü evladı olarak beni gördüğünden, yaklaşımlarından dolayı her şekilde ben bu insandan eminim. Hiçbir zaman, hiçbir şekilde bir çıkar gözetmedi. İyi günümde yeri geldi bir hafta aramadı, ama kötü günümdeysem her dakika bu insan benim yanımda oldu maddi, manevi. Burada çıkar var mı, yok mu diye sorarsanız yok. Çünkü ben ayda altı-yedi milyar, çalışırsam çok daha fazlasını kazanıyorum. Bu insan, benim gelirim on katı geliri olan bir insan. Maddi durumu kötü de o da mı o şekilde yaklaşıyor dersanız hayır. Çünkü benim aylık kazancım onun çocuklarının on beş günlük masrafı. Onun için para hiç girmede. Zaten parayla başlamadı bu arkadaşlık. Para hiç girmedeği için sevgilerinden eminim.

Benim bu kadar emin konuşmamı sağlayan tek şey paradır. Paradan nefret ediyorum. Sevdim, sevgimi yaşayamadım. İçine para girdi. Bitti, para ağır bastı. Arkadaşlıklarımı, dostluklarımı yaşayamadım, bunlarda da işin içine para girdi çünkü. Paradan nefret ediyorum, ama yaşamak zorunda olduğum için, ihtiyacım olduğu için zorla da olsa caddelere çıkıp, iğrene iğrene, belki ağlaya ağlaya bu parayı kazanmaya çalışıyorum. Asla ve asla beni mutlu etmiyor. Bana dünyanın en bü-

yük kötülüklerini yapan sevgilimin –ayrıldık, bitti– beş dakika yanımda olması, onu görebilmem beni mutlu eder. Hayatımda para olsa, bugün ortamı bırakır, aileme dönerim. Hoşdere'de bir ömür geçirsem, ailemin bana vereceklerinin onda birini kazanamam. Bunlar palavra, parayı kim sevmeyi denirse, ben sevmiyorum, çünkü benim Hoşdere'de para kazanmama gerek yok. Aileme döndüğümde çok çok fazlası var. Bütün kardeşler, hiç çalışmadan maddi olarak çok rahat yaşayabiliriz. Şu an aileme dönemeyeceğim için bu işi yapmak zorundayım.

Ayda altı-yedi milyar Türkiye şartlarında iyi bir para. Birkaç ay bu parayı biriktirip bir işyeri açmak gibi bir şey yapamaz mısın?

Çok iyi para, evet. Bu ortamın içindeyken, yani fuhuş yaparken aldığım iki eğitim var. Biri step hocalığı, diğeri güzellik uzmanlığı. İkisinin de eğitimini aldım, diplomalıyım, ama bunları kullanamıyorum. Hiçbir şekilde de kullanamazsınız. Türkiye şartlarında bu böyle. Ben size bir olay anlatayım. On senedir alışveriş yaptığım bir parfümeri var. Bu insanlar bugün maddi olarak çok iyi bir yerdeler. Bu maddiyatın, emin olabilirsiniz ki yüzde kırkı travestilerden, transseksüellerden edinilmiş bir paradır. Ben bilirim ki Ankara'da yüz travesti varsa, doksanı, nerede oturursa otursun, oraya gider alışverişe. Bir gün oraya gitim alışveriş yapacağım. Bir dudak parlaticısı alacağım. Elli tane çeşidi var, bunu denemem lazım. Tester denen bir olay vardır. Bunun anlamı, denersin, hoşuna giderse alırsın. Ben bu testeri denediğimde, orada çalışanlar kullanmak yasak vs. dedi. Neden dedim. "Müşteriler görüyor neden kullanıyor diyorlar." Bizim toplumun ikiye bölünmüşlüğü zaten burada başlıyor. İnsanları aşağılamayı sevmiyorum. Ben üniversite okumadım, ama karacahil insanlarla yaşıyoruz. Üniversite okumuşu da böyle. Doktoru, avukatı da böyle. Ben ne iş yapıyorum? Transseksüelim, fuhuş yapıyorum. Fuhuştan geçen ne vardır? AIDS vardır. Çok tehlikeli bir hastalıktır. AIDS'in bir dudak parlaticısıyla geçebileceğini düşünecek kadar bilinçsiz bir toplum. AIDS'le yaşıyorsam ben, bu toplumda olduğunu biliyorsam, bulaşabileceğinden endişeleniyorsam, o zaman araştırırım. AIDS neden geçer? Cinsel ilişkiyle geçer. Aktif olan daha avantajlıdır. Prezervatif kullanırsa, yüzde doksan dokuz risk altında değildir. Pasif olan insan risk altındadır. Bir de kan yoluyla geçer. Benim dokunduğum kaleme dokununca, hastalık kapabileceğini düşünen insanlar var. Toplumun yüzde yetmişi böyle cahil.

Bir şey daha söyleyeyim. 89 senesinden beri bu âlemin içindeyim. Ortalama günde yattığım erkekleri, Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan erkek nüfusuyla orantıladığınızda yüzde altmış beşi homoseksüel bir

toplumda yaşıyoruz zaten. Mesela tavırları yumuşak erkekler vardır. Balkon çocuğu derim ben onlara. Bunlar sapına kadar erkektir, ama toplumdaki o kabadayı görünümü, dayı, serseri tipli, delikanlı ayaklarında olan insanların yüzde altmışı homoseksüel. Ben çok güzel bir kadını ya da çok güzel bir kadın olduğumu zannediyorum, ama bugüne kadar para karşılığında yattığım erkeklerin yüzde doksan beşi bana pasif olmaya çalıştı. Onlar bende pasifliği tercih ettiler. Toplumun yüzde altmışının homoseksüel olduğunu biliyorum. İnsanlara göre altta kalan, pasif olan, tabiri caizse, homoseksüeldir, eşcinseldir. Bilmiyorlar ki benle yatan herkes eşcinsel. Ben her şeyimi değiştirebilirim, ama ten kokumu asla değiştiremem. Benim tenimden zevk alan her erkek homoseksüeldir, çünkü bir erkek teni onu tahrik ediyor. Benimle veya arkadaşlarımla yatanlar sırf aktif oldukları için kendilerini erkek zannediyorlar, ama hiç öyle değil. Aslında istedikleri ben değilim, benim görüntüm değil. Onların istedikleri erkek bedeni. Ona da ancak bende sahip oluyorlar. Sokakta beni görünce "Aa ibne, aa top," diyen insanlar, aynı gece benim çalıştığım caddeye gelip, beni arayıp bende pasif olan insanlar. Üç kişi otururken, karşıdan biri geçse ve onun sahip olduğu olumsuzluğa ben de sahipsem, onu ilk ben eleştirmeye kalkarım, çünkü korkum vardır, bir kuyruk acım vardır, onunla aynı şeyleri yaşıyorumdur. Ama kendinden emin, cinsiyetiyle, karakteriyle her şekilde kendinden emin bir insan karşıdakini dinlenmeden yargılamaz. Dinlenmeden yargılanıyorsak, dinlenmeden şiddet, aşağılama görüyorsak, bunu yapanlar benim yerimde olmak istediğinden yapıyorlardır. Dolayısıyla bunlar beni asla rencide etmiyor. Ben bugün Tunalı'da yürürken, ardımdan bir erkeğin top geçiyor demesi beni onare ediyor. Neden beni onare ediyor? Çünkü biliyorum o da aynı. O benim yerimde olmak istiyor. İstedığı erkekle birlikte olmak, kendini, egosunu tatmin etmek istiyor. Bunu istiyor, ama yapamıyor. Onun yapamadığını ben yapabildiğim için bana tepki gösteriyor. Ben bunları çok yaşadım.

Benim bundan altı sene önce yaşadığım bir olay. Esat'ta yürüyorum. Arkadaşlarım var yanımda. Kırk yaşlarında ve bürokrasi içinde iyi yerlerde olan bir tip. Bu olaydan dört-beş yıl öncesinden tanıdığım bir insan. Bu insan her seferinde beni arar, bana bir erkek ayarla der. Benle bile yatmaz, çünkü ben onun tarzı değilim. Ben en azından görüntü olarak kadını. Bana yüksek paralar vererek, benim evimde kendini düzdürür. Esat'ta karşıma çıktı. Yanında yirmi beş, otuz yaşlarında bir kadın vardı. Yanından geçiyordum ki "Aa, bak top" diye be-

ni gösterdi. Ben de bunun altında kalmadım. Döndüm, ismiyle, yaptığı işiyle, oturduğu semtle, cep telefonu ile hitap ettim. "Sen şu şu şahıssın, sen şunları yapan bir insansın, nasıl bana bu kelimeyi söylersin," dedim. Şok oldu, böyle bir şey beklemiyordu. Ortam müsait olsa, bana çok kötü zarar verebilirdi. Yanındaki kadına kendini ispatlamaya çalıştı, benim yalan söylediğimi ispatlamaya çalıştı. Kendini savunmaya kalktı, çünkü haksız, suçlu. Ben haklıyım. O yüzden de rahat bir şekilde o caddede de dolaşabiliyorum. "Sen beni karıştırıyorsun, yanlış tanıyorsun," falan dedi. "Nasıl yanlış tanıyabilirim kardeşim, telefon numaranı biliyorum, yaptığın işi biliyorum, adını adresini biliyorum. Sen de bunları yaşamıyorsan, beni tanımiyorsan, sapına kadar erkeksen, sen bunu bana değil, yanındaki kadına ispatlamaya çalış; ama ben senin böyle olduğundan eminim," dedim.

Bu tarz şeyler çok yaşıyorum, ama beni incitmiyor. Altındaki nedenleri çok iyi biliyorum. Hayattaki en büyük avantajım insan psikolojisini çok iyi bilmemdir. İnsanları nasıl yöneteceğimi çok iyi bilirim. Karşımdaki bir canavarı beş dakikada bir kuzuya çevirebilirim. Bu o anlıktır zaten, elinden kurtulana kadar. Bana zarar vereceğini anladığım anda o insanın, komplekslerini, aşağılık duygularını yukarı çekerim. Karşımdakinin homoseksüelliğini bilirim. O insan bana bundan zarar vermeye çalışır. Bundan sekiz sene önce bir subayla ben eve gittim, para karşılığında anlaştım. O zamanlar ameliyatsızım. Aktivlikten nefret eden bir insanım. Hep bunu kullanmaya çalıştılar bende. Parayı veren insan, benim aktif olmamı bekledi. Ha başardı, başaramadı o ayrı. Beden olarak erkek olmam, o şahsın da hoşuna gitti. "Hayır, ben aktif olamıyorum," dedim. Olmam da. Onu yapabilsem evlenir çoluk çocuk sahibi olurum. O anda ortam müsait olsa ona aktif olabilecek birilerini de ayarlardım, ama gece saat ikiydi. Beni erekte etmeye çalıştı, ben olmadım. Bir süre sonra bu orgazm oldu. Orgazm olduğu zaman resmen bir canavara dönüştü. Ben bunları nasıl yaptım falan dedi. Bu insan, toplum içinde gördüğümüz ikiyüzlü insanlardan biriydi. Her şekilde erkek, ama yatakta kadın. Pasif olmayı seviyor, pasif oluyor. Olduktan sonra kendinden nefret ediyor ve bunu da karşısındaki insanlara yansıtıyor. Ve bu insan benim kafama silah dayadı. Yalnızım. Gerçekten beni vurabilecek bir insan. O an psikolojisi buna çok müsait bir insan. Ben ne olduğunu anlamadım. Yatak odasında, yatağı düzeltirken kafamda bir demir parçası hissettim. Nasıl yaptıysam, hiç hatırlamıyorum o anda olanları, bu insanın elinden ben o silahı aldım. Saatlerce konuştum. Bu insana erkek olduğunu hissettirdim. Değil as-

linda. Bana göre değil. Hiç kimseye göre de değil. Bir homoseksüel ve tehlikeli bir homoseksüel bu insan. Toplum için de tehlikeli. Cinselliğini yaşadıktan sonra komplekslerinden veya artık ne gibi bir düşünceye sahipse, orgazm olduktan sonra canavarlaşan, zarar vermeye çalışan bir insan. Bana zarar vererek kendisi ne kazanıyor, onu bilemiyorum. Sonuç itibariyle ben o insanı evimden çıkarana kadar onu erkek olduğuna ikna ettim. O kapıdan çıktı, gitti. Mutlu bir şekilde gitti. Benim söylediklerimi çok ciddiye aldı veya onu tatmin etti söylediklerim. "Sen erkeksin, şöylesin, böylesin. Bu tarz şeyler insan alkol alınca yapar. Aşırı alkollüsün, bilinçli değilsin. Ayık olsan bunu yapmazsın," gibi konuşarak ikna ettim, evimin dışına çıkardım. Silahın da içindeki kurşunları çıkardım. Evin iki yüz, üç yüz metre ilerisinde bir cadde var. Oraya götürdüm. "Sen bana çok büyük zarar vermeye çalıştın. Ben sana zarar vermek istemiyorum." Kurşunları fırlattım, silahı şarjörü de eline verdim. Ondan sonra hemen polise gittim. Böyle bir şahıs geldi, böyle bir şeyler yaşadım. Niye? Çünkü bu bir asker. Kurşunları bile sayılıdır bunların. Ondan dolayı bir gün gelip bunun hesabını birileri bana sormasın diye gidip karakola olanları bildirdim. Bu olaydan on gün geçti, geçmedi, aynı şeyleri bir başka arkadaşıma yapmış. O an yanında silah yokmuş, kesici bir şeyler, bıçak falan kullanmış. Bu olaydan dolayı karakolluk oldu. Bana yansıdı. Bana da aynı-sını yaptı, dedim. Bu benim sorunum değil. Bu kimsenin sorunu değil. Bu benim kötülüğüm değil. Bu o insanların kötü yanları. Yurtdışında, Avrupa ülkelerinde oralarda bunlar rahat. İnsanlar eşcinselliğini rahat yaşayabiliyor. Bizim toplumda bunu yapamadıkları için, bunu rahat yaşayanlar tepki görüyor.

İş ortamına geldiğinde, siz bana birikim yapıp da neden bir iş kuruyorsunuz dediğinizde şu olay ortaya çıkıyor. Benim senelerce alış-veriş yaptığım bir yerde, bir ruj denememden rahatsız olan toplum, benim yapacağım hiçbir işi kabul etmeyecektir. O işte ne kadar başarılı olursam olayım kabul edilmeyecektir. Gey olarak, biseksüel olarak yaşasaydım belki olabilirdi. Biraz efemine bir erkek gördükleri zaman fazla bir tepki göstermiyorlar. Zannediyorlar ki kadın görünümündeki insanlar bu tarz ilişkilere giriyor, erkek görünümündeki insanlar bu tarz ilişkilere girmiyor. Girmek isterse travesti olur düşüncesindeler. Halbuki tam tersi. Ben tehlikeli değilim. Normal yaşayan bir kadından çok çok daha az risk taşıyorum, çünkü ben profesyonelim. Dolayısıyla hastalık kapma riskim çok daha düşük normal bir kadından. Genelevde çalışan bir kadının, normal bir kadından sağlıklı çıkma olasılığı

çok daha fazladır. Tamam, aile kadını evinde yaşar, ama kocasının yaptıklarından dolayı risk altındadır. Kocasını her gece başkasıyla yatıyor. Türk erkeğinin en büyük özelliklerinden biri prezervatif kullanmayı sevmemesidir. Bu, benden çok daha fazla risk altında. Bunun karşısı, çocukları da aynı riski taşır, ama herkese göre transseksüel, hayat kadınıdır hastalığı taşıyanlar.

Baş dönmek istiyorum biraz. O mahkeme olaylarından sonra, ailede tam olarak ne oldu? Hemen mi Ankara'ya geldin?

Benim babam yurtdışındaydı. Birtakım olaylar oldu. Yaşım tutmadığından dolayı beni polis aileye teslim etti. Aileye teslim ederken, yine gerçekleri sakladı. "Oğlunuzu bir erkekle beraber olurken yakaladık," dediler. "Oğlunuzu bu insanlar kaçırmış, tecavüz etmeye kalkmış" demediler. Ha, eşcinseldim. Eşcinselliğimden bugün olduğu kadar o gün de emindim, ama ortada zorla yapılan bir şey vardı. Mağdur durumdaydım. Bunu aileye de anlatamadım. İki ay sonra babam, yurtdışından Türkiye'ye giriş yaptı. En büyük amcam, bizi çok sevdiğini, çok değer verdiğini söyleyen insan, aynı soyadını kullandığımız ve benim yüzümden soyadı gazetelere düştüğü için benden nefret eden bir insan. Benim en büyük düşmanım haline gelmiş. Babamı havaalanından alıyor ve iki ay boyunca benim hakkımda yazılan haberleri babama veriyor. Olayı abartıyor, ben bunun böyle olduğunu biliyordum falan diyerek bana tapan bir babayı –beş tane evladı içinde en çok sevdiği bendim– bana en büyük zararı verebilecek insan haline getiriyor. Sabah ben evdeydim. Ev dubleks. İkinci katındayız. Kahvaltı yapıyorduk. Mutfakta on iki kişilik bir masa var. Ben masanın kapı tarafındayım, çünkü her şeye hazırlıklıyım. Amcalarımı da tanıyorum. Dolayısıyla ben kaçabileceğim, ellerinden kurtulabileceğim pozisyonda oturdum. Bir bardak çay içtim. Babam da geldi, oturdu. Sigara yaktı. İçiyor, ama gözlerimin içine bakıyor, bana bir şey söyleyecek, biliyorum. O özlem gitmiş. Her seferinde sabahın dördünde, beşinde eve gelip yataktan beni öperek kaldıran babam, bana düşman. Bunu görebiliyorum. Babamın sigarası etine geldi. Eti yanıyor ve bunu hissetmiyor. Nasıl bir düşünce, nasıl bir psikoloji içindeyse o anda. Ben bunu hissettim, tam kalkacaktım, bahane arıyordum. O sırada masanın üzerinde ekmek bıçağı vardı. Babam o bıçakla bana saldırdı ve beni öldürmeye kalktı. Bana söylediği tek şey "Yüzümü yere eğdin, beni rezil ettin." Hiçbir açıklama yapamıyorum ben tabii ki. Normal kapıdan çıkıp gidemiyorum. Bu mevsim, ben ayağымda terliklerle kendimi balkondan aşağı attım ve kedi gibi dört ayak üstüne düştüm. Balkondan at-

larken de ölmekten korkmuyordum. Ben bunu yaşa lıysam, bunu ya-
şattıysam, bunlar da bunu layık görüyorlarsa kendi evlatlarına eyval-
lah. Benim geride bıraktığım gencecik bir annem var. O zaman genç.
Hayatının en güzel dönemlerini yaşıyor çocuğuyla, torunuyla. Bizi ye-
tiştirmek için büyük mücadeleler vermiş, yeri gelmiş ailesinden, karı-
sından evlatlarından aylarca ayrı kalmış bir baba var ortada. Benim
için dünyada zarar görmesini istemediğim tek insan babamdı o anda.
Öldürsün beni, ama bu işten zararlı çıkmayacaksa öldürsün. O gün bu-
gündür ayrırım onlardan.

Ankara'ya mı geldin?

Hayır, İstanbul'daydım. İstanbul'da bir arkadaşımın yanına gittim.
Bu arkadaşımın annesi, babası yok. Yirmi üç yaşlarında. Babasından
buna bir işyeri kalmış. Birkaç gün orada kaldım. Ondan sonra, Şişli'de
oturan bir Rum arkadaşım vardı. Beni çok severdi insan olarak. Cin-
sel tercihim bilirdi, ama asla eleştirmezdi. Onun yanına gittim. Belli
bir dönem orada kaldım. Bu dönemde yaşın verdiği bir şey, gizli de ol-
sa kulüp bar ortamına takılıyordum. Bu ortamda, yine Türkiye'de in-
şaat sektöründe tanınmış, maddi durumu çok çok iyi olan bir insanla
tanıştım. Bu insan da benim gibi sübyan erkek çocuklarıyla yatmaktan
hoşlanıyordu. Bu insan bana karşı duygusal bir şeyler hissetmeye baş-
ladı. Bu da bana bir şeyler yapmasını sağladı. On dört, on beş yaşı-
daydım, İstanbul'un en güzel semti Boğaz'da yaşıyordum. On beş ya-
şında bir çocuğun bir ayda harcayacağı parayı, bana bir günde harçlık
olarak veriyordu. Kiramı, her şeyimi o karşılıyordu. Mutlu ol diyordu,
çünkü ben onu mutlu ediyordum, ama doğru, ama yanlış. Bu insanla
bir buçuk, iki sene bir beraberlik yaşadım. On altı buçuk yaşında fa-
lan ben Ankara'ya geldim. Ankara'ya geldim, çünkü artık kadınlığı ya-
şamak istiyordum. O insanla erkek görünümündeydim. Etrafa karşı
onun yeğeni olduğumu, beni okuttuğunu falan söyledi. Ama ben kadın
görünümünde yaşamak istiyordum ve ben bunu bu insana anlattım. Bu
insan da bir şey söyleyemedi. Benim adıma bankaya on beş bin dolar
para yatırdı. Kendi adına bir hesap açtırttı. Bu hesaptan bana banka-
matik kartı aldı; çünkü yaşımdan dolayı, hesap açabiliyorum ama kart
falan alamıyorum o zaman. "İhtiyacın olduğunda bu parayı çek. Nere-
de yaşamak istiyorsan git orada yaşa. Seni alıkoyamam. Sana verebi-
leceğim en güzel şey, bana verdiğin iki yıl için..." Sevdiği için güzel,
cinsellik olarak değil de. Sevgiye çok büyük saygım vardır. Beni se-
ven insanı kırmak istemem. Sevmesem de bunu söyleyemem, çünkü
sevginin ne demek olduğunu biliyorum. O insan da sevginin kıymeti-

ni bildiği için böyle bir jest yaptı bana. "Cinsiyetini şu anda değiştirme, bekle on sekiz yaşına kadar. Tam kararını ver. Şu anda cinsiyetini değiştirirsen, polislik olursan, bundan önce yaptıklarından farklı bir şey yapmayacaklar sana. Seni yine ailene teslim edecekler. Çok acı çektin, ailenden ayrısın. On sekizine girdiğinde istediğini yap. O zaman seni ailene teslim etmezler. Sen de bir olay olursa, iki yıl önce onlara yaşattığın acıları yine yaşatmazsın. Onlar kendi hayatını yaşar, sen kendi hayatını yaşarsın," dedi.

Ankara'da tanıdıkların falan mı vardı? O yüzden mi Ankara'ya geldin?

Ankara'da bir arkadaşım vardı. O da cinsiyet değiştirmişti. Bugün on beş senelik arkadaşım. Çocukken, aynı mahallede tanıdım. Bana hayatımda en büyük zararı veren insan da o oldu. O insanın yanına geldim, cinsiyetimi değiştirdim. Değiştirdim derken, hormon ilaçları kullandım, göğüslerim büyüdü, saçlarımı uzattım, boyattım. Zaten suratımda fazla kıl yoktu. Bir iki estetik yaptırıp, suratımı biraz daha kadınlılaştırdım. Hoş, güzel bir kadın görüntüsü aldığımdan emindim. Kulüplerde çalışmaya falan başladım. Bugüne kadar böyle.

Şimdi sana hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum. Bunları mümkün olduğu kadar ayrıntılı açıklarsan sevinirim. İlk önce yaşamının en mutlu ânı ya da dönemi, dönemleri?

İki bin senesinde tanıştığım insan. Adı...

Deşifre olmaması için ona Ali diyelim.

Tamam. Bu insan benim hayatımın en güzel üç yılı. Bundan sonra daha iyisini yaşayacağımı düşünmüyorum; ondan önce de yaşamadım. Bu insan bana çok büyük zararlar vermiş olsa da üç sene boyunca çok büyük mutluluk yaşattı. Çalışan bendim, kazanan bendim, parayı getiren bendim; ama onun göğsüne kafamı yasladığım zaman, dünya üzerinde beni hiçbir şeyin yıkamayacağından emindim. Üç sene boyunca böyle oldu. Üç sene sonunda aldattı vs. vs. Ben de şunu diyorum: Ben Hülya Avşar değilim kardeşim. O bile aldatılıyorsa, benim aldatılmam çok normal. İlkinde bir kızla tanıştı, iki gün bar disko dolıştı, affettim; ama bir kadınla aynı yatağa girdiğinden emin olduğum gün, ben onu affetmedim. Şu anda da canımdan çok seviyorum. Bu sevginin de kolay kolay biteceğini zannetmiyorum, ama ilişki bitti. Ama o insanla yaşadığım üç sene benim hayatımın en mutlu dönemiydi. Sevgisinden emindim. Ha, dediğim gibi çıkarlar da vardı. Ben tek başına aylık on milyarla yaşayan bir insanım. Karşımdaki insan üniversitede okuyan, her şeyin dış görünümle yargılandığı bir toplum

içinde, dört yüz milyon aylıkla yaşayan memur bir ailenin çocuğu. Tabii ki benim birtakım şeylerimi kullandı. Bu onun benden nefret ettiğini göstermez. Bu da toplumun suçu. Niye bu da toplumun suçu? Bir üniversite ortamında da bu böyledir. Siz okuyorsunuz, biliyorsunuzdur. Anadolu'dan gelmiş, ayağında çarık tarzı bir ayakkabı, üzerinde kumaş pantolonla, kareli bir gömlek giyen bir insanla, bugün, Diesel marka kot giyen insan arasında çok büyük uçurumlar oluyor. Nasıl uçurumlar oluyor? Kişilerin bakışlarında uçurumlar oluyor. Diesel pantolon giyene bakarken kişiler, onu çok yukarılarda görüyor, ama kumaş pantolon giymişe bakarken aşağılayarak bakıyorlar. Bunlardan dolayı sevgilim dediğim insan benim maddi olanaklarımı kullandı. Ben bunu baştan da biliyordum. Ben kendimi kullanılmış olarak görmüyorum ama. Bu kadar önyargılı, bu kadar iğrenç bir toplumun içinde benim elimden tutup da bir Tunalı'da bir Bahçeli'de benden dolayı hiçbir rahatsızlık duymadan yürüyen bir insan sadece param için benimle beraber değildir. Bunu biliyordum; ama etrafımdaki insanlara soracak olursanız, Ali benimle param için beraber oldu. Ali sokakta elimi tutarken, avucumun içinde para yoktu. Bunu görmüyorlar. Eski erkek arkadaşım okuyor, bu arada iki işte birden çalışıyor. Aciz bir insan da değil. Akşam yediye kadar dersi var. Yedide bir spor merkezinde hocalık yapıyor. Oradan çıkıp, sabaha kadar bir barda çalışıyor. Sabah dört gibi eve geliyor. İki saat uyuyup okula alttan dersleri için gidiyor. Kendisi ayrıca milli sporcu. Bu insan benim en zor dönemlerimde yanımdaydı. Herkes Ali paran için seninle dedi ama paramın olmadığı zamanlar oldu. Param yoktu, evim, arabam gitti. Bir arkadaşımın yanında resmen sığıntı hayatı yaşıyordum. Bardan aldığı on milyonun iki milyonunu yol parası olarak alıp gerisini bana vermiş bir insan da bu. Bunları da düşünüyorum. Ben bu insanı sevdim, sevdiğimden de eminim. Yaşadığım üç seneden asla pişmanlık duymuyorum. Hayatımın en mutlu dönemi Ali'dir benim.

Peki, en mutsuz dönemin?

Hayatımın en mutsuz dönemi o insan tarafından aldatıldığım dönemdi. Kavga ettik gitti. Her kavgamızda giderdi, ama iki-üç gün sonra gelirdi. Beş dakika ben ona, beş dakika o bana surat asar, sonra her şeyi unuturduk. Bu sefer, dördüncü gün onun gelmesini beklerken kadının biri beni aradı. "Ben Ali'nin kız arkadaşyım. Sen onu arayıp küfrediyormuşsun. Bundan dolayı telefonunu açmıyor. Ben bu olaydan rahatsızım. Ali telefonunu açarsa, sen arar mısın?" diye alakasız bir şeyle karşılaştım. O anda gülüyordum, çünkü bu kadar aciz, bu kadar

aptal bir insan, Ali'yi benim elimden alamaz. Alamadı da. Dün Ali'yi dövdürmüş. Belki şu anda Ali onun yanında, belki aynı yataktalar, ama biliyorum ki Ali'nin beyni ve kalbi benim yanımda. Bir travestiyim. Cinsiyet değiştirmiş bir insanım. Çok ahım şahım bir güzelliğim de yok, ama anadan doğma kadınlar Ali'yi benim elimden alamadığı için çok mutluyum. Bu kadının yaptığı gibi hiçbir zaman ben Ali'ye zor kullanmadım. Ben de yapabilirim, çünkü elimde param var. Paramın gücü var. Giderim Çinçin'den iki adam tutarım, veririm ellerine iki yüz ellişer milyon, Ali'nin kendisini değil, yedi sülalesini üst üste korlar. Yüzde yetmiş ayda sadece iki yüz milyonla geçinen bir ülkede yaşıyoruz. Bunu yapacak adam çok. Ama ben yapmam, çünkü ben bir erkeği dişiliğimle, kadınlığımla alırım. Bununla alamıyorsam, öldürsem de dövsem de dünya üzerindeki bütün servetleri ayaklarının altına sersem de şurada (*kalbini gösteriyor*) bana karşı bir şeyi yoksa, o benim değildir. Bir şarkı vardır, çok severim: Bırak gitsin. Dönerse senindir, dönmezse hiç senin olmadı. Ben Ali'yi bıraktım, gitti, çünkü benim olduğundan emindim. Benimki gibi bir yürek bulabilirse, Ali beni o gün bırakacak, ama bu yüreği bulamadığı sürece hep benim. Ama o kadınla beraber olması beni mutsuz etti. Gece yastığa kafamı koyduğum zaman, Ali'nin onunla aynı yatakta olduğunu düşünmek bana dünyanın en büyük acısını yaşattı. Biliyorum, bir sevgi yok. Ama onun tenine bir başkasının dokunması beni çok çok mutsuz ediyor. Geri geleceğini biliyordum, ama bunu bekleyemeyecek kadar sabırsız ve mutsuzdum. Bu dönemlerimde de, on senedir bu âlemdeyim hiçbir zaman bir bira bile içmedim, ama Ali bana bunları yaptığı zaman ben birtakım sakinleştirici ilaçlar kullandım. Bunlar akineton, efedrin, roc. Bunlar eczanelerden, fiyatı iki milyonsa dört milyon verip rahatlıkla alabileceğiniz ilaçlar. Bunları kullandım. Bunlarla kendimi rahatlatmaya çalıştım. Daha ileri derecede uyuşturucu maddeleri kullanamaz mıydım? Onları da kullanırım, ama Ali bana geri geldiğinde ya da elbette güzel günlerim tekrar başlayacak, başladığında bu mutluluğu yaşayacak insan kalmayacak ortada. Dolayısıyla ufak zararlar veren, ama o anda beni rahatlatan birtakım ilaçlar kullandım. Hayatımın en acı dönemi 1 Eylül 2003-15 Ekim 2003, hayatımın en kötü kırk beş günü. 15 Ekim'de Ali bana tekrar geri döndü. O insanı sevmediğinden emin oldum. Mutluydum, çünkü Ali'nin beyninde ben olmasam, dönüp bana gelmez, bir başkasına giderdi. Şu anda ne çok çok mutluyum, ne çok çok mutsuzum.

Yaşamının dönüm noktalarını sorsam?

Yaşamımın dönüm noktası, 1989'un dokuzuncu ayı. Aklımın ucundan geçmeyecek şeyleri, hak etmediğim halde yaşadım. Hayat, benim hayatım. Bundan asla ödün vermem, ama bunları, ailemi üzmeden yapmaya çalışırdım. On üç yaşındaki bir çocuğun aklıyla yine de onlara çok büyük zararlar vermeden bu işin içinden çıktım. Yaklaşık on, on bir senedir ailemle hiç görüşmüyorum. En son beş sene önce bir telefon görüşmesi yaptım. Annem artık gel dedi. Bir şey de söyleyemiyorum, cinsiyet değiştirdiğimi de söyleyemiyorum. Gel gel gel dedi. Aradı, işim var. Aradı, işim var. Bu öyle bir hale geldi ki beş sene bahane buldum, altıncı sene bulacak bahanem kalmadı. En sonunda dedim ki, "Ben yurtdışındayım, birtakım siyasi olaylara karıştım. Ondan dolayı yurtdışına iltica ettim. On sene benim Türkiye'ye girişim yasak. Onun için on sene beni göremeyeceksiniz," dedim. Kısaca, o polisin olayı çarpıtması, ailemden çocuk yaşta kopmama, onları üzerek buralara gelmeme neden oldu.

Peki, durumunu ilk ne zaman fark ettin? İlk kimlere açıldın?

Şunu anlatayım, bu fark etmek mi bilmiyorum ama. Altı-yedi yaşında birtakım etekler vardı. Eteğin ismi Dallas'tı. Balon etekler. Kırmızı, pembeli kız çocuğu kıyafetleri. Benim bunlardan giyinip çektiğim fotoğraflarım var o yaşlarda. Alışverişe çıkılıyor, annem bana erkek çocuğu giysisi almaya çalışırken, ben yerlerde sürünüyorum etek istiyorum diye. Sekiz, on yaşlarında ben fark etmeye başladım. Fark ettiğimde ne olduğumu bilmiyordum. Neyim ben? Dünyada bir ben varım zannediyorum. Bir sene, bir buçuk sene geçti Bülent Ersoy, Zeki Müren tarzı insanların da olduğunu fark ettiğim. Bu dönemler aslında benim çok mutlu olduğum zamanlar; çünkü yalnız olmadığımı biliyorum. Tek olmadığımı öğrenmek beni mutlu etmişti. İlk aşkım da o dönemlerde oldu. On yaşındaydım. Mahallede bir çocuğa âşık oldum. Bu çocuk eşcinseldi. O da benim gibi kadınlık derecesinde eşcinseldi. Dört yıl âşık kaldım. Ben tanıdığım da o on altı yaşındaydı; ben on yaşındaydım. İki sene sonra ben buna açıldım. Benim ilk cinsel ilişkim de o insanla oldu. Ailemden ayrıldığım güne kadar o insana âşıktım. Ayrılınca aşkım da bitti, çünkü göremiyordum. İki sene sonra gördüğümde aşkım bitmişti. O da cinsiyet değiştirmişti, kadın görünümündeydi. Beni Ankara'ya getiren de o oldu. Ben onun yanına geldim, ama çok sevdiğim, çok güzel günler yaşadığım bu arkadaşım bana en büyük kazığı atan insan oldu. Benim dört senelik, beş senelik emeğimi yok eden, bir gün öncesinde evim, arabam, cebimde param varken, ertesi gün sıfıra indirecek kadar bana zarar veren insan da bu

insan oldu. Hayatımın en kötü yanı o insan aslında.

Ne yaptı?

Ben o insanı tanımasaydım, fuhuş ortamını bilmeyecektim. Beraber çalıştık. O ev aldı. Evin içine para harcandı. On milyar harcandıysa, altı-yedi milyarı bana aitti. Bana diyordu ki bu evde biz beraber yaşayacağız. Bende de yaşadığım yer güzel olsun düşüncesi vardı. İç dekoruyla, mobilyasıyla vs. O arkadaşım Bodrum'larda tatildayken, ben, evde dört duvar yıkılmış, inşaat içinde, emanete zarar gelmesin diye, o evde kaldım. Bunları yaptım, ettim. Süper lüks bir evimiz oldu. Bu evde ben bir sene yaşadım. Bir sene sonra bu arkadaşım başka bir eve taşınmak istediğini söyledi. "İyi, ben burada kalırım, sana kira öderim," dedim. Tamam dedi. Bu insan sevgilime, Ali'ye zaafı olan bir insandı. Bunu ben biliyordum. Ali'ye söyledim. Ali bu insanı istemiyordu. Erkek arkadaşımı elde edemeyince, bu sefer bana saldırdı. Ayın beşinde ben kiramı ödeyeceğim. Ayın dördü, sabah gelmiş, kira diyor. "Ben sana hatta ayın altısında yedisinde ödeyeceğimi söyledim. Bugün ayın dördü," dedim. Kiranı öde. "Yarın ayın beşi. Benim bu evde oturmam gereken son gün. Yarın akşama bu eşyaları bu evden çıkartacağım, evini boşaltacağım. Sende depozitom da var. Bu her şeyini de karşılıyor zaten," dedim. Yanımda komşu bildiğim insanlar vardı. Bu insanlar cezaevinden çıkmış insanlardı. Ben bu insanlara yardımcı oluyordum. Herhangi bir şeye ihtiyacınız olursa, gelin alın diye, bunlara ben anahtar vermiştim. Bu insanlar da bu anahtarı o şahsa vermişler. Arkadaşım eve giriyor, kapının kilidini değiştiriyor. Eve gittim, kapı kilitli. Aradım. "Bak, içeride kıyafetlerim var. Erkek arkadaşımın kıyafetleri var. Onları alayım. Ondan sonra kapını kilitle," dedim. Yok vermedi. Bana diyor ki elektriği, suyu öde öyle vereyim, diyor. Kardeşim benim içeride beş yüz milyon alacağım depozito var, yüz milyon bile borcum yok. On katını karşılıyor; ama hayır onun derdi başka. Derdi bana zarar vermek olduğu için hayır. Bir taraftan da erkek arkadaşıma zarar vermeye çalışıyor. Ankara'da üniversitede okuyan bir çocuk. Bunun bu ortamda bir olay yaşaması, polislik olması okul hayatını etkiler. Dolayısıyla benim tek derdim, eşya para vs. değildi; bu şahsı kurtarmaktı. Baktım o da bir erkek olarak dikleşiyor. Onu zaptedemiyorum. En sonunda "Kapıyı aç, kıyafetimi alayım. Bunları da mı elektriğe, suya karşı tutuyorsun," dedim. Tamam dedi, kapıyı açtı. Ben içeriye girdim. Benim evde beyzbol sopam vardı. Bunu aldım, kırabildiğim kadar evin içindeki eşyayı kırdım; çünkü bunu ben bedenimle kazandım. Kimseye de vermem. Kalanı da bıraktım, çıktım. Hiçbir

şey almadım, çıktım. Psikolojim biraz bozuktur. Erkek arkadaşım çalıştı. Ben bu şekilde on beş gün yaşadım. Ben yıkılmadım. Ben hâlâ yaşıyorsam, bir şeyler yapmak zorundayım. Bir arkadaşımın bir araba kiraladım. Bu dönemde de para biriktiriyordum. Polisten dolayı so-kağa çıkamayacak bir arkadaşım vardı sevdiğim. Onun yanındaydım. Çalıştım, kendi kiramı ödedim, onun kirasını ödedim, mutfak masrafını karşıladım. Para biriktiriyordum araba almak için. Kiralık arabayla nereye kadar gideceğim? Arkadaşıma, "Araba alıyorum. Sende olan birikmiş paramı ver," dedim. Bana para bir hafta önce çalındı dedi. Nasıl çalındı? Bizim bir arkadaşımız var. O geldi. Ben markete gittiğimde, çalmış. İyi, canın sağ olsun dedim. Hâlâ buna toz konduruyorum. İki-üç ay sonra öğrendim ki benim emeklerimin karşılığı olan o parayı çalıp, beraber olduğu erkek arkadaşının arabasına pioneer kolon almış. Bunu öğrendim. Yine bir şey diyemedim, çünkü sevmiş. Çaresiz belki o anda. Belki onu yapmasa, o sevgili gidecekti. Boş ver dedim, geçtim.

Yeni kimliğine adapte olma sürecini kolaylaştırması için doktora gittin mi? Belki o hormonları almanda falan.

Bu görünüme girdikten sonra bir doktordan belli aralıklarla üç sene yardım aldım. Bu doktor hava hastanesinde psikiyatr. Ben askerlik raporu için gittiğimde orada tanıştım. Özel muayenehanesine gittim. Tam cinsiyet değiştirmek için hazır olup olmadığımı anlamaya çalışıyordum. Cinsiyet değiştirmek sorun değil. Cinsiyet değiştirince vücutta testosteron üreten bütün organlar gidiyor. Vücudun da bu hormonlara ihtiyacı olduğu ama vücudumda bunlar kalmayacağı için neyle karşılaşacağımı bilmediğimden doktora gittim. Aldığım yardımlar beni hazırlamadı. Doktor da hazır olmadığımı söyledi. Cinsiyet değiştirme operasyonunu erteledim; ama yaklaşık bir sene, hemen hemen her gün oraya gittim. O zaman on milyonda muayene. Her gün bu parayı ayırıyordum. O insanla konuşmak beni rahatlatıyordu. O zamanlar toplum içinde rahatsızlık duyuyordum. Kızılay'daydı yeri. Oradan çıkınca Kızılay'da binlerce insanın içinde hiçbir rahatsızlık duymuyordum.

Hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Askeriye. Çok severim. Devlet kurumlarının hepsiyle bir işim olmuştur. Bunların arasında cinsiyetimin sorgulanmadığı, yargılanmadığı tek yer askeriye. Askeriyeyle iki defa işim oldu. Bir defa asker kaçağı olduğum için Side Jandarma Karakolu'nda. Onlar da ilk etapta ikilemde kaldılar. Mavi kimlik taşıyan çok alımlı bir kadın. Ben ve ar-

kadaşım. Arkadaşım da gerçekten çok güzeldi. İlk anda birkaç ters kelime söylediler. Sonra bu ters kelimeleri çok güzel özür dileyerek düzelttiler. GBT denilen bir olay var. Benim hastaneye falan sevk edilmem gerekiyordu. Onun için öğlene kadar beni tuttular. Bu süre içerisinde sigaram elimdeydi, karakol denize sıfır bir yerde. Onun terasında, elimde çayım, önümde kahvaltım. Karşımdaki insanlarla muhabbet edip derdimi anlatabildim, kendimi anlatabildim. Beni gerçekten çok mutlu ettiler. Her zaman söylerim avukat arkadaşlarıma falan, farklı bir şey olmadığı takdirde... Ne bileyim ileride evlenirim falan öldüğümde direkt eşime kalıyor; ama tek başıma ölürsem, neyim varsa herhangi bir askeri kuruma bağışlanmasını istiyorum. Ailemin zaten benim bırakacağım hiçbir şeye ihtiyacı yok.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Askeriye dışında herkesin, her kurumun negatif etkisi vardır. Çok sevdiğim, evime gelip kahve içen polis arkadaşlarım var, vs., ama bunlarda bile üniformayı gördüğüm zaman korkarım.

Şimdi sana hikâyeler hakkında sorular sormak istiyorum. İlk olarak izlenen hikâyelerden favorin var mı? Varsa neden o ve sende nasıl bir etki bıraktı? Bu bir televizyon programı, film, dizi, gösteri olabilir.

Yeşil Yol hayatımda seyrettiğim en güzel filmidir. Tarif edemeyeceğim kadar güzel. Her saniyesi etkilemiştir. *Pretty Woman*. Orada hayatımdan bir şeyler buluyorum. O tam kadın, ben sonradan olmayım, ama gene de bir şeyler buluyorum. Yaşanan çok güzel, çok temiz bir aşk var. Bunları yaşamak istediğim için o film bende etki bırakmıştır.

Okunan hikâyelerden benzer bir şey var mı? Bu bir kitap, bir yazı, bir roman olabilir.

Şiir kitapları okurum, çok da severim. Duygusal, aşk şiirleri yazan şairleri severim. Televizyonda da şiirle ilgili bir program olunca izlerim.

17 Kasım 2003. Özlem'in evi (devam).

Bundan on beş, yirmi yıl sonra kendini nerede görüyorsun pozitif ve gerçekçi bir bakış açısıyla? Hangi hayallerini gerçekleştirmiş olabilirsin?

Otuz beş, bilemedin, kırk yaşından sonrası için hayal kurmam hiçbir zaman. Yaşamak istemem. Mutlu olduğum, kendi ayaklarım üzerinde durabildiğim sürece yaşamak isterim. Bizim için her şey güzel-

lik, ilgi çekmek. Birtakım özelliklerimi kaybedince yaşamak istemezdim. Güzel yaşayıp güzel ölmek isterim. Görüntü olarak da.

Negatif olarak bakarsan, bundan on beş, yirmi yıl sonra yaşanması istenmeyen neler yaşanmış olabilir?

Belki çok mutlu bir şekilde götürebilirim, belki çok acılar yaşayabilirim. Bugüne kadar yaşandıysa, bundan sonra da yaşanabilir.

Peki, geleceğini nasıl planlıyorsun?

Geleceğe dönük pek öyle planım yok. Kendime iyi-kötü gelir getiren bir şey yapmak istiyorum. Ne olabilir? Gayri menkul bir tane iki tane. Bu olabilir. Bizim tarzımızda insanlar, işyeri kurayım gibi şeyler düşünmez. İki ev alayım, birinde oturayım, birinden kira gelsin. Yani kimseye muhtaç olmadan yaşamak.

Dine bakışın nasıl? Bugüne kadar nasıl değişti?

Her zaman dinin gereklerini yerine getirirsem de aşırı derecede inançlı bir insanımdır. İnancım tamdır. Allah birdir. Kendi hayatım içinde onun adını pek kullanmam, çünkü genelde günahlarla başlayan, günahlarla devam eden bir yaşantım var bana göre. Onun için günah işlerken, affet beni demem, onu araya katmam. Çünkü ben şeytanın yanındayım. Şeytanın yanında olup da Allahtan yardım istemek çok aptalca. Ama bunun dışındaki hayatımda çok sığınırım, hayatımın temiz olan bölümünde çok sığınırım. Onun için de hiçbir zaman zor durumda kalmadım.

Neden şeytanın yanında olduğunu düşünüyorsun?

Yaptığımız iş şeytan işi. Gerçekten inanıyorsan birtakım şeylere, Allaha inanıyorsan, onun kuralları vardır. Kuranı Kerim'de olan bu kurallar doğrultusunda, bizim yaptığımız iş şeytan işi.

Hayatını kazanmak için bu işi yaptığını, başka şekilde de hayatını kazanamayacağını söyledi.

Onu söyledim de o zaman başka şekilde yaşadım. Erkek olarak yaşadım, okulumu bitirirdim, normal bir iş bulurdum. Çok zengin bir ailenin üyesiiken, ben bu işi tercih edince, o zaman kendi egom için yaradana karşı çıktım. Yaradana karşı çıkan tek melek de şeytandır. O zaman biz de şeytanın yanındayız, çünkü biz de ona karşı çıkıyoruz. Verdiği bedeni beğenmiyoruz, verdiği ruhu beğenmiyoruz, hiçbir şeyi beğenmiyoruz.

Kuran'ı okudun mu?

Türkçe açıklamasını okudum. Yaşar Nuri Öztürk'ün *Kuran'daki İslam* diye bir kitabı vardır. Kuran'da bile, bildiğim kadarıyla, sadece bu dünyada böyle bir cinsiyetin var olacağı belirtilmiş, ama öbür dünya-

da ne olacağımız belirtilmemiş. Demek ki o kadar vahim durumumuz.

Politik ve sosyal konulara bakışın nasıl?

Benim hayatıma karışmayan her partinin yanındayım. Oy kullanan bir insanım. Fark etmez dinci bir partiymiş vs. yeter ki benim hayatımı zora sokmasın. Ama sosyalist bir insanımdır. Sosyalistlik nedir diye soracak olursanız, tam olarak bilmiyorum. Ben paylaşmayı seven bir insanım. Sosyalistlik benim bildiğim, eşit haklar, herkesin maddi, manevi her yerde eşit muamele görmesi. Benim için bir çöpçüyle, bir başbakan, bir profesör arasında hiçbir fark yok. Şöyle bir şey var: Kariyer, para olarak belli yerlerde olan insanlardan çok daha muhteşem bir insan olabilir sokaktaki herhangi bir insan. Muhatap olduğum, dert anlatacağım, derdini dinleyeceğim insanlar alt tabaka denilen kesim-dendir. Parası olan insan seni anlamaz, ona anlatamazsın.

Sen de çok kazanan bir insansın.

Bu ülkede para kazanmak çok kolay aslında. Dolayısıyla alt tabakadan biri de yukarı çıkabilir. Çıkamamışsa, bu paylaşımcı olmasından kaynaklanır. Paylaşmayı biliyorsa, bir yerlerde kalır. Paylaşmayı bilmiyorsa, çıkar çıkar gider. O insan birilerini kullanarak oraya gelmiştir. Dolayısıyla ne beni, ne de benim sorunlarımı anlar. Ben çok kazanıyorum, ama çok harcıyorum, herkesle paylaşıyorum.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer nedir?

Benim için insan yaşamındaki en önemli değer sevgi. Çünkü her şey sevgi üzerine kurulmuş. Sevgiden zarar gelmez.

Yaşamının ana ideali nedir?

Sevdiğim kadar sevip mutlu olmak isterim. Başka hiçbir şey yok. Bende her şey sevgi. Seviyorsam çok mutluyum, seviliyorsam mutluyum. Sevgi varsa geleceğim de vardır, sevgi varsa ideallerim de vardır; ama hayatımda sevgi yoksa, otuz beş yaşıma kadar yaşayıp bir kutu hap içeyim. Bunun çok günah olduğunu bildiğim halde, o günaha bile razıyım.

Bana yirmi dört saatini özetler misin?

Yirmi dört saatim dolu dolu sevgilimdir. Sorunlar yaşadık, ama şu an yine birlikteyiz. Yirmi dört saatimin yirmi saati onunladır yanımdaysa da değilse de. Onun dışında işimdir. İşim dışında sevgilimleyim. Ortak arkadaşlarımıza gideriz, alışveriş merkezlerine gideriz, sinemaya gideriz. Devamlı yapınca özel olmadığından arada sırada, güzel yemek yapan yerlere gideriz.

Şu an burada oturuyorsun, değil mi?

Şu anda ev arıyorum. Bulana kadar buradayım. Bir evimiz daha

var, bu evi paylaştığım arkadaşım. Orayı garsoniyer olarak kullanıyoruz. Her şeyi orada yaşarız.

Komşularının, ev sahibinin, mahalle esnafının sana karşı tutumları nasıl?

Ben herkesle çok iyi anlaşıyorum. Hiçbir zaman o tarz bir problem yaşamadım. Ben on senedir Ankara'dayım, on senedir alışveriş yaptığım yerler de aynıdır. Bazen bir sigara almak için bir-iki kilometre evimden uzak olsa da oralara giderim. Muhabbet için giderim aslında. Onun için hiç kimseyle bir problem yaşamadım. İnsanlarla ilişkilerimde cinsiyetim ilk önce ön planda oluyor, ama belli bir süre sonra cinsiyetim kimsenin aklına gelmiyor. Zaten asosyal bir insanımdır. Herkesle çok içli dışlı olmam, ama samimiyimdir. Herkesle muhabbet ederim, ama her muhabbete girmem. Kendi cinsiyetimden insanların da hepsiyle görüşmem. Beni anlayabilecek, yargılayıp sorgulamayacak insanlarla görüşürüm. Ben de kimseyi yargılayıp sorgulamam. Herkes kendi hayatından sorumludur acısıyla, tatlısıyla, doğrusuyla, yanlışıyla. Beni ilgilendirmez. Sadece üçüncü şahıslar tarafından zarar göreceğini hissettiğim zaman karışıyorum. Onun dışında özel hayatına, aşk hayatına, iş hayatına karışmam. Herkesin aklı var, mantığı var. Benim vereceğim akla da kimsenin ihtiyacı olmadığı için, karışıp arkadaşımın aklını karıştıracığıma, karışmamayı tercih ediyorum. İyiliğine söylerim, bana ters bir şekilde döner, kötülüğüne söylediğimi de düşünebilir.

Her türlü alışverişini nereden yaparsın? Gıda, giyim.

Giyimde marka tercihim yoktur. Kendi param, kendi ülkemde kalsın. Yerli olsun, ama işini iyi yapan olsun. Onur.Çarşısı da olabilir, Armada'da bir mağaza da olabilir. Gıda için süpermarketleri tercih ederim. Pazarları sevmem çok laf attıkları için. Dondurulmuş gıdaları tercih ederim, hep hazır şeyler alırım.

Alışveriş yaparken herhangi bir sorunla karşılaşılıyor musun?

Hayır, sorun yaşamıyorum. Bizim yaşadığımız en büyük sorun beden ölçüleridir. Normal bayanlara hitap eden bir mağazadan ayakkabı almaya kalkış, olmaz. Bizler hiçbir yerde bir sorun yaşamıyoruz. Aslında toplumun en nefret ettiği yönü de biziz, en sevdiği yönü de. Bu çelişkiyi de ben anlamıyorum. Sevgilerinin nedeni, çok neşeli insanlarız, herkesi mutlu eden insanlarız. Kendi dört duvarımızdan çıkınca, dünyanın en mutlu insanıymışız gibi hareket etmemiz, insanlara pozitif olarak yansıyor. Nefretlerinin nedeni de çoluğu çocuğu bakar da özenir düşüncesi. Ama kimse bize bakıp, özenip bizim gibi olmaz. Bi-

zim yaşamımız bakıp da özenilip de olacak bir şey değil; biz doğuştan böyleyiz. Anne karnına düştüğümüz andan itibaren birtakım hormonlarımızın fazla olması, kadınlığa yatkın olmamız olabilir. Nefretler ve sevgiler burada kesişiyor. Bir de bizler sevilen müşterilerizdir. Üzerinde on milyon yazar, inatla bana on beşe satmaya çalışır. Kolay para kazandığımızı zannediyorlar. Dünyanın en zor parasını kazanıyoruz, ama iyi kazanıyoruz. Onlara göre hem çok kazanıyoruz, hem rahat kazanıyoruz. O yüzden bizi kazıklarken, vicdan azabı çekmiyorlar. Ha, aptal bir insan değilim, kendimi kazıklatmam.

Müşterilerin kimler, sana karşı tutumları nasıl?

Müşterilerim kimler? Herkes. Benim istediğim parayı verebilecek herkes, ama her para verenle de gitmem. İnsanlar vardır bakınca anlarsın. Zarar verebilecek insanları anlayabiliyoruz, uzun süredir bu hayatın içinde olduğumuzdan. Hele ben on dört, on beş yaşında girdim bu hayata. Daha ben kendimi tanımaya çalıştığım zamanlarda iyilerle kötülerle de tanıştım. O yüzden bakışlardaki manaları çok iyi çözerim. Karşımdaki insan sadece fantezisini yaşayıp gidecek mi, yoksa derinlerde kendisinin bile bilmediği bir yerlerde benim cinsiyetime karşı bir düşmanlığı mı var, çok çabuk anlarım. O tarz insanlarla gitmem. Gidip de son anda anladıysam, bende bir yetenek vardır, kurban olduğum Allahımın bana verdiği bir yetenek. Güçle kolay kolay baş edebilecek bir insan değilim. Gördüğünüz gibi minyon, ufak tefek biriyim, ama zekâmla her şeyin içinden çıkarım. Bir şeytanı meleğe çevirebilirim. O insan kendine geldiği anda benden zaten çok uzaktadır. Egolarını, komplekslerini çok iyi bilirim. Kompleks yaptığı şeyleri çok iyiymiş gibi gösteririm. O acabalar içindeyken, ben yol alır, giderim. Bana zarar veremez. Bunu da çok yapmışımdır.

Müşterilerin özel talepleri oluyor mu?

Özel talepleri de oluyor, özel sapıklıkları da çok oluyor. Mesela ev arkadaşımın geçen sene bir müşterisi geldi. Ev arkadaşım tekme tokat adamı evden kovdu. Biz de sesi duyunca ne oluyor diye gittik yanına. Adamın tek hayali oğluyla ilişkiye girmekmiş. Size getirsem ikna eder misiniz falan demiş. Benim de öyle müşterilerim var. Işıkları kapatırıp, benden kız kardeşi gibi davranmamı istiyorlar. Bunları kendi hayal dünyasında yaşayanlar da var, profesyonel kişilerle kardeşi, çocuğu gibi ilişkiye girenler de var. Toplumun sapıkları bizmişiz gibi görülüyor, ama en temizi bizleriz. En azından biz buyuz diyebiliyoruz. Herkes siyasette olsun, normal yaşamda olsun, Allahı kullanır, onun üzerinden bir yerlere gelmeye çalışır. Ben kendi adıma, bunu bile yap-

miyorum. Cinsel tercihim bu yönde. Okuduğum İslam'da da bunun karşılığını bulamadım, ama varsa da bir günahı ödemeye hazırım. Ben de yanlıştın yanındaysam, bunun cezasını çekeceğim, ama bu cezayı bana yaradanımın vermesini istiyorum. Kimse beni bu yüzden yargılayamaz, cezalandıramaz. Topluma karşı da en büyük nefretim budur. İnsanların cinsiyetimi, varlığımı eleştirmeleri beni çok rahatsız eder.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmende etkili oluyor mu?

Hayır, kesinlikle. Ben benim. Ben rahat bir insanım. Bundan üç yıl önce giyim kuşama, talebe cevap verecek şekilde önem verirdim. Şu anda o yok. Herkes otostopa çıkarken seksi, açık kıyafetler giyer. Biraz vücuduma güvenemediğim için, bir de rahatıma düşkün olduğumdan eşofmanla işe çıkarım. Herkes bunu eleştirir. Akşam olunca üzerimdeki dar badileri çıkarır, eşofman giyerim. Suratıma ve ikna kabiliyetime çok güvenirim. Asla kendimi kimseye göre şekillendirmem. Beni beğenen böyle beğensin. Erkekler mini etek sever, erkekler dar giysi sever diye öyle giyinemem. Çünkü ben kendimi satmıyorum, kendimi on dakikalığına kiralıyorum onlara. Daha iyisini istiyorsa, mankenlik adı altında bu işi yapanlara çok daha büyük paralar öder. Onlarda görüntü de vardır.

Herhangi bir hastalık kaptın mı?

Hayır, hiçbir hastalık kapmadım. O konuda çok çok dikkatliyimdir. Cinsel ilişkide iyi korunurum. Bizim hayatın verdiği birtakım hileler vardır. Müşteriyle ilişkiye girerken, o hileleri kullanırım. Bu hileler de cinsel ilişki değildir, el hareketiyle yapılan bir yanılgıdır. Gerçek, bire bir ilişkiyi çok az yaşarız.

Gerçekten mi?

Tabii, tabii. Ben on beş tane erkekle yatağa girdiysem, belki birini kandıramamışımdır. Onunla normal bir birleşme yaşarım. Onun dışın-da yaşamam. Sadece ve sadece erkek arkadaşımınla cinselliği gerçek anlamda yaşarım.

Peki, çok özel olmazsa sorabilir miyim nasıl kandırdığını?

Bu bir el çabukluğu. Çıplak ten, el, karanlık ve o insana vajinadan ilişkiye girdiği hissini veririm. Bunu ameliyatsız arkadaşlarımız bile yapar.

Seni erekte etmeye çalışan müşterilerin, sence neden bir erkek aramıyorlar, erkeklerin çalıştığı yerlere gitmiyorlar da size geliyorlar?

Bir, eşcinselliği o zevki yaşarken kabul ediyor. İş bittikten sonra eşcinsel olmadıklarını iddia ederler. İki, bizim arabamıza rahat biniyorlar. Biri görse ben onu bayan zannetmiştim diyebiliyor. İçlerindeki

aşırı derecedeki eşcinselliğin fark edilmemesi için bizi tercih ederler.

Partnerinden neler beklersin bir ilişkide?

Akıllı olmalı, iyi giyinmeli, beni anlamalı, sevgime karşılık vermemeli. Kısaca sevmesini beklerim. Sevginin olduğu yerde her şey vardır zaten. Sevgiden değil, sevgisizlikten korkmak lazım. Sevgiyle bir ilişki yaşarsan, herkes mutludur. Seven insan, her şeye katlanır.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Sevdiğim insanla evlenmek isterim, ama gelinlik giymek gibi hayalim yok. İlişkimi Melih Gökçek'in bilmesine de gerek yok. Evlilik bir imza benim için. Olması gerekir düşüncesiyle yapabilirim. Normal evliliklerde olduğu gibi, bizlerde de ayrılık oluyor.

Şansın olsa çocuk doğurur muydun?

Evet, çocuk benim en çok istediğim şeydir.

Evlât edinmek?

Evlât edinmek noktasında biraz tereddütte kalıyorum. Sevgi konusunda hep aynı kişiden örnek veriyorum, çünkü verebilecek başka kimsem yok. Anneme olan, babama olan sevgimden örnek veremem, çünkü bunları yaşamıyorum. Sevgime tahammül edilmeyecek anlar oluyor. Evlât edinmeyi çok istemişimdir, ama ben sevgilimi çok sevdiğim halde, ona bile bazen tahammül edemiyorum. Bir çocuk evlât edinsem, ona da tahammül edemezsem, işte o dünyanın en büyük günahı olur bana göre. Böyle korkularım var. Depremde bazı arkadaşlarla koruyucu aile olmak istedik. Arkadaşımın iki evi vardı. O zaman çalıştığı için buradan gelecek kiraya da ihtiyacı yoktu. Yakıtını falan ödeyelim, mutfak masraflarını karşılayalım, devlet bunlara bir şey yapana kadar otursunlar diye düşündük. Bir aile, yaşlı insanlar, kim olursa bakalım, bir şeyler yapmaya çalışalım, dedik. Cinsiyetimizi ortaya çıkardılar. Cinsiyetimizden dolayı problem çıkardılar.

Ne yani, siz transseksüelsiniz, yardım edemezsiniz mi dediler?

Siz transseksüelsiniz. Aileler nasıl bakar? Nasıl baksın kardeşim, aileleri alıp ben n'apıcam sanki. Bana ait bir mülk var, bunu vereceğim o kadar. Birtakım kuralların, kanunların neyse işte onların aptallığı. Ben Türk insanını çok iyi tanıyorum. Türk insanı yardıma ihtiyaç olduğunda hemen el uzatır. Belli kişiler hariç. Ben de böyle bir şey yaptığım zaman bana nefret değil, minnet duyar insan. Başvurdum, ama kırk yerden kırk tane şey çıkardılar. Her karşıma çıkan, cinsiyetimden bahsetti. Ben de bazılarına benim değil, karşımdakinin aşağılık olduğunu gösterdim. Benim cinselliğim o insanlara ne gibi bir zarar verebilir. İlk önce gelip benim hayatımı incelesinler. Ben psikopat değilim.

Birkaç transseksüel çıkıyor televizyonda, zarar veren. Kendine zarar veren, zaten kimseyi sevemez ki. Onlar böyle bir şey yapmaya da kalkmaz. Ben iyi niyetle gittim, onlar kötü niyetli davrandılar. Ben çok inançlıyım, ama oruç tutmuyorum. Yaşadığım hayatla, dinimi yan yana koyduğum zaman kesinlikle çok zıt durumdalar. Gece çıkıp fuhuş yapayım, eve gelip niyetleneyim, ama öğlen ikide adamın biri beni aradığında, tabiri caizse her şeyimle orospu gibi olmak zorundayım. Niyetlenilen bir şey kalmıyor. O yüzden yapmıyorum. Eskiden çalıştığım gazinonun sahibinin eşi aracılığıyla, alışveriş yapıp ya da birkaç aileye her aile için yüz milyon, yüz elli milyon neyse yardım ediyorduk arkadaşlarımla. İbadeti o şekilde yapıyorduk. Bu ülkenin nüfusu yetmiş milyon, en az on milyon insan aç yaşıyor. Bence böyle durumlarda bu tür yardımlar, ibadetin en güzelidir. O görevimi, bu şekilde yapıyorum. Bizim dinimiz çok açık bir dindir. Söyleneni aynen yapmak yerine, başka şekillerde de yapabilirsin. Yani oruç tutmadan da ibadetini yerine getirirsin.

Bu kimliği öğrenme süreci yaşadın mı? Bir kadın şöyle davranır, böyle yapar gibi şeyleri öğrenme sürecin oldu mu?

Hayır, hayır. Hâlâ erkekken olduğum gibiyim. Kadın şunu yapar, yolda sigara içmez falan bu tür kuralları yoktur.

İki cinsiyeti de yaşadığını düşünüyor musun?

Hayır, hiç erkek olmadım, erkekliği yaşamadım, yaşamak da istemedim. Erkeklik zamanımdan kalan her şeyimi, fotoğraflarımı falan yok etmişimdir. Mesela bugün çektiğim fotoğraf, bir ay önce çektiğimden daha kadınsıysa, orada daha kadınsam bir ay öncekileri imha ederim. Orada birazcık erkeklik yakalıyorsam, atarım.

Dışlama ve baskı yaşıyor musun?

Tabii ki oluyor. Ben bu hayatı yaşıyorsam her şeyi göze aldım.

Bunda transseksüellerin bir payı olduğunu düşünüyor musun?

Kesinlikle. Ankara'da üç yüz transseksüel varsa, televizyonda üçü görülür. Bütün pisliği, rezilliği yapan hep o üç kişidir aslında. Onlara da yeri geliyor, hak veriyorum. Onları da toplum bu hale getiriyor. Bu da var, ama onlar yüzünden herkes bizi kötü görüyor. On yıl öncesine kadar bir yere girerken cinsiyetimden dolayı sorun yaşar mıyım düşüncesi yoktu bizlerde, ama şimdi bu kişiler yüzünden bizde de karşıımızdaki insanlarda da acaba oluyor. Çok güzel karşılanıyorduk. Farklı cinsiyet, farklı karşılanıyordu. Şimdi de tam tersi oluyor. Tepki gösteriliyor. Bu da gece hayatındadır. Transseksüeller bazı barlara alınmazlar. Bunun da tek bir nedeni vardır: Bizimkiler her gittikleri yerde

işini ortaya koyar. Her gittiği yerde, gözleri paralı bir adam arar. Bugün ben bir bar işletsem, ben de almam.

Kendine ve diğer transseksüellere karşı olumlu veya olumsuz eleştirilerin var mı?

Hepsi çok dedikoducudur. Beş dakika önce şurada konuş, beş dakika sonra orada duyarsın. Öbür tarafta konuştuğunu, burada duyarsın. Gece üç-dört saat çalışırlar, geri kalan zamanda bütün gün boş, ne yap-sınlar. Hepsi çok iyidir, çok temizdir, asla içlerinde kötülük, fesatlık yoktur, sadece konuşurlar. Birbirlerini çok severler, aynı zamanda bir-birlerinden çok nefret ederler, birbirlerinin arkasından çok konuşurlar, ama en ufak bir sorunda hemen yardıma ihtiyacı olanın yanında olu-nur. Maddi, manevi her tür destek verilir. İçimizde çok zengin arka-daşlar vardır. Bunlardan da ölen, öldürülen oldu. Bu insanlar bile ken-di parasıyla gitmez, etraftan toplanan parayla gider. Herkes toplanıp, arkadaşına yapması gerekeni yapar. Yıkama için, mezar, cenaze için ne gerekiyorsa on dakikada toplanır. Kimse de problem çıkarmaz. Za-ten herkes yanında parasıyla gider. Öyle bir şey ki, nefretle sevgi ara-sında yaşıyoruz. Nefret de aslında sevginin bir koludur.

Bedenine ilişkin planların var mı?

Hiçbir planım yok. Kaybetmek istemediğim tek şey suratımın gü-zelliğidir. Gözaltım falan kırılırsa, o zaman bir şeyler yapabilirim, ama şu an için herhangi bir planım yok.

Bedeninde en beğendiğin yer?

Suratımı çok beğenirim. Gözlerimi çok beğenirim.

Beğenmediğin bir yer var mı?

Bacaklarım.

İlk değiştirdiğin yer?

İlk önce hormon vurulup göğüslerimi büyüterek başladım.

Kaç yaşındaydın?

On üç yaşımdaydım. Hatta ailemin yanındaydım. Göğüslerim çık-mıştı. Küçük kardeşimin atletlerini giyerdim. Korse görevi yapar, ba-sardı. Bol şeyler giyinip ev içinde, kamufle ederdim. Evden çıktığım zaman yanımda hep çanta vardı ya ona koyardım, ya da içime giyer-dim kadınsı kıyafetlerimi. Kadınsı derken de en fazla renklidir. O yaş-ta kadınlıkla çocukluk arasında şeyler. Onları giymek çok hoşuma gi-derdi. Her gün göz makyajı yapardım özenle. Annem yakaladığında kızardı. Ha ha deyip geçmişimdir. Ertesi gün yine yapmışımdır. Son-radan keşfettim, yanımda kremle pamuk taşıyordum. Eve gelmeden makyajımı silerdim. O da sırf annemi üzmemek adına.

Hormonları doktor kontrolünde almadın herhalde.

Hayır hayır, doktor kontrolünde almadım, ama çok hormon kullandığımdan belli zamanlarda bazı testler yaptırıyorum. Bu hormonlar damarlara, ciğerlere falan zarar veriyor aşırı yağlı olduğundan dolayı. Bir problem oluyorsa, önceden öğrenmek için test yaptırıyorum. Hormon kullanmam gerek. Kullandığım zaman vücut hatlarım, tenimin yumuşaklığı... her şeyi hormon yumuşatıyor. Bundan on sene sonra çok zararını göreceğimi biliyorum, ama kullanıyorum. İnsanlar çok yağlı yerlerse, zararlı olacağını bilir, ama yerler. Yağlı yiyen insan, az yağlı yiyebilir, ama ben yapamam çünkü belli dönemlerde hormon kullanmak zorundayım.

Ameliyat oldun mu?

Evet.

Ne zaman?

İki sene falan. Başka ameliyatlar da oldum. Bir burnumu düzelttirdim, bir şu kemiğimi (âdemelması kemiği) incelttirdim. Silikon yaptırmadım.

Sosyal güvencen var mı?

Hayır, hiçbir güvencem yok. Tek güvencem kendim. Benim gibi çok arkadaşım da var. Okumuş, çok para kazanacak meslekleri olan arkadaşlarım var, ama bu hayatı tercih etmiştir. Hepsi için para araçtır. Başka türlü olsa, Sabancı, Koç olmazdı, travestilerin, transseksüellerin kurduğu holdingler olurdu, çünkü iyi para dönüyor.

İdeal bir kadın nasıl olmalı?

Sadık ve namuslu olmalı. Namus kelimesi yaptığım işle çelişkili gibi görünebilir, ama değil. Benim kafamdaki kadın tipi, namuslu, sadık, orospu ruhlu olmayan, sevmeyi sevmeyi biliyorsa, sadakatiyle bunu da gösteriyorsa, ideal bir kadındır. Herkesi mutlu eder, herkes de onu mutlu eder.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

Sadece aldatmasın yeterli. Beyin olarak beni aldatmasın, bir erkekten başka hiçbir beklentim yok. Dürüst, kişilikli, çıkarıcı olmayan biri, ideal bir insan. Benim için sadık olsun yeter.

İdeal ebeveyn nasıl olmalı?

Aslında bu soruya cevap veremeyebilirim, çünkü anne-babanın ne demek olduğunu öğrenmeden, annemden babamdan ayrı kaldım. Nasıl olmalı, bilmiyorum. Çok fedakâr mı olmalı, olmamalı mı bilmiyorum. Ben anneme babama çok kötü davrandım. En azından onları terk ettim. Diyemiyorum bir anne şöyle yapmalı diye, çünkü ben onlara

hiçbir şey yapmadım. Hep ben dedim, bu doğrultuda hareket ettim. Manevi bir ailem var. Annem, kardeşlerim var. Serap, o dünyanın en iyi annesidir. Çocuklarına karşı da bana karşı da öyledir. Fedakâr olması gerektiği yerde çok fedakârdır, ama öyle bir an gelir ki hiçbir ödün vermez. Giyimlerinde, tahsillerinde her şeyi yapar. Burada görsün dışarıda aramasın diye düşünür. Çocukları için canını verir, ama öyle bir an gelir kılını kıpırdatmaz. İdeal aile böyle olmalı bence.

Eşyaların cinsiyeti var mı?

Hayır, bence yok.

İşlerin cinsiyeti var mı?

Yok. Herkes her işi yapabilir.

Yani bir erkek de bütün ev işlerini yapabilir?

Tabii tabii. Çamaşır da yıkayabilir, evi de temizleyebilir, çocuğa da bakabilir.

Oyuncakların cinsiyeti var mı?

Hayır, yok. Oyuncaklarla pek ilgili değilimdir, hiçbir zaman sevmemişim oyuncakları.

İlk kez ne zaman kendini gerçek bir kadın gibi hissettin?

Ailemin yanında kaldığım dönemlerde bir çocuk vardı beni çok sevdiğinden emin olduğum. Çok kız gibiydim, beni ilk gördüğünde de kız zannetmiş. Çok seviyordu beni. Buluşurduk, el ele dolaşırdık. Bir gün ben bunun ailesini aradım. Babasıyla tartıştım. Geç saatte aramışım. Bağırды çağırды, özür diledim, kapattım. Aradan üç dört gün geçti. Bu beni aradı. "Niye aramıyorsun beni," dedi. "O gün aradım, baban bana bağırды," dedim. Der demez, kıyamet koptu. "Siz nasıl benim sevgilime böyle yaparsınız," falan dedi. Sonra çıktı, yanıma geldi. "Ben seninle kalmak istiyorum," dedi. Bir ev bulduk. Tam beraber oturacaktık, olaylar olaylar. O zamanları çok net hatırlamıyorum, ama kadınlığı hissettiren ilk kişi oydu. Benim için babasına bile karşı geldi. Eşcinsellik de yoktu onda. Beni bir kadın olarak görüp seviyordu, bir erkek olarak değil.

Kendine transseksüel mi, kadın mı dersin?

Kadın derim.

Transseksüellikle ilgili bilgi ediniyor musun?

Hayır.

Transseksüel, travesti, eşcinsel arasındaki farkları biliyor musun?

Eşcinsel kendi cinsiyeli ilişkiye giren; travesti, kadın görünümünde olan ama tam değişikliğe uğramamış; transseksüel de tamamıyla kadın bedenine, kadın görünümüne sahip, pembe kimlik taşıyan şahıstır.

Birtakım haklar elde etmek için çalışıyor musun? Örgütlenmelere falan katılıyor musun?

Örgütlenmeye girmiyorum. Böyle şeyler oldu, bir arkadaşımız dernek kurdu. Ben bunların yanındaydım. Ben bütün toplantılara gittim. Kamera olmasın, her yere gelirim, dedim. Maddi olarak da her türlü desteği verdim. O iş de olmadı, yarım kaldı. Öncü olarak çıkmam, ama bu tür işleri yapacakların arkasından da giderim. Hak aramayı severim. Travestilik, transseksüellik değil; insan hakkı ararım. Devlet dairesinde işim olur bazen. En son bir olay oldu. Bir arkadaşım bir milyardan fazla elektrik faturası gelmiş, hatalı. Elektrik idaresine gittim. O oraya gönderiyor, o öbür tarafa gönderiyor. En sonunda buranın yetkilisi kim, dedim. Beni birisinin yanına götürdüler. Ters bir şekilde konuştu, sorun ne dedi. "Ben bir vergi mükellefiyim. İlk sorun, ben bu odaya girince senin ayağa kalkmaman. İlk önce ayağa kalkacaksın, sonra derdimi dinleyeceksin, sonra da halletmeye çalışacaksın. Ben sorun yaratmıyorum. Sorunu yaratan sizlersiniz. Bir eve milyar küsür fatura geliyorsa, sorun sizdedir," dedim.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Medya çok çirkin bir transseksüel imajı sunuyor. Gerçekten bizim güzelimiz akıl almaz derecede güzeldir. Çok güzelleri halka sunsalar, bunu halk benimseyecek ve isteyecek. O tarz bir talep olmasın diye, çok çirkin, saldırgan, kendini kesip doğrayan, bir adamın makyaj yapmışını koyuyorlar ki kimse ilgi göstermesin.

Yüz yıl önce ameliyat şansı, hatta fikri bile yoktu. Bu konuda ne düşünüyorsun.

O zamanlar toplum, insanlar buna hazır değildi, o yüzden bugün var, o gün yoktu.

Feminizm nedir?

Eşitlik. Olması gereken şey. İnsan, eşittir insana.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunları biliyor musun?

Hayır, öyle bir kuruluş var mı bilmiyorum. Varsa da bize kimse yardım edemez zaten.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri ve transseksüelleri de dahil etti. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Artık biliyorlar ki güzel bir oy potansiyeli var. Yoksa, kimsenin benim hakkımı aradığından değil. Kendi evladının hakkını vermeyen bir insan, benim hakkımı nasıl düşünür. Politikacılar genelde aynı doğrultuda insanlardır. Çıkarıcı, megaloman. Kendi çıkarı için dünyanın en

kutsal şeyini, dini bile kullanabilen insanlar. Benim cinsiyetim onları ilgilendirmiyordur. Ölümüm de yaşamım da umurunda değildir. Ama bilmem kaç yılında imzaladığımız insan haklarıyla ilgili bir anlaşma vardır. Bu anlaşmanın içinde benim hakkım olduğundan, sadece onu yerine getirmek amacıyla koydukları iki kelime yazılıdır. Bunu hiçbir zaman uygulamazlar. Bizimle ilgili, içten birtakım düşünceleri olan, gelecekte bizim mutlu olmamız için gerçek anlamda düşünceleri olan bir kişi vardı. Mekânı cennet olsun, bu kişi Turgut Özal'dır. Transseksüellikle ilgili, bir insanın yaşaması gerektiği gibi yaşamamız için, gerekli kanunları çıkarabilecek bir insandı, ama ömrü yetmedi. Bugün rahat yaşayabiliyorsak, ona borçluyuz. Atatürk'ten sonra Türkiye'ye en büyük katkı sağlamış insandır.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Bülent Ersoy hakkında hiçbir şey düşünmüyorum, çünkü o ne bir travesti ne bir transseksüel. O farklı. O bizi ilgilendirmez, biz de onu ilgilendirmeyiz. Bu da onun kendi korkularından dolayı. Travestilikle, transseksüellikle ilgili bir şey yapmaya kalktığı zaman, cinselliği öne çıkacak diye ilgilenmiyor.

Hiç tutuklandın mı?

Hayır. Tutuklanma derken, balyoz bizi her gün alır da onun dışın-da bir tutuklanma olayım yok.

Polisle aran nasıl?

Polisle aram çok iyidir. Polisten dost olmaz aslında. Hayatım boyunca polislerle ilgili çok acı çektim. Ben bedenimi satıyorum, bunu içimden gelerek, isteyerek yapmıyorum, sapık da değilim. İlk önce bana imkân sunsunlar. O zaman da bu işi yaparsam, beni yargılasınlar, ama şimdi yargılayamazlar. Aç kalmaktansa, bu işi yapmak zorundayım.

Aramalarda kim arıyor?

Kadın polis arıyor.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Alkol sevmem. Bazen kafa yapıcı şeyler alırım.

Şansın olsa, hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Şansım olsa avukat olmak isterdim ya da psikiyatr olmak isterdim. İnsanları çok iyi dinlerim, çok iyi anlarım. Bir de mağdur insanları korumak, savunmak için avukat olmak isterdim. Çok iyi yapardım, çünkü çenem çok iyidir. Çenem düşüktür, ama aptal aptal konuşmam, bilmediğim yerde susarım.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

Gayet güzel oldu. Bu görüşmeyle insanların, benden beni dinleyip tanıyabileceklerini düşünüyorum. Daha iyi tanıyacaklarını, daha az yargılayacaklarını düşündüğüm için güzel bir şey oldu. En azından toplum içinde on tane insanın olumlu düşünmesini sağlayabiliriz, çünkü bire bir düşüncelerimi, bire bir yaşamımı anlattım. Hâlâ bende hatta görüyorlarsa, eyvallah. Bu görüşme birkaç kişiye, bizim gibi insanların toplumun gözündeki o sapıklar olmadığımızı, aslında bu toplumun en dürüst yüzü olduğumuzu anlatmak adına güzel oldu. Anlattıklarımın içinde ne sapıklıklar, ne iğrençlikler var; ama onlar her yerde, her şekilde hanımefendi, beyefendi olarak karşılanıyor. Ben ve benim gibi olan arkadaşlarım sırf böyle olduğumuz için hakaret, dışlama görüyoruz. Aslında bunları görmesi gereken biz değiliz; biz zaten buyuz diyoruz, saman altından, kapı aralığından bir şeyler yapmıyoruz. Her şeyimizle göründüğümüz gibiyiz. İçimiz de dışımız da bu. Bu yönden iyi oldu.

Görüşmeyi kabul ettiğin için teşekkür ediyorum. Ekleme istediğin başka bir şey var mı?

Rica ederim. Sorular olsa çıkar, ama uzun bir görüşme oldu, eklemek istediğim bir şey yok. Olursa, seni ararım.

Yeşim

30 Ekim 2003, Yeşim'in evi.

İlk önce bana yaşamının çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin? Bu dönemlerde ailenle, arkadaşlarıyla ve okulla ilişkilerin nasıldı?

1981'de Kayseri'de doğdum. Fazla mutlu bir çocukluğum yoktu. O yüzden bahsetmek istemiyorum.

Kaç kardeştiniz?

Üç kardeş.

Annenin, babanın eğitim durumu?

İlkokul mezunu.

Hâlâ Kayseri'deler mi onlar?

Evet.

Nereye kadar okudun peki?

Lise.

Bitirdin liseyi?

Hı hı.

Üniversiteye niye gitmedin?

Gerek duymadım.

Peki. Şimdi sana hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum. Bunları mümkün olduğu kadar ayrıntılı cevaplamayı istiyorum. Yaşamının en mutlu ânu ya da dönemi?

En mutlu ânım? Hatırlamıyorum. Hatırlamadığıma göre o kadar etkili bir olay olmamış. Belki kadın kılığına girip aynaya baktığım ilk dönem kendimi beğenmem olmuştur. İşte bu demişimdir.

Yaşamının dönüm noktası?

Ailemden ayrılışım.

Kaç yaşındaydın?

On dokuz.

Direkt Ankara'ya mı geldin?

Evet.

Niye Ankara'ya geldin? Bir tanıdığın falan mı vardı?

Tanıdığım vardı. Ankara'yı daha güvenli buldum.

Kaç yıldır buradasın peki?

Üç.

Durumundan bahsedelim. Ne zaman fark ettin?

Kendimi bildim bileli böyleyim.

Çocukken bunun sıkıntısını çektin mi?

Çok fazla. O yüzden mutlu bir çocukluk yaşamadım.

Ne tür sıkıntılar yaşadın?

Arkadaşlarım kızdı. Erkeklerle uyum sağlayamıyordum. Bu tür şeyler işte.

Ailenle benzer şeyler oldu mu?

Ailem fark etmedi. Ya da çocuktur, geçer diye düşündüler herhalde.

Daha sonraki dönemlerde neler oldu? İlk gençliğinde?

O zaman cinselliği tanımaya başladım. Bir tek ben varım, diye düşünüyordum. Dünyada bir tek ben böyleyimdir gibi düşüncelerim vardı.

Senin gibi olanlarla nasıl tanıştın? Ne zaman tanıştın?

On beş yaşındaydım. Şehir merkezinde, tesadüf.

Onlarla tanışman hayatını etkiledi mi?

Tamamiyle etkiledi ve değiştirdi. Onlarla daha mutlu oluyordum. Sürekli onlarla beraber olmak istiyordum.

İlk açıldığın insanlar kimler?

Dışarıda zaten aynı camia içerisinde, birbirimizi fark ettiğimiz için açılma gereği duymuyorduk. Ailemle ilk konuştuğumda ise hepsi beraberdi. Bütün ailem.

Ailene açılmanı anlatabilir misin?

Mecburi bir konuşmaydı, çünkü yaşım tutmuyordu. Ankara'daydım küçük yaşta. Polislere yakalanmışım. Polisler aileme haber vermişti. Bu yüzden mecburen bir açıklama yapmak zorundaydım, anlatmak zorundaydım.

Hani on dokuzunda gelmiştin Ankara'ya?

On yedimde geldiğimde sürekli kalmadım. Polisler göndermişlerdi. Aileme teslim ettiler.

Ailen nasıl karşıladı?

Ee, zor karşıladı. Beni kırıcı, üzücü değil de, onlar bunu bir hastalık olarak gördükleri için iyileştirme yönünde şeyler yaptılar.

Ne yaptılar?

Beni kaybetmeye değil kazanmaya çalışıyorlardı. Psikiyatriye götürdüler.

Psikiyatr ne dedi?

Eşcinselliği eğer kabullendiysen, seni döndürmek imkânsız, ama yeni başladıysan bir şeyler yapabiliriz, diyordu. Kesin bir cevap vermiyordu.

Doktorla görüşmelerin sonucu ne oldu peki?

Hormonlarım falan ölçülmüştü, ama ben devam etmedim, bıraktım.

Sonra Ankara'ya mı geldin?

Evet, Ankara'ya taşındım.

Ankara'daki üç yılını özetler misin peki?

Görüntümü değiştirdim. Geldiğimde sıfırdım. Para kazanmaya başladım. Bir şeye sahip olmaya başladım. Bu gibi şeyler yani.

Görüntünden bahset. Nasıl başladın değiştirmeye?

İlk geldiğimde saçım kısaydı, kaynak yaptırmıştım. Ee saçlarım uzadı haliyle. Epilasyona başladım. Hormonlar aldım.

Doktor kontrolünde mi?

Değil.

Ne kadar kullandın?

Sürekli kullanmadım, çünkü çok fazla kilo yapıyordu.

Riski var mı peki, onu biliyor musun?

Riski olduğunu biliyorum da bir kere denemiştim. Bir yan etkisi olmadığını görünce, devam ettim.

Hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup, kurumlar var mı? Yani sana destek olmuş, yardımcı olmuş?

Kişiler olmuştur belki, ama bu yardımlar hep karşılıklı olmuştur. Önce onlar bana, sonra ben onlara.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Polisler. Bütün emniyet müdürlüğü.

Açar mısın, neler yapıyorlar?

Yaşadığım en kötü olay, beş altı ay önce çok uzak bir yerde bacaklarımı coplayıp, beni oraya atmalarıydı.

Nereden aldılar seni?

Yoldan aldılar. En kötüsü buydu. Bir de bir şikâyetle gitsem, ilgilenmemeleri, ya da "Sen yapmışsındır bir şeyler," diye beni suçlamaları, haklı olduğum halde. Bunlar, bu gibi şeyler. O yüzden artık onlara pek sığınma taraftarı değilim, kendi işimi kendim halletmeyi daha çok seviyorum.

Şimdi sana hikâyeler hakkında sorular sormak istiyorum. İlk olarak izlenen hikâyelerden hangisi favorin? Bu bir film, bir gösteri, bir dizi olabilir? Ve neden o senin favorin? Seni nasıl etkiledi?

Titanic filminden çok etkilenmiştim. Çok yoğun bir aşk yaşıyordum ve de çok güçlü.

Okunan hikâyelerden buna benzer bir şey var mı? Bir favorin var mı?

Okumayı fazla sevmem.

Peki. Bundan 15-20 yıl sonra kendini nerede görüyorsun? Pozitif ve gerçekçi bakarsan, hangi hayallerini ve amaçlarını gerçekleştirmiş olabilirsin?

On beş, yirmi yıl sonra maddi kaygılarımı bitirmiş olabilirim pozitif bakarsam. Kendime bir ev, bir araba almış, yeteri kadar para biriktirmiş olabilirim.

Negatif olarak bakarsan?

Negatif olarak bakarsak, elimdeki şeyleri de kaybedip hâlâ sıfır bir şekilde yaşam mücadelesi veriyor olabilirim, ya da ölmüş olabilirim.

Dine bakışın nasıl?

Önceleri daha kuvvetliydi, ama şu anda dine düşkün olduğum söylenemez.

Dini inancın niye gevşedi?

Mesleğimden dolayıdır belki. Yani hem fuhuş yapıp, hem namaz kılamam herhalde.

Politik ve sosyal konulara bakışın nasıl?

Sol partiler daha cazip geliyor. Daha rahat olacağımızı düşünüyorum sol partiler başımızda olduğu zaman.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer nedir?

Sevgi. İnsanları hayatta tutan odur, ya da kim bilir, belki ben çok duygusal olduğum için böyle düşünüyorum.

Yaşamının ana ideali nedir?

Ameliyat olup pembe kimliğime sahip olmak.

Bana yirmi dört saatini özetler misin?

Diyelim ki ikide uyandım. Ev işlerini yaptıktan sonra dışarıya çıkıyorum, dolaşıyorum. Alışveriş yapıyorum ihtiyacım varsa. Alışveriş manyağımı bu arada. Daha sonra evime dönüyorum. Yemek falan derken, işte akşamüzeri hazırlanmaya başlıyorum. Makyajımı yapıyorum, kıyafetimi giyiniyorum ve çalıştığım yere gidiyorum.

Şu anda burada (Ayrancı) oturuyorsun. Kira?

Kira.

Evini biriyle paylaşıyorsun?

Evet, bir ev arkadaşım var.

Komşularının, ev sahibinin, mahalle esnafının sana karşı tutumları nasıl?

Mahalle esnafının, alışveriş yaptığım sürece iyi. Komşularım, binada daha önceden de travestiler oturduğu için fazla yadırgamıyorlar, alışık bir bina. Ev sahibi kendisi de travesti olduğu için rahatım.

Şimdi ailenle aran nasıl?

Ailemle üç ayda bir görüşüyorum. Ben gidiyorum, bir hafta kalıyorum. Güzel, yine bana eskisi gibi davranıyorlar.

O dönemi çabuk mu atlattınız?

Benim açımdan çabuk oldu. Ailem daha zor atlattı tabii ki.

Alışverişini nerelerden yapıyorsun? Gıda, giyim, vs.

Her yere girip çıkabiliyorum. Alışveriş yaptığım seçili yerler de var. Genelde oralardan yapıyorum. Oralarda özellikle daha rahatım.

Müşterilerinden biraz bahseder misin? Kimler, sana karşı tutumları nasıl, özel istekleri oluyor mu?

Müşteri çok çeşitli. Yani kâğıt toplayandan tutun da milletvekiline kadar müşteri potansiyeli var. Çok zengin esnaflar, tüccarlar, polisler. Boşaldıktan sonra, erkek milleti tabii, soğuyor biraz, yani o sevecen, sıcak tavırları kalmıyor. Yanımdan çabucak uzaklaşmak istiyorlar.

Onlarla yaşadığın ilginç bir olay var mı?

Ayak fetişisti müşterilerim var ilginç olarak. Bana telefon açıp, "Pedikür yaptır, geliyorum," der. Eşcinsel müşterilerim var. Kendileri bayan çorabı, iç çamaşırı giyen müşterilerim var.

Gelirini sorabilir miyim?

Ortalama ayda üç milyar.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmede etkili oluyor mu?

Hayır.

Korunuyor musun?

Evet.

Herhangi bir hastalık kaptın mı?

Hayır.

Duygusal ilişkilerin nasıl?

Bu aralar iyi değil.

Partnerinden neler beklersin?

Ben fedakârım herhalde, partnerimden bir şey beklemiyorum.

İyi bir ilişki için neler gerekli?

İyi bir ilişki için saygı, sevgi, fedakârlık, kabullenme.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Evlenebilirim.

Çocuk doğurma şansın olsaydı ya da evlat edinme?

Kendimi kurtardıktan sonra olabilir. Bu on yıl sonra pozitif olursa.

Sana göre ideal bir kadın nasıl olmalı? Hem fiziksel olarak, hem karakter olarak?

Fiziksel olarak ideal bir kadın, uzun boylu, güzel, yani manken görüntüsünde bir şey olmalı. Karakter olarak, akıllı olmalı, zeki olmalı, mantıklı olmalı, objektif olmalı.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

Sahiplenmeli, kadını yönetebilmeli, ya da onu yönlendirebilmeli. Kadından daha akıllı olmalı.

İdeal ebeveyn nasıl olmalı?

Çocuğunu olduğu gibi kabullenmeli.

Eşyaların cinsiyeti var mı?

Evet. Mesela renklerin cinsiyeti var. Mesela pembe, kırmızı, beyaz kadın. Maviler, griler, kurşun renkleri falan (yüzünü buruşturuyor) onlar da erkek herhalde.

Çocukken en sevdiğin oyuncak neydi?

Gül diye bir ayım vardı. Gül ismini ben takmıştım.

En sevdiğin masal?

Külkedisi. Külkedisi çok umutsuz, sürekli acı çekiyor. Benim de umutsuz bir çocukluğum oldu. Ben de o zamanlar bir gün külkedisi gibi hak ettiğim mutluluğa kavuşacağımı hayal ederdim.

Mesleklerin ve ev işlerinin cinsiyeti var mı? Mesela bir kadın maden ocağında çalışabilir mi?

Evet, var. Kadın bankacı, sekreter olabilir. Heykel hariç –çünkü heykeli sevmiyorum– güzel sanatların bir koluyla uğraşabilir. Bir kadını maden ocağında düşünemiyorum, ama fahişelik bundan daha zor.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Siyah göz kalemi, pudra, fondöten. Onları belli olmadan da kullanabiliyordum, mesela tıraştan sonra.

Dışarının sana bir erkek olarak baktığı zamanla, bir kadın olarak baktığı zaman arasında farklılık ya da benzerlikler var mı?

Bir kere çocukken ablamı kıskanmıştım. Sağ tarafından bir erkek geçerken, ablamın sağ tarafına geçmiştim. Yani ablamı, erkekten kıskanmıştım. Kendi içimde hissettiğim bir o var. Ama dışarıdan çok var. Mesela akrabaların içinde daha bir erkeksi davranmaya çalışıyordum. Kıyafetlerimi falan değiştiriyordum. Rahatken, yalnızken ya da kendi

cinsimden olanların yanında daha feminen giyiniyordum.

Erkek kimliğine ilişkin özlediğin ya da koruduğun bir şeyler var mı? Aslında hiç erkek olmadım dedin de insanların seni öyle gördüğü bir dönem oldu.

Fotoğraflarım sadece. Başka hiçbir şey yok.

Dışlama ve baskı yaşıyor musun?

Ee, tabii ki yaşıyorum. Ev bulamıyorum kolay kolay. Dolaşırken aldığım tepkiler var. İnsanların bakmaları falan.

Peki bunda transseksüellerin bir payı olduğunu düşünüyor musun?

Hayır.

Kendine ve diğer transseksüellere karşı olumlu veya olumsuz eleştirilerin var mı?

Medyadaki transseksüellere karşı tepkilerim var olumsuz. Bazen kendilerini çok yanlış ifade ediyorlar televizyonda. Bir de sadece para olmamalı sebep, bu işi yapıyorsak eğer. Sadece para için bu işi yapanlara tepkiliyim.

Transseksüel olmayan, ama para için öyleymiş gibi davranıp fuhuş yapanlar mı var?

Evet.

Bedenine ilişkin planların ya da kaygıların var mı? Ameliyat olmak istediğini söyledin. Onun dışında başka bir şey var mı?

Yaşlanırsam, yüz gerdirme gibi şeyler düşünebilirim. Şu an yok. İhtiyaç duymuyorum.

Bedeninde beğendiğin yerler?

Tamamiyle beğeniyorum kendimi. Bazen ayaklarımı büyük buluyorum, ama onları da beğeniyorum.

İlk değiştirdiğin yer neresiydi?

Saçlarım ve kaşlarım.

Değişimden önce en çok rahatsız olduğun yer neresiydi?

Sakallarım.

Estetik ameliyatın var mı?

Yok.

İlk ne zaman kendini gerçek bir kadın olarak hissettin?

Transseksüel olduktan sonra bir sevgilim olduğunda hissetmişimdir bir kadın gibi, çünkü yaklaşımla bana bunu hissettiriyordu.

Nasıl yaklaşıyordu?

O bana tam bir bayanmışım gibi davranıyordu. Hiçbir zaman bir travesti, transseksüel ya da eşcinsel olarak görmüyordu.

Kendine kadın mı, yoksa transseksüel mi dersin?

Kadın derim ben, transseksüel demeyi sevmiyorum. Kendimi transseksüel olarak görmüyorum.

Herhangi bir formu doldururken cinsiyet kısmında ne işaretliyorsun?

Resmi bir belgeyse erkek, değilse kadın.

Yüz yıl önce ameliyat şansı, hatta fikri bile yoktu. Senin şu an halalin bu. Ama yüz yıl önce böyle bir imkân yoktu. Bu konuda ne dersin?

Çok şanslıyız. Yüz yıl öncekiler bence buraya getirdi durumu. Bizden sonrakiler daha şanslı olacaklar.

Konuyla ilgili bilgi ediniyor musun?

Evet. Konuşuyoruz genelde bunu arkadaşlarımızla. Konuşarak bir şeyler buluyoruz.

Aktivist misin? Yani birtakım hakları elde etmek için uğraşıyor musun?

Uğraşmıyorum, ama uğraşan insanlara yardımcı oluyorum. Ben kendim özellikle bir şey yapmıyorum.

Nasıl yardımcı oluyorsun?

Mesela medyada olan insanlar var. Okşan falan bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Avrupa Birliği'ne girmek için gerekli şeyleri yapmaya çalışıyorlar. Yani şöyle anlatayım: Mavi kimlikli iki insanın evliliğinin onaylanması için bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Mesela onlara yardımcı oluyorum. Bir röportaj istiyorlar, bir röportaj yapıyorum mesela. (Gülüyoruz.)

Teşekkür ederim. Transseksüel, travesti ve eşcinsel arasındaki farkları biliyor musun?

Eşcinsel, hemcinsleriyle beraber olmaktan hoşlanan insanlar. Travesti ve transseksüeller, kendi cinsleriyle beraber olmuyorlar, yani biz eşcinsel sayılmayız. Sonuçta ben kendimi kadın olarak görüyorum.

Travesti ve transseksüel arasındaki fark ne peki?

Zannediyorum kimlikle alakalı bir şey. Mavi kimliklilere travesti, pembe kimliklilere transseksüel deniyor.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Psikopat, asabi, sinirli. Bilmiyorum, medya neden bize bu şekilde saldırıyor, hâlâ bir anlam verebilmiş değilim. Mesela bir cenaze haberi oluyor. Bir trafik kazasında, bir travesti ölüyor. Bu trafik kazası neden oldu, nasıl oldu denmiyor da orada travestilerin çıkardığı bir olay haberin baş konusuymuş gibi yayınlanıyor.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Sevmiyorum onu (*vurgulayarak söylüyor*). Bülent Ersoy'u sadece ses olarak görüyorum. Transseksüel ve şu an Türkiye'nin divalarından biri. Ama transseksüellere hiçbir faydası yok, kendini soyutlamış onlardan. Halbuki onu örnek alan birçok transseksüel, travesti var.

Son zamanlarda bu konu giderek popülerleşiyor hem medyada, hem akademik alanda. Sen bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Keşke doğru olarak lanse edilse diyorum. Hoşuma gidiyor bu şekilde çoğalması.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri, transseksüelleri de dahil etti. Bunu biliyor musun?

Biliyorum.

Nasıl değerlendiriyorsun?

Ben sadece bir partiden milletvekili adayı oldu diye duydum; ama daha sonra ne oldu, o parti başa falan gelmedi.

Feminizm nedir?

Erkek düşmanlığı değil herhalde. Ben öyle görmüyorum. Sadece bir kadının, erkeğe muhtaç olmadan yaşaması.

Kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek, bunları biliyor musun? Hiç yardım aldın mı?

Hayır, yardım almadım. Bilmiyordum da.

Hiç tutuklandın mı?

Hayır.

Hiç arandın mı?

Hayır.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Alkol kullanıyorum, ama bağımlı değilim. Uyuşturucu kullanmıyorum.

Seni anladığına inandığın transseksüel olmayan birileri var mı?

Yok da bu şöyle: Kimse tam olarak anlaşıldığını sanmaz herhalde, bu sadece benim için geçerli değil, herkes için geçerli. "Beni kimse anlamıyor," diye birçok insan feryat eder.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Sanatçı olmak isterdim, ses sanatçısı.

Ekleme istediğin bir şey var mı?

Hayır.

Teşekkür ediyorum.

Ben de teşekkür ediyorum.

Pınar

2 Aralık 2003, Pınar'ın evi.

Yaşamının çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin? Bu dönemler boyunca ailenle, arkadaşlarıyla, okulunla ilişkilerin nasıl oldu?

1958, Sivas doğumluyum. Babam inşaat ustasıydı, annem ev kadınıydı. Ben kendimi bildim bileli, aklım ne zaman erdiyse kendimi kadın gibi hissettim. İlkokulun dördüncü sınıfına kadar hiç erkek arkadaşım olmadı. Hep kızlarla eliş yaptım, dantel yaptım. Erkek grubuna girmezdim, hep kızlarla dururdum. Annem, hatta kısa önlük diktiği zaman giymezdim, uzun olacak önlüğüm, yakama fiyonk takar giderdim. Bu, dördüncü sınıfta öğretmenimin gözüne batmış. Öğretmenim bir gün bana dedi ki: "Sen önlüğünü çıkar, çantanı eve bırak, bağ yoluna çık, gezdireceğim seni." Bende araba hevesi var, köy yerinde araba yok. Ben gittim, önlüğümü, çantanı eve bıraktım, bağ yoluna çıktım. Bindim öğretmenin arabasına. Gezmeye gittik bağlara. Bağlarda öğretmen bana sulu sulu hareketler. Tabii ben de istiyorum bunu. Ben de istiyorum, ama ilişki nedir bilmiyorum. İlişkiyi bilmiyorum, ama bir erkeğe karşı haz duyuyorum. Öyle böyle derken, öğretmen beni kandırdı, pantolonumu, külotumu çıkardı benim. Ben o anda bile ne kadar küçüksem, aklım ermiyorsa, hamile kalacağım zannediyorum. Yapmayacağım derken, öğretmenim içime girmiş. Bilmiyorum nasıl olduğunu. Bayılmışım. Kendime geldiğim zaman, öğretmen bağ evinin yanındaki çeşmede pantolonumu, külotumu yıkamış. Elim, yüzümü yıkadı, kendime geldim. Çok büyük acı hissediyorum. Daha ilkokul dördüncü sınıftayım. Köy yeri, tutucu tabii. Öğretmen bana, "Sakin bunu kimseye söyleme. Seni de öldürürler, beni de," dedi. Ben bunu aileme söyleyemedim. Sürekli bu öğretmenle görüşmeye başladık. Bazen ilişkiye giriyordu, bazen girmiyordu, kendi kendini tatmin ediyordu beni seyrederek, bana sürterek. Derken bu böyle devam etti, ilkokulu bitirinceye kadar. Beşinci sınıfta da o okuttu. Ben

okulu bitirdim. Adanalı bir öğretmendi, tayin oldu, gitti. Ve benim bu hayatım devam etti, ama gerçekten de erkeklikle hiç ilgim yok. Hem ortaokula gidiyorum, hem terzide çalışıyorum. O zamanlar otuz lira mı, otuz bin lira mıydı ameliyat. Ben çalışmaya başladım ki paramı toparlayayım, cinsiyet değiştireceğim. Ben o zaman kafaya koydum.

Ailen fark etti mi durumunu?

Ailemde ben gerçekten de kız gibi yetiştim. Ailem de buna karşı gelmedi. Nasıl gelmedi? Annem çamaşır yıkarken, o zaman çamaşır makinesi nerde, "Hadi oğlum, şu çamaşırları yıka," derdi. Yıkardım, evi temizlerdim, süpürürdüm. Ben kırk beş yaşındayım, daha kırk beş dakika kahveye gidip erkeklerle oturmuş insan değilim. O zaman ben bir dikiş makinesi aldım kendime. Divan örtüsü, perde, pijama, köy yerinde onları dikiyordum. Gelirim de oluyordu kendimi geçindirecek kadar. Dört kız, iki erkektik. Abimde öyle bir şey yok. Ben küçüklükten beri, köy yerinde olmama rağmen, bacağımda şalvar, saçlarım uzun, hiç erkek kıyafeti giymedim. Hep ismimi kız diye hitap ettiler. Hatta ben on altı, on yedi yaşıma geldiğim zaman, çevre köyden bana dünür bile geldiler. Gerçekten. İstemeye geldiler. Çocuk bizim orada kum taşıyordu asfalta. Beni görmüş o kıyafetlerle. Çok da güzeldim yani. (*Gülüyor.*) Demiş işte annesine, babasına, "Ben orada bir kızı seviyorum, gidin isteyin onu bana". Bizim karşımızda da bizim köyün muhtarı oturuyor. Onlara geliyorlar, "Biz karşıdaki kıza dünür gideceğiz, sen de bizimle gel" diyorlar. O diyor orada kız yok. Ablarım evlenmişti o zaman. Ben de o anda evin önünü süpürüyormuşum. İşte bu kız. Demişler, o kız değil, erkek. Adamlar başından vurulmuş gibi oradan gitmişler.

Ondan sonra on altı, on yedi yaşıma gelince, babam öldü. Evin geçimi üstüme düştü, anneme ben bakıyordum. Nitekim, çok istediğim şeye sahip olamadım, cinsiyet değiştirip de ameliyat olamadım. O esnada, abim cezaevindeydi, babam öldü, annem yalnız kaldı, benim askerliğim geldi. Askere gittim. Askerliğimi de yirmi ay olarak yaptım, tamamını yaptım. Çavuştum. Askerde de yirmi ay boyunca görüştüğüm insanlar oldu. Erlerle fazla diyalogum yoktu. Tümen komutanının emir çavuşuydum. Benim görüştüğüm insanlar yüksek rütbeli insanlardı. Erlerle fazla görüşmüyordum, onlarla haşır neşir olmuyordum. Büyük insanlardan zarar gelmez diye düşünüyordum. Onlar da beni istiyordu.

Askerliğimi yaptım geldim, İstanbul'da kadın kılığına girdim. Sili-konlarımı yaptırdım, bayağı bir güzelleştim, çalışmaya başladım. O

esnada ailem öğrendi. Amcalarım, ağabeyim, annem, ablalarım hepsi geldiler, İstanbul'da beni buldular. Alıp doktora götürdüler beni. Doktorda silikonlarımı çıkarttılar, saçlarımı kestirdiler. Zorla. Ablamın bir gecekondusu vardı. O zaman orayı on üç bin liraya sattı ve bütün o parayı psikiyatlara harcadı. Beni kurtarmak amacıyla. Olmadı.

Doktorlar ne dedi peki?

Doktor ne diyecek? "Bunların kurtulması mümkün değil. Artı bunu bu çevreden, arkadaşlarından uzak tutacaksınız, ama mümkün değil," dedi.

Sana yaklaşımı seni erkek yapmaya yönelik miydi?

Doktor, aynı böyle röportaj yaptı, konuştuk. Ben hep içimden geçeni anlattım. "Sende yüzde seksen kadınlık hormonları var, yüzde yirmi erkeksin," dedi. "Kurtulması mümkün değil, ama bu çevreden, bu arkadaşlardan uzak tutarsanız belki," dedi. Beni ailem aldı, götürdü köyüme, zorla (*vurgulu*) teyzemin kızıyla evlendirdi. (*Susuyor.*) Üç sene mi, dört sene mi ne beraber kaldık hanımım. Benim hanımım, dört senede on beş sefer ilişkim olmadı. Nasıl olmadı? Penisim sertleşmiyordu, haz almıyordum. Yani o kadın, ben kadın. Kadınlardan nefret ediyorum. Bir kardeş olarak, bir bacı olarak kadınları çok seviyorum, ama ilişki yönünden, duygusal yönden kesinlikle, o gözle görmüyorum. Bu evlilikten benim iki tane çocuğum oldu. Çok istiyordum gerçi. Bir oğlum, bir kızım oldu. Benim kafamda yine cinsiyet değiştirmek vardı. Kızım bir buçuk yaşındaydı, oğlum üç aylıktı eşimle anlaşarak ayrıldık. "Ben dışarıya gidip kadınlık yapıp, sana gelip erkeklik yapamam. Daha gençsin. Zaten senin yeteri kadar hayatını mahvettim. Bundan sonra kendine çekidüzen ver. Başka biriyle evlenirsin, çocuğun olur, mutlu olursun. Senden tek bir ricam var, benim çocuklarımdan hiç hak iddia etmeyeceksin," dedim. O kadın da anlayış gösterdi. Çocuklarımdan biri on sekiz, biri on yedi yaşında. Kızım ortayı bitirdi, liseden terk. Oğlum lise sonda, bankada stajyerlik yapıyor. Biz ayrıldıktan sonra istediğim hayata kavuştum. Çoluğumu çocuğumu aldım yanıma. Çocuklarıma ben on sekiz sene boyunca kendim baktım. Kimseye bırakmadım. Bir gün çalıştım, on gün yedim. Bir gün çalıştım, on gün yedim. Şimdi hayatım bu işte.

İlk önce neden İstanbul'a gittiğini sorayım.

İstanbul'da ablam vardı. Bu amaçla gittim. Bir çevre edinirim, zengin birileriyle tanışırım, onlar benim cinsiyetimi değiştirir. Hep bu kafamdaydı. Gazetede, televizyonda, cinsiyet değiştirmeyi duyduktan sonra, aklıma İstanbul geldi. Orada da ablam vardı. Bu esnada, köyde

de benim görüştüğüm insanlar vardı. Askere gidinceye kadar, köyde görüştüğüm insanlar çok oldu. Belediye reisinden tut, muhtarından tut, görüştüğüm insanlar oluyordu.

Sonra çocuklarını alıp, Ankara'ya mı geldin?

İstanbul'da işimi rayına oturttum. İstanbul'da durumum çok iyiydi, ama birtakım olaylar geldi başıma. Beraber olduğum erkek bir cinayet işledi benim yüzümden. Adamın biri hakaret etmiş ben yokken. O da "Sen o insana hakaret edemezsin, o benim beraber olduğum insan" diye boynunu kesmiş. Ben iki çocuğumu aldım, Ankara'ya geldim. Ankara'da tekrardan bir düzen kurdum. Allahıma bin şükür olsun, evimi aldım, arabam var, iki çocuğumu okutuyorum. Öyle.

Sen nereye kadar okudun peki?

Ben ortaokulu bitirdim. Liseye gitme imkânım olmadı, çünkü hem geçim, hem aile sıkıntısı. Babam öldü, abim cezaevinde, annem yalnız. Artı bir de benim bu problemlerim. Okumak çok istiyordum. Çok istiyordum (*vurgulu*). İmkânım yoktu. Maddi durumdan okuyamadım. İnşaatlara giderdim, çimento torbalarını arardım ki kitabımı, defterimi yüzleyeyim diye. Çimento torbasından. Düşünebiliyor musun? Kalem. Kalemim biterdi, kalemin başına çivi yapardım, tekrardan yazı yazardım minnacık kalıncaya kadar. Durumum yoktu yani. Durumum olsa çok isterdim okumayı.

Kızın niye bıraktı peki?

Kızım liseye kadar gitti. Ortayı bitirene kadar dersleri güzeldi, öğretmenleriyle de ilişkim güzeldi, gidip geliyor, görüşüyorduk. Ortaokulu bitirince ben okumayacağım dedi. Bir sene açıkta kaldı. Gitmedi. İkinci sene yalvardım, yakardım, karşıda müfettiş arkadaşlarım vardı onların ısrarıyla kabul etti. İkinci sene yazdırdık liseye. Kıyafetlerini aldık, alışverişini yaptık. Birinci dönem gitti, ikinci dönem "Anne boşuna masraf ediyorsun, ben okumayacağım," dedi. Ben de zorlamadım daha fazla.

Çocuklarıyla ilişkilerin nasıl?

Çok güzel.

Şu an ailenle görüşüyor musun?

Tabii görüşüyorum. Hepsiyle.

Kabullenmeleri ne kadar zaman aldı?

Yirmi sene.

Çocukların bir sorun yaşıyor mu dışarıdaki ilişkilerinde?

Kendi çevremde yaşanmıyor. Kendi oturduğum semtte yaşanmıyor. Okuldakiler zaten bilmiyor. Öğretmenleriyle gidiyorum, görüşü-

yorum. Kimse benim travesti olduğumu bilmiyor, her gittiğim yerde normal bir kadın gibi muamele görüyorum. Bilinmiyorum, belli olmuyor.

Çocuklara anlattın mı?

Çocuklarım küçükken beni anne biliyorlardı. Belli bir yaşa geldiklerinde, çevreden duyup etkilenmesinler diye ben oğlumu, kızımı karşıma aldım, olayları detaylı bir şekilde anlattım. "Eğer kabul ederseniz, ben buyum. Kabul etmezseniz, ister annenize göndereyim, ister kendi abime göndereyim. Benim hayatım bu," dedim. Ve benim kızım bana bir cevap verdi: "Annem de olsan, babam da olsan, sen bizim için bu hale geldin. Ben gerekirse evlenmem, sana ömür boyu bakarım" dedi. Kabullendi. İkisi de.

Öbür anneleriyle görüşüyorlar mı?

Hayır, hiç görüşmediler.

O arıyor mu?

Hayır, o da aramadı.

(Ağlıyoruz.)

Hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum. Bunları da mümkün olduğu kadar ayrıntılı cevaplamanı istiyorum. İlk önce yaşamının en mutlu ânı ya da dönemi? Bu sürede neler yaşadın, kimlerle yaşadın?

Hiç mutlu ânım olmadı ki. Gerçek diyorum, hiç mutlu ânım olmadı.

Çocukların doğduğunda?

Çocuklarım doğduğunda tabii, ama bu yine içimde vardı. Çocuklara sevgim çok fazladır. İki tane çocuğum olsun, öyle cinsiyet değiştireyim diyordum. Çocuklarım olduğunda çok mutluydum. Hâlâ da mutluyum. İyi ki iki tane çocuğum var diyorum. Hiç imkânım olmasa bile, giderim camilerin önüne mendil serer dilenirim, yine de çocuklarımı okuturum, yine de onların istikbalini kurtarırm. Şimdi bir ev aldım oğluma. Allah kısmet ederse, bir tane de kızıma alırım. İleride bir gün gelir oğlum bakar, bir gün gelir kızım bakar. Zaten hayattan bir beklentim yok bu yaştan sonra. Hiçbir şey beklemiyorum. Bir de en mutlu olduğum an, bundan on sene önce bir erkekle tanıştım. Askerdi o zaman, ben de gazinoda çalışıyordum. O insanla dokuz buçuk senem hiç ayrılmadan geçti. Onun ailesiyle ailecek görüşüyorduk. Gidiyordum, kaynanamda kalıyordum. O dokuz sene çok mutluydum. Ondan ayrıldıktan sonra zaten dünyam hepten karardı.

Neden bitti ilişkiniz?

Bilmiyorum neden bitti. Hiçbir problem yoktu aramızda. İzmir'de oturuyor. Abisi bir kahve açmış. "Bir on, on beş gün yardım edeyim, geleyim," dedi. Ben de müsaade ettim. Gittim, biletini aldım, gönderdim. Gidiş o gidiş, bir daha da gelmedi. Bu insan bekârdı. Belki de içinde evlenip yuva kurma ümidi vardı, belki bir çocuk hevesi vardı. Ona da ben şimdi suç bulamıyorum. Herkesin hakkı çocuğum olsun demek. Ben nasıl dediysem iki çocuğum olsun, ondan sonra kadın olayım diye, o insan da demiştir yani. Bununla nereye kadar? Çocuk doğuramaz bana. Evlenemem. Belki biraz sabretseydi, belki ben arabamı satıp, cinsiyetimi değiştirip nikâhlanabilirdim. Ama ona çocuk veremezdim. Belki de bu insan da bunları düşündü, çünkü bekârdı. *(Pınar ile eski sevgilisi ve eski sevgilisinin ailesinin fotoğraflarına bakıyoruz.)*

Bütün ailesiyle görüşüyordum. Köyündeki akrabalarıyla bile görüşüyordum. Yani yediden yetmişe sülalesinin içindeydim, o da benim sülalemin içindeydi. Ondan ayrıldım ayrılalı bir sene olacak, hâlâ daha ailesiyle bağlarımı koparmış değilim. Bayramda annesi, akrabaları aradı, bayramımı kutladı. Onlarla bir problemim yok, hâlâ görüşüyorum. *(Komşuları geldi. Bir süre görüşmeye ara verdik.)*

Hayatının en mutsuz ânı ya da dönemi?

Bu insanın beni terk ettiği an. En mutsuz ânım, on sene beraber olduğum insanın beni terk edip gitmesi oldu. Yıkıldım.

Hiçbir açıklama yapmadı mı?

Hiçbir açıklama yapmadan bir sene olacak yakında. Bana deseydi ki, Atakule'ye çık kendini benim için at, atardım.

Bir yıldır hiç görüşmediniz mi?

Telefon görüşmemiz oldu. "Bana ya bitti de, ya da bekle geliyorum de," dedim. "İkisini de diyemem, bana zaman tanı," dedi. Ben de "Bir yıl zaman tanıdım," dedim. Artık bitirdim, ama onun sevgisi benimle mezara kadar gider. Ondan sonra zevk için bir erkek düşünemem.

Hayatının dönüm noktası diyebileceğin bir olay, kişi ya da zaman var mı?

Onu başta belirttim. Öğretmenim. Öğretmenim o hareketi yapmaydı, bir abi gibi, bir baba gibi yaklaşırdı belki ben bu yola düşmezdim. Artı ikincisi ailem. Ailem bana tepki gösterseydi, "Oğlum bebekle kız oynar, erkek silahla oynar," deselerdi.

Sen böyle erkek olabileceğine inanıyor musun?

İnanmıyorum, ama belki diyorum. Kanser oldun. Başında tedaviye başlamak başka, vücudunu sardıktan sonra başlamak başka. Belki

o zaman olsaydı, yara ufakken kapanırdı, ama şimdi mümkün değil. Şimdi ben burada bir yerde öğretmenimi, bir yerde ailemi suçlamış oluyorum, ama bir de genetik yapı var. Benim içimde vardı. Ben öğretmene o açıkları vermesem, o insan benimle beraber olamazdı. Ama ben bir kız gibi yetiştim. Hiç erkek arkadaşım olmadı.

Seni etkilemiş başka bir olay var mı?

En ilginç şeyi anlatayım, yani bana ilginç gelen. Ben çalışıyordum normal bir erkek gibi evlendiğim zaman.

Ne iş yapıyordun?

Konfeksiyonda çalışıyordum, makineciydim. Hafta sonunu iple çekiyordum. Hafta sonu gelse de giyinsem, kuşansam, kendimi kulüplere, barlara, pavyonlara atsam. En ilginç geleni bu bana. Hafta sonları, haftalığımı alıp, evime geldiğim zaman... Evimi ihmal etmiş insan değilim. Elden iyi yedirdim, elden iyi giydirdim. Evimin ihtiyacını giderdikten sonra, hemen değişik kıyafetler giyip atardım kendimi kulübe. Değişik kıyafet derken, kadın kıyafeti değil erkek kıyafeti, ama bol pantolonlar, tişörtler, fondoten sürmeler. Kulüpte saat gece on ikiye, bire kadar dururdum. İlişkiye girdiğim insanlar da olurdu. Bu anda evliyim ama. İlişkiye girdiğimde, ben kendimi kadın gibi hissediyordum. Oradan evime gelip de bir erkek rolü oynamak çok zor geliyordu bana. Hafta sonları kulüplerde kadın gibi ilişkiye girip işin bitince saat on ikide, birde evine gelip de erkek rolü oynamak bana çok ilginç geliyordu. Ve bunu da yaptım. En büyük tiyatro, en büyük film yıldızının oynamadığı rolleri ben üstlendim, ben oynadım. Başarıyla da oynadığıma inanıyorum dört sene. Eşim beni kabul etti. Bana "İki çocuğumuz var. Ben senden erkeklik beklemiyorum. Çocuklarımız annesiz, babasız büyümesin. Ayrılmayalım, ben seni böyle kabul ediyorum," dedi. "Ben seni yeteri kadar mahvettim zaten," dedim.

Peki neden hiç görüşmüyorsunuz?

Görüşme yok, şöyle yok. Çocuklarım beni benimsedi. İkinci planda o geldiği zaman, o zaman çocuklarımla psikolojisi bozular diye düşündüm. Şimdi çocuklarım çok normal. Belki anneniz benim diye çıkarsa ortaya, çocuklarımla psikolojisi bozular. Ben çocuklarımla düşündüğüm için görüşmüyorum. Artı anneleri de görmek istemiyor. Ben çocuklarımdan bir saat ayrı kalsam özlerim. Eğer onda da bir annelik duygusu olsaydı... Çocuklarımla yazın tatilde köye götürüyorum. Annesinin eviyle bizim evin arası on dakikalık yol. İstanbul'dan gelir, çocuklarını orada görür giderdi, annelik duygusu olsaydı. Doğurdu o kadar. Ondan sonra hep ben ilgilendim. Bir de, görürsem ayrılamam

diye düşünüyor da olabilir tabii.

Hayatında pozitif etkisi olmuş kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Hiç yok.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da kurum var mı?

Herkes. Bir travestiye, bir transseksüele nasıl bakıldığını biliyorsunuz. Ben iki çocuğumu alıp bir alışverişe, bir yere gidemiyorum. Devletten olsun, karakoldan, polislerden vs. hep tepki görüyoruz. Düşün ki ben çocuğumla bir yere gittiğim zaman, çocuklarımın yanında "Aa travesti," derlerse, o zaman ben cinnet geçiririm işte, o zaman hiç kimseyi gözüm görmez. (*Ses tonu yükseliyor ve titriyor.*) Türkiye'de cumhuriyet varsa, ben de cumhuriyet çocuğuydum beni ve benim gibi insanları dışlamasınlar. Ben kimliğimi ortaya koymuşum, ben buyum demişim, ama kimliğini ortaya koyamayan nice eşcinsel var. Ben rahatım şimdi. İşte görüyorsun, komşularım geldi. Başka arkadaşlarım bu ortamı yaşayamıyorlar. Onlar yaşayamıyor. Dışarının ve devletin hor bakması. Benim durumum iyi olsa, yabancı devlete iltica ederim, iki çocuğumu alır, giderim. Ama yolunu yordamını bilmiyoruz. Yoksa Türkiye'de hayat şartları pek zor. Hele bizim gibiler için.

Bundan on beş, yirmi yıl sonra pozitif olarak geleceğini nasıl görüyorsun?

Fuhuşu devam ettirmeyi düşünmüyorum. Şu anda da istemiyorum. Benim emekliliğime dört sene kaldı. Daha önceden çalıştığım günlerin üzerine, isteğe bağlı ödüyorum. Eğer emekli olursam, tek beklen-tim cinsiyetimi değiştirip biriyle evlenerek evimin hanımı olmak. Şimdiden kızımı beş-altı yerden isteyenler var. Ben kızım küçük diye vermiyorum. Yarın kızım da gidecek, oğlum da evlenip gidecek. Ben tek kalacağım. Benim tek ulaşamadığım şey, üç-beş kuruş para toplayıp da cinsiyetimi değiştirmek ve evlenmek. Bu işe ilk başladığımda da bu böyleydi. Ben maddiyat karşılığı fuhuş yapayım diye bu ortama girmedim. Ben istiyordum ki ameliyatımı olayım, bir kişiye bağlı olayım. Normal bir aile gibi, onu kaldırıp işe göndereyim, yemeğini yapayım, evini temizleyeyim. Benim aklımda, yemin ederim, fuhuş yoktu. Ama beni buraya kadar sürükledi maddi sorunlar. Eşimden ayrılmam, iki çocuğumun bana kalması. Belki diyorum, belki, ben eşimden ayrıldığım zaman ailem destek çıkıp da iki çocuğunun bakımını üstleniyoruz deselerdi, belki buralara kadar gelmezdim. Niye gelmezdim? Belki çocuklarım için duygularımı frenler, buraya kadar gelmezdim. Bakıcı tuttum küçükken geceleri, gündüz kendim ilgilendim. Düşünebiliyor musun, üç aylık biri, bir buçuk yaşında biri. Bunu bir anne bi-

le büyütemez. Ben hem evimin erkeği oldum, dışarı gittim para kazandım, hem evime geldim pişirdim, yaptım, yıkadım, anne oldum.

Geleceğini negatif olarak nasıl görüyorsun?

Benim en çok korktuğum şey kızımın seçeceği erkeğin, annesi travesti diye kabul etmemesi. Bir ondan korkuyorum. Bir de çocuklarım gidince yalnız kalacağım, ondan korkuyorum. Beni bırakmazlar, ama çocuğumun her zaman yanımda olması başka, haftada bir kere gelmesi başka. Onun için bir an önce cinsiyetimi değiştirip nikâhlanmayı düşünüyorum. Birini bulursam.

Dine bakışın nasıl?

Dini inancım çok kuvvetli. Hep inançlıydım. Ailemden ne gördüysem dini eğitim olarak, onu devam ettirdim. Daha da okudum, kitaplarım, Kuran'ın Türkçe mealleri var. Orucumu tutarım, cuma günleri namazımı kılarım, kandil geceleri sabaha kadar dua ederim, Ramazan'da kesinlikle çalışmam. Benim dini inancım çok kuvvetlidir. Allaha inanıyorum, kurban olduğum Allah kendi bilir.

Politik ve sosyal konulara bakışın nasıl?

Hiç ilgim yok onlarla.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer hangisi?

En başta dürüstlük geliyor. Sevgi, saygı, dürüstlük. Başka bir şey demiyorum. Bunların da hiçbiri çıkmadı karşıma.

Yirmi dört saatini özetler misin?

Yirmi dört saatimi özetleyeyim sana. Akşamdan başlayayım. Akşam oldu mu çocuklarımın yemeğini yaparım, yemeğimizi yeriz, çayımı içerim. Sonra hazırlanırım, saat on, on bir gibi işe çıkarım arabamla ikiye kadar. Evime gelirim, makyajımı silerim, duşumu alırım yatarım. Sabah kızım kahvaltıyı hazırlar, kahvaltıdan sonra, oğlumu okula gönderirim. Gece çalıştığım için biraz daha uyurum, uyanırım çamaşır, bulaşık, ev işleri, eş dost ziyareti.

Burada oturuyorsun?

Burada oturuyorum.

Bu ev senin mi?

Hayır, kira.

Şimdiki arkadaş çevren nasıl?

Şimdiki arkadaşlarım normal aile, artı travesti arkadaşlarımdan da görüştüklerim var da, bunlar belirli kişiler. Benim çocuklarım var. Onların hayatıyla benim hayatım tamamen ayrı. Benim hayatım normal bir aile hayatı. Onlarla pek sık görüşmüyorum. Çok samimi olduğum insanları, kendi köyüme bile götürdüm. Bir arkadaşım, çocuğumun

kirvesi, onu köyüme kadar götürdüm, ama travestilerle fazla diyalogum yok.

Seni anladığına inandığın, transseksüel olmayan birileri var mı?

Kültürlü insanlar. Kültürlü, okumuş, görmüş, bilgili insanlar hiç dışlamıyorlar, ama cahil insanlar dışlıyor. Kültürlü insandan ben destek görüyorum. Benim çocuğumun öğretmenleri, iki bayan hoca, bana telefon ettiler. "Pınar Hanım, sizinle görüşmem lazım," dedi. Buyurun, dedim. "Yok, yüz yüze görüşeceğim," dedi. Buyurun, gelin dedim. Ben korktum, çocuk bir suç işledi diye. Öğretmen dedi ki, "Nasıl çocuk yetiştirmişsin. Arkadaşlarıyla ilişkilerinde, giyiminde kuşamında, derslerinde gösterdiği başarılarıyla... Ben seni tebrik etmeye geldim," dedi. Benim travesti olduğumu anlamadı. Kadın öyle konuştukça, ben duygulandım tabii. Ne demek, çocuğumun başarısından bahsediliyor. "Hanımefendi, size bir şey açıklayabilir miyim? Ben travestiyim," deyince, iki bayan öğretmen de, "Size bir kez daha hayran olduk," dediler. Yemin ediyorum, gözümün yaşıyla uğurladım o kadınları.

Her türlü alışverişini nereden yapıyorsun? Gıda olsun, giyim olsun.

Her normal insan gibi, marketlerden, ucuzluktan, bütçeme neresi uyarsa oradan alışveriş yapıyorum.

Alışveriş yaparken bir problem yaşıyor musun?

Hiçbir zorluk yaşamıyorum.

Boş zamanlarında ne yaparsın?

Boş zamanlarımda dantel yaparım, kanaviçe yaparım. Kızımın çeyizini hazırladım. Kızım on sekiz yaşında, komple çeyizi bitmiş vaziyette. Boş zamanımı elişiyle değerlendiririm yani. Kızıma yaptığım gibi, oğlumun da çeyizini hazırlıyorum şimdi.

Müşterilerin kimler?

Her kesimden var. Her kesimden. Politikacısından, şarkıcısına kadar her kesimden var.

Sana karşı tutumları nasıl?

Aslında müşteriler benimle ilişkiye girmiyor, verdikleri parayla ilişkiye giriyorlar. Paralarını yapıp gidiyorlar yani. Ben istemeyerek yapıyorum bu işi. Devlet bana bir dört yüz, beş yüz maaşla bir iş versin, seve seve çalışırım. Baştan da belirttim, ben bu işi istemeyerek yapıyorum ve mecbur olduğum için yapıyorum. Benim üç yüz, dört yüz milyon gelirim olsun, kesinlikle bu işi yapmam.

Müşterilerinin özel istekleri oluyor mu?

Çok oluyor, çok değişik istekleri oluyor. Mesela bazı insanlar var, görüyorum, sakallı, bıyıklı, dört dörtlük delikanlı, eve geldiği zaman ters ilişki istiyor, yani benim onu yapmamı istiyor. Ben bunu yapamadığım zaman işim bozuluyor. Bende de aktiflik yok. Ben hep pasifim. Erkek, evli barklı, çocuğu, torunu var. Topuklu ayakkabı giy, beni çiğne, kırbaçla, üstüme işe, ağzıma sıç... Nelerle karşılaşıyorum. Müşteriler ameliyatl olup olmadığımı soruyor. Ameliyatlıyım deyince çoğu gelmiyor, ameliyatsızım deyince geliyorlar.

Sence neden?

İçe bastırdıkları hislerini, gizli kapaklı tuttukları şeyleri, bizimle beraber olup beş dakikalığına da olsa yaşamak istiyor. Benim öyle müşterilerim var ki, üstüne ceket, pantolon, içine bayan iç çamaşırı giyiyor. Jartiyerler, sutyenler, bayan çamaşırı giyiyorlar. Adamı erkek diye getiriyorum. Soyunuyor ki, benden kadın.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmende etkili mi?

Yapıyoruz.

Korunuyor musun?

Tabii.

Hiç hastalık kaptın mı?

Hayır.

Gelirini sorabilir miyim?

Ben sürekli çalışmayı seven bir insan değilim. Çalışsam günlük yüz, yüz elli milyon kazanırım, ama çalışmak içimden gelmiyor. Ben yüz milyonu on günde harcıyorum. Çalışmak istemediğim için tutumluyum. İstesem her gün çalışır, bol bol harcarım. Ama çalışmak içimden gelmiyor.

İyi bir ilişki için neler önemlidir? Duygusal bir ilişki için?

Duygusal bir ilişki için karşılıklı sevgi önemlidir. O insanı nasıl sevdimse, bu insan da benim sevdiğim kadar sevseydi, bu ilişki yürürdü. İlk tanıştığımızda liseli âşıklar gibiydik. Ben bu ilişki birimizin ölümüyle biter diyordum. Ta ilk başta ben dedim ki: "Sen ilerde evlenmek istersin, çocuğum çocuğun olsun istersin". O insan bana "Benim iki tane çocuğum var. Bana yeter," dedi. Benim çocuklarımı benimsemi. Ben belki de bu yüzden bu kadar sevdim. Ve hakikaten de çocuklarım on sene boyunca, o insanın kucağında büyüdü. Öz anneden, babadan görmedikleri şefkati ondan gördüler. Çocuklarıma hiç yabancı gibi davranmadı. Çocuklarımin isteklerini karşılayamadığımda, o gidip buldu buluşturdu, yaptı çocuklarımin istediğini. Benim bu insana bu kadar âşık olmamın nedeni, çocuklarıma böyle iyi davranması;

bir de çocuklarımın çok istemesi. O insan gittikten sonra benim oğlum hasta oldu. O gitti diye hasta oldu. Yemek yerlerdi, gezerlerdi, çocukların dersleriyle ilgilenirdi, evin içinde boğuşurlardı, top oynarlardı. Benim kızım sekiz yaşındaydı, oğlum yedi yaşındaydı bizim ilişkimiz başladığında. Oğlum on yedi yaşında, kızım on sekiz yaşında şimdi. Tam on sene oldu. On sene onu bir baba gibi sevdiler. Şu gün olmuş, onu arayıp babalar gününde, babalar gününü kutlarlar. Ben görüşmüyorum, ama oğlumla kızım arar, görüşürler. Hakikaten çok iyi bir insandır. Ne oldu, ne bitti, bilmiyorum. Eminim, ben nasıl unutamadıysam onu, o da beni unutamayacak.

Evliliğe olumlu bakıyorsun?

Bugün imkânım olsun, bugün cinsiyet değiştirir, bugün nikâhlanı-
rım.

İdeal bir kadın nasıl olmalı?

İdeal bir kadın bence, eşine bağlı, saygılı. Ben çok ideal bir kadın olurum işim bu olmasa. Çünkü eşimin ailesiyle hâlâ görüşüyorum. Eşimin ailesi, eşimi dışlıyorlar. Bana "Sen bu eve her zaman gelebilirsin, ama o gelemmez," diyorlar. Kendi çocuklarını dışlayıp beni kabullendiler. İdeal bir eş olmasaydım, sevgi, saygı göstermeseydim olmazdı bu. Ben şehre giderim, şehirli olurum; köye giderim, şalvarımı giyer, yemenimi bağlar, bahçede çalışırım. Kocam bana "Benim getirdiğim yetmiyor. Git temizlik yap" dese ydi ben gider temizlik yapar, ama beraberliğimi sürdürürdüm.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

İdeal bir erkek de aynı. Karşılıklı sevgi saygı, evine bağlı. Çok kısıncım ben. Yaşadığım on senenin bir değerlendirmesini yapıyorum, kendi hatalarımı görüyorum. Ben onu çok sıktım. Neden sıktım? Gitme, gelme, telefonu çalsa, elinden alıp dinlerdim, acaba bir bayan mı diye. Kendisine "Ben travestiyim. Belki sen bir kadına özlem duyar-sın. Git ama bana sezdirme. Ben duymayayım, duyarsam bu bizim felaketimiz olur," derdim. Belki de sebebi çok sıkımdır.

Kadın için erkeğine bağlı, erkek için evine bağlı dedin.

Evet.

Erkek niye kadınına değil de evine bağlı?

Benim orada demek istediğim kendi açımdan. Ben anadan doğma kadın olsaydım, o zaman kadına bağlı derdim. Ama ben anadan doğma kadın olmadığım için, bir kadına özlem duyabilir. İsterdim bana bağlı olmasını, ama onun açısından bakınca erkek bu, belki bir kadın ister. Ameliyatlı olsam, erkek de kadınına bağlı olmalı derdim.

İdeal ebeveyn nasıl olmalı?

Ben anne baba oldum. Annenin babanın çocuklar üstünde etkisi çok büyük. Benim babam "Hadi oğlum, ablanın elbisesini giy, oyna, sana para vereyim," derdi. Ben ablamın eteğini giyer oynardım, kıvrırdım, babam bana para verirdi. Yanlış. Çocuksun, aklın ermiyor, ablamın kıyafetlerine özeniyorum. O zaman annem babam benim kulağımı çekseydi, o kadın kıyafeti, sen erkeksin deselerdi... Annenin babanın çok etkisi var. Mesela oyuncak çok önemli. Oğluna erkek, kızına kız oyuncak. Ben hep bebeklerle oynadım. Evcilik oynarken anne olurum, doğum yapardım, gelin olurum. Erkekliğe hissim yoktu ki damat olayım. Hiç erkek olmadım yani. Bunun bir çaresini bulsun artık bilimadamları. Neden benim kardeşim böyle olmadı da ben böyle oldum. Kardeşimi de aynı baba büyüttü. Bu da var. Bazı arkadaşlarımız var annesi babası kendi elleriyle götürüp ameliyat ettiriyor. Benim bir arkadaşımın bizzat annesi para biriktirip oğlunu ameliyat ettirdi. Kız şimdi fuhuş yapmıyor, tercümanlık yapıp turistleri gezdiriyor. Öyle olmayı çok isterdim. Benim annem babam da zamanında bunu yap-sa, fuhuşa hiç başlamazdım.

Peki çocuklarında böyle bir şey olursa ne yaparsın?

Bu acıyı ben çektim, Allah sadece benim çocuklarıma değil, kimseye böyle bir acı yaşatmasın. Çocuklarımda böyle bir eğilim görmüş olsaydım, ben bunu yaşadığım için, çok küçük yaşlarında teşhis ederdim. Olmadığı için çok mutluyum. Olsaydı, elimden geleni yapardım. Baktım olmuyor, aynı benim gibi, destek olurum. Destek olurum, dışlamazdım, bağırma basardım.

Eşyaların cinsiyeti var mıdır?

Olmaz olur mu, vardır. Mesela bir erkek kadın elbisesi giyemez, kadının kullandığı eşyaları kullanamaz. Erkekle kadın ayrıdır.

İş ve mesleklerin cinsiyeti var mı?

Hayır, yok. Bak, ben kırk beş yaşındayım, bugüne kadar çok çalıştım. Evliyken maaşım yetmeyince, apartmanlara odun da taşıdım. Şu anda ben kendimi kadın olarak görüyorum. Zaten hiç erkek olarak görmedim. Şu anda bile benim diyen erkeğin yapamayacağı işi yaparım. Ama elişi, kanaviçe de yaparım. Erkek işi, kadın işi ayırımına inanmıyorum.

İki cinsiyeti de yaşadığını düşünüyor musun?

Emin ol, önümdeki organımdan tiksiniyorum. Çok kez kendi kendime kesip atmayı düşünmüşümdür. Ameliyat parası bulamadım. Askerde karar verdim kesip atayım önümden diye. Şimdi, bugün bile kül-

lotsuz yıkanamam ben. Organımı görmeyeyim diye. Nefret ediyorum.

Evlendiğinde erkek gibi davranmak zorunda olduğun bir süre oldu. Kadın olmakla, erkek olmak arasında farklılıklar ve benzerlikler nelerdir?

Bir süre erkeklik yaşadım, ama zorunlu yaşadım ben onu. Ben dört sene evli kaldım, eşimle on, on beş kez birlikte olmadım. His yoktu içimde. Ben alıyordum elime seks dergilerini, banyoya gidiyordum, penisimi sertleştiriyordum, yatağa giriyordum, penisim hemen kayboluyordu. His yoktu. Karımın ihtiyacını gidermek için, kendim istediğimden değil. Karımla ilişkiye girerken bile, hep erkekleri hayal etmişimdir. Çok zor bir şey, çok korkunç bir şey. Bunu yaşayan bilir. Ecel terleri dökerdim yatakta eşimle ilişkiye gireyim diye. Eşim anlardı bunu, boşver derdi. Kendi kendimi yerdim ama. Kendim için değil, evlenmişim, onu mutlu edeyim, ama yapamıyordum. Hayatta en büyük zorluğu nerede yaşadın dersen, evlendiğim zaman ilişki esnasında yaşadım. En büyük zorluğu orada yaşadım. Aç da kaldım, açıkta da kaldım, sokakta da yattım, ekmek de çaldım, çok zorluklar yaşadım; ama unutamayacağım hayatımın en büyük zorluklarını evlendiğim gece yaşadım, o kadınla beraber olduğum geceler yaşadım.

Herhangi bir formu doldururken cinsiyet kısmına ne işaretliyorsun?

Mecburen erkek, istemeyerek de olsa erkek.

Dışlama ve baskı yaşıyor musun?

Dediğim gibi çevremde, mahallemde yok. Ama dışarıda oluyor. En azından bir devlet dairesine gittiğim zaman, bakıyorlar görünümüm kadın. Hakikaten görünümüm kadın, siz de görüyorsunuz, erkeğe benzer bir yanı yok, travestiye benzer bir yanı da yok. Gittiğim yerde bir bayan gibi muamele görüyorum. İş evraklara geldiği zaman, kimliğimi çıkartmaya utaniyorum. Kimliğimi çıkardığım zaman, yüzüme tuhaf tuhaf bakmaları çok gücüme gidiyor. Çoğu yerde ehliyetimi çıkartıyorum.

Transseksüellerin yaşadığı bu dışlamada, transseksüellerin de bir payı var mı sence?

Var. Hepsini diyemem. Bizim içimizde, aile sevgisinden yoksun, ailesiyle görüşemeyen, kadın kılığına girmiş, ama ruhu daha erkek olanlar var. Acaba ben erkek miyim, kadın mıyım diye bocalarken, hapa düşüyorlar, alkole düşüyorlar, kendilerini kesiyorlar, birtakım huzursuzluklar yaratıyorlar. Şimdi bir travesti elinde bıçakla çıkınca, halk da zannediyor ki bütün travestiler böyle. O yönden bazıları beni

kötü etkiliyor, ama hepsi değil. Onlara da hak veriyorum aslında. Çünkü onlar aile sevgisinden yoksun, yurttta, yuvada büyümüş. Travestilerin bazıları yurttta büyümüşdür. Ya anne baba anlaşılamamış, ayrılmış, çocuk ortada kalmış; ya üvey annenin yanında kalmış, evden kaçmış. Bazılarının ruhu da bedeni de erkek. Ama maddiyat için kadın kılığına girip kendini satıyor. Bütün taşkınlıkları travestilere yüklememek lazım. Hırsızlar bile başlarına peruk takıp, travesti kılığına girerek gasp yapıp adam soyuyorlar. Suç da travestilere kalıyor.

Bedenine ilişkin planların var mı?

Ameliyat olmayı düşünüyorum. Bir de belki üç beş sene sonra yüzümü gerdiririm.

Bedeninde beğendiğin yerler?

Fiziğimle barışığım. Sadece belim biraz daha ince olsun isterdim.

Bedeninde ilk değiştirdiğin yer neresi?

İlk saçlarımı uzattım.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Hatırlamıyorum, ama zaten hiç erkek eşyam olmadı ki çocukken bile. Köyde bile kadın gibi şalvar giyerdim.

Kendini gerçek bir kadın gibi hissettiğin ilk an?

Hep kadını da ben bu insanla kadınlığımı yaşadım, çünkü bana "Ben seni travesti olarak görmüyorum, dört dörtlük bir kadın olarak görüyorum. Öyle görsem zaten yanında olmam," derdi. Bu da beni çok mutlu ederdi. Beraber olduğum insan bende her şeyi buldu.

Kendine kadın mı, transseksüel mi dersin?

Kadın.

Transseksüel, travesti ve eşcinsel arasındaki farkları biliyor musun?

Gerçek bir transseksüel ve travesti, kendini kadın olarak görür. Travestinin bir organ fazlası vardır. Eşcinsel de kendi cinsinden zevk alanlara denir.

Aktivist misin?

Evet. Ben on üç senedir Ankara'da yaşıyorum, isterdim ki bir derneğimiz olsun, dışarıda kalan, hakkını savunamayanlara destek olalım. Benim tahsilim yok, ama hayat okulunda üniversite mezunuyum. O yüzden haklarını savunabilirim. İlk Ankara'da böyle bir şeyi yapmayı da öneren benim. İnsanca Yaşam Platformu adına ilk teşebbüs eden benim. Bir ay önce yurtdışından benim davetiyem geldi, ama ben gidemedim maddi imkânsızlıktan. Eşcinsellerle ilgili bir toplantı olacaktı, benim yerime başka arkadaşlarım gitti. Oradan da çok ümitli dön-

düler. İnşallah belirli bir para gelecek. Doubleks bir ev alacağız. Altını büro olarak kullanacağız, üstüne de ranza atacağız, yersiz yurtsuz transseksüeller için. Orada huzurevi gibi bir yer açmayı düşünüyoruz.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Medya bizim hiç iyi yönümüzü çekmiyor. Medyada, demin dediğim türden travestilere, şurada taşkınlık yapın diye gaz verenler var. Şurada şu taşkınlığı yapın, biz de çekelim diyenler var. Bizim içimizde de üç beş tane, aile sevgisinden yoksun, parasız kalmış, hap içmiş, kendini kesmiş, psikopatlık yapmış olanlar var. Medya onları çekeceğine, onlara gaz vereceğine, gelsin benimle görüşsün. Benim kızım, "Ben yüzümü gizlemeden televizyona çıkıp travestilerin haklarını savunurum. Seni bırak, bütün travestilerin haklarını savunmak için hazırım," diyor.

Medya neden yapıyor bunu?

Nedeni neyse, nedenini ben de bilmiyorum. Flaş haber olarak, travesti taşkınlık yaptı diye geçiyor. Ama niye yaptı? Çoğunu kendileri dolduruşa getiriyor. Artı ücret de veriyorlar şurada şunu yapın diye. Bunu kabul edenler de travesti olmayan, paraya ihtiyacı olan, peruk tüküp, travesti kılığına girenler. Sonra o olay travestilere mal ediliyor.

Son zamanlarda transseksüellerle ilgili çalışmalar artıyor. Bunu neye bağlıyorsunuz?

Artık transseksüeller de eşcinseller de haklarını savunsunlar ve yapacağız da bunu. Eşcinsel olsun, travesti olsun, transseksüel olsun, kim olursa olsun haklarını aramaya başladı. İçimizden bir gün bir milletvekili çıkacağına inanıyorum. Ama ben görürüm, göremem, o başka.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri ve transseksüelleri de dahil etti. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Normaldir canım biz de insanız. Biz de Türk vatandaşıysak, biz de a'dan z'ye bu devlete vergi veriyorsak, bizlerin de hakkı var.

Yüz yıl önce ameliyat şansı, hatta fikri bile yoktu. Bu konuda ne söylersin?

Bilim teknik ilerledi. İsterdim ki bana bir rahim koysunlar, bir çocuk doğurayım.

Feminizm nedir?

Ona katılıyorum, kadınla erkek eşit olmalıdır. Sevgi, saygı çerçevesinde eşitlik isterim.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunları biliyor musun?

Biliyorum. Yardım almadık da söz aldık. İnşallah yardım da alacağız ileride. Grup olarak değil ama şahıs olarak görüştüğümüz insanlar var. Bu bir avukat olabilir, bir kadın kolu başkanı olabilir. Belli bir grup değil, ama şahıslardan destek aldık, almaktayız da.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

O insanda ses var, sesiyle bir yerlere gelmiş. Bizden bir farkı yok, o da bir transseksüel. Ama neden Bülent Ersoy'a hanımefendi deniliyor da, benim arkadaşlarıma küfür ediliyor? Bunu siz çıkarın. Transseksüellerden nefret eden bir insan da olsa, bir bakan, bir milletvekili de olsa, bugün Bülent Ersoy'un hanımefendi diye elini öpüyor. Neden benim arkadaşlarım dönme oluyor? Onu da siz bulun. Niye? Çünkü onda şöhret var, maddiyat var, o hanımefendi. Diğer travesti arkadaşlarım sokaklarda fuhuş yaparak ekmeğini kazanıyor.

Hiç tutuklandın mı?

Biz gözaltına alınıp üç beş saat sonra serbest bırakılırız. Onun dışında devletle aramda bir problem yok.

Aramalarda kadın polis mi, erkek polis mi artıyor?

Dengesiz, kültürsüz, polis olmuş, onun hakaretlerine uğruyoruz, çok maruz kalıyoruz. İbne de diyor, utanmıyor musun diyor, aklına gelecek her şeyi söylüyor. Ama kültürlü bir polis bunları yapmıyor. O destek oluyor, köstek olmuyor. Onların içinde iyisi de var, kötüsü de var. İyi polisise, hanımefendi diye hitap eder, kötüyse ibne der.

Alkol, uyuşturucu bağımlılığın var mı?

Hayır, kesinlikle yok.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Ben baştan da belirttiğim gibi okumak isterdim. Eşcinsel, travesti, transseksüel arkadaşlarıma destek olabileceğim bir yerlere gelmek isterdim, onların hakkını savunayım, onları bir yerlere getirebileyim isterdim.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

İçimi döktüm, rahatladım azıcık. Bazen duygulandım, bazen ağladım.

Ben görüşmeyi kabul ettiğin ve zaman ayırdığın için çok teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim, bebeğim.

Zeynep

3 Aralık 2003, Zeynep'in evi. Zeynep, 19 Ağustos 2005 gecesi, aralarında çıkan bir anlaşmazlıktan dolayı eski bir müşterisi tarafından öldürüldü.

İlk önce yaşamının çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin? Bu dönemler boyunca, ailenle, arkadaşlarıyla, okulla ilişkilerin nasıldı?

Ben 1976 doğumluyum. Ailem Ankara'daydı. Yedi kardeşlik, ailenin altıncı çocuğuyum. Ataerkil bir ailenin çocuğuyum. Çok fazla ilgilenilen, çok fazla çocuk psikolojisi bilinen bir aileden gelmedim. Maddi durumumuz çok iyiydi yalnız. Ablalar benimle çok ilgilenirdi, babam hiç ilgilenmezdi. Babam benim ilkokulda kaçınıcı sınıfa gittiğimi bile bilmezdi. Bana, benim büyüğüme, küçük kardeşime, hepimiz için bu böyleydi; yani kaçınıcı sınıfa gittiğimizi bile bilmezdi. İçinde bulunduğum şartları beğenmiyordum. Yedi, sekiz yaşımıdayken eşcinselliğimi biliyordum. Oturduğumuz semti beğenmiyordum, çünkü çok dar görüşlü bir semtte oturuyorduk. Daha düzgün, daha seviyeli bir yerde oturmak istiyordum. Daha ilkokulda, okuduğum okulu beğenmiyordum, aile yapımı beğenmiyordum. Yedi yaşımıdayken ailemi değiştirebilmek için mücadele etmeye başladım. Küçüklüğümde beri aileme hep yalan söylemişimdir onların değişimleri için.

Hangi konuda yalan söyledin?

Bazı arkadaşlarım vardı. Anneleri üniversite mezunuydu. Çok daha aydın görüşlü insanlardı. Arkadaşlarımla olan diyalogları da çok güzeldi. Ben hep onları kıskanırdım. Ben de anneleri, o şekilde değiştirmeyi düşünmüşümdür. Aile yapısını değiştirmeyi düşünmüşümdür. Biraz daha sevgi görmek, biraz daha ilgi görmek, benimle daha çok ilgilenmeleri için onlara birtakım oyunlar oynuyordum, ama başarılı olamadım.

Başarılı bir öğrenciydim. İlkokula gitmeden okumayı biliyordum. Annemle babamın ilişkileri kopuktu. Babamın işi dolayısıyla, senenin üç ayı bile babamla aynı evde yaşamışlığım yok. Annemi çok seviyor-

dum, çok fedakâr bir kadındı. Ablalarımı çok seviyordum. Ben ilkokulu bitirdiğimde, ailemdeki büyükler yavaş yavaş evlenmeye başladı. Sonra ortaokula başladım. Ortaokulu kolejde okudum. Kolejde okumaya ailemi ben razı etmiştim, çünkü ailem zaten kolejin anlamını bile bilmiyordu. Orta sonda ailemin maddi durumu çok kötü bozuldu. Ben kolejden çıkıp devlet okuluna gitmek zorunda kaldım. Aslında alt çevreyi küçümsemiyordum, ama onlara karşı hep bir antipatim vardı. Şu anda bile var. Devlet okuluna gittim, bir yıl sonra ortaokul bitti. Lisede tekrar kolejde okumak istedim. Ailemin maddi durumu tekrar düzene girmişti. Olmadı, ailem okutmak istemedi. Annem "Sana vereceğimiz bir yıllık eğitime biraz daha para koyup bir ev bile satın alabiliriz," dedi. Bu böyle düşünülüyordu. Lisede kayıtlar dolduğu için beni çok uzak bir yere, Ayrancı'da bir ticaret lisesine verdiler. Bir akrabamız oranın müdür yardımcısıydı, onun sayesinde oraya kayıt oldum. Ben orada ilk günden yadırgandım, çünkü çok dar görüşlü insanlardı. Okula gittiğim ilk gün eşcinselliğim anlaşıldı, yadırgandım. Ben kara kara düşünüyordum, Allahım okula nasıl gitsem, nasıl rol yapsam, bu insanlara kendimi nasıl kabullendirsem diye. İlk bir buçuk yıl, okul ve sınıfta dışlanmakla geçti. Bir buçuk yıl sonra bu insanlar beni çok sevdi, sınıftaki arkadaşlarım çok sevdi, beni hep korudular, başka bir sınıftan biri bir laf söylese bile, onu dövüyorlardı.

Nasıl düzelttin ilişkilerini?

Kendimi değiştirerek düzeltmedim, onları değiştirdim. Ondan sonra stajyerlik dönemim başladı. Emekli Sandığı'nın farklı birimlerinde iki yıl stajyerlik yaptım. Oradaki insanlara kendimi çok sevdirmiştim. Hafta sonları bile oradaki kırk, kırk beş yaşlarındaki memur kadınlar beni arıyorlardı. Onların çocuklarıyla arkadaşım. Çocuklarıyla buluşuyordum. Öyle oldu, böyle oldu. Lise ikide ilk eşcinsel ortamına girdim. Benden başka eşcinsellerin olduğunu da gördüm.

O zamana kadar bilmiyor muydun?

Aslında ilkokul, ortaokul dönemlerimde sadece ben varım diye biliyordum. Lise ikide stajyerlik yaptığım dönemde, ekonomik özgürlüğüme kavuşmuştum, yani çok iyi maaş alıyordum. Bugünün parasıyla yüz elli, iki yüz milyon, ama bu bir öğrenci için iyi bir şey ve ailemden de her gün harçlığımı alıyordum. Haftanın iki günü okula, üç veya dört günü staj gördüğüm yere gidiyordum. Orada çok kariyer sahibi insanlarla tanıştım, onlar farklı insanlarla beni tanıştırdı. Bir anda kendimi Mülkiyeliler Birliği'nde yemeklerde veya CHP genel binasında çok kıdemli insanlarla tanışırken falan buldum. Ailem bu duru-

mumdan çok memnundu. Bu arada bende eşcinsellik gitgide artıyordu, çünkü bakış açım genişledi, olaylara daha farklı bir şekilde bakabiliyordum, daha sosyal insanlarla tanıştım. Bu insanlar benim eşcinselliğimi kabul edebilir, keşke benim ailem de böyle olsa diyordum. O dönemde ilk aşkımlı yaşadım. İlk aşk değildi aslında, ikinci aşktı, ama karşılıklıydı. Altı buçuk yıl ben bu insanla birlikte yaşadım. Liseyi bitirdim. Karadeniz Teknik Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği'ni kazandım. İlk başta çok sevindim. Kayıt zamanı yaklaşıncaya kadar olayın ciddiyetini düşündüm. Ben anneme gitmeyeceğim diye ağladım. Annem gitmemi istedi, ama zorlamadı. "Ben daha iyi bir yeri kazanacağım," dedim anneme. İkinci sene tekrar sınava girdiğimde Selçuk Üniversitesi'ni kazandım. Selçuk Üniversitesi'nde okudum. Dört yıl okuduktan sonra ailemden ayrıldım, travesti ortamına girdim.

Hangi bölümden mezunsun?

İşletme.

Üniversite dönemin nasıl geçti?

Başarılı bir öğrenciydim.

Durumundan dolayı bir sıkıntı yaşamadın mı yani?

Kendi durumumdan dolayı çok sıkıntı yaşadım, ama Allaha'tan rahat bir öğrencilik geçirdim. İlk âşık olduğum insan da geldi Konya'ya. Beraber ev tuttuk, karıkoca hayatı yaşıyorduk. Ben onunla tanıştığım da on altı yaşındaydım. Beni o kadar çok seviyordu ki, ailesini bırakıp geldi. Bir oto firmasının servisinde çalışıyordu, aynı işi orada da sürdürdü. Ben okuyordum, o çalışıyordu. İkinci öğretimdi. Akşam bırakıp gece geç vakit alıyordu okuldan. Bu şekilde yaşadım, yanımda bir destek vardı hem maddi hem manevi. Ailem de maddi destekti. Biliyorsun, öğrenciliğin en zor yanı maddiyattır. Ben bunu yaşamadım, ama sadece eşcinselliğimle savaştım. Savaşmak da çok zor oldu, o kadar zor ki anlatamam, çünkü insanlar anlayamaz. Ben çok zor şeyler yaşadım. Kulağım delikti, küpem vardı. Gece önümü kestiler, kulağımdaki küpeyi çektiler, kulakmemem ikiye bölündü. Çok dövüldüm, çok dayak yedim, evim çok basıldı bu Ülkücü denilen insanlar tarafından. Ama çok çabuk kabul eden kız arkadaşlarım da vardı.

O ilişkin devam etti mi Ankara'ya dönünce?

Ankara'ya döndüm devam etti. Bir kere seks yapmadım o insanla, kıyamadı. İlişkim devam etti, çok seviyordum. O beni daha çok seviyordu. Sonra ailem bu insanı öğrendi. Biliyorlardı, nerede çalıştığını, nerede oturduğunu falan. Çok seviyordum ya. O kadar çocukça aşklar yaşadım ki ben onunla. Anlatsam, belki başkalarına saçma gelebilir,

ama bana göre çok anlamlı şeylerdi. Hiç aldatmadı beni. Ben hiç aldatmadım. Zaten ben bir erkek çocuğuyum, aldatılmanın ne demek olduğunu bilmiyorum, herhalde bir tek beni bu sever diyorum. Bana en sonunda bir cümle söyledi: "Keşke kadın kılığında olsaydın, çok daha farklı olurdu". O gün ilişkim bitti o insanla, ertesi gün travesti oldum, ailemden ayrıldım. Hâlâ görüyorum, evlenmedi. Çökmüş, orta yaşlı, bezgin bir erkek olarak görüyorum onu. Bu insanla birlikte olmayı denedim tekrar, olmadı. Şimdi bir başka beraberliğim var.

İlk eşcinsellerle tanışmanı anlatır mısın?

Benim durumumu halamın oğlu biliyordu. Aslında annemin halasının oğlu. Ama yakın bir ortamda büyüdük. Hoş, yakışıklı bir çocuktu, bana ilgi de duyuyordu duygusal anlamda. Bu seks bazında değil. Bu anlattığım yaşa kadar hiç cinsel deneyimim olmadı. Onun bir arkadaşı vardı. Sanırım aktif bir gey. "Size bir çocuk geliyor kız gibi. O kim?" demiş. O da "dayımın oğlu" demiş. "Onun numarasını bana verebilir misin?" demiş çocuk. Vermiş, çünkü o da halamın oğlu da çocuk sonuçta. O çocuk beni arıyor, bir yerde buluşalım mı diyor. Akşam yedi gibi, bizim mahallede bir yerde buluştuk, çocukla konuştuk. Çocuk bana bir bayanmışım gibi davrandığı için çok etkilendim. Çocuğun adı Murtaza'ydı, komik bir ismi vardı. Ben iki gün sonra bütün her yere Murtaza yazdım. Çocuk bana dedi ki: "Bu akşam seni bir bara götüreceğim." Yaşım tutmuyor, hiç bar görmemişim. Bar, gazino beni ürkütüyor ve hâlâ da ürkerim öyle yerlerden. Gece hayatını hiç sevmem yani. "Ne barı?" dedim. "Kızılay'da Sis Bar diye bir yer var, oraya gidelim," dedi. Tamam dedim. Ertesi gün benim stajım var. Altıda buluşacağız. Staj yaptığım yerden yarım saat izin aldım. Çalıştığım odada ben tırnaklarıma parlaticılar sürüyorum, kadınlar yardım ediyor bana. Bir şefim vardı, iki oğlu var. Bana hep, gittiğin yol yol değil, dikkat et, diye akıl verirdi. Ben bu çocukla buluşacağım yere gittim, iki saat bekledim, gelmedi. Barın da adını biliyorum, kendim gittim bara. Bir gittim, bir baktım ki bir sürü eşcinsel erkek. Çok itici geldiler bana. Ben bira içmiyorum, alkol şu an bile kullanmıyorum, masama bir bardak bira geldi. Garsona dedim bu ne. "Karşı masadan birileri gönderdi." Bir baktım karşımda iki tane herif oturuyor. Ben hemen hesabımı aldım, bir milyon bırakmıştım masaya, paltomu aldım Kızılay'dan Kolej'e doğru bir koşuyorum, bir koşuyorum, bunlar peşimde. Nefesim tıkanıp artık, durdum. Biri geldi, "Merhaba, benim adım Hakan, mühendisim," dedi. "Niye kovalıyorsunuz beni," dedim. "Tanışmak istiyorum, numaran var mı?" dedi. O zaman cep telefonu yok, ailemin nu-

marasını da veremem kimseye. "Numaram yok," dedim. "Tamam, ben seni utandırayım, ben sana numaramı vereyim," dedi. Bizim deyimi-mizle kezban olduğumu, yani ilk defa ortama girdiğimi anlamışlardı. Yurtdışında okumuş bir arkadaşım. O da ilk eşcinsel arkadaşlarımdan. Hiç ilişkim olmadı, duygusal bazda bir ay takıldık. Ondan sonra bu ortama girdim. Eşcinsel ortamına girdim, travesti ortamına değil.

Korktuğun halde niye aradın?

Bir erkekle tanışmış olmanın heyecanı vardı. O erkek benim eşcinselliğimi biliyordu. Rahattım, hiçbir şey saklamama gerek yoktu. Eşcinselliğimi bile bile benim peşimde koştuğuna göre, bu benden hoşlanabilir, sevebilir veya ben bununla duygusal bir şey yaşayabilirim diye aramıştım.

Eşcinsel ve travesti ortamlarının farkı ne?

Travesti ortamında her şey çok daha fazla ciddiye alınır. Kendi aralarında bir rekabetin, bir çekememezliğin, bir düşürme olayının hâkim olduğu bir ortam. Eşcinsel ortamı öyle değil. Herkes ailesiyle yaşar, özgürlükleri ve maddi gelirleri daha kısıtlıdır, insanlar birbirlerine daha art niyetsiz bakarlar.

Travesti ortamına nasıl girdin, onlarla nasıl tanıştın?

Beş buçuk yıldır bu âlemdeyim, beş yıl diyelim, beş yılın dört yılını sürünerek geçirdim. Talihsizlik mi, insanları tanıyamamak mı, saflık mı, herkesi kendin gibi bilmek mi, bilmiyorum. Ailemle otururken, tanıştığım eşcinsel arkadaşlarımdan çoğu travesti olmuştu zaten. Ben ailemle otururken, onların evine gidip geliyordum. "Ben ailemden ayrılacağım, sizde kalabilir miyim," dedim. Tabii dediler. Eski bir arkadaşımın yanında kalmıştım birkaç gün. Aileme ertesi gün telefon açtım. "Anne, ben gelmeyeceğim, böyle böyle," dedim. Annem, "Neredesin, bana adres ver," dedi. Annem, abim, abimin küçük bir bebeği vardı o, geldiler. Annem, "Son kararın mı?" dedi. Annem beni anlıyordu aslında. Benim çok korktuğum bir abim vardı, böyle olursam, beni öldürür diye düşünüyordum. En şaşırdığım olay, bana en olumlu yaklaşan o abim oldu. "Sana hiç gel demiyorum. Pişman olacaksın, son pişmanlık fayda etmeyecek. Bunu da bil, ama nerede ne yaptığını, kiminle birlikte yaşadığını bilmek istiyorum," dedi. Söz verdim. Öyle devam ettim.

Bu dört yılını anlatır mısın? İlk günden bugüne neler yaşadın?

İlk girdiğim gün, arkadaşımın yanına gittim, ben tamamen geldim dedim. Tamamen geldim de benim bir adım yok. Akşam altı oldu, yedi oldu, sekiz oldu, bunlar makyaj yapmaya başladı. Ben salak salak

bakınıyorum. O da yeni ayrılmıştı ailesinden, henüz maddi özgürlüğe kavuşmamıştı, daha evinde eşyası falan yoktu. Dikmen'de oturuyordu. "Sana bir isim bulalım," dedi. O sıralar çok güzel bir şarkı vardı. O şarkıdan dolayı adım Zeynep oldu. "Hadi işe çıkacağız," dedi. Nereye dedim. Dedi neresi olursa. Annesinin eteği vardı, onu bana giydirdi. Ayakkabılarını da giydim, kafama bir peruk taktım, ilk işe çıktım. Daha Ankara'nın her yerini bilmiyorum, caddenin ortasında tek başınayım. Dört tane çocuk, Adapazarlı, durdular. Arabanın markasını hatırlamıyorum, kalite bir arabaydı. Gelsene dediler, korktum. Hava da çok soğuktu. Gittim. Allahtan çok iyi çocuklardı. Ben para kazanmaya çıktım, cebimdeki son parayla da o çocuklara bira ısmarladım. Zamanla işte, düşe kalka, birtakım terslikler yaşayarak, bazı şeyleri öğrenene öğrenene, estetiklerimi yaptıra yaptıra bugüne geldim.

Şimdi ailenle ilişkilerin nasıl?

Ailemle ilişkilerim güzel. Ankara'da yaşıyorlar. Gitmek istediğimde gidiyorum. Onlar gelmek istediklerinde geliyorlar. Bir de şu var, ben beyin olarak çok yıprandım, çok yaşlandım. Artık herkes geçim derdine düşmüş, herkes sorumlulukların altında ezilirken aile bile akla gelmiyor. Yine de görüşüyorum.

Hiç doktora gittin mi?

Ailemle gittim tabii ki psikologlara, psikiyatlara. Lise dönemlerimde, staj yaptığım dönemlerimde. Bir fayda alabilir miyim diye düşündüm, alamadım. Çünkü her şeyin kendimde bittiğini biliyordum. Bana ikinci bir şahsın yardım edebileceğine inanmıyorum. Beni yönlendirmesine de müsaade edemem, çünkü o insan beni nerede görmek isterse oraya yönlendirmek ister. Psikolog konuşarak, psikiyatr ilaçla tedavi eder. Biz onun vizitesini ödüyoruz, o beni düzeltecek diye. Ben ortada düzeltilecek bir şey görmediğim için gereksiz buldum.

Doktor sana seni düzeltip erkek yapabileceğini mi söyledi?

Salak doktor, bir yıl gittim, benim eşcinsel olduğumu anlamadı. Vallahi. Hâlâ da o doktor durur, muayenehanesinin önünde tabelasını görürüm.

Yaşamının en mutlu ânı ya da dönemi?

Ben hayatımı yedi, sekiz aşamaya bölmüş bir insanım. Öğrencilik zamanım, ilk travestilik, çile çektiğim günler, rahat travestilik günlerim... Bunların hepsinde ayrı ayrı mutlu olaylar yaşamışımıdır. Mesela öğrenciyken en mutlu olduğum an, üniversiteyi kazandığım andı. Bu hepimizin hayatında böyle olmuştur. Bir de, bir gazinoya borçlandırılmışım ben.

Nasıl?

Senetle borçlandırıldım ben. Hayatımın sonuna kadar ödeyemeyeceğim bir borç. Resmen artık, gazinoda garsonların bile dövdüğü bir sermaye olmuştum. Bir insanla tanıştım konsomatrislik yaparken. O insan, yarım saat sonra benim bütün borcumu gazinoya ödeyip, senetleri alıp yırtmıştı. Üç gün sonra bana çok lüks dubleks bir ev tutup, çok lüks bir şekilde dayayıp döşemişti. O insanın, o senetleri alıp da yırttığı an da en mutlu anlarımdandı.

Nasıl senetlendirildin?

Bir gazino vardı o zamanlar travestilerin çalıştığı. Ortama yeni girmiş travestilere borç para verirlerdi, ev tutsun diye. Senet imzalatılırdı. Ömür boyu o borcunu ödeyemezdin yani. Paranı verirdin, ama borçtan düşmezdi. O şekilde seni gazinoya bağlardı. Ha, şu an öyle bir şey yok. O zaman da öyle bir şey yoktu da sadece o gazinoda vardı. O insanın benim senetlerimi alıp, yırtıp da beni o gazinodan çıkartması da benim en mutlu ânımdı. Ama böyle, hiç unutamayacağım dediğim, çok çok mutlu bir ânım olmadı.

En mutsuz ânın?

En mutsuz ânım, kardeşimin düğünü olduğu gündü. Kardeşimin düğünü vardı. Benim kardeşimle annemde görüştüğüm dönemlerdi. Düğüne gitmeyi çok istemiştım. Çok geniş bir sülalenin çocuğuyum, çoğu bilmiyor o zamanlar beni. Ben gidemezdım, gitmeme imkân yok. Hâlâ da yok. Düğün salonunda küçük bir oda vardı. Odadan seyredebilirsin, onlar seni göremez. O oda ayarlandı bana, ama o odaya girişle salona giriş aynı kapıdan olduğu için ben girememiştim. Kapıdan, bir arabanın içerisinden seyretmiştim. Bir eşcinsel arkadaşımınla birlikte seyrediyoruz, tam o arada polis geldi yanıma, beni karakola götürdüler. Yanımda düğün kartı vardı, kimliğim vardı. "Kardeşim evleniyor. Bakın anne adından, baba adından, soyadından," dedim. Karakoldaki polisler çok özür dilediler, durumuma da çok üzıldüler. O gün çok mutsuz bir günümdü.

Yaşamının dönüm noktası olan bir olay, bir kişi var mı?

Ev arkadaşım öldürüldü benim. Arabasında parçalanarak öldürüldü. İşe çıktık. Yarım saat sonra onun ölümünü duydum. Arabası tanınmayacak şekilde parçalanmıştı. Sanırım hayatımın dönüm noktası o oldu. Hayatı daha ciddiye almam, daha dikkatli olmam, muhatabı olduğum insanları iyi seçmem gerektiğini öğrendim. Bir de şu an birlikte olduğum insanla tanışmam oldu sanırım dönüm noktam.

Hatırladığın en eski ve bugün hâlâ sende izi olan olumlu veya

olumsuz bir olay var mı?

Ben Silifke doğumluyum. Silifke'de deniz kenarında çok güzel bir evimiz vardı. Ya beş ya altı yaşındayım, evimize misafir gelmişti. Mutfaktan ablam çay getirirken, ben de tesadüf o tarafa doğru koşuyorum. Ablamın kucasına yapıştım, çaylar döküldü. Benim göğsümün üzerinde birinci dereceden yanık oldu. Eczaneye gittik. Canım çok ya-nıyor, çok ağlıyorum. Hayatımda okeyi ilk kez eczanede görmüştüm. Kırmızı, hoş bir şey. "Bunu tırnağıma sürerseniz, susarım," demiştim. Tırnağıma sürdüler, ben de sustum. Hâlâ o yanık izleri çok bellidir. O iz iyi ki benim vücudumda var, çünkü güzel şeyler hatırlatıyor.

Durumunu ilk ne zaman fark ettin ve o andan bugüne duyguların-da ne gibi değişiklikler oldu?

Kendimi bildim bileli farkındayım. Okeyi sürdüğüm anda hisset-miştim. Hatırladığım en eski olaylarda bile eşcinselliğimi biliyordum. Tanrım ben ne olacağım böyle, kendimi nasıl rahat hissedeceğim der-dim. Benden başka kimsenin olmadığını düşünürdüm. Ben neyim, acaba hasta mıyım? Allahtan biraz daha büyüdüğüm zaman, Bülent Ersoy'un sahnelerde yasak olduğu dönemler, tek tük televizyonlarda veya gazetelerde görüyordum. Zeki Müren, Bülent Ersoy ve ben zan-nediyordum sadece ve kendimi o yüzden özel hissediyordum. Dünya-da üç kişiyiz, onlardan biri sanat güneşi, diğeri diva falan. Ben de ile-ride büyük bir şey olacağım diye bekliyordum.

Hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Ailem, küçüklüğümden beri ailem. Pozitif de negatif de, artı da ek-si de etkisi olan insanlar ailemdir. Çünkü hayatım boyunca tek ciddi-ye aldığım insanlar ailemdir.

Negatif etkisi olanı soracaktım, ona da ailem dedin. Başka var mı?

Ailem sadece.

Bundan on beş, yirmi yıl sonra kendini nerede görüyorsun? Pozi-tif ve gerçekçi bir bakışla geleceğini nasıl görüyorsun?

Sanırım biraz daha düzgün görüyorum, çünkü her dakika geleceği-mi garanti almak için çok mücadele ediyorum. Şu anda ufak birkaç ya-tırımım var, kendime ait bir dairem var, bir yazlık evim var, spor bir otomobilim var. Bunları yapmak için çok didindim. Bir üç dört yıl da-ha didineceğim bir şeyler yapana kadar. Bir şeyler yaptıktan sonra, birlikte olduğum insanla oturacağım ya da ailemle oturacağım. Kendi-mi öyle görüyorum, ama büyük de konuşmuyorum. Hiç belli olmaz, kötü bir olay yaşarım, hâlâ sokaklarda otostop çeken bir fahişe olarak da kalabilirim. İnsan gerçekçi olunca, nerede olacağını bilemez, çün-

kü küçücük bir olayın bile bütün gidişatını allak bullak edebileceğini bilir gerçekçi bir insan. İleride nerede olacağımı bilmiyorum.

Gidişatını bozacak ne yaşanabilir?

Bir hastalık, bir kaza, kötü bir insanla aşk yaşamak, art niyetli bir insanla birlikte olup kullanılmak. Böyledir herhalde.

Dine bakışın nasıl?

Çok dinciyimdir. Kuran okurum, çok güzel Kuran okurum. Ailemle otururken Kuran kurslarına giderdim, son zamanlarda Kuran kurslarında öğretmenlik de yaptım. Dine bakışım çok farklıdır yani. Yeri ne getiririm, ama somut olarak değil, soyut olarak. Dini ben hep soyut olarak düşünürüm. Ramazan'da orucumu tuttum, ama Ramazan bitti, bayramda fahişelik yaptım, yapmam gerekiyordu. Dinimizde başkalarına yardım etmemiz istenmiştir. Başkalarına yardım edebilmek için bu işi yapmak zorundayım, başka bir alternatifim yok. Bayramda kuaföre gidip, makyaj yapıp, dekolte kıyafetlerimi giyip işe çıkmışımıdır. Bu böyle olacak, bunu ben değiştiremem. Benden sonraki kuşak da değiştiremez, benden öncekiler de değiştiremedi. Onun için bunu değiştirmeye çaba sarf etmedim, çünkü aklım yeter, gücüm yetmez. Bu sefer ben bunalıma girerim, bir çelişki yaşarım yani.

Politik ve sosyal konulara bakışın nasıl?

İlgilenmiyorum artık, çünkü bana hiçbir sosyal hak verilmeyen bir ülkenin, benim varlığımın farkında bile olunmayan bir ülkenin, tutup da ben politikasını, sosyal olaylarını düşünüp de beş dakikamı bile geçirmem. Gencim, güzelim, onları düşünüp de vakit harcamayı hiç düşünmüyorum. Gençlerin de çok fazla düşünmesini tavsiye etmiyorum. Bunlar orta yaş işi.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer hangisi ve neden o?

Benim için insan yaşamındaki en önemli değer ailedir, çünkü bir insana her şeyi aile verir. Seni ailen bir çamur gibi şekillendirebilir. Seni hırsız yapan da ailedir, seni psikopat yapan da ailedir, seni fahişe yapan da ailedir, seni bir doktor, bir mimar, bir mühendis, bir politikacı yapan da ailedir. Onları öyle yapan da onların ailesidir. Aile benim için her şeyden önce gelir.

Yaşamının ana ideali nedir?

Geleceğimi garanti altına almak. Yaşlandığım zaman kimseye muhtaç olmamak istiyorum.

Yirmi dört saatini özetler misin?

Öğlen üçte kalkıyorum. Hemen her gün dışarıda yapılması gereken işlerim vardır. O işlerimi hallediyorum. İnternete girip surf yapıyo-

rum. Eş dost ziyaretine gitmem. Öyle şeylere pek değer vermiyorum, çünkü etrafımda arkadaşımın olmadığını biliyorum. Akşam sekiz olduğu zaman sancılı dönemim. Dokuz olduğu zaman nefret ettiğim saat. On olduğu zaman ölüm saatim, işe çıkıyorum. Saat dörtte geliyorum, yatıyorum. Ertesi gün aynı, değişen hiçbir şey yok.

Şu anda Ankara'da oturuyorsun?

Evet.

Evini biriyle paylaşıyor musun?

Hayır.

Kendi evin?

Burası benim kendi evim. Kiraladığım bir ev daha var. Müşterileri oraya alırım.

Komşularının ve mahalle esnafının sana karşı tutumları nasıl?

Komşularımla aram çok iyidir, çünkü apartmanda fahişelik yaptığım bilinmez. Kullandığım evim değil, yaşadığım evim. Bilseler bile, nerede nasıl davranılacağını, nerede ne şekilde konuşulacağını, insanlara karşı nasıl bir tutum sergileyeceğimi çok iyi bilirim. O yüzden de etrafımdaki insanlarla diyalogum çok iyidir. Orta yaş üstü insanlarla diyalogum çok daha iyidir. En iyi arkadaşım, yazlığımın olduğu yerde seksen beş yaşındaki bir kadındır. Seksen beş yaşında, aramızda kaç kuşak fark var, ama bu insanlarla iyi dost oluyorum. Dediğim gibi teknolojinin gelişmediği zamanları çok daha fazla seviyorum.

Şimdiki arkadaş çevreni sorabilir miyim?

Yok. Bana hiçbir şey vermiyorlar. Çok altkültür arkadaşlarım, yani travestiler çok altkültür. O yüzden travesti arkadaşım yok, heteroseksüel arkadaşlarım var. Onlar da beni anlayamıyorlar, ya da işlerine geldiği gibi anlıyorlar. Onlar çok rahat. Mesela sen diyelim. Sen ailenle yaşıyorsun. Bu ay elektrik faturasının belki kaç para geldiğini bile bilmiyorsundur. Bunların hepsini ben yaşıyorum. Annenin, babanın, senin, kardeşinin bütün sorumlulukları bu evde benim üstümde. Onları yaşarken bir şeyler paylaşamam. Bana göre heteroseksüel insanlar daha sorumsuz. Annem babam var bu işlerle ilgilenecek, diye düşünüyorlar. Ben bunu hiçbir zaman diyemediğim için, herhalde onları biraz kıskanıyorum.

Travestiler biraz altkültür dedin ya bunu biraz açar mısın?

Doğu'da yetişmiş, ilkokul mezunu, gelmiş burada travesti olmuş. Bildiği tek şey para. Ona göre bu hayat çok güzel, çünkü köyde kalırsaydı hayal bile edemeyeceği parayla burada ilişkiye girip çıkıyor. Hayat bundan ibaret onlara göre. Aslında bana göre değil, ben yatağa gir-

diğim zaman, kiminle girersem gireyim, o yatakta birtakım duygularımı bırakırım. Hep benden bir şey alıp götürmüştür, getirdiği para umurunda değildir. Bu kadar derinlemesine düşündüğüm için de yaptığım işi hiç sevmiyorum.

Müşterilerin kimler? Sana karşı tutumları nasıl?

Biraz maddi refah yaşadığım için o konuda seçiciyimdir. Daha yüksek kesimden tipler yani.

Özel istekleri oluyor mu?

Tabii ki oluyor ve ben bunları karşılamak zorundayım. Aldığım paranın karşılığını vermeliyim ki tekrar görüşsün o insan benimle.

Ne gibi şeyler istiyorlar?

Eşiyle grup yapmamı, kız arkadaşıyla grup seks yapmamı ya da farklı kıyafetler giymemi istiyorlar. Yani beni ne şekilde görmek istiyorlarsa, o şekilde görünüyorum o insanlara.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmede etkili yani?

Tabii ki. Normalde ben hip hop tarzı giyinmeyi seven bir insanımdır, ama adam beni mini etekle görmek ister, ya da sarışınlar çok revaçtadır, sarışın olurum, esmerler çok revaçtadır, esmer olurum. Gazinoda çalışırım. Bir masada lise mezunu, bir masada Bilkent'te okuyan bir öğrenci. O iki masaya yaklaşımım da farklıdır. Bu da artık benim mesleğimin olmazsa olmazı.

Korunuyor musun?

Kesinlikle evet.

Hiç hastalık kaptın mı?

Hayır.

Gelirini sorabilir miyim?

Yeri geliyor gecede bir milyar aldığım oluyor, yeri geliyor haftada yüz bin lira bile almadığım oluyor.

Hiç tutuklandın mı?

Eğer buna tutuklanma dersen, fuhuş yaparken alınıp beş-altı saat sonra bırakıldığım oldu.

Aramalarda kadın polis mi erkek polis mi arıyor?

Kadın polis kullandırıyorum. Erkek polis de arasa, fark etmez. Ben öyle katı kuralcı bir insan değilimdir.

Polisle ilişkilerin nasıl?

Sevmiyorum, bir problem de yaşamıyorum. Bir olay olduğu zaman avukatımı arıyorum, yani hemen farkımı ortaya koyuyorum. Polisler de biliyor zaten, bunu söylüyorlar da.

Duygusal ilişkilerin nasıl?

Bu aileden gelme bir şey. Bizim ailede boşanma olayı falan olmaz. Şu laf vardır: Sen o eve gelinlikle girdin, kefenle çıkarsın. Ben hayatımda bunu uyguluyorum. Çok kısa süreli beraberliklere göre değilim. Tutup Hasan'la Hüseyin'le, bir ay onunla, üç ay öbürüyle beraber olup da bir ay ona göre kendimi ayarlayacağım, iki ay Hüseyin'e göre kendimi ayarlayacağım. Bunu yapamam. İlişkilerimin en kisası altı-yedi yıldır. Bu da başarıdır yani.

Partnerinden neler beklersin?

Dürüstlük, arkasından evcil olması lazım.

İyi bir ilişki için neler önemli?

İyi bir ilişki için iki iyi karakter özelliği önemli. Art niyet olmama-
lı. Sevgi önemli, sevgiden çok çok daha önemli olan şey saygıdır. Ve doğru bir zaman. Doğru zaman, ilişkide çok önemlidir. Sen çok iyisin-
dir, beni çok seviyorsundur. Ben çok iyiyimdir, seni çok seviyorum-
dur. Aramızda art niyet yoktur, ama yanlış bir zamandır. Ne bileyim,
sen çok kötü bir olay yaşıyorsundur, ben çok kötü bir olay yaşıyorum-
dur. Bu ilişki başarılı olamaz. Başarılı olmaması, insanların kötü ol-
masından değil, zamanın yanlış olmasından kaynaklanır. Kısacası bir
ilişkide önemli olan şey doğru zaman, doğru insan.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Evliliğin aşkı öldürdüğüne inanıyorum. Düşünmem evliliği.

Çocuk sahibi olmak konusunda ne düşünüyorsun?

Aslında çok istiyorum, ama daha zamanı var. Çocuk sahibi olmak
derken, kendim doğuramam, ama evlatlık almak ya da bir taşıyıcı an-
ne olayı. Şu an biraz erken. Maddi anlamda yapmam gereken bir şey-
ler var. Bunları yapmadan bir çocuk sahibi olmam.

İdeal bir kadın nasıl olmalı?

Karakter olarak aktif olmalı, pasif kadınları sevmem. Kadın benim
için bir köprüdür. Sen bir bayansın, aile arasında bir köprüsündür. An-
latabiliyor muyum, anneyle babayı birbirine bağlayan bir köprüsün-
dür, kardeşe anneyi birbirine bağlayan bir köprüsündür. Fedakâr ol-
ması gereken bir varlıktır kadın, her şeyden önce. Aktif olmalıdır, pı-
sırık, pasif kadınları sevmem, ama kadınlığını her zaman bilmelidir.
Fiziksel olarak da her zaman bakımlı olmalı.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

Saçma olacak belki ama erkek erkek gibi olmalı. Korumacı, sahip-
lenici, yakışıklı.

İdeal ebeveyn nasıl olmalı?

İdeal ebeveyn de erkek gibi sahiplenmeci, korumacı, fedakâr. Ço-

cuğunu kendi yerine, kendini çocuğunun yerine koyabilmeli. Kuşak farklılığını çok iyi telafi etmeli. Ebeveyn kendi kuşağından vazgeçmemeli, ama yeni kuşak gibi de düşünebilmeli.

İş ve mesleklerin cinsiyeti var mı?

Tabii ki var. Ben biraz geri kafalıyım bu konularda. Yani bir holdingin müdürünün kadın olması benim tuhafıma gider. Bir kreş öğretmeni de erkek olmaz. Aslında çok isterim bir kreş öğretmeni erkek olsun, benim evimde yardımcım erkek olsun, ama nasıl anlatayım, tuhafıma giden şeyler var. Manikürcümün pedikürcümün bir erkek olması beni rahatsız eder. Ha niye, bacağıma açıyorum, ellerimi veriyorum, bundan mı? Hayır, alakası yok. Diş doktorumun da kadın olması beni rahatsız eder.

Ev işleri?

Ev işini kim yaparsa, yapsın, benim çok işime gelir.

Erkekler her ev işini yapabilir mi?

Yapar, yani Allah onlara iki el vermiş, güç vermiş, ama doğru da bulmuyorum. Benim erkek arkadaşım çok titizdir. Orada toz olsun, iki eli bağlı olsa o tozu kirpiğiyle alır, ama ben erkek arkadaşımın tutup da bulaşık yıkamasını istemem, kesinlikle istemem. Çok hasta olur sam, her şeyi yapmak zorunda. Mesela ben yazlığa gidiyorum. Eşimle bizim iş paylaşımlarımız vardır. Ben yemeği yapacağım, bulaşığı yıkayacağım, senin önüne yemeği üç dakika bile geciktirmeyeceğim, ama sen de bu evi toparlamak, temizlik yapmak zorundasın. Erkek her işi yapar, yapabilir, ama evde her işi yapmasını istemem.

Eşyaların cinsiyeti var mı?

Tabii ki var. Traş takımı erkek eşyasıdır. Nasıl yani eşyaların cinsiyeti var mı?

Bütün eşyaları cinsiyetlendirebilir misin?

Hayır hayır, öyle bir şey yok. Belirgin olanların dışında öyle bir şey yok. Şu karyola benim de olabilir, erkek karyolası da olabilir.

Oyuncakların cinsiyeti var mı?

Aslında yok.

Peki, kadın olmayı öğrenme süreci gibi bir dönem yaşadın mı?

Ben kadın olmak için hiçbir çaba sarf etmedim, çünkü ben kendimi bir kadın olarak görmüyorum. Ben travestiyim. Bu ayrı bir cinsiyet. Tutup da ben sana şu masadan bir sandalye yapamam, çünkü bir erkekten bir kadın olmayacağını çok iyi bilirim. Bu konularda çok katı kuralcıyım ben. Travestiyimdir, ben travesti gibi yaşıyorum. Sana bir travestinin arkadaşlığını veririm, sen benim sevgilimsen sana bir

travestinin sevgisini veririm, sen benim komşumsan sana bir travestinin komşuluğunu veririm ki benim farkım olsun.

Fark nedir peki?

Kadın kadın olarak yaratılmıştır, tamamen ayrı bir cins. Travesti ise erkeğin cesurluğunun, korkusuzluğunun, diğer yandan da kadının kıvrak zekâsının, cinliğinin bir bünyede toplanmasıdır.

İki cinsiyeti de yaşadığını düşünüyor musun?

Hayır, ne kadınlığı yaşadım ne erkekliği. Travestiliği yaşıyorum.

Herhangi bir form doldururken cinsiyet kısmına ne işaretliyorsun?

Eğer ki çok ciddi bir form değilse, kadın. Çok ciddi bir formsa, resmi bir belge başvurusunda tabii ki erkek.

Dışlama ve baskı yaşıyor musun?

Yok, hayır yaşamıyorum. Küçük şeyler oluyor tabii. Dediğim gibi kültürlü insanlarla birlikte olmayı yeğlerim. Kültürlü insanlarla birlikte olmak derken, kültürlü insanların alışveriş yaptığı bir mağazadan alışveriş yaparın, kültürlü insanların gittiği sinemaya gitmeyi yeğlerim. Bir sinemaya giderken, bana en yakın olanına değil, gerekirse en uzak olanına, ama en seviyeli insanların gittiğine giderim ki birtakım şeyler yaşamayayım. Mesela bir diskonun kapısından geri çevrilmedim ben, ama üniversitede evime gelip beni rahatsız etmelerini falan yaşadım. Artı insanların dışarıda sana dönüp bakmaları meraktır, yani bu dışlama değil. Senin şu saçın çok güzel. Bana göre gerçekten çok güzel bir kadınsın. Ben seni sokakta görsem sana bakarım. Arkadaşıma benziyor diye bakarım, ya da saçlarının rengi çok güzel, ona bakarım, fiziğin çok düzgün, ona bakarım. Bugün herkese bakıyorlar. Bu bakmak dışlama veya baskı değildir. *(Bu görüşmemizden on gün sonra arabasının camları kırıldı. Kimin yaptığı bilinmiyor. Ama oto teybi çalınmadığı için saldırı hırsızlık için yapılmamış.)*

Kendine ve diğer transseksüellere karşı olumlu veya olumsuz bir eleştirin var mı?

Yok. Herkes yerinde sağ olsun, beni ilgilendirmiyor hiçbiri.

Bedenine ilişkin planların var mı?

Nasıl yani?

Estetik olabilir, cinsiyet değiştirme ameliyatı olabilir.

2004'e girerken ya çok uzun saçlı, ya çok kısa saçlı girmeyi düşünüyorum. Küçük bir değişiklik, kalıcı değil.

Bedeninde beğendiğin yerler?

Fiziğimi beğenirim. Şu sıralar biraz kilo aldım ama. Gözlerimi beğenirim. Kendimi beğenirim. Aslında uzun boylu, çarpık bacaklı biri-

siyim, ama çarpık bacaklarımı da seviyorum. Ben kendimle dalga geçmeyi severim.

Beğenmediğin bir yerin var mı?

Yok. Aslında beğenilmeyecek yerlerim vardır, ama kendimle çok barışık biriyim.

İlk değiştirdiğin yerin neresi?

Göğüslerimi ve burnumu yaptırmıştım.

İlk onlarla mı başladın? Yani saç uzatıp epilasyonla falan başladın mı?

Yok hayır. Epilasyonum hiçbir zaman olmadı. Şu an yaşıyorum epilasyon sorununu. O da ameliyatlardaki narkoz bana tüy kıl yaptı, ondan oldu.

Kendine ilk aldığın kadın eşyası neydi?

Ailemle otururken unisex giyinirdim zaten. Kendime ilk aldığım kadın eşyası da makyaj malzemeleridir. Ailemle birlikteyken, onlardan sakladığım ruj, rimeldi sanırım.

Kendini gerçek bir kadın hissettin mi?

Mankenlik yaptığım dönemde. Bir arkadaşım, Gaziosmanpaşa'da oturuyordu. Onun oturduğu apartmanda bir mankenlik ajansı açılmıştı. Ben oraya gelip giderken ajansın sahibi olan kadının dikkatini çekmişim. O zamanlar, suratımda birtakım değişiklikler yoktu. Ben alnıma küçük bir silikon koydurdum, gözüme aktı. Kilo da almamıştım. Kendimi en beğendiğim dönemler, gerçekten çok güzel olduğum dönemlerdi. Kadın bir gün arkadaşımın apartmanının içinde karşılaşmış. "Sana bir arkadaşın geliyor. Sarı arabayla gelen. Arkadaşınla beni tanıştıracabilir misin?" demiş. Arkadaşım beni tanıştırdı. Ben de onun ajansında bir süre mankenlik yaptım. Ankara'nın en güzel diskolarından biri de Jakies'ti o zamanlar. Oraya gitmek benim hayalimdi. Orada düzenlenen defilede çıkmıştım, hem de gelinlik giyerek çıkmıştım. En son ben çıkmıştım. Bütün erkeklerin hayran bakışlarında ben çok güzel bir kadınıym demiştim. Defile bittikten sonra, biz normal kıyafetlerimizi giyip salonda dans etmiştik. Erkeklerle konuştuğumda traves-ti olduğumu söylüyordum. Şaşıranlar, duyar duymaz gidenler, ya da çok daha fazla ilgilenenler, yatma teklif edenler oldu.

Ajans sahibi biliyordu?

Tabii ki.

Ne kadar çalıştın?

Birlikte olduğum insan istemedi bir süre sonra. Ben kendimi çok kaptırmıştım. Dört, beş ay çalıştım.

Ama fuhuştan daha iyi bir iş, hem sen de severek yapıyormuşsun. Birlikte olduğun insanla bunları konuşmadın mı?

Ben işten çok fazla bir para kazanmadım. Sonuçta para kazandım, ama kendimi çok fazla kaptırmıştım psikolojik olarak. Çok güzel bir fiziğim vardı. O zaman suratıma silikon sıktırmamıştım. Aktı silikon şimdi. Çok ciddiye almıştım işi. Aldığım parayı, günlük götürüp kıyafete yatırabiliyordum. Olmadı yani, gerçekleri görmem gerekiyordu.

Travesti, transseksüel ve eşcinsel arasındaki farkları biliyor musun?

Transseksüel geçiş yapmış, yani trans yapmış insandır bütün bedeniyle. Travesti daha yapmamış olan. Eşcinsel de herkeste birazcık olan duygu. Bana göre herkeste eşcinsellik vardır. Benim annemde de vardır, sende de vardır, babamda da vardır, sokakta gördüğüm insanda da vardır. Bu bana göre böyle.

Ameliyat olmayı düşünüyor musun?

Şu an değil, çünkü mesleğimde ameliyatsız olmam benim avantajım. İnsanlar, kadınla değil, bir travesti ile yatmak için bana geliyorlar. Kadın isteseler, bana verdiği ücretle çok güzel bir bayanla da çıkabilir ya da eşiyile birlikte olabilir, ama ben travestiyim, bir fanteziyim onların gözünde. O yüzden birlikte oluyolar benimle.

Aktivist misin? Yani hak elde etmek için çalışıyor musun? Örgütlenmelere katılıyor musun?

Yo, hayır. Her hakkımın olduğuna inanıyorum ki var da. Türkiye'de bizimle ilgili bu kadar da katı kurallar yok. Ne bileyim, Türkiye'de travestiye ehliyet verilemez diye bir kanun yok, üniversitede okuyamaz diye bir kanun da yok.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Medya tamamen dehşet saçan, zararlı, agresif insanlar olarak tanıtıyor bizi insanlara. Zaten bizim yaşadığımız dışlamalar, çağdışı hareketler medyanın suçu.

Neden medya bunu yapıyor?

Haberlerin tam ortasında bir travesti haberi verince insanların dikkatini çekiyor. Hayatında hiç travesti görmemiş insanlar var. Bunlar sadece televizyonda görüp "Aa dönmelere bak, bunlar nonoş," falan diyor. Bakıyor, elinde falçata, uyuşturucu almış bir şekilde sokakta insanlara dehşet saçıyor. Örneğin çevirmeye giriyorum, çevirmenin orada gazeteci bekliyor ve bana haber olacak bir şeyler yapsana diyor.

Son zamanlarda konu giderek popülerleşiyor, hem akademik alanda, hem medyada. Bunu nasıl değerlendiriyorsun?

Bu olacaktı yani. Bundan bir on beş yıl sonra, insanların hayatında eşcinsellik diye bir şey olmayacak, çünkü artık farklı bir gözle görülmeyecek. Biliyorsun, bizlerde Avrupalılaşmaya çok büyük bir özentisi var her konuda. Otuz yıl önce, kırk yıl önce bir kadının kot pantolon giymesi nasıl karşılanırdı, ama şimdi etek giyen kadınlara hoş gözle bakılmıyor. Pantolon iyi diyorlar, her yeri kapatıyor, daha pratik. Bu da böyle olacak. Bir on beş, yirmi yıl sonra eşcinsellik denen bir olay kalmayacak, daha yaygın olacak, eşcinseller daha bilinçli olacaklar, kadın kılığına bile girmeyecekler. Travestilik, transseksüellik olmayacak artık. Baskı yaşamayacaklar, yönlendirilmeyecekler, insanlar daha rahat seninle görüşebilecek, daha güzel olacak her şey.

Feminizm nedir?

Feminizm kadın haklarını savunan bir akımdır, ama bence çok gereksiz bir akım.

Niye?

Feminizm diye bir şey yok, hak diye bir şey var. Ben kadını, evlenmişim. Ben tutup da kocama feminizmi savunursam hiç durmadan, o evlilikte, o ilişkide ben mutsuz olacağım. Niye ben bunu savunayım? Zaten ben kadın gibi kadınsam, eşim bana yaklaşacaktır. Çok fazla bir akımı savunmayacaksın. Geniş akımları savunacaksın.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunları biliyor musun?

Biliyorum. Bir sürü kadın kuruluşu var. Bazıları devlet bünyesinde kurulmuş, ama benim hiçbir yardım alma durumum olmadı. Olursa da başvururum çekinmeden.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri ve transseksüelleri de dahil etti. Bunu biliyor musun?

Dahil etti ama bir parça oy alabilmek için. Türkiye'de kaç tane eşcinsel var? Beş milyon. Belki bu beş milyonun iki milyonu oy verir diye. Çok fazla yer vermiyorlar, verseler güzel oy alırlar.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Bülent Ersoy, çok cesaretli bir insan. Yaptığı sanatı da çok seviyor, cinsiyetini de çok seviyor. Gerçek anlamda bir sanatçı olduğunu biliyorum. Notaları içmiş artık. Mürekkep yalamış derler ya, bu da sanatın mürekkebinin yalamış. Cinsiyetinden dolayı bir dönem sahnelerden uzaklaştırıldı. Birtakım zorluklar yaşamış, kimliği verilmemiş, şu olmuş, bu olmuş, ama ne cinsiyetinden ne sanatından vazgeçmiş. İyi bir sanatçı. Bu arada, her zaman kimisi alkışlanır, kimisi taşlanır. Kadınlar da öyledir. Bazıları genelevde çürür, bazı kadınlar alkışlanır. Aynı

işi yapsalar bile bu böyledir. Fatih Ürek'in hiçbir özelliği yoktur, ne sanatçılığı vardır ne görüntüsü vardır. Tam tersi ibretliktir. Ben nefret ederim. Gerçekten ibretliktir. Kadın kadın gibi olmalı, erkek erkek gibi olmalı. Bunun arası yok. Kadınlığı seviyorsan kadın gibi olacaksın; erkekliği seviyorsan erkek gibi olacaksın. Bunun ortası, insanlarda antipati uyandırır. Fatih Ürek sanatçı olmasaydı, sokakta gördüklerinde şuna bak derlerdi. Ama bir travesti hanım hanımcık giyindiği zaman, helal olsun, olmuş, ama tam olmuş, iyi ki de olmuş derler. Ben bunu çok insandan duydum. Sosyal adaletsizlik işte. Fatih Ürek'in hiçbir özelliği yokken insanlar alkışlıyor, ama yeri geliyor bir travesti burada taşlanıyor.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Yok.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Turizmle uğraşmayı isterdim.

Ekleme istediğin başka bir şey var mı?

Bu ülkede birtakım şeylerin çok değişmesi gerekiyor. İnsanlar her şeyi devletten beklememeli. Birazcık kendilerini yetiştirmeyi bilmeliler. İnsan biraz kendini yetiştirmeyi bilmeli, biraz sosyal olmalı. Her şeyi taklit ediyor insanlar, her şeye özeniyorlar. Birazcık da kültürü taklit etsinler, kültürlü insanlara özensinler. İnsanlar birazcık kendini bilmeli. Aslında travestiler de kendi hatalarını çekiyorlar. Senin kendini caddede kesmen kime ne kazandırır? Hiçbir şey. Kendini rencide ediyorsun, cinsiyetindeki diğer arkadaşlarını rencide ediyorsun. Ben artık bunları konuşmaktan, anlatmaktan sıkıldım. Sıkıldığım için de her şeye bana ne diyorum. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın. Aslında yaptığım iyi bir şey değil, ama insanlara hiçbir şey anlatamıyorsun ki. Kendi cinsiyetindeki arkadaşlarına hiçbir şey anlatamıyorsun.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

Aslında senin görüşmeleri sonradan kâğıda aktarman ve bunu okumamız önemli. Kendimi sanki farklı bir insanmış gibi okudum. Farklı bir insanın hayatını okuyormuş gibi okudum. Çok fazla bir şeyleri ciddiye almadığım için hoşuma gitti. Derlenip toparlandığında okursam daha fazla beğeneceğimi biliyorum. Arkadaşımin görüşmesinin kopyasını gördüm. Ben de istedim. Hiç olmazsa saklayayım, ileride okurum, duygulanırım. Güzeldi. Her zaman her şeyi konuşmaya hazırım.

Ben görüşmeyi kabul ettiğin ve zaman ayırdığın için teşekkür ederim.

Rica ederim, bebeğim, her zaman yanıdayım.

Ayşe

6 Aralık 2003, Ayşe'nin evi.

İlk önce yaşamının çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misin?

Ben 1978'de Çorlu'da doğdum. Babam savcıydı, annem devlet memuruydu. Annem halen çalışıyor, yakında emekli olacak. Çok problemlili bir çocukluğum oldu aslında. Babam çok ilgisizdi ailesine karşı, annemle aralarındaki kültür farkı nedeniyle sanırım. Bir galeyana gelmişler, evlenmişler, fakat daha sonra anlaşılmadılar. Bir de alkolikti. Mesleğinden dolayı problemlili bir insandı, düşmanı çoktu. Cezaevinde yattı, işten atıldı, kendini iyice alkole verdi. Annemle ayrıldılar. Bir avukatla evlendi, İzmir'e yerleştiler. Ondan bir çocuğu oldu. Ben hâlâ görmedim. Birbirimizin varlığından haberimiz var tabii ki.

Başka kardeşin var mı?

Bir erkek kardeşim var. Mühendis, annemle birlikte oturuyor. Sonra babam o karısından da ayrıldı. Daha sonra kanser oldu. Annem babamı çok seviyordu. Bakacak kimsesi olmadığı için annem babamı tekrar yanına aldı. İki sene falan babam annemin yanında kaldı, annemin yanında vefat etti. Tedavi olmak istemedi, tedavisi olduğu halde. Mide kanseriydi, o kadar büyük bir sorunu yoktu aslında. Perhizine dikkat etmeyişi, sürekli içki içiyor olması, yaşantısına dikkat etmeyişi hastalığını oldukça ilerletmiş. Kırk beş yaşındaydı öldüğünde.

Senin onlarla bire bir ilişkilerin nasıldı?

Babamı sevmezdim. Erkeklerden nefret ettim onun yüzünden. Çok küçük yaşlarda hissettim, erkeklerden intikam alma duygusu vardı bende. Ben kendimde şuna inanıyorum: Freud'un bir tezi var eşcinselliğin sebeplerine ilişkin. Genetik olabilir, psikolojik olabilir, yetiştiriliş tarzı olabilir. Ben psikolojik olduğuna inanıyorum benimkisinin. Babamdan çok fazla nefret ediyordum olmam, erkeklerden intikam alma duygumu geliştirdi sanırım. Zamanla onlardan cinsel anlamda da hoşlanmaya başladım. Acaba onları elde etme isteği miydi bende, bil-

miyorum. Onlardan nefret ediyor olmamla, onları elde etmek istemem bağıntılı bir şey diye düşünüyorum. Feminendi davranışlarım çok küçük yaşlardan beri. Ne bileyim, örgü örerdim, ev işi yapardım, annem işe gittiğinde onun elbiselerini giyerdim. Bunlar klasik şeylerdir. Hiç erkek arkadaşım yoktu, hep kız arkadaşlarım oldu. Okuldayken hep kızlarla birlikteydim. Teneffüslerde çıkar ip atlardım, şarkı söyleyip oynardım. Zıpır bir çocuktum, hiperaktiftim. Hâlâ öyleyim zaten. Çok başarılı bir öğrenciydim bu arada, ortaokulu ikincilikle, liseyi birincilikle bitirdim, üniversiteye bölüm altıncısı olarak girdim. İşletme okudum Ankara'da, dördüncü sınıfa kadar devam ettim. Sonra kendimi birden travesti olarak buldum.

Nasıl oldu birdenbire?

Dedim ya çok feminendim, inanılmaz feminendim. Üniversitenin son yıllarında hormon kullanmaya başlamıştım, göğüslerim büyümüş-tü. Sonra saçlarım çok uzundu. Beyaz, parlak, tüysüz, kılsız bir tiptim. Erkekler tuvaletine girerdim kimse yokken, biri gelip beni görünce, pardon deyip çıkardı. Düşünsene. Artık zor gelmeye başlamıştı okula gitmek benim için. Saçlarımı sarı yapmıştım. Garipleşmişim, iyice kadınlaşmışım. Bir sevgilim vardı, askere gitti. Ben iyice boşluğa düştüm. Okula devam edemez hale geldim. Çok yakın bir arkadaşım zaten travesti olmuştu. Evde problemlerim vardı. O arkadaşımın yanına yerleştim. Sonra baktım, çalışmaya başlamışım. Ben travestiymişim, haberim yok. Görüntü olarak diyorum, ruhen zaten transseksüelim.

İlk nasıl tanıştın onlarla?

Öğrencilik dönemimde. Ankara'ya ilk geldiğimde, gey arkadaşım falan yoktu, daha doğrusu hiç arkadaşım yoktu. Beşevler'deydi benim okulum. Gençlik Parkı, hemen aşağısında. Ben oraya gidiyorum, geziyorum. Ben bilmiyorum, eşcinsellerin oraya takıldığını, bir partner aramak için geldiklerini. Geziyorum, peşime biri takılıyor, tanışmak istiyorlar. Elimde kitaplarım, bir banka oturuyorum, sigara içiyorum, geliyorlar tanışmak istediklerini söylüyorlar. Ben böyle garip tiplerle tanışıyorum. Tipim olmasa da tanışıyorum. Eşcinselliğimi yaşamaktan korkuyorum, hem de yok diyemiyorum insanlara. Bir şekilde egomu tatmin etmek zorundayım, illa seks yapmam gerekmiyor onlarla. Bu bana haz vermeye başladı. Zamanla arkadaşlarım çoğaldı, travestilerle tanıştım. Böyle, bugün buradayım işte.

Üniversite için geldin Ankara'ya bir daha dönmedin, değil mi?

Hayır, dönmedim.

Şimdi nasıl ailenle aran?

Ailemle hiçbir zaman problemim olmadı benim zaten bu konuda. Hep yanımdaydılar, hep destektiler. Annem çok küçük yaşlardan beri benim davranışlarımın diğer erkek çocuklarından farklı olduğunu farkındaymış. Bunu daha sonra konuştuğumuzda söyledi. Şu an çok rahatım annemin yanında, böyleyim. Arkadaş gibiyiz.

İlk ne zaman açıldın ailene?

Açılmadım, onlar hep farkındaydılar. Belki feminen davranan her erkeğin eşcinsel olması gerekmiyor diye düşünüyorlardı. Öyledir de yani, her feminen erkek eşcinsel değildir veya her travesti eğilimli erkek eşcinsel değildir. Eşcinsel olmayan birçok travesti var, travesti olmaktan hoşlanan. Ne bileyim, iş gücü sahibidir, evlidir, evinde otururken tırnaklarına oje sürmekten, sabahlık giyip televizyon seyretmekten keyif alır. Böyle tipler de var. Biliyorsun, sosyologsun sonuçta.

Ailem nasıl öğrendi? Benim burada bir sevgilim vardı. Ondan ayrıldıktan sonra, benden intikam almak adına annemi aramış. Benim eşcinsel olduğumu, fuhuş yaptığımı, kadın kılığında caddelere çıkıp otostop yaptığımı söylemiş. Bunlar yalan, öyle bir şey yok. Okuluma gidiyorum, ama cinselliğimi yaşıyorum. Annem beni kurtarmak adına Ankara'ya geliyor. Ben buradan kaçıyorum. Öğrenildi böyle, konuşmadık. Benim duygularımı biliyor, beni çok iyi anlıyor annem. Hiç konuşma gereği duymadı benimle. Ben de annemle konuşma gereği duymadım, çünkü biliyoruz birbirimizi, çok iyi tanıyoruz. Kadın olmamı istemiyordu. "Okulunu bitir. Cinselliğini gene yaşa. Bu senin tercihin de değil. Böyle olmak durumundaymış, sen böyle doğmuşsun, ama bunu herkes bilmek zorunda değil. Kadın gibi dolaşmak zorunda da değilsin. Ama okulunu bitir, geleceğin olsun, güvenli bir yaşantın olsun isterim," dedi. Ben bunları yapmadım tabii. Bir ara hiç görüşmedik. Telefonlarımı kapattırdım. Bana ulaşamadı bir süre. Ben arıyordum onu ama. Sonra "Artık dön. Ne olursa olsun, her şekilde kabul ediyorum. Nasıl yaşamak istiyorsan, benim yanımda yaşa, ne yapmak istiyorsan, burada yap," dedi. "Anne ben artık ameliyat oldum. Benim geriye dönüşüm yok," dedim. Kadın yıkıldı o an. Telefonla görüşmelerimiz devam etti. İlk defa gideceğim annemin yanına. Gittim, beni bu şekilde gördü. Hatta daha frapan, daha kadınsı gittim. Özellikle öyle gittim ki, artık dönüşümün olmadığını, tamamen kadın olduğumu anlasınlar diye. Hiç şaşırmadı, gerçekten hiç şaşırmadı. Öpüştük, sarıldık. Sadece teyzem ağladı, düştü bayıldı, çünkü teyzem benim ikinci annemdir. Annem çalıştığı için o büyüttü beni. Çok sever beni. Ya-

tıyorum ben, yanıma gelmişler, beni izliyorlar. Teyzem diyor ki: "Ab-la görüyor musun, nasıl değişmiş?" Annem diyor ki: "Bilmem, bana aynıymış gibi geliyor. Sanki hiç değişmemiş gibi." Kabul etmiyorlar, değiştiğini kabul edemiyorlar. Seni hâlâ öyle görüyorlar. Gönül gö-züyle görmek vardır ya, seni zaten o görüntüyle görmüyorlar. Buray-la (göz) görmüyorlar ki, burayla (kalp) görüyorlar. O yüzden değişmiş bulmuyorlar.

Seni hiç doktora götürdü mü?

Çalıştığı yerin psikoloğu, rehberlik danışmanı falan vardı. Onlarla konuştu. Ben onlarla konuştum. Kadın anneme, "Bu bir hastalık değil, hastalık olsa zaten tedavisi olurdu. Birçok insan böyle yaşıyor, birçok insan böyle. Bunu kabul etmek veya etmemek de söz konusu değil. Kabul etsen de etmesen de bu insan böyle, böyle olmak durumunda. Onu ne sen değiştirebilirsin, ne ben değiştirebilirim," demiş.

Şimdi sana hayatındaki önemli olaylarla ilgili sorular soracağım. Bunları mümkün olduğu kadar ayrıntılı anlatırsan sevinirim. İlk önce yaşamının en mutlu ânı ya da dönemi?

Yaşantımın en mutlu dönemi... (Düşünüyor.) Ailemle birlikte olduğum dönem. Bunun kesin olarak ne zaman olduğunu söyleyemem, ama annemle, kardeşimle olduğum dönemdi. Yalnız değildim.

En mutsuz ânın ya da dönemin?

Şu an. Çok yalnızım, gerçekten çok yalnızım. Savunmasızım. Mücadele etmekten bıkmadım, ama sürekli tek başına mücadele etmek gerçekten zor. Yaşamla tek başına mücadele vermek zor. Ailem yok yanımda. Ailem var, ama uzaktan bir destek, sadece seslerini duyabiliyorum. Kendimi güçlü hissetmiyorum.

Yaşamının dönüm noktası diyebileceğin bir olay, bir kişi var mı?

Yok.

Ameliyatın?

Yoo, hayır.

Durumunun her zaman farkında olduğunu söyledin. Çok küçüklüğünden beri. O zamandan bugüne nasıl değişti duyguların? Yaşamın nasıl değişti?

O zamanlar hep anlaşılmaktan korkuyordum. Zaten çok anlaşılyordum. Çok feminendi davranışlarım. Öğrenciyken de bu böyleydi. Eşcinsel çevresi edinmeden de, edindikten sonra da bu böyle oldu. Hep korktum. Eşcinselliği suç gibi görüyordum. Polis görecekti beni, anlayacak, bir şey olacak. Ne bileyim, okuluma, aileme yansıyacak, rezil olacağım, deşifre olacağım diye düşünürdüm. Böyle korkular ya-

şadım. Bunu aştım, şu an çok çok rahatım. Hatta fazla rahatım belki.

Ameliyatından bahseder misin?

Ani karar verdim. Olması gerekiyordu, oldu. Sadece küçük bir estetik diyelim buna. Burnumu yaptırmak gibi bir şey.

Sosyal güvencen var mı?

Yok, hayır.

Hayatında pozitif etkisi olan kişi, grup, kurumlar var mı?

Ailemden başka kimse olmadı.

Negatif etkisi olan var mı?

Arkadaşlarım.

Nasıl?

Ben şu an çok soyut yaşamaya çalışıyorum kendi arkadaşlarımdan, çünkü gerçekten bu ortamda zor. Neden biliyor musun? Bize ilgi duyan insanların çoğu, psikolojik sorunları olan insanlar. Potansiyel suçlu olan ya da suça eğilimli insanların, ruhsal sorunları olan insanların bir tür deşarj olma aracıyız. Beni erkek gibi görür, eşcinselliğini tatmin eder. Beni kadın gibi görür, heteroseksüelliğini tatmin eder. Onların problemlerini dinlemek, onlarla bire bir ilişkilerde yaşanan problemler, arkadaşlarımızın birçoğunun psikolojisini bozmuş durumda ya da kadınlığı benimsemekten kadın olmuş, kendini birden kadın bulmuş, ameliyata hazır olmadan ameliyat olmuş, cinselliğini yaşamadan cinsiyetini değiştirmiş, erkek olduğu halde görüntüsünü değiştirmiş arkadaşlarımızın zamanla psikolojilerinin bozulması yüzünden, onlarla çok iyi ilişkiler kuramıyorum açıkçası. Onlardan kendimi çok farklı buluyorum. Gerçekten kendimi bu ortama ait hissetmiyorum. Kadın olduğumu düşünmüyorum, erkek olduğumu hiç düşünmüyorum. Ben kadın ve erkek bedeninin bütünüyüm. Doğuştan bir kadın değilim, doğuştan bedenen bir erkeğim, ama ruhen bir erkek değilim. Kendimi şanslı buluyorum aslında. Her iki şekilde düşünebiliyorum. İnsanların bakış açısı şöyle farklı, insanlar görmek istediği gibi görüyorlar bizi. Sen beni şu an nasıl görmek istiyorsun? Sen beni transseksüel olarak görmek istediğin için, beni transseksüel olarak görüyorsun, değil mi? Kadın gibi görmüyorsun sonuçta. Farklı şeyler konuşuyoruz, etkiler bu seni. Belki daha farklı bir ortamda, benim cinsel kimliğimden hiç bahsetmeseydik, başka şeyler konuşsaydık, beni direkt kadın gibi görebilirdin, ama şu an beni direkt kadın gibi gördüğünü pek sanmıyorum. Değil mi?

Cevaplayayım mı?

Cevapla tabii.

Benim gözümde kadınlık sadece vajinayla olan bir şey değil, aynı şekilde erkeklik de. O yüzden sen bana kendini nasıl tarif edersen, ben seni öyle görürüm.

Değil işte. İmamın fikri neyse, zikri de odur. Sen benim için ne düşünüyorsan, ben kendimi yırtsam da burada amuda kalkıp, tavuk taklidi yapsam da değiştiremem senin fikirlerini. Böyle de bir gerçek var. Bende böyledir mesela.

Ben zaten kendini nasıl tanımladığını merak ettiğim için buradayım. Senin hakkındaki fikrimi sen oluşturacaksın.

Ama insanlar nasıl görmek istiyorlarsa, öyle görüyorlar bizi. Bazen ne erkek, ne kadın görüyorlar. Fatih Ürek gibi falan düşünüyorlar bazen. Kadın gibi görüyorlar, ama bir şekilde bir tavrını yakalayınca, direkt irkiliyorlar, şaşıyorlar. Bir mağazaya gidiyorsun alışveriş yapmaya, tereddütlü bakıyorlar. Konuşmaları değişiyor. Bazıları sempatiyle, bazıları antipatiyle bakıyor, bazıları anlam veremiyor. Ben kadını, kadını, kadını diye yırtmayacağım kendimi, çünkü ben gerçekten bir kadın değilim. Hiçbir zaman iddia etmem kadını, çünkü erkek olarak dünyaya geliyorsun; genetik olarak, biyolojik olarak zaten erkeksin, hormonların öyle çalışıyor. Bu senin psikolojini mutlaka etkiliyor, kişiliğini mutlaka etkiliyor, görüntünü mutlaka etkiliyor, gözlerindeki ışığı mutlaka etkiliyor, elektriğini etkiliyor, kokunu etkiliyor. Ne kadar kendini değiştirsen de bunlardan kurtulman mümkün değil; yani dört dörtlük kadına benzesen de, bence, yine de o elektriği veriyorsun. Gerçek heteroseksüel, transseksüel olduğunu anlayabiliyor. Ne kadar kadınsı olursan ol, anlaşılıyor.

İzlenen hikâyelerden bir favorin var mı? Bu bir dizi, bir film, bir gösteri olabilir. Bir favorin varsa, neden o favorin ve seni nasıl etkiledi? Seni ve yaşamını?

Annem Hakkında Her Şey diye bir film vardı, onu izlemiştim. Belki birçok arkadaşım da bunu söylemiştir. Ben o filmde çok etkilendim. Hep aykırı uçlarda yaşayan insanlar karakterleri. Değişik buldum, kendi hayatımdan bir şeyler çıkardım. Mesela orada bir travesti var, aslında erkeksi bir travesti. Kendiyle o kadar barışık ki kendi üzerindeki estetikleri anlatıyor şuramı şu kadara yaptırdım diye. Tiyatro oyunu erteleniyor. İnsanlara bilet paralarını geri vermemek için, o orada şaklabanlık yapıyor. Kendiyle o kadar barışık ki, kendini alay konusu ederek tiyatroyu kurtarmaya çalışıyor. Bu kadar da fedakârız diye düşünüyorum aslında. Kendimizle alay etmesini biliyoruz biz. O etkilemişti beni. Ben de çok yaparım çünkü bunu.

Okunan hikâyelerden böyle bir şey var mı? Bu bir kitap, bir dergi, bir yazı olabilir?

Ben etkilenirim kitaplardan falan. *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git*. Onu defalarca okudum. Bir hafta boyunca, her gün, bir kez okuyordum. Başlıyordum ve bitiriyordum. Ertesi gün tekrar.

Oradaki ne etkiledi seni?

O kadının yüreği, yüreğinin güzelliği, o yaşlı kadının. Torununun çok vefasız çıkması falan herhalde. Ağlamıştım.

Peki, dinlenen hikâyelerden benzer bir şey var mı? Kişilerin sana anlattığı?

Travestilerin hayatlarından hep etkilenirim, anlattıklarında. Kendi arkadaşlarımkinden değil, daha sonradan tanıştığım kişilerin, erkekliğini bilmediğim arkadaşlarımın yaşam öyküsü etkiler beni. Merak ederim. Sanki onlara ait değilmişim gibi düşünürüm, ben hep böyleydim gibi gelir. Sen gibi dinlerim onları. Değişik bulurum.

Bundan on beş, yirmi yıl sonra hayatını pozitif ve gerçekçi olarak nasıl görüyorsun? Hangi hayallerini gerçekleştirmiş olabilirsin?

Benim hiçbir hayalim yok, kalmadı artık. İdealim yok, planım yok geleceğe dair. Tek istediğim şey, kardeşim bir an önce evlensin, annemden ayrılsın, ben de annemle oturayım. Tek istediğim şey bu, başka bir şey istemiyorum.

Negatif olarak bakarsan, yaşanması istenmeyen neler yaşanmış olabilir yirmi yıl sonra?

Yalnız kalma korkusu bende saplantı haline geldi. Kimsesiz kalmak, tek başıma kalmak çok korkutuyor beni. Tek korktuğum şey bu. Çünkü biliyorum ki arkadaşlarımdan bana fayda olmayacak. En fazla, bir problem yaşarım, birkaç gün yanımda olurlar, ama dördüncü gün veya bir-iki ay sonra yanımda olmayacaklar. Biliyorum bunu.

Dine bakışın nasıl?

Hep çelişkilerim var benim. Mutlaka bir yaradan varlık var. İnanıyorum aslında. Ama Kuran'da yazılanlar, eşcinsellik günah, ters ilişkiye girmek günah. İşte biz lanetli kullarız. E, beni tanrı yarattı. Bir de kadere inanmak diye bir şey var. Bu benim kaderimse, bu bir çelişki o zaman. Bu kaderle, bu günah çelişki. Bu yüzden hep çelişki yaşıyorum. O zaman cennet ve cehennem burası. Burada ne yaşarsan, senin için kâr; ne yaşamazsan senin için zarar. Ne yapacaksın? Bencil yaşayacaksın. Bencil derken, birtakım kalıplaşmış kurallara aykırı davranmak zorundasın, kendi mutluluğun için. Madem bir kere geldin bu dünyaya, kendin için yaşayacaksın. Yaşamadığın kadar zararın var, o

zaman yaşa, kârın olsun diye düşünüyorum.

Politik ve sosyal konulara bakışın nasıl?

Siyasetle hiç alakam yok, sevmiyorum. Belki babamdan dolayı sevmiyorum.

Senin için insan yaşamındaki en önemli değer hangisi?

Ben aile kurumuna çok inanıyorum, çok önemli benim için. O yüzden ailemle oturmak istiyorum.

Yaşamının ana ideali nedir?

Kalmadı ki, yok.

Neden kalmadı?

Ne yapabilirim ki bu saatten sonra. Her şeyi çok çabuk tüketiyoruz biz gerçekten. Aşkı da çok çabuk tüketiyoruz, parayı da çok çabuk kazanıp tüketiyoruz. Çok hızlı yaşıyoruz. Eğlenceyi de çabuk tüketiyoruz. Hep başka başka arayışlar. Doymuyoruz, yetmiyor. Mesela benim uyuşturucu kullanıyor olmam. Ona bile doydum, onu bile kullanmıyorum artık, o bile keyif vermiyor. Yok, keyif alacak hiçbir şey bulamıyorum. Son günlerde takıntı haline geldi, temizlik yapıyorum evde habire. Dışarıya çıkmaktan çok hoşlanırdım, dışarıdan eve girmezdim. O bile keyif vermiyor şimdi bana.

Yirmi dört saatini özetler misin?

Evdeyim. On bir, on ikide yatıyorum, sabah yedide kalkıyorum. Birkaç müşterim geliyor. Evde kimse yoksa, kahvaltı bile yapmıyorum. İşim olmadıkça pek dışarı çıkmıyorum. Bir de biraz borcum var. O yüzden ekonomik davranmak zorundayım. Temizlik yapıyorum, arkadaşlarımla görüşüyorum. Günüm böyle geçiyor.

Evini biriyle paylaşıyor musun?

Evet, yalnız yaşıyorum.

Ev senin mi?

Hayır, kira burası.

Ev sahibinin, komşularının, mahalle esnafının sana karşı tutumları nasıl?

Komşularla hiç bire bir ilişkim olmadı. Hiç problem de yaşamadım. İki yıldır burada oturuyorum. Ev sahibim çok iyi bir adam. Avukat, karıkoca avukatlar. Bayramda bayramlaşmaya geldi. Çok efendi, çok saygılı, çok kültürlü bir adam, çok şeker bir insan.

Şimdiki arkadaş çevren nasıl? Onlarla ilişkilerin nasıl?

Pek kimseyle görüşmüyorum. Görüştüğüm birkaç arkadaşım var. Bunlardan biri Buse. O da çalışmıyor, psikolojisi çok düzgün. Bu benim hoşuma gidiyor. Diğer görüştüğüm arkadaşlarım da kendim gibi

arkadaşlarım, yani pek problem yaşamıyorum. Çok samimi olduğum halde, çok samimi bulmuyorum, güvenemiyorum. O yüzden de bir sınır koyuyorum arkadaşlıklarımda maalesef. Çünkü hep iyi niyetimin suistimal edildiğine inanıyorum. Pek kimseye güvenmemeyi öğrendim açıkçası.

Seni anladığına inandığın, transseksüel olmayan birileri var mı?

Aslında pek yok. İnsan bazen kendini bile anlayamıyor, bir başkasından da beni anlamasını bekleyemem.

Peki, transseksüel olmayan arkadaşların var mı?

Oldukça, tabii var. Seni ben arkadaşım olarak kabul ediyorum mesela.

Her türlü alışverişini nereden yapıyorsun? Gıda olsun, giyim olsun.

Bu civardan. Her yerden alışveriş yapmıyorum. Bir Kızılay'a inip alışveriş yapamıyorum rahat rahat.

Alışveriş esnasında bir sıkıntı yaşıyor musun?

Sadece çok paralı olduğumuzu düşünerek, çok para koparmaya çalışmalarından rahatsız oluyorum. O yüzden ben çok sıkı pazarlıkçıyım. Normal fiyatına indirtirim.

Geçimini fuhuşla sağlıyorsun?

Yok, Kültür Bakanlığı'nda sekreterim? (Gülüyoruz.)

Müşterilerin kimler, sana karşı tutumları nasıl?

Küçük balıklarla uğraşmıyorum. Bir süre sonra oturuyor her şey. Yalnız yaşadığım ve evim müsait olduğu için, müşterilerim sabit. Yıllardır aynıdır müşterilerim. İlgileniyorum. Onları bir kerelik düşünüp o şekilde ilgilenmek yerine, sürekli düşünüp daha iyi davranıyorum, daha çok ilgileniyorum. O yüzden de daha kârlı oluyorum açıkçası.

Özel istekleri oluyor mu?

Yoo, hayır. Karısıyla seks yapar gibi, adam geliyor, seksini yapıyor, gidiyor.

Müşteri talepleri bedenini biçimlendirmede etkili oluyor mu? Yani mesela müşteri istiyor diye esmer oluyor musun?

Hayır, hayır, kesinlikle. Hatta müşterilerim bundan çok şikâyetçidir, kendimi hiç değiştirmedim falan. Eşofmanla karşılayabiliyorum, makyajsız karşılayabiliyorum müşterimi. Senin de gördüğün gibi az önce. Rahatım, özel bir şey yapmıyorum.

Korunuyor musun?

Elbette ki korunuyorum, hamile kalmaktan çok korkuyorum.

(Gülüyoruz.)

Hastalık kaptın mı?

Çok eskiden bir kez belsoğukluğu olmuştum. İğne yedim, geçti.

Hastayken çalıştın mı?

Çalışmıyordum ki zaten o zaman, geydim, fuhuş yapmıyordum yani.

Gelirini sorabilir miyim?

Üç milyar kazanıyorumdur herhalde.

Duygusal ilişkilerin nasıl?

Bir kadının erkeğinden beklemediği kadar çok şey bekliyorum ben karşı taraftan. Oldukça sadığım, partnerimin benden daha sadık olmasını bekliyorum. Çok duygusalım, inanılmaz duygusalım. İlişkilerimde hep problem yaşarım. Problemim de ilişkilerimde çok duygusal olmamdan, çok kıskanç olmamdan, onu çok sahiplenmemden ve taviz verip kendimi ona endekslememden kaynaklanır. Ona endeksli yaşamam âşık olduğumda. Kesinlikle bağımsız değildir, her şeyimle onunumdur.

Partnerinden neler beklersin?

Aslında çok şey paylaşmıyor olsam da bir insana âşık olabilirim. İlla çok şey paylaşmak gerekmiyor birine âşık olmak için. Hatta hiçbir şey paylaşmadığın insana bile âşık olabiliyorsun, acı çekiyorsun. Aldatılmaya kesinlikle tahammülüm yok. Sahiplenilmekten hoşlanırım, yani ona güven duymalıyım. Dedim ya az önce, her şeyimle onunum, o da her şeyiyle benim olmalı. Bunu birbirimize hissettirmeliyiz, o elektriği vermeliyiz. İlla sözlü olması gerekmiyor bunların. Birbirimize sözlü ifade etmemiş de olabiliriz, ama bunu bilmeliyim. Ancak o şekilde benim sevgilim olabilir. Kolay âşık olamıyorum, sadece hoşlanıyorum, ikinci, üçüncü gün de sıkılıyorum.

Evlilik hakkında ne düşünüyorsun?

Evlilik benim için gerçekten çok önemli. Belli mi olur, belki evlenirim.

Çocuk sahibi olma konusunda ne düşünüyorsun?

Çocukları seviyorum da, ben biraz sorumsuzum. Bak, kuşum var, yemi bitmiş, hiç düşünmüyorum.

İdeal bir kadın nasıl olmalı?

Her şeyden önce kadın bakımlı olmalı gerçekten. Hani klasiktir ya, çirkin kadın yoktur, bakımsız kadın vardır. Kendisine saygısını ifade eder zaten bir insanın kendine bakıyor olması. Kendine ve karşısındakine saygılı olmalı her şeyden önce. Bu da kendine bakmasıyla alakalı. Artı, kendini yetiştirmiş olmalı. İlla tahsilli olması gerekmiyor.

Oturmasını, kalkmasını, konuşmasını, bir yemekte, en basitinden, çatal bıçak kullanmasını biliyor olması gerekir.

İdeal bir erkek nasıl olmalı?

İdeal bir erkek... Koruyucu yanı çok yüksek olmalı bence. Gene hep benim yalnızlığıma geliyor, tek başıma olmama geliyor, sahiplenilmeyi istememe geliyor. Gerçekten de öyle olmalı, sahiplenmeli kadını, kadını demeli ona.

İdeal ebeveyn nasıl olmalı?

Anlayışlı olmalı her şeyden önce. Hayatıma çok müdahale etmesine izin vermem ailemin, ama sürekli her şeyimden de haberleri olması hoşuma gider. Annemin benim için şu an pek bir şey yapmadığını bilmeme rağmen, yapamıyor çünkü, elinden gelmiyor, ama sanki ona hesap vermek durumundaymışım gibi sürekli benden bilgi alır, sürekli benim için bir şeyler yapmaya çalışır, yönlendirmeye çalışır beni.

İş ve mesleklerin cinsiyeti var mı?

Bence yok, erkekler bile fahişelik yaptığına göre, bence yok. Herkes her mesleği yapabilir.

Her erkek de her ev işini yapabilir mi?

Elbette, niye yapamasın?

Eşyaların cinsiyeti var mı?

Var, bilgisayarım kız mesela.

Neden?

Onu kendimle çok özdeşleştirdiğim için herhalde.

Peki, bütün eşyaları cinsiyetlendirebilir misin?

Yoo, sonuçta onlar canlı değil. Ben nasıl onlara cinsel bir kimlik uydurabilirim ki?

Peki, oyuncakların cinsiyeti var mı?

Var tabii ki.

Cinsiyetlendirebiliyorsun demek ki.

Oyuncağı sonuçta şekillendirmişler, onlara bir canlı süsü, bir görüntü vermişler. Bak, orada bir köpek var. Onun cinsiyeti erkek bence. Dişi de olabilir, ama erkek gibi görünüyor bence. Çok mu garip şeyler söylüyorum.

Yok, hayır. Çocukken en sevdiğin oyuncak neydi?

Annemden hep bebek isterdim, bebek almazdı bana, kızardı. Kamyonum da yoktu zaten, olsa bile oynamazdım. Ben örgü örmeyi biliyordum, kendime bebek örmüştüm. Karşı komşunun kızıyla birlikte.

Kaç yıldır kadın olarak yaşıyorsun, yani bu görünümünle?

Altı yıldır.

Ne zaman ameliyat oldun?

Üç yıl önce.

Bu kimliğin gereklerini öğrenme süreci yaşadın mı? Bir kadının nasıl davranması gerektiğini falan?

Hayır, ben hep istediğim gibi davrandım. Hâlâ da öyle davranıyorum, istediğim gibi. Dedim ya biraz bencilim, kimse beni ilgilendirmiyor. Ben nasıl rahat oluyorsam, öyle yaşıyorum.

Kadın olmakla, erkek olmak arasındaki farklılık ve benzerlikler neler?

Bedenen farklı bir kere erkekle kadın birbirinden. Sonuçta her ikisi de insan, ama onlara sorulmadan yaratılmışlar. Dolayısıyla kendilerini kabullenmek zorundalar. Bizim için üçüncü cinsiyet deniliyorsa, ben bunu kabul etmek durumundayım.

Sen erkek görüntüsündeyken senin davranışların ve sana davranışlar ile, kadın görüntüsündeyken davranışların ve sana davranışlar arasında bir benzerlik ya da fark var mı?

Tabii canım, sonuçta ataerkil bir ülkede yaşıyoruz biz. Bizim toplumumuzda, erkek için kadın çok önemli. Türk erkeği uçkuruna çok düşkün bir kere. Karısı çok güzel olsa da, cinselliğe ihtiyacı olmasa da, buldu mu kaçırmak istemez. İster fuhuş yap ister yapma, travestisin, açıkçası bir et parçası olarak görülüyorsun her yerde. Sanki daha kolaymışız gibi geliyor erkeklere bizi ayarlamak, bizle beraber olmak. O yüzden tacizkâr bakışlar falan çok oluyor. En basitinden bir mağazaya gittiğimde, bir kadın ve ben varsam, benimle daha çok ilgileniyorlar.

Erkek kimliğine ilişkin özlediğin ve koruduğun bir şeyler var mı?

Agresifliğim belki. Zaman zaman çok agresif olurum. Çok erkekleştiğimi hissedirim o zaman. O elektriği veririm karşımdaki insana, beni erkek gibi görürler o zaman.

Bedenine ilişkin planların var mı?

Yo, hayır. Görüntümden çok memnunum.

Değişime nasıl başladın?

Saç uzatmayla başladım. Hep uzundu saçlarım.

Estetiğin var mı?

Burnum, yüzümdeki ve göğsümdeki silikonlar.

Değişimden önce en çok rahatsız olduğun yer neresiydi bedeninde?

Göğüslerimin olmasını çok istiyordum.

Transseksüellikle ilgili bilgi ediniyor musun?

Ben kendimi ilgilendiriyorum. O yüzden de önemli olan, benim kendim hakkımdaki düşüncelerim, kendimi tanıyorum.

Transseksüel, travesti ve eşcinsel arasındaki farkları biliyor musun?

Tabii ki biliyorum. Gey, görüntüsünü değiştirmeden, erkek kimliğinde, yatakta aktif ya da pasif olabilir, kendi cinsinden hoşlanan kimse. Travesti, görüntüsünü tam olarak değiştirmemiş, fakat kadın gibi görünmekten hoşlanan, normal bir yaşantısı olan, eşcinsel olmayan kişi. Travestizmde cinsellik yaşamıyorsun, yani kadın olarak yaşamıyorsun. Transseksüalite de kendi cinsine ilgi duyan, karşı cinse benzemeye çalışan ve heteroseksüel bir ilişki kurmak isteyen kişi.

Bunların hepsini doğru tanımlayan ilk görüşmecim sensin. Peki, dışlama ve baskı yaşıyor musun?

Yoo, hayır. Dedim ya ilgilendirmiyor toplum beni. Değer yargılarına saygım var toplumun. Ne kadar rahat olursan, insanlar sana o kadar rahat davranıyorlar; sen kendini ne kadar kasarsan, ne kadar soyutlarsan, ne kadar negatif elektrik verirsen insanlara, insanlar o elektriği alıp sana o şekilde yaklaşıyorlar.

Aktivist misin?

Yoo, o yönüm hiç gelişmiş değil aslında. Dedim ya sorumlulukları falan hiç kaldıramıyorum, sevmiyorum sorumluluk altına girmeyi.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Daha çok aramızda sivrilmiş, hatta bizler tarafından bile kabul görmeyen tipleri seçip gösteriyorlar. Bunun sebebi de eşcinsel çok bizim ülkede, özendirici olmaması adına hep olumsuz taraflarını gösteriyorlar bizim gibi yaşayan insanların. Radyo Televizyon Üst Kurulu'nun böyle bir maddesi var. Yok mu bizim arkadaşlarımızın içinde gerçekten düzgün yaşayan? Var. Onları neden göstermiyorlar da hep olumsuz, kötü yönlerimizi gösteriyorlar. Bunun sebebi de bu.

Konu yani transseksüellik son zamanlarda giderek popülerleşiyor hem akademik alanda, hem medyada. Bunu neye bağlıyorsun?

Bilmem, pek takip etmiyorum. Ben sürekli transseksüel haberlerini, bu konuları takip etmiyorum. Sürekli cinsel kimliğimi yaşamıma sokmuş değilim. Sokmuş değilim derken, ona endeksli yaşamıyorum. Kendim gibi yaşıyorum.

Bazı partiler programlarına eşcinselleri ve transseksüelleri de dahil etti. Bunu biliyor musun?

Bunu biliyorum. Çok samimi bulmuyorum, hümanist olduklarını göstermek için bunu yapıyorlar.

Feminizm nedir?

Feminizmi kadınların kompleksi diye düşünüyorum. Sonuçta, yaratılış olarak kadın ve erkek farklı yaratılmışlar, bu bir gerçek. Madem ezelden beri kadınlar daha güçlüydü, daha zekiydi de, bak çok erkekçe düşünüyorum aslında, öyleydi de neden şu an erkekler güçlü, kadınlar ikinci planda.

Bazı kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunları biliyor musun?

Yo, hayır, beni ilgilendirmiyorlar.

Yüz yıl önce ameliyat olma şansı, hatta fikri bile yoktu. Bu konuda ne söylersin?

Tıp ilerlememişti, o dönemde yaşamak istemezdim.

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsun?

Sevmiyorum. Çok basit buluyorum, hiç doğal bulmuyorum. Kadın gibi göremiyorum onu. Her fırsatta zaten kadın olmadığını hissettiriyor. Zamanında o da çok çalışmış, çok fuhuş yapmış, ama bir yerlere gelebilmiş, kendini ayakta alkışlatabiliyor. Bu da Allahın ona vermiş olduğu bir yetenekle bağlantılı. Çok cesurmuş ki Türkiye gibi bir ülkede çok eskiden cinsel kimliğini değiştirmiş, bütün ülkeye kabul ettirmiş, kendisini ayakta alkışlatabilmiş. Bu yönünü takdir ediyorum, ama dediğim gibi çok doğal bulmuyorum, çok kadınsı bulmuyorum. Bir de travestilerden tikleniyor olması hoşuma gitmiyor açıkçası. Bu kadar sözü dinlenen, bu kadar ağırlığı olan bir transseksüelin bir şeyler yapıyor olması lazım Türkiye gibi bir ülkede. Avrupa'da yaşıyor olsak zaten buna ihtiyacımız olmazdı, ama Türkiye'de ona ihtiyacımız var aslında ve o bunun hiç farkında değil. Farkında belki, kendi bulunduğu yeri riske atmak istemiyor, ya da öyle bir girişimde bulundu da devlet engelledi bunu. O da olabilir. Bak, ben bunu hiç düşünmemiştim. O da olabilir. Göz önünde olan bir insan. Belki bir şeyler yapmak istedi, ama engellediler.

Hiç tutuklandın mı?

Hayır.

Arandın mı?

Tabii ki canım, defalarca şüpheli şahıs muamelesi gördüm. Bir defa geziyoruz arkadaşımınla dışarıda. Benim kakara kikiri olduğum bir günümde. Polisler geldi, kimlik sordular. Kimliğimi çıkardım, gösterdim. Kimliğim olduğu halde beni şüpheli bulup karakola götürdüler. Orada ben suçumun ne olduğunu öğrenmeye çalıştım. Daha gündüz, çalışmaya çıktım desem komiser bile inanmaz, bu saatte nasıl çalışma-

ya çıkılabilir. Buna kimse inanmaz. Suçumun potansiyel suçlu olmak olduğunu söylediler bana. Ben şaşırdım.

Aramalarda kadın polis mi, erkek polis mi arıyordu?

Kadın polis. Beni hiç erkek polis aramadı. İzin vermem de zaten buna. Hakları yok.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığın var mı?

Hayır. Zamanında uyuşturucu kullandım, ama şimdi kullanmıyorum.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdin?

Şarkıcı olayım isterdim, hep göz önünde olayım, herkes beni görsün isterdim.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsun?

Sana yardımcı olmak benim hoşuma gitti açıkçası. Bir de bir kez de kendimi yeniliyor olduğumu düşündüm. En baştan bugüne kadar, film şeridi gibi derler ya kendimi irdeleme fırsatı buldum. Ne kadar doğru söyledim, ne kadar yanlış söyledim diye düşünüyorum da hep doğruları söyledim. İyi yani, inşallah senin için de iyi olur.

Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

Bu kadar. Teşekkür ederim.

Ben de görüşmeyi kabul ettiğin için teşekkür ederim.

Rica ederim.

Okşan

20 Aralık 2003, Okşan'ın evi.

İlk önce bana yaşamınızın çocukluk, ergenlik ve olgunluk dönemlerini özetler misiniz? Bu dönemler boyunca aileyle, okulla ve arkadaşlarla ilişkileriniz nasıldı?

Ben Erzurum'un Olur ilçesinin Aşağı Karaca Köyü'ndenim. Annem, babamın ikinci evliliği. Büyük annemden, yani annemden önceki annemden babamın dört çocuğu, ben, bir de kız kardeşim vardı. Ailenin en küçüğüyüm ben.

Kaç yılında doğdunuz?

68'in altıncı ayının on ikisi. İkizler burcuyum bu arada. Çifte karakter. İlkokulu falan köyde okudum. İşte, o zamanki doğunun makus talihi. Hâlâ benim ders çalıştığım lambam buradadır. Gaz lambası. Aşırı kar yağardı. Ben bir Kürt çocuğuyum bu arada. Milliyetimi hiçbir zaman saklamadım. Devletin baskısını, o zamanlar hissetmeye başladım. Erzurum'un eksi otuz, otuz beş derecelik kışında, okulun önünde biz gencecik çocuklar, üzerimizde üst yok baş yok. Ayağımızda lastik ayakkabılar. Bir metre karda, tünellerin içinden geçerek okula geliyoruz. Sanki çok önemli bir şeymiş gibi bizi her sabah yedide orada toplarlardı, ant içirirlerdi, bir de sonunda "Ne mutlu Türküm" dedirtirlerdi. Ben içimden, o zaman da belki asiydim, isyankârdım, "Ne mutlu Kürdüm" derdim. Bunu kimse duymazdı, ama benim yüreğim duyardı.

Bu arada ailede parçalanma dönemi oldu. Annemin tarafından akrabalarımız Ankara'daydı, Balgat'ta, kentin varoşunda. Kız kardeşim evlendi, geldi buraya. Ben de kasabaya, ortaokula yazıldım. Geçinmek mümkün değil. Bu arada aile de dağılınca, anneme babam bakmama başladı. Annemin umudu oluyorum. O zaman erkek çocuğu olarak görüyorlar. Ankara'ya gönderdiler beni. Burada, Balgat Ömer Seyfettin Lisesi var. Oraya kaydoldum. Yazları köye gidiyorum. Yazları köye gittiğimde, bir de Kuran kursuna gönderiyorlar beni. Üç yılda,

imamlık yapabilecek kadar çok güzel bir dini eğitim aldım, yani herhangi bir yerde imamlık yapabilirim. Hatta şunu söyleyeyim, ilçemiz iki bin nüfuslu bir ilçe, tek cami vardı, orada müezzinlik yapardım ben. Kadrolu müezzini yoktu. Annem yemek yaparken çok ilgilenirdim. Soğanı şu yemeğe nasıl doğruyor, ona bakardım. Ehram giyerler bizim orada. Tesettürün bir çeşidi. Hâlâ da vardır Erzurum'da. İnce yünden yapılır. Annem bir yere, çeşmeye falan gittiğinde, annemin ehramını giyerdim. Giyeceğim tek kıyafet oydu, çünkü annemin bir tane elbisesi vardı, gece yıkardı, sobanın yanında kurutur, sabah tekrar aynı şeyi giyerdi. Yedeği yoktu ki onu giyeyim. Bazıları diyor ki annemin makyaj malzemelerini kullanırdım. Benim annemin makyaj malzemesi yoktu. Neyse, çerçevesi cevizden antik bir aynamız vardı. Onun karşısına giderdim. Sosyal aktivite olarak, pilli bir radyo vardı. Hep halk müziği okurdu, yurttan sololar, korolar. O müziğe göre kendimi uydururdum. Sesim de çok çirkindi. Bir gün yakalandım anneme. "Anne, Kuran kursuna bir tane Arap gelmiş," dedim. Araplar kaftan giyorlar ya, onun gibi oldum diyorum. "Aman, sen o pis Araplardan mı olacaksın? Ne yapacaksın onu?" falan diye kızdı. Böyle kurtulmuştum, ama çok korkmuştum.

Yaş kaç?

O zaman on beş falan. Biraz daha ağırlıklı Ankara'ya gelmeye başladım. Çalışayım dedim, çalışıp okuyayım. *Hürriyet* gazetesini aldım. İş ilanlarına bakıyorum. Demetevler'de bir baharatçı. Gittim, konuştum adamla. Açık konuştum; "Ben Erzurum'dan geldim, okumak istiyorum. Harçlığımı çıkarmak istiyorum, köyden bana harçlık gönderilmeyecek," dedim. Tamam, dedi adam. Büyük şehirdeyim, biraz daha matbuata erişebiliyorum. Mecmualarda falan sürekli Bülent Ersoy'u arıyorum. Hikâyesini kulaktan duymuşum, hep Bülent Ersoy'un fotoğraflarını arıyorum. Bazen oluyor, bazen olmuyor. Kesip saklıyorum. Bir idol gibi geliyor bana. "Acaba olabilecek miyim? Bu nasıl olmuş?" diyorum. Kendimi kahrediyorum, ben niye onun gibi olmadım diye. Erkeklikle ilgim yok, niye olmadım demiyorum. Güven Park'ta indim/ Bir tane kadın duruyor caddede. Arabalar duruyor. Yayalar falan bunu taciz ettiler. İzliyorum. Bir de Erzurumluların mertlikleri vardır. Kadın zor durumdaysa, yardımcı olayım diyorum. Neyse, kadın bunlara çantasıyla falan vurdu, ama sesi çok kalın geldi bana, çok acayip geldi. Ne biçim kadın dedim. Hayat kadını, ama bunun sesi neden böyle? Aynı durakta inmeye başladım artık, o kadını görmek için. Bir gün yine o kadına bakıyorum. Yukarıdan bir adam geliyor makyajlı. Gey ama

makyaj yapar. Adına Boyalı Murat derler. "Ay, n'apıyorsun" dedi. "Aa, bunlar Bülent Ersoylar'dan" dedim kendi kendime. (*Gülüyoruz.*) Ne mutlu oldum, bir yerden ucunu buldum. Bu arada çalışıyorum. Annem köyde, ona mektup yazıyorum. Baharatçıda akşama kadar marketlere gidiyorum, işte on milyonluk satarsam, bir milyon prim veriliyor. Bir, bir buçuk ay böyle devam etti. O kadını düşünüyorum, o kadının yerine kendimi koyuyorum. Bu kadın böyle kadın olmuş, bir tane sevgili bulsa ya niye caddeye çıkıyor, niye bedenini pazarlıyor diye düşünüyorum. Bir gün yolda duruyorum. Benim gibi genç bir çocuk, "Şekerim, saatin var mı?" dedi. Bu adam niye kadın gibi konuşuyor, dedim. Bu arada ben çok korkuyorum, kendimi belli etmekten çok korkuyorum. Yok dedim. Sigarayı şöyle tutuyor, "Ateşin var mı?" dedi. Şimdi çok samimi arkadaşım, genelevde çalışıyor kendisi. "Ay, sen böylesin mutlaka" (*Başparmakla işaretparmağının birleştirilmesiyle yapılan işaret*) dedi bana. Nereden geldi o cesaret, ne oldu bilmiyorum, evet öyleyim, dedim. "Adam gibisin, biraz frapan giyin," dedi. Oturduk, oradan buradan konuştuk, onunla samimi olduk. "Sen bana yardımcı olsana," dedim. "Önce kaşların alınacak, sana güzel bir pilili pantolon, dar tişörtler alınacak. Sakalların da var. Çok uğraşılacak," dedi. Başka tanıdıklarıyla tanıştırdı, başka travestiler görmeye başladım. Bunları kim böyle yapmış? Beni niye yapmıyor? O adres nere? O adresi arıyorum. Bir an önce içimdeki kadını firar ettirmek istiyorum. Tutsak! Bedenimde tutsak kadın. Cinsel deneyimim de yok, korkuyorum. Şunu da söyleyeyim, ben kendi organım hariç, başka bir organ da tanımıyorum. Bir transseksüel, "Hadi gelin size çay ısmarlayayım," dedi. Cebeci'de bir eve gittik. Bunların evi de varmış dedim. Müzik seti, renkli televizyon. Ben korkuyorum, ama onlar çok samimi. Adı Ömer'di tanıştığım çocuğun. Gittiğimiz evin sahibiyle çok samimi, Ebru Abla, Ebru Abla diyor. Makyaj yapıyor. Ömer kendine de yaptı. "Ömer, bana da yapsana," dedim. Bana da yaptı. Kendimi çok beğendim. Şunu da ekleyeyim: İmkânsızlıklar içinde yetiştim de o imkânsızlıklardan kurtulmak için, daha müreffeh yaşam için emsal olarak asla düşünmedim. Bunu okuyanlar böyle düşünebilirler. Neyse, o gün orada kaldım, makyajımı sildim, sabah işe gittim. Gözümde sim, rimel kalmış. Erkek adımı söyleyeyim, Gıyaseddin'di. Patron, "Gıyaseddin, hayırdır ne oldu, soba mı silkeledin," dedi. Yo dedim, ama adam anladı. Ben gittim, aynaya baktım, gerçekten de kirpiklerimin dibinde rimel var. Patron normal davrandı. "Hafta sonu birkaç günlüğüne arabaya mal doldurup satmaya çıkacağız," dedi. Bu adam önemli bir adam.

Kızılırmak Süpermarketleri'nin, Baharatları'nın falan sahibi. Çıktık. Yanında ben de satış uzmanı. Nevşehir'de bir otelde kaldık. Bayağı da mal dağıttık. "Ayağın uğurlu geldi," dedi. Bana öğretiyor, şöyle konuş. Ben gidiyorum, öyle konuşuyorum. Bana tamam delikanlı, on tane bırak, yirmi tane bırak diyor bakkal sahipleri. Bir de Kuran kursuna da gitmişim ya, selamınalleykümlü konuşuyorum. Bu da etkili oldu. Patron, "Gel, güzel bir yemek yiyelim," dedi. Hayatımda ilk kez böyle bir restorana gidiyorum. Neyse, rakı sofrası falan hazırlandı. Ben alkolü hiç içmemişim. "Bir tane rakı iç," dedi. "Koklamadan iç," dedi. Neyse, çıktık odaya. İki kişilik oda. Adam soyundu. Ben de üstümü çıkardım, arkamı döndüm uyumaya çalışıyorum. Ama mümkün olmadı. İlk cinselliğimi öyle yaşadım. Ondan sonra, adam bana metresi gibi davranmaya başladı. İşimi kaybettiğime çok üzüldüm. Çok çok üzüldüm. Ortam çok lakayt oldu. Şunu da söyleyeyim: İlişkiye girdiğim zaman, intiharı dahi düşündüm. Sanki o işi ilk ben yaptım. Bu çok büyük bir kötülük, bunu dünyada ilk kez ben yaptım gibi bir his oldu içimde, ilişki sonrasında.

Neyse, ne yapayım, ne yapayım derken baktım Ömer travesti olmuş. Sağ olsun bana para falan veriyor, okulda okuyorum ya. Bu arada lise sondayım, üniversite sınavlarına hazırlanıyorum. Üniversiteye girdim. Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Arap dili ve edebiyatı. Tamam gireyim, ama para yok pul yok, ben nasıl okuyacağım? Hiç unutmam, bizlerdeki tutkunluk, birbirimizi ana, baba, kardeş görme, Yağmur-Ömer'in adı Yağmur oldu- "Ben sana yardımcı olurum," dedi. İlk evim Balgat'ta bir gecekondu. Adam kömürlüğü, kira için ev yapmış. Orayı tuttum. Tek oda. Mahalle mobilyacısından, bir divan aldım. Ömer'le görüşüyorum, başkalarıyla tanışıyorum. Derken ben de kaşarlandım artık. Köyün o mahzun, medrese terbiyesinden geçmiş çocuğu gitti, hani derler ya, kabak çiçeği gibi açıldım. Cumartesi, pazarları fahişelik yapıp, haftanın beş günü okuyordum. Okul bitti. Öğretmen olabiliyorduk o zaman. Mülakata girdim, yeterlilik verecekler. Makyajlı değildim, saçım kısa, yani bu âlemden olmayan benim eşcinsel olduğumu anlayamaz. Mülakattaki benim için "Bu Tanju," dedi. O zaman eşcinsellere Tanju diyorlardı. Yürürken kırtmışım. Mülakatı geçemedim. Engellendim. Ne yapacaksın? Başka ne yapacaksın? Yapacağın başka bir şey yok. Çok zoruma gitti. Bin bir zorlukla bir okul bitir. Toplum içinde itibarlı bir insan nasılsa, itibarlı bir insan olmaktı benim amacım. İtibarlı bir erkek değil, itibarlı bir insan. Bu fırsat verilmedi bana. Ne yapacaksın? Özel sektöre gitsen de aynı. Mecburen travesti

olarak artık sokaktayım. Ne kadar çok para kazansan da bir idealin var, her şeyini biri öldürüyor. Bunda bir suçun yok, senin kusurun yok. Senin kusurun bir tercihin. Bu ne kadar ağır bir şey. Şu anda da ağır. Ünlü bir Kürdün bir sözü vardır: Ben bu devlette hem davacıyım, hem sanığım, hem de tanığım. Bunun gibi. Yapacak başka bir şey yok, travestisin. Bunu annemin duymasından çok korkuyorum, yıkılır çünkü. Okul okumuşum, bugün tayin çıkacak, yarın tayin çıkacak diye bekliyor. Olmuyor anne diyorum. Bir gün oturdum, kız kardeşimle konuştum. Sizinle olduğu gibi konuştum, dinledi. Şaşırdı. Onun da yapacağı bir şey yok. Özel sektöre bak dedi. Arıyorum abla dedim, onu da yıkmamak için. Sokağa değil, barlara gidiyorum dedim. Onu bile yumuşatarak anlattım. Orada garsonluk yapıyorum, para veriyorlar dedim. Bu devlete o kadar kinlendim ki ben. Düşünebiliyor musun, bana imkân vermedi, beni sokağa devletim dikti. Başka yolu yok. Neyse, travesti oldum. Adamla kalıyorum, affedersin, bacağına aç diyor, utanıyorum, çünkü ameliyatsızım. Mayo giyiyorum, çift külot giyiyorum, saklıyorum. Adam kadın zannediyor. Bir gün Kamuran diye bir arkadaşım ile dikiliyoruz caddede, biri dedi ki: "Sana yakışıyor mu bir dönmeyle birlikte duruyorsun?" Hemen bunu halletmem lazım dedim. Hiç unutmam, bir çocukla tanışmıştım Çiftlikte. Çocukla altı ay çıktık, ilişkiye girmedik. Bu çocuğa İstanbul'a gideceğimi söyledim. O zaman cep telefonu falan yok, ben seni ararım dedim. "Niye gidiyorsun?" dedi. "İşim var. Bizim akrabalarından biri hastaymış, gideyim biraz kalayım," dedim. Ankara'dayım aslında. Ameliyat oldum. İyileştim, yirmi, yirmi beş gün sonra telefon açtım. Bir ay da yine öyle çıktık, cesaret edemedim. Sonradan söyledim, şok oldu çocuk. Ben onunla çıkarken altı ay, ameliyatlı biliyor beni.

Ameliyatınızdan biraz bahseder misiniz?

Bir kere ben koşullanmıştım zaten ameliyat olmaya. Doğumdan dolayı altı parmaklı çocuklar olur ya onun gibi görüyordum kendimi. Ameliyattan sonra kendimi biraz daha rahat hissettim, çünkü yaşadığım toplumda kadına biraz daha ilgi vardı, kadının saygınlığı vardı. O saygınlığın bir yerinden tutunmak. Bir de örnek olarak bir yere gidiyorsun, trafik çevirmesi var, kimliğini çıkar. Kimliğin mavi. Bana bakmıyor, yanımdaki adama bakıyor. Kardeşin olduğunu düşün, akrabın olduğunu düşün; ama devletin zihniyeti öyle, bir travestinin yanında ki mutlaka onunla cinsel anlamda beraber olur. Basmakalıp bu.

Geçişim çok rahat oldu. Sanki dış çektirmişim gibi. Daha sonra bu platform çalışmalarına başladığımda, birtakım arkadaşlarımızda şunu

gözlemledim: Hazır olmadan ameliyat olmuşlar. Bunun sonucunda depresyona girmişler. Kendileriyle, bedenleriyle uyum sorunu yaşadılar. Evleriyle, çevreleriyle uyum sorunu yaşadılar. Bu bir anarşi doğurdu. Kamuda düzensizlik doğurdu. Zaten elli yönden baskılanan arkadaşlarımız, bir de kendilerinin bu teröründen dolayı baskıların KDV'si daha da ağır oldu. Ben bireysel olarak konuşayım, benim geçişim çok rahat oldu, hiçbir sorun yaşamadım. Daha sonra sevdiğim insanla resmi nikâhla evlendim, bu devlete inat. Hatta gün verilirken tartışma konusu oldu. Evleneceğim çocuk, hüviyetimi alıyor, götürüyor. Orada ameliyatla, erkekken kadın olduğum anlaşılıyor. Nüfus kayıtlarında var o. Hangi mahkeme kararıyla kadın olduğun falan da var. Adam ben bunu yapamam demiş, belediye başkanına gidiyor. Demiştir, yapacak-sın, kadın kimliği taşıyor. Ben bu devlete inat, resmi nikâhla evlendim.

Kaç yılında?

94 yılında. Dört yıl da evli kaldım. Şu anda da babamdan dolayı maaş alıyorum ben. Kız çocukları, evlenene kadar alır. Bu hakkı kullanıyorum. Bu arada, ben evliyken bir telefon şirketim vardı. Dört yıl esnaflık yaptım ben. Vergimi ödedim devlete. Bir dönem oldu, on üç işçi çalıştırdım. Kimseden bir ayrımcılık gayrimcılık görmedim. Komşuluk ilişkilerim de çok iyiydi.

Gelelim platforma, arkadaşlarıma. Yalnızlık çok kötü. Toplum içinde yalnızlık. Gittiysen, dikkat ettiysen, yüzde doksan alt katlarda otururlar, kimsenin oturmadığı yerlerde. Aldıkları hizmeti çok pahalı alıyorlar. Markete sipariş ver telefonla, sana on iki milyon gelir, aynı şeyleri ben isteyeyim, bana on yedi milyon gelir. Sana bir taciz olsa, şikâyetçi olsan basında yer alır, seni ailen psikologlara götürür, şu olur, bu olur. Bizimkiler her gün taciz ve tecavüze uğrar. Şimdi yeni bir uygulama başlamış. Sokakta çalışanlar mahkemeye çıkarılıyor ve altı yüz milyon ceza yazılıyor. Bunlara birilerinin dur demesi lazımdı. Birkaç arkadaş, ev toplantısında, 2001 yılında, ne yapabiliriz dedik. Bizden başka, bizim dostumuz yok. Birimizin ihtiyacı olduğunda telefon açıp kız bana iki paket sigara getir veya kiramı ödeyemedim diyoruz. Bir şeyler yapalım, üç-beş kişi bir olup bir şeyler yapalım. Öyle de öleceğiz, böyle de. İt leşi gibi ölene kadar, kahraman gibi çarpışarak ölelim. Beş-altı arkadaşla görev verdim. Sen Seyran tarafına gideceksin, sen Ayrancı tarafına, sen Dikmen tarafına, sen barlara gideceksin, haber vereceksin. Gölbaşı'nda bir restoranda buluştuk. Yüz yirmi kişi katıldı. Herkes ağlıyor. Bugüne kadar hiç böyle bir şey olmamış. Sanki kurtuluş savaşına çıkıyorsun. Bu hareket için para lazım. Arka-

daşın biri kalktı. Yemenisi vardı, açtı. Bir anda bir milyar iki yüz milyon para toplandı. Oraya buraya gidilmesi lazım, o lazım, bu lazım. Ne yapabiliriz? İnsan Hakları Derneği'ne gittik. Herkes bize örgütlenmemizi tavsiye etti, örgütlenme konusunda rehberlik edeceklerini söylediler. Bu arada Levent Korkut Hoca'ya ulaştık. O bize, basında yanlış bir intiba uyandığını, bu kadar kalabalıkla bunu giderecek birtakım eylemlere girişmemizi söyledi. İsrail, Arafat'ı ablukaya almıştı, adam çıkamıyordu, mum ışığında çalışıyordu. Arkadaşlara, yarın toplanıp İsrail Elçiliği'ne platform adına siyah çelenk bırakacağız dedim. Bundan bir hafta önce de İnsan Hakları Derneği'ne yüze yakın travesti geldi. Basın toplantısı yaptık. "Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Bize yapılan baskıya, şiddete dur demek için artık tek kişi değiliz. Bir kişiye yapılan hareketi yüz kişiye yapılmış olarak kabul ediyoruz," dedik. Bunu bile magazineler olarak kullanacaklar. Dolayısıyla, bundan bir hafta sonra biz siyah çelenk yaptırarak. İsrail Elçiliği'nin önüne gittik. Basın geldi, polis iki dakikada ablukaya aldı. Sana şunu söyleyeyim: Tüm insanlar balkonlara çıktı, helal olsun size diyerek alkışladılar bizi. Bizden sonra diğer sivil örgütler, partiler siyah çelenk bırakmaya gittiler. O yolu biz açtık. 1 Mayıs'da bulunmaya başladık, işçilerden korkunç destek aldık. Bir gün aç kal, yemek paranı Filistinli çocuklara ver dedik. Üç yüz on dolar para topladık aramızda. Filistin Büyükelçisi'nden randevu aldık. Bizzat büyükelçinin makamına gittik, elçiye verdik. Elçi bizi kabul etti, elçi ağladı yani. Bu haber patlayınca, ertesi gün El Cezire televizyonu gece bizimle canlı yayın yaptı. Gece bir buçukta, ATV stüdyolarından. Yabancı basının Türkiye'deki muhabirleri bize ulaşmış konuşmuşlar. Güzel bir yer aldık.

Bizim bir projemiz var. Dünyanın her yerinde, fuhuş piyasası gençlere hitap ediyor, gençler tercih ediliyor. Türkiye'de tahminen elli binin üzerinde travesti ve transseksüel var. Elli binin otuz beş, kırk bini otuz beş yaş üzerinde. Türkiye'de bir de tarama yaptığımızda, hiçbirinin sosyal güvencesi yok. Benim gibi babadan olanlar falan az. Bunlar ne olacak? Kimse bilmiyor. Bir yerde öleceğiz, nereden incelirse oradan kopsun diyorlar. Bu olmamalı. Dedik ki bir proje yapalım. Levent Korkut Hoca vardı, Kırıkkale Üniversitesi'nden profesör Bedriye Hanım vardı. Dedik ki çok amaçlı bir yerimiz olsun, evi barkı olmayan, barınma sorunu olan, HIV virüsü taşıyan arkadaşlarımızın huzurevi gibi yatacak bir yeri olsun. Bu insanların, psikolojileri de düzelsin, diğer arkadaşlarla birliktelikleri olsun diye de çok amaçlı bir salonumuz olsun, atölye. Üniversitelerden veya diğer meslek örgütlerin-

den, mesela resim dalında, bir resim öğretmeninden rica edelim, gelip bize resim kursu versin. Bu insanlara fuhuşa bir alternatif yaratalım. Bu üretilenleri, bir yerde sergileyelim. Kermes mi yapılır, bir yerde bir satış mağazası mı olur. Bunun geliriyle de bu insanlar geçinsinler, hem de asalak olmadıklarını hissetsinler. Artık Türkiye'de travestilik eşittir fuhuş anlayışını kıralım. İşte bu Berlin ziyaretinde, projemiz olumlu karşılandı. Avrupa'da bu işler çok yavaş yürüyor. Tahminen biz yüz eli bin euroluk bir destek alacağız. Projeye imza atabilecek kişi, Yeşiller grubundan Claudia Roth. Claudia hanımla da görüştük. Kendisi şubat ayında Türkiye'ye gelecek, yine kendileriyle görüşeceğiz. Bizzat bizi evimizde ziyaret edecek. Bu tahminen 2004'ün Mayıs veya Haziranında çıkacak. Bu çıkarsa, arkadaşlarla dolaşıyoruz, Batıkent'te bir tripleks alalım diyoruz. Üst katına yatak koyalım. Şu anda Ankara'da bu durumda olan yirmi, yirmi beş kişi var. Bir yemek fabrikasıyla konuşalım, yemek gelsin. Altta da eğitim çalışmalarına başlayalım. Bundan önce bir fikir daha doğdu. Bir de ofisimiz yoktu bizim, bu büyük projeyi de yürütecek. Buna da Avrupa Birliği Türkiye Temsilciliği'nde siyasi danışman Sema Hanım var. Galiba şubatta Türkiye'de ilk kez transseksüellerin bir ofisi olacak. Eğitim vereceğiz, bizim kızlara haklarını öğreteceğiz. Çünkü çoğu bilmiyor. Olacak da yani, olmayacak bir şey değil, çalışınca olur. Başlamak yolun yarısıdır.

Sizin ne kadar zamanınızı aldı? 2001'den beri mi devam ediyor bu çalışmalar?

2001'den beri. Bir de bizim arkadaşlarımızda, aile baskısı var. Köyünden kopmuş, hani ülke içinde mülteci durumunda. Bugün dünyadaki bir numaralı sorun mülteciler sorunu, terör falan değil. Zaten mülteci de terör sonucudur. O da bir terördür. Ülke içinde mülteci olmuş. Öyle arkadaşlarım var ki yirmi yıldır annesini göremiyor, köyüne gidemiyor, memleketine gidemiyor, saklanıyor. En çok beni o korkutuyor, uyuşturucu madde bağımlılığı çoğaldı. Şimdi bazen beni arıyor, çok güzel konuşuyor: "Annecim, ablacım doğru haklısın". Bir de bakıyorum, onu tanıyamıyorum ben. Yani onun eşref saatini bulmam lazım. Bizde bir de bu zorluk var. İşte yavaş yavaş. Bizim mücadele gerçekten çok zor, gerçekten de çok ama çok zor. Bir de bizimkilerde şu var: Bir şey hemen bitecek zannediyorlar, yani mücadelenin ne kadar zor, ne kadar meşakkatli olduğunu bilmiyorlar. Bir okul falan olursa, bu toparlanacak. Yurtdışına gidip döndükten sonra yine bir toplantı yaptık, bunları da anlattık. Bir de HIV var. Ben Sağlık Bakanı'yla görüştüm. Görüşmemin nedeni de şöyle: Bir travesti geçen sene yüksek

tansiyondan bayılıyor. Bunu Numune'ye götürüyorlar ayılmayınca. Numune bununla ilgilenmiyor. İlgilense, olayı çözecek. Beyin kanaması geçiriyor. Bunu gözleme alıyorlar. Neden sonra bunu anlıyorlar, ama bu arada beynin bir bölümü ölüyor. Kızın sol tarafı felç. İki gün sonra bana haber geldi, gittim. Bu psikolojik dediler, felç falan düzeldi. Bak düşün, göğsüne doktor böyle yapıyordu, hissetmiyordu, konuşma yetisini kaybetmişti. Bunlar geçti, ama şimdi çişini tutamıyor. Pet şişeyle su veriyorsun içiyor, peti yemeğe kalkıyor. Hiç unutmam 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Bir etkinlik var. Aynı zamanda ben, Ankara'da Barış İçin Sürekli Kadın Platformu var, bu platformun da üyesiyim. Eylem komitesindeyim. Kızın biri telefon açtı: "Bizim Aysun'u hastaneden dışarı atmışlar," dedi. Nasıl olur dedim. Bir adam, taksici, görüyor, "Arkadaşlarınızdan birini dışarı atmışlar hastaneden, gidin alın onu," diyor. 7 Mart gecesi, bir soğuk Ankara. Ben buradan yola çıktım, bir kız aldım yanıma. Kızlara iki-üç kişiye telefon açtırdım. Numune Hastanesi'nin arka tarafı var ya orada bir kafeterya var. Onun dibinde bizimki, iki tane de kadın. Bunlar psikiyatri servisinde yatıyorlar. Gece bunları atıyorlar dışarı. Bir kadın, hiç unutmam, anne yerinde sayıyor. Niye yapıyor? Üşümemek için. Tedaviniz bitti, size yapacağımız bir şey yok diye hastaneden dışarı atıyorlar bunları. Gittim, araba sıcaktı, üçünü de oturttuk arabaya. Dışardan gelen kızlardan birinin arabasıyla döndük hastaneye. "Kardeşim siz kimsiniz? Onların tedavisi bitti, aileler işin kolayını bulmuş, almıyorlar," dedi. "Öbürlerini bilemem, ama benim arkadaşşıma bakacaksınız," dedim. Yok dedi. Ben aynı zamanda İnsan Hakları Derneği'nin üyesiyim, Uluslararası Af Örgütü'nün üyesiyim. Kimliğimi çıkardım. "Tamam, ben basını arıyorum. Yarın Dünya Kadınlar Günü. Üçü de kadın bunların," dedim. Neyse, zor bela üçünü de aldırık içeriye. Benim o arada işlerim vardı. Birkaç gün sonra, bunu tekrar dışarı atmışlar. Dedim ki "Arkadaşlar, alın hastayı gelin". Sağlık Bakanlığı'nın bulvara bakan cephesi var ya oraya gittik. İyi bir kar yağıyor. Koyduk kızı battaniyeye. Millet yoldan yürüyor, bir kadın yerde yatıyor. Neden diye soruyorlar. "Bunu, parası olmadığı için hastaneden atmışlar." Benim travesti olduğumu anlamadılar, o hastanın da travesti olduğunu anlamadılar. Millet bir birikti, bakanlığa nasıl ıslık çalıyorlar. Bakan camdan görüyor. "Bunlar kalabalık grup, bir tane temsilci gelsin," demiş. Ben de gittim, dedim böyle böyle. Hemen onu aldılar, Akyurt'ta Süleyman Demirel Huzurevi var, oraya yerleştirdiler.

HIV konusuna geleyim. Ankara'da beş transseksüelde HIV var. Bin

bir zorlukla yeşil kartlarını çıkarttırdık, devlet karşılıyor ilaçlarını. Bir AIDS hastasının aylık devlete masrafı iki, iki buçuk milyar. Ciddi bir rakam. Bu kızlar çıkıp çalışıyorlar. Çalışma diyemezsin, bu insanın kirası var, yemesi, içmesi, sigarası. Üç arkadaş gittik Sağlık Bakanı'na. "Sayın Bakanım, bizim arkadaşlar genelde iki-üç kişi beraber oturur. Bunlar beş kişi. Biri memleketine gitti, dört kişi. Dört kişiyi ben bir dairede oturttururum. Bunlara Sosyal Yardımlaşma Vakfı'ndan para verin. Her birine beşer yüz milyon verseniz, beş yüz milyonu kiraya verseler, bir buçuğuyla geçinirler. Bunlar çalışmazlar. İnsan gibi yaşarlar," dedim. "Olmaz, o kadar işsiz güçsüz var," dedi. "Ama Bakanım, ben bir matematik yapacağım, devletime ne kadar faydası var. Bir hastanın devlete masrafı ne kadar? İki buçuk milyar. İki milyar diyorum Sayın Bakanım. Bunların beşi her gün bir vatandaşa bulaştırırsa, ayda kaç yapar? Yüz elli tane yapar. Yüz elli tane iki milyar, üç yüz milyar yapar Sayın Bakanım. Burada iki milyar veriyorsun, yüz kırk sekiz milyar devletimin cebinde kalıyor," dedim. "Yapamam," dedi. "Şu açık hesap. Günde bir kişiye bulaşırsalar. Günde bir kişi çok iyi rakam," dedim.

Kabul edilmedi mi?

Edilmedi tabii. Arkadaşlar şu anda fuhuş yapıyorlar. Yapma diyemezsin. Dediğin zaman, ona bir alternatif bulacaksın, onun sigarasını, ekmeğini alacaksın, kirasını vereceksin.

Hangi Sağlık Bakanı ile görüşmüştünüz?

Şu andaki, Recep Akdoğan. Avrupa Uyum Süreci'nde iç hukukta bu da önemli. Örnek olarak, Almanya'da bu var. Fahişelere devlet, prim ödemedi sosyal güvence veriyor. Artı, fahişe ben çalışmayacağım, bıraktım, diyor. Aksi kanıtlanana kadar, devlet buna insan ölçülerinde yaşayacak kadar bir maaş veriyor. Bir noktada fahişeler, travestiler olsun normal kadınlar olsun, bu ülkede bir emniyet sübabı. Farkındaysanız, sapıklıklar, ensest ilişkiler, vs. bu tür serbestiyenin kısıtlı olduğu yerde oluyor. Genellikle televizyonlara Ankara'dakiler, İstanbul'dakiler yansıyor, ama mikro ölçeğe aldığın zaman, çok küçük yerlerde çok büyük şeyler oluyor. Bu Kadının Sesi programını izle, kafayı yersin. Ne kötü ilişkiler var, neler var, dudak uçuklatan şeyler var. Bir noktada benim fahişe arkadaşlarım, bedenlerini siper ediyorlar. Artık bir de sokak çeteleri türedi. Eskiden bu yoktu. Ekonomik krizden dolayı. Bunları savunmasız biliyorlar, devletin, polisin bunları korumadığını biliyorlar. Haraç alıyorlar, telefonlarını kapıyorlar, dövüyorlar, tecavüz ediyorlar. Bunlara birinin dur demesi gerekiyor. Öl-

mezsek, dur diyeceğiz. Olay bu şimdi sorularına geçelim bacım.

Medya nasıl bir transseksüel imajı sunuyor?

Herkesin dikkatinden kaçtı. Cumhurbaşkanımız meclisin açılış töreninde bir şeye dikkat etti: Medyanın katilleşmesine. Çünkü *Hürriyet*'te de vardı, ancak bu tür olaylar olursa, medyada yer alıyorlar. İyi bir aktiviteye falan yer vermiyorlar. Örnek olarak şunu söyleyeyim: Ben 7 Kasım'da Almanya'daydım. 5 Kasım'da Avrupa Birliği Türkiye İlerleme Raporu açıklandı. Bu ilerleme raporunda, Türkiye'yi memnun etmeyen birçok cümle vardı. Biz Türkiye'deyken kıyamet kopmuştu. Beklenilenin aksine çıkmıştı çünkü rapor. Ben ülkem adına, gittim orada milletvekiline resmen yalvardım: "N'olur bizi Avrupa Birliği'ne alın. Bizim durumumuzda olan binlerce insan var." Ülkem adına kulis yaptım. Orada *Hürriyet* muhabiri de var, ben görüşürken. Bir satır çıkmadı. *Bir satır çıkmadı. Bir satır çıkmadı.* Ancak ne olur, bir travesti adli bir suça karışırsa. Oradaki neden-sonuç ilişkisine de bakmıyor. Heteroseksüele olsa, aşırı tahrik var diye onu yumuşatmaya çalışıyorsun da onu niye... Halkı tahrik ediyor. Ne yapacak, traves-tide falçata vardır, spreyci vardır, ben bunu uzaktan vurayım diye bıçağı fırlatacak. Medya yol gösteriyor. Medyanın oyuncağı olursan, yer alırsın. Medyanın da reyting kaygısı var, çünkü böyle şeyler para ediyor. Türkiye'de baktığın zaman, televole türü programlar izleniyor. Bu da eğitimsizlikten dolayı. Medyadan bir şey beklemek bence aptallık olur.

Son zamanlarda transseksüellerle ilgili çalışmalar artıyor hem medyada hem akademik alanda. Siz bunu neye bağlıyorsunuz? Nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şu âna kadar anlattıklarım, aysbergin görünen kısmı. Bu acılar bizi olgunlaştırdı. Şu altı yüz milyon olayı evvelsi gün oldu. Arkadaşlar beşi yirmi gece akşam adliyeden çıktılar. Hemen ulaşılar bana telefonla. Ben altı buçukta, Avrupa Parlamentosu milletvekili Özlem Ceylan'a haber ulaştırdım. Artık hiçbir şey eskisi gibi değil. Biz de birtakım şeylerin farkındayız. Altı buçukta haber ulaştırdım. İsterseniz, e-mail çıktılarını size gösterebilirim. *(E-mail çıktıklarına bakıyoruz. Otostopla fuhuş yapanlardan alınmaya başlanan altı yüz milyon ceza ile ilgili bilgi veriliyor ve bu uygulamanın haksız bir uygulama olduğunu belirtiyor.)*

Yabancı milletvekili tanıdıklarımız da var. Yok artık öyle. Türkiye, şunu söyleyeyim, gidip geliyor çıkmıyor işte. Benim bilgim olan, bana onun teyidi verildi, Dışişleri Bakanı Gül'e dahi Avrupa bizleri soru-

yor: Bunlara ne yapıyorsunuz? Elli bin civarında insan var. Gül ne diyor: Bizim elimizde kesin bir sayı yok. Adam, "O zaman sayın bakanım beş kişi. Beş kişiye ne yapacaksınız?" diyor. Artık bizim bir geri dönüşümüz yok. Ben bir erkek olamam, mümkün değil. O zaman insanım, yaşayan bir insanım. Bunda bizim çok büyük payımız var.

Feminizm nedir?

Erkekleri dışlamayalım, erkekleri ezmeyelim. Erkekler bizim hayatımızın bir parçası.

Kadın kuruluşları var sizlere destek olabilecek. Bunlarla iletişime geçtiniz mi?

Barış İçin Sürekli Kadın Platformu, Uçansüpürge ile diyalogumuz var. Demetevler'de Radikal İslamcı İsDer diye faaliyet gösteren bir kadın örgütü var, onlarla diyalogumuz çok çok iyi. 29 Haziran'da Ankara Abdi İpekçi Parkı'nda bir miting vardı, kadın mitingi. O mitingde ben konuşmacıydım. Aşağı yukarı orada otuz bin kadın vardı. O mitingde bir konuşma yaptık, çok duygulandırıcı bir konuşma.

Bazı partilerin programlarına eşcinsel ve transseksüelleri almasını nasıl değerlendiriyorsunuz diye soracaktım.

O bizim sayemizde oldu. Açıklama yaptığımızda ne yapabiliriz dediler. Jeste karşılık jest. Bugüne kadar hiçbir eşcinsel açıklamamıştı bunu. Bizim sorunlarımız bu dedim. Onlar da anayasanın onuncu maddesine ırk, din falan var ya cinsel yönelim ibaresinin konulacağını söylediler. (*Gazete kupürlerine bakmaya devam ediyoruz.*)

Bülent Ersoy hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bülent Ersoy, Türkiye'deki bırak travesti ve transseksüelleri, eşcinsellere en büyük ihaneti eden insan. Bugün Türkiye'deki eşcinselliğin rantını Bülent Ersoy yemiştir. Şöyle: Toplumsal baskılar nedeniyle cinsel duygularını açığa vuramayan, çoluk çocuk sahibi olmuş bir eşcinsel erkek, içinde sakladığı eşcinselliği Bülent Ersoy'un şarkılarını dinleyerek gideriyor. Kadın eşcinseller de öyle. Bunların rantını yedi Bülent Ersoy, ama dönüp arkasına bakmadı. Maddi sorunlarımız vardı. Biz iletişim kurduk, ama hiç ilgilenmedi.

Transseksüel, travesti ve eşcinsel arasındaki farkları biliyor musunuz?

Mutlaka tabii. Transseksüel, tamamen transfer olmuş karşı cinse. Travesti, transferi bitirmek üzere, ramak kalmış. Eşcinsel de karşı cinsle değil, kendi cinsiyle beraber olan kimse.

Aktivistsiniz. Yaptıklarınızla ilgili de konuştuk. Hiç tutuklandınız mı?

Çok.

Neden?

Sevgilimle kavga etmiştim. Orada hatalıydım ben. Adam bana, "Kadın, onu baştan düşünseydin, beraber olurken," dedi. Ben de "Her beraber olduğum insana mı soracağım," dedim hâkime. Bundan dolayı bir tutukluluk dönemim oldu. Bir de köşkün önünde eylem yapmıştım ben. Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün önünde. O da 2009-22'ye takıldı. Bir kadın soyundu da, o karşıda soyundu. Köşkün önünde ilk eylem yapan insan benim. "Namusumla çalışmak istiyorum. Bu benim hakkım," diye. Böyle bir eylem yapmıştım. Bununla ilgili olarak tutuklandım. Bir de bilgim olmadan, mal beyanından, bir de polise hakaretten tutuklandım. Çok yattım cezaevinde.

Hangi koğuştta yattınız?

İlkinde, polise mukavemette, o zaman müşadiyeye attılar beni. Müşadiye ayrı, tek hücre gibi. Ondan sonra kadınlar koğuşunda.

Polisle aranız nasıl?

Bilmiyorum, ben polisi sevmiyorum. Bizim yıllardan beri dediğimiz şeylere bugün kamuoyu yeni uyanıyor. Televizyonlarda polisler hakkında yeni yeni program yapılmaya başlanıyor. Polisin yüzü keşfedilmeye başlanıyor, ama biz bunu yıllardır söylüyoruz. Bu sokakta kimliğini kullanarak bana tecavüz eden polis, öbür sokakta beni fuhuştan gözaltına alıyor. Bunu dediğimiz zaman inandıramıyorduk. Devlete gidiyorsun, şahit istiyor. O adam beni bilmem ne yaparken, yanında şahit mi bulunduruyor? Sadece bize değil, normal insanlara da hukuk dışı davranışları var, ama cezasız kalıyor.

Alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılığınız var mı?

Yok, benim o yok. Bir sigara içiyorum.

Hangi mesleğe sahip olmak isterdiniz?

Ben gazeteci olmayı çok isterdim.

Belki bir gazete çıkarırsınız?

Çıkaracağız. *Tra-Tra Der*, adı da belli.

Dışlama ve baskı yaşadığınıza inanıyor musunuz?

Mutlaka mutlaka.

Bunda transseksüellerin bir payı olduğuna inanıyor musunuz?

Hayır, bu gey kesiminden geliyor genellikle. Diyorlar ki: "Bize karşı şiddetin nedeni sizlersiniz, görünür olduğunuz için, toplumun nefretini kazandığınız için. Bu bize yansıyor." Trâvesti ve transseksüeller, her zaman söylüyorum, topluma dürüst davranmışlardır. Kendilerini saklamamışlardır, ben buyum demişlerdir, topluma ikiyüzlü

davranmamışlardır. Toplumun da bu dürüstlüğü karşı birtakım görevleri var. Ben toplumun Ayşesini, Mehmetini, Fatmasını görünür haliyle nasıl kabul ediyorsam, onlar da beni kabul edecek. Benim özgürlüğüm, senin özgürlüğünün başladığı yerde biter. Benim özgürlüğüme tecavüz etmeye hiç kimsenin hakkı yok. Tecavüz edildiği takdirde, en yüksek şiddeti, nasıl bir başkası gösteriyorsa, ben de gösteririm.

Kendinize ve diğer transseksüellere karşı olumlu ya da olumsuz eleştirileriniz var mı?

Ben dirençliyim. Birçok arkadaşımız, mevcut baskılara direnemedi. Mevcut baskılara karşı, kendine destek olarak, uyuşturucu veya muadili madde bağımlısı oldu. Bu da beni çok üzüyor. Aynı sorunları ben de yaşıyorum, bir başka arkadaşım da yaşıyor. Konuşuyorum, diyor ki: "Sen yapıyorsun, dayanıyorsun, ama ben dayanamıyorum." Bu da kabul edilebilir. İnsanların direngenliği farklıdır. O arkadaşım, onu kullanıyor diye, ben onu dışlayamam. Türkiye'de her şeyi kötülüyoruz, ama bazı sivil toplum örgütleri var. Örneğin Türk Tabipler Birliği var. Hiçbir zaman iyiliklerini unutamam. Telefon açarım, bir arkadaşımın bir sorunu vardır, ücretsiz doktor atarlar arkadaşımın tedavisinin sonuna kadar. Çağdaş Hukukçular Derneği var. Sağ olsunlar, hak mahrumiyetlerinde, platformun üyelerinden durumu iyi olmayanlara hemen avukat bulurlar, gönüllü olurlar. Bunlar biraz da bize cesaret veriyor, ayakta tutan nedenler bunlar. Her şeye rağmen ayakta tutan nedenler var. Mücadele etmeden de bir şey olmuyor.

En başa dönelim. Şimdi size hayatınızdaki önemli olaylarla ilgili sorular sormak istiyorum. Yaşamınızın en mutlu ânı ya da dönemi?

Annem oğlum derdi evin içinde. Komşular falan gelince kızım derdi, Okşan derdi. Bir gün, bir şey yapıyordu, mutfaktaydı. Ben de yeni kalkmışım. Saat öğleden sonra bir-iki falan. Yine kedim vardı. "Kız ablan kalktı mı?" dedi kediye. "Bana mı diyorsun anne?" "Kızım gel de, yoğurt mayalayacağım, bir bardak süt iç," dedi. Çok mutlu olmuşum. Düşün, bunu kabul etti. Bir dönem sonra, bir erkekle çıkmaya başladım. Sevdiğim bir erkekti. Eve gelip gittiğinde falan, bir kabulleniş oldu. Pikniğe falan beraber gittiğimizde, ona "Sen de benim bir oğlumsun," demesi oldu. Bir de ablamlarla ilişkilerine baktım, ablama nasıl davranıyorsa, bana da öyle davranıyor. Bu beni tamamen kabul ediyor dedim.

Peki, ailenizin kabul etme sürecini anlatır mısınız? Nasıl açıldınız?

Ablama ben kendim söyledim zaten. Annem de yavaş yavaş, abla-

mın yardımıyla. Tabii, annem yine de bana oğlum derdi. Herhalde aşırı televizyon izledi, ondan mı oldu bilmiyorum, yani bir dönem sonra kabullendi. En iyi dönemim, annemle olan dönemimdi benim.

Babanızla ilişkileriniz nasıldı?

Babamı çok küçük yaşta kaybettim.

En mutsuz ânınız ya da döneminiz?

En kötü haber, en mutsuz ânım annemin ölüm haberi idi. Afyon'da işim vardı. Annem, Balgat'ta akrabalarımız vardı, beni oraya bırak, dönünce alırsın dedi. Ben gittim, Afyon'daki işimi yaptım. Ticaretle uğraşıyordum. Telefon çaldı. Bir yakınım aradı. "Çabuk Ankara'ya dön," dedi, telefonu kapattı. Aradım, telefonu kapalı, ulaşamıyorum. Annemin haberi vardır diye annemi arıyorum, annemin olduğu yeri arıyorum. Yeğenim çıktı, benim aradığımı da bilmiyor. "Sakine Ninem öldü," dedi. Yolun kenarına arabayı çektim. Gözümünden yaşlar boşalıyor. Yoldan geçenler, kalp krizi geçirdiğimi falan zannediyorlar. Millet geldi, hayırdır ne oldu falan. Dedim: "Kötü bir haber aldım, annemi kaybetmişim." Orada insanlar transseksüel olduğumu da anladılar. "Yan tarafa geçin. Oğlumun ehliyeti var, sizi Ankara'ya kadar götürelim," dediler. Ta Ankara'ya kadar, evimin önüne kadar getirdiler. En mutsuz dönemim de, sevdiğim bir erkek vardı. İki buçuk sene beraber olduk. Ailesiyle de tanıştırdı. Onlara gidip geliyorduk. İlişkinin bitişi çok kötü oldu, beni çok üzdü, çünkü ona verdiğim değeri hak etmediğini öğrendim. Arkadan hançerlemiş. Bu bir ihanet değildi, mala karşı olan bir şeydi. Ayrıldık. Benim ihmalim sonucu bir çekimi ele geçirmiş. Benim evime icra gönderdi. Düşün, evine icra geliyor sevdiğin insan tarafından. Beni üzenler bunlardı.

Yaşamınızın dönüm noktası sayabileceğiniz olaylar, kişiler?

Benim hayatımda, insani değerleri öğrenmem ve insani değerleri korumak için çaba sarf etmeme neden olan, bir vesile ile tanıştığım bir hukukçu oldu. Halen de kendisiyle görüşüyorum. Yetişmeme de kendisi neden oldu. İlla bu yolu tercih ettim diye, diğerlerinden feragat etmek zorunda olmadığımı, hepsini beraber de yürütebileceğimi öğreten o oldu. Hıdır Özcan'dı. Bir de bir yazar kadın var, Yeşim Dörmen diye, tiyatro yazarı. Esat'ta oturuyor. O hanımla da diyalogum çok iyidir.

Hayatınızda pozitif etkisi olan kişi, grup ya da kurumlar var mı?

Tabii, İnsan Hakları Derneği, örneğin. Oranın üyesiyim. Oradaki insanların, diğer insanların yaşamını kolaylaştırmak için ne kadar özverili çalıştıklarını gördüm. Ben de yaptığımda, başımı yastığa koyduğumda o uykunun daha bir tatlı olduğunu gördüm. Beni arar, hiç tanı-

mam ben onu. Onda numaram vardır. Beni arar, şuraya gel der. Demez ki bu kadının -şu anda arabam yok- arabası yok, parası var mı, yok mu? Bundan da gurur duyarım. "Abla, şuradayım, gel," der. Demek ki beni bir umut kapısı olarak görüyor. Bu insanın yüzüne bütün kapılar kapanmış. Açık kapı olarak beni görüyorsa, benim kapalı tonu, ulaşamaz tonu vermemem lazım. Şundan bir ay önce. Cebimde altı milyon param var. Birinin kafayı kırmışlar, Hacettepe Hastanesi'nde. Hastanede sorun yaşamış. Paralı ya orası, senet falan kabul etmiyorlar. Çıktım, duraktaki taksiye dedim ki, altı milyon param var, Hacettepe'ye bırakır mısın? Dönüş param yok. Bak, düşün. Bu bir özveridir, ben bununla gurur da duyuyorum. Hastane, travestilere klasik nasıl davranırlarsa, işte öyle davranıyorlar. Çıkardım kimliğimi, "Hocam, ben İnsan Hakları Derneği üyesiyim. Burada yaptığınız insan haklarına aykırı," dedim. Rapor tutma hakkım var benim. "Ben bunu rapor ediyorum," dedim. Bir yerlerle görüştüler falan, olay yüz seksen derece değişti. Onun arkadaşları, beş kişi, bir taksiye bindiler. Neyle gideceksin, nasıl gideceksin demediler. Dolmuş param da yok. Sabah beşi yirmi falan geçiyor. Arkamdan da kırk tane araba korna çalıyor. Hastaneden eve kadar yürüdüm. Buraya kadar yürüdüm. Böyleyim. Orada yok diyemem, orada zor durumda olan biri var, hastanelik olan bir insan. Para yok diyemem. Sonra, gelmemek için mazeret gösteriyor derler. Onun bir kapısı benim. Hemofili hastası. Bir yerinde kesik falan olduğu zaman kan durmuyor. Kolu falan kesilmiş, kan durmuyor. Dikiş attığında da kan durmuyor hemofillerde. Buna bir plazma vermeleri lazım. Bu plazma da altı yüz milyon. Kanı o durduruyor ancak, o pıhtılaştırıyor. Onlar taksiye bindiler bacım, ben de oradan buraya yürüdüm.

Negatif etkisi olan kişi, grup ya da kurum var mı?

Ben din eğitimimi aldım. Dini bilgidен yoksun biri değilim, imamlık yapabilecek kadar dini bilğim var, ama bugün din adına, dinle siyaseti örtüştürüp halkı kandıran kesimden nefret ediyorum.

Şimdi hikâyeler hakkında sorular sormak istiyorum. İlk olarak izlenen hikâyelerden bir favoriniz var mı? Bu bir film olabilir, bir dizi olabilir, bir gösteri olabilir.

Sen Hiç Ateşböceği Gördün mü?, onu çok seviyorum. Politikayı hicvetmesi, dalga geçmesi, tiye alması... O dindarın, "Askerler geldi, komünistler gidiyor, Allaha şükür," demesi, ondan sonra o sopanın kendine dönmesi. Buradaki çelişkiler. Türkiye'nin gerçeği. Herkesin yaşadıkları. Türkiye'de düşünebiliyor musun, yirmi beş yaş, otuz yaş

üstü nüfusun %70-80'i cezaevine girmiş, çıkmış. Bir ülke, düşünebiliyor musun, on beş yıl önce vatan hainliğiyle astığı adamı, başbakanı, özel olarak yargılayıp astığı adamı on beş yıl sonra kahraman yapıp İstanbul'un en güzel yerine anıtmezar yapıyor. İpe giden üç tane fidan, o çocukların günahı neydi? Onları öldürüyor, bugün onlar için saygı duruşunda bulunuyor, mecliste bile saygı duruşu yapıyor. Bu kadar ilişkiler ülkesinde... On yılda ne oldu, ne değişti? Bugün yargılanması gereken bir adam, bugün Türkiye'deki mevcut sorunların ana sebebi olan Kenan Evren, bugün benim vergilerimle yaşıyor.

Peki, okunan hikâyelerden favoriniz var mı? Bir kitap, bir yazı, bir roman olabilir.

Suç ve Ceza'yı okumuştum, o beni çok etkilemişti. Shakespeare de beni çok etkiler.

Dinlenen hikâyelerden böyle bir şey var mı? Kişilerden dinlenen.

Örnek olarak, birkaç gündür *Hürriyet*'te Pamukçuoğlu diye bir generalin anıları var. Türk gerillaların öldürülmeleri. Az önce de Menderesleri, Deniz Gezmişleri falan örnek verdim. On yıl sonra, öldürülen gerillalar için neler yazılacak, bunu merak ediyorum (*gülüyor*).

Bundan on beş, yirmi yıl sonra kendinizi nerede görüyorsunuz pozitif ve gerçekçi bir bakışla? Hangi amaçlarınızı gerçekleştirmiş olabilirsiniz?

Bunu Türkiye'de hiç kimse söyleyemez, çünkü Türkiye'de ne olacağın belli değil (*gülüyor*). Yarına çıkacağın da belli değil. Türkiye çok acayip bir ülke, yani düzensizlik laboratuvarı mı diyeyim. Gerçekten de bak, bunu göremezsin, sen de üç yıl sonrasını, beş yıl sonrasını göremezsin.

Peki, ne planlıyorsunuz önümüzdeki on beş yıl için?

Herhangi bir istikrarlı Avrupa ülkesi gibi olsa Türkiye, dua edelim de olsun, isteğim şu olurdu: Arkadaşlarıma sorunu olmayan bir yaşam, benim şehir gürültüsünden uzakta, sokaklardaki kediyle, köpekle tavrının verdiği ömrü sonuna kadar huzur içinde yaşayabileceğim bir yer; onlarla ilgilenmek. Bunu isterdim, çünkü doğayı çok seviyorum, hayvanları seviyorum. Param olsun, halen de düşünüyorum. "Kardeşim, sen o köpeği sokağa mı atacaksın? Yol paranı vereyim, o köpeği bana getir." Bu.

Negatif bakarsanız, yaşanması istenmeyen neler yaşanabilir önümüzdeki on beş, yirmi yıl içerisinde?

Amerika, bugün dünyayı üç kategoriye ayırmış: Serseri devletler, serseri olma yolundaki devletler ve de normal devletler. Türkiye, ser-

seri devlet olmaya aday bir ülke. Örnek olarak, Avrupa Birliği sürecinde diğer aday ülkelerle, Türkiye'ye dayatılan şartlara baktığında, Türkiye'nin nasıl bir kuşatılmışlık içinde olduğu görülebiliyor. Bunu ben destekliyorum, bu kuşatılmışlığı. Çünkü bugün evrensel değerlere ayak uyduramayan, onlara karşı direten başka bir ülke yok. Benim başbakanım gidiyor Verheugen'le görüşürken, diyor ki "Türkiye'de artık Kürtçe afişler de asılıyor" (*gülüyor*). O afişleri biz astık, İnsan Hakları Derneği. Bunu konuşurken başbakan, Van'daki bir hâkim o afişleri söktürüyor, toplattırıyor, artı afişleri yapıştıranlara PKK'ya yardım ve yataklıktan dava açıyor. Bak, tezadı görüyor musun, başbakan övünüyor, ama ülkesinden haberi yok. İktidarsız iktidar. Bugün *Hürriyet*'te vardı. Adam ben erkek değilim, benim karım nasıl hamile kaldı diye karısını öldürmüş. Bunun gibi bir iktidar. Bundan dolayı Türkiye'de bir iç savaş kaçınılmaz. Gerçekten çok kötüye gidiyor. Umarım yanılırım. Bugün, işte, pişmanlık yasası çıkarıldı. Bu gene lanse edildi PKK'ya döner diye. Hayır, PKK'nın içeride üç yüz, üç yüz elli tane militanı vardı, bunlar bırakıldı. Zaten devletin gözetimi altında, ama millet uyutuluyor. Sekiz yüz tane Hizbullah, işte bu! Evlerin bodrumundan, bahçelerinden çıktı ya üç yüz ceset. Bu insanlar serbest bırakıldı. Bu bombaları planlayan, parayı veren adam, dün "Ben pişmanlık yasasından yararlanmak istiyorum," diyor. Yirmi gün olmadı altmış kişinin öldüğü, ne diyor, ben pişmanlık yasasından yararlanmak istiyorum diyor. Mevcut iktidar da biliyor bunu. Mevcut iktidar da yavaş yavaş, rüzgâr kayadan toz kopararak onu nasıl ufalarsa, öyle yavaş yavaş, yani farkındaysanız devletin tüm oturmuş sistemine vuruyor adam. Milli Eğitim'e vuruyor, Diyanet'e vuruyor. Halk anlamıyor. İki çuval kömüre geleceğini veriyor. İyi görmüyorum.

Dine bakışınız nasıl?

Ben dindar Müslümanım, ama yobaz Müslüman değilim. Din vicdandır. Benim dinimin, bana emrettiği şeylere baktığımda sosyal yaşamda, gelişmiş dünyada çeliştiğini görmüyorum ben. Ben dindarım, ama bugün oruçluyken arkadaşım yanımda sigara içiyor. Hayır, sigara içemezsin diyemem, o arkadaşşıma kahvaltı da hazırlarım.

Politik ve sosyal konulara bakışınızı soracaktım, ama bunu zaten cevapladınız. Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Türkiye'de bir Kürdüm. Avrupa Birliği sürecinde, bazı dayatmalarla iyileşmeler var. Gerçi uygulanmasa da. Özgürlükler alanında da bir takım iyileştirmeler var. Bunu Kürtlere borçluyuz. Kürtlerin o mücadelesine borçluyuz biz. 3 Kasım seçimlerinden önce yaptığımız bir

açıklama vardı bizim. Bir analiz yaptık, hangi parti iktidara gelirse, veya kime oy verirsek ne olur, yaşamımızı nasıl kolaylaştırır diye. Bir çağrı metni yayımladık. Bu çağrı metnimize bir tek DEHAP'tan olumlu cevap gelmişti. Dinlemişler bizi, muhatap kabul etmişler. Nitekim parti programlarına da koydular cinsel yönelim ibaresini. Biz oyumuzu açıkladık DEHAP'a vereceğiz diye. DEHAP, ondan önceki seçimlerde 4,45 alırken, şu anda 6,50 oy aldı. Rasyonel olarak DEHAP oyunu artırdı. Bu oyun hiç olmazsa %0,5 de bizim payımız olduğunu kendileri de kabul ediyorlar. Şuna inanıyorum ben, dünyanın hiçbir yerinde lobi faaliyeti olmadan, tek başına bir şey yapamazsın. Bu sistemden ben şikâyetçiyim. Başka kim şikâyetçi? Aleviler şikâyetçi. O zaman Alevilerle kol birliği yapmam lazım. Kim şikâyetçi? Kürtler şikâyetçi. Onlarla kol birliği etmeliyim. Türban. Ben türbana yumuşak bakan bir insanım. Türban yasağının insan haklarına aykırı olduğunu düşünen bir insanım. O insanı yetiştireceksin, ona çağdaş bilimi öğreteceksin ki ona enjekte edilen örümcek, gerici ortaçağ düşüncesini kendi kendine beyninde infilak ettirsin, yok etsin. Sen okuldan dışlıyorsun, ne yapıyorsun? İmamın kucağına atıyorsun. Bundan dolayı, mevcut sistemin karşısında olan her kitleyle ben doğal bileşen olarak kabul ediyorum kendimi. Tüm arkadaşlarım da öyle. Bugüne kadar da öyle yer aldık. Tüm mitinglerde, basın bildirilerinde bilmem nelerde. Bundan sonra da yer alacağız. Şu anda yerel seçimler geliyor. Görüşümü zü beyan etmedik, kime vereceğiz diye. Bir yere bağımlı da değiliz yani. Kim bizim için iyi olursa, ona vereceğiz. Bir yönlendirme yapacağız. Bakacağız. Tarih de erken.

Yaşamınızın ana ideali nedir?

İnsanca yaşamak. Başka hiçbir şey değil. Senden farklı, Ahmet'ten Mehmet'ten farklı bir yaşam istemiyorum.

Yirmi dört saatinizi özetler misiniz?

Genellikle gündüzleri platformla ilgili randevularım oluyor. Aynı zamanda İnsan Hakları Derneği'ne de uğramam gerekiyor. Onların dışında, genellikle randevularımı, rica ediyorum, hep öğleden sonraya alıyorum. O da şu: İnternet gece 22:30'dan sonra yüzde elli indirimli. İnternete giriyorum. Ülkede olan, bizim çevreyle ilgili haberleri derleyip toparlıyorum. Yurtdışındaki internet sitelerine bunları aktarıyorum bir baskı oluşsun diye. Öyle böyle saat iki, iki buçuk oluyor. Bir sigara, çay, dört, dört buçuk oluyor sabah. Yattım mı gündüz on, on birde kalkıyorum. Gazete okuyorum. Gazetemi okurken, kahvaltı etmeyi çok seviyorum. Bir-bir buçuk saatte kahvaltı yaparım. Öğleden sonra

da randevularıma gidiyorum. Sekize kadar sürüyor. Ankara Sanat Tiyatrosu'nda bir etkinlik falan olursa, ona giderim. İnsan hakları dalında olan örgütsel etkinlikler hiç eksik olmaz. Mutlaka bir-iki tane, öyle gün olur ki üç tane etkinlik olur. Bunlardan da hiç geri kalmam yani. Tümüne davet de edilirim. Boş kalmıyorum. Bu yaşam biraz da kilo aldırdı bana. Sürekli oturarak. İkram da oluyor. İkramlara da karşı koyamıyorum. Ama mutluyum, mutluyum, mutluyum.

Evinizi biriyle paylaşıyor musunuz?

Hayır, yalnız oturuyorum.

Sizin eviniz?

Kendimin sayılır.

Komşularınızın ve mahalle esnafının size karşı tutumları nasıl?

Karşılığı suçlamadan önce, birey olarak kendi görevimizi de yapmamız lazım. Ben topluma entegrede veya adaptasyonda bir sorun yaşamadım. O görünürlülükle de çok alakalı, abartıdan da uzak durmak lazım. Örnek olarak, şu kıyafetlerle Hindistan'a gitsem, böyle bakarlar; Hint kıyafetleriyle gelsem buraya, böyle bakarlar. Yani abartıdan da uzak olmak lazım. İnsan kendine yakıştırmalı bir şeyi. Ben bana yakışanı yaparım, bana böyle desinler, demesinler diye de değil. Şansa inanırım. Bu konuda şanslıyım. Mükemmel diyalogum var.

Şimdiki arkadaş çevreniz, onlarla ilişkileriniz nasıl?

Bu platform haricinde arkadaşlarımdan %90'ı heteroseksüel kesimden.

Ablanızla görüşüyor musunuz?

Tabii, kız kardeşimle çok rahat görüşüyorum.

Her türlü alışverişinizi nerelerden yaparsınız? Gıda, giyim...

Bana yakın marketten yapıyorum. Şurada bir Endi Süpermarket var, oradan yapıyorum.

Bir sorun yaşıyor musunuz?

Asla.

Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?

Babamdan dolayı maaş var. Bir de biraz birikimim vardı, borsada oynuyorum.

Bir dönem fuhuş yaptınız. O döneme ilişkin size soru sormak istiyorum. Müşterileriniz kimlerdi ve size karşı tutumları nasıldı?

Şu anda benim size vereceğim bilgiler ölçü olmayabilir. Neden? 2004'e giriyoruz. On yıl. Ben 94'ün yazında bıraktım. On yıl olmuş. On yıl önce Türkiye'deki eğitim düzeyi korkunç düşüktü, ama ekonomi daha iyiydi. Biri kolay elde edilebilir olduğun için geliyor, bir

adam değişik fantezileri için geliyor, bir adam gizli eşcinsel olduğu, ruhunu tatmin etmek için geliyor. Bu duygular fakir, zengin fark etmiyor yani. Bu duygu, bu his çünkü. Toplumun her kesiminden, ama bizim dönemimizde, bizimle olmanın maliyeti yüksekti. Gelir düzeyi, demek ki, orta direğin üzerinde olan kesim geliyordu, ama şu an çok farklı.

Korunuyor muydunuz?

%50, çünkü o dönem pek yoktu böyle hastalık falan.

Hiç hastalık kaptınız mı?

O dönemde belsoğukluğuna yakalanmıştım. 90 yılındaydı galiba.

Hastayken çalıştınız mı?

Hayır.

Duygusal ilişkileriniz nasıl?

Ben ikizler burcuyum, çok duygusalım. Bir evlilik yaşadım, dört sene (*iç çekiyor*). Altı yıl beraberdik. Dört senesi evliydik. Ondan sonra biriyle daha çıktım. Aşka karşı zayıf biriyim, direnç gösteremiyorum.

Partnerinizden neler beklersiniz?

Beni anlamasını beklerim. Ben de onu anlayacağım tabii ki. Bu tek taraflı değil. Bir paylaşım beklerim. Cinsel veya maddi paylaşım değil, bir haz paylaşımı beklerim. Sevgilinle yürüyüşe gitmek, alışverişe gitmek, kavga bile tatlıdır. Bu tadı paylaşmak isterim. Paylaşacağım biri olmalı.

Evlenmişsiniz aslında, ama yine de evlilik hakkında ne düşünüyorsunuz diye soracağım.

Hiç fark etmedi ki. (*Gülüyor.*) Evlenmemle fark eden hiçbir şey olmadı. Sadece boşanırken, mahkemeye gittik. O uğraştırdı. Bu kısmından başka hiçbir şey fark etmedi.

Çocuk sahibi olma konusunda ne düşünüyorsunuz?

Çok isterdim, çok isterdim. Çok çok çok. Ben çocuğumu Türkiye'nin en mutlu çocuğu yapardım. Hiçbir şeyini eksik bırakmazdım.

İdeal ebeveyn nasıl olmalıdır?

Evlatlarıyla her şeyi konuşabilmeli, evlatlarını böyle radar gibi gözetlemeli, farklılığında falan onunla konuşmalı, onu dinlemeli. Hatalarda ceza verici değil, ödüllendirici de değil. O hatanın müteakibinde veya tekerrüründe ne gibi sorunlar yaşayacağını örneklerle anlatmalı. Gerçekçi olmalı.

İdeal bir kadın nasıl olmalı?

İdeal bir kadın bence, erkeğe dizginlerini vermeyen kadındır. Yeri

geldiğinde dur diyebilen kadındır. Eğitimli olması gerekiyor. Ekonomik olarak, kadının bir an önce erkekten bağımsız olması lazım, çünkü bu Türkiye'de kadınların acı çekmesindeki en büyük sorun.

İdeal erkek nasıl olmalı?

Erkeğin ideali yoktur (gülüyoruz).

İş ve mesleklerin cinsiyeti var mıdır?

Bence yoktur, ama şu var, örnek olarak gece bekçiliği. Gece bir kadın, bugün Silvan'da, Batman'da gece bekçiliği yapamaz. Ortam müsait olmadığı için. Yoksa beyin olarak, güç olarak değil.

Ev işlerini de her erkek yapabilir mi?

Niye yapamasın ki. Çok güzel bulaşık yıkarlar (gülüyor).

Eşyaların cinsiyeti var mıdır?

Vardır. Feminin eşyalar vardır. Ben bir yastığı çok feminin görürüm. Bir sandalyeyi sert görürüm. Bir koltuğu daha feminin görürüm, daha yumuşak görürüm. Bir tavayı sert görürüm, tencereyi daha yumuşak görürüm. Bunun gibi.

Peki, oyuncakların cinsiyeti var mıdır?

Psikolojide vardır. Bir çocuğun meslek yöneliminde oyuncağın önemi kaçınılmaz. Bir çocuk kamyonla mı oynuyor bebekle mi oynuyor. Çocukken bizim böyle bir şansımız olmadı. Gazetelerden okuduğum kadarıyla kişiliğinde, cinsel yöneliminde de önemi vardır. Bebeklerle çok oynayan bir erkek çocuğunun, ileride eşcinsel eğilim belirtileri gösterdiği kanıtlanmış bir şey.

Kaç yıldır kadın olarak yaşıyorsunuz?

On altı sene.

Bir kadın olmanın gereklerini öğrenme süreci gibi bir şey yaşadınız mı?

Annemi gördüm. Bir kadın. Annem yapıyordu, ama onun yapmaması gerektiğini de biliyordum. Tabii ki köydeki yaşam koşullarıyla, kenttekini kıyaslamak çok saçmalık olur. Şefkati gördüm. Çok şefkatliyim. O yönümlle gurur duyuyorum. İnsanlara yanaşmayı, anaçlığı gördüm.

İki cinsiyeti de yaşadığınızı düşünüyor musunuz? Hem erkek oldum, hem kadın oldum diyebilir misiniz?

Hayır hayır. Bence erkek zorunluluktur.

İnsanların size bir erkekmişsiniz gibi davrandıkları zamanla, bir kadın olarak davrandıkları şu zaman arasında bir fark var mı?

Erkeğin olduğu dönemler, o rolü yapıyordum. Erkeği oynuyordum. O rolü kabullendikten sonra, bir sorun olmuyordu.

Eski kimliğinize, yani erkekliğe ilişkin özlediğiniz veya koruduğunuz bir şeyler var mı?

Hayır, yok. Şunu isterdim: Köyüm çok radikal İslami bir köy. Dört yıl önce bir gittim. Arabayla gittim. Kimse tanımadı da. Bir ceviz ağacı vardı, çıkardım çocukken. O ceviz ağacına çıkmayı çok isterim. Harman vardı, çelik çomak oynardık orada. Orada çelik çomak oynamayı çok isterdim.

Bedeninizi değiştirmeye nereden başladınız?

Epilasyondan başladım.

Başka ne var değiştirdiğiniz?

Bizden daha öncekiler hormon falan vuruluyorlardı, göğüslerin çıkması, tüy köklerinin zayıflaması için. Onu almaya başladım.

Doktor kontrolünde mi?

Değil.

Ameliyat sonrası doktor kontrolünde mi kullandınız?

Ben o konuda da şanslıyım. Ameliyattan sonra hiç kadınlık hormonu almadım ben.

Bir sakıncası var mı?

Hayır, o zaman hormon sayımı yapmışlardı. Şaşırtıcı bir rakamdı sonuç.

Ablanıza anlattığınızda sizi psikologa ya da psikiyatriste götürmeyi düşündüler mi?

Belki düşünmüşlerdir; ama o maddi imkânları yoktu.

Bedeninize ilişkin planlarınız var mı? Değiştirmeyi düşündüğünüz başka bir yer var mı?

Yok. Ayağım küçük, ellerim de küçük. Son dönemde bir kilo problemim oldu. Ben kendimle barışık biriyim.

Hiç estetiğiniz var mı? Silikon var mı?

Silikon yok bende, hormon.

Onlar hormonla mı?

Benim hormon. Bir dişlerim var.

Kendinize ilk aldığınız kadın eşyası neydi?

Ruj.

Neden?

Ruj sürünce daha çok belli oluyormuşum gibi geliyordu. Kıpırmızı bir ruj. Hatta pantolonumun çakmak cebine koymuştum, orada erimişti.

Kendinizi gerçek bir kadın olarak hissettiğiniz ilk ânınız? Ya da öyle bir an oldu mu?

Cezaevine ikinci girişim benim. İki gün nezarete kalmıştım, poliste. Yatmışım, saçlar falan toz, yorgun argın, üst baş kir içinde. Yerlerde yatmışım. Cezaevine götürdüler. Arayacaklar. Müdür, kadın gardiyana, "Arayın bunu," dedi. Kadın gardiyan, "Ay, bunu ben mi arayacağım, onlar (*erkek gardiyanlar*) mı arayacak?" dedi. "Beni siz arayacaksınız. Ben kadını," dedim. "Ben arayamam," dedi. Bir kadın, ben kadını der mi? Müdür, "Bunu doktora götürün," dedi. Doktora gittik, revire. Hiç utanmadım. "Operasyonlu musun?" dedi doktor. Evet dedim. "Bir bakalım," dedi. Açtım, indirdim pantolonumu, baktı. "Tamam, bayan," dedi. O zaman kadın aradı beni. O kadının orada geri adım atması, ezilmesi beni mutlu etti. Kadına karşı şiddet yapıyordu, hemcinsine karşı, şiddetle mağlup oldu.

Kendinize kadın mı yoksa transseksüel mi dersiniz?

Şimdi üçüncü cins kavramı var. Ben buna karşıyım. Biri kendini erkek olarak hissediyorsa, ben ona hanımefendi demem, onun hoşuna gitmez. Beyefendi dediğimde gözlerinde onaylama ifadesi varsa, o erkektir. İnsan hissettiği gibidir.

Yüz yıl önce ameliyat şansı hatta fikri bile yoktu. Bu konuda ne söylersiniz?

Ona bakacak olursan, engizisyon mahkemelerinde eşcinseller yakılıyordu yani, tanrının verdiği en büyük günah olarak görülüyordu. Dünya ilerledikçe, teknoloji ilerledikçe, teknoloji insanları düşünsel olarak da ilerletiyor, yani insanların beyinlerinde yeni ufuklar açıyor. Örnek olarak, II. Dünya Savaşı'nda Naziler de yaktı eşcinselleri. İngilizlerin çok ünlü bir istihbarat örgütleri vardır M16 diye. M16'yı yirmi beş yıl demir yumrukla yöneten adam eşcinseldi. Bugün Paris'in belediye başkanı, hatta Berlin belediye başkanı eşcinseldir. Biz Berlin'e gittiğimizde, belediye başkanı bana özel bir anısını anlattı. Bu belediye başkanlığına adaylığını koyacağı zaman, diyorlar ki buna, "Bize karşı olanlar, şimdi senin eşcinsel olduğunu vurgulayacaklar." Aynen şunu söylemiş söz alıp parti kongresinde: "Ben Berlin'i beynimle yöneteceğim, kıcımla değil." O da niye? Eşcinselliğe bir hastalık olarak bakılıyordu. Bunun bir hastalık değil, bir yaşam biçimi olduğu anlaşılınca bakışlar daha da mubah olmaya başladı. Türkiye'den bir örnek vereyim. Bir profesör, edebiyatçı, İstanbul'da kültürel bir sempozyumda şunu söylüyor: "Türkiye'de nerede edebiyatçılar? Beni bunun gibi onurlu bir sempozyumda, bir ibnenin şiirlerini okumaya mecbur bıraktınız." Murathan Mungan'ın şiirini okuyor, okuyacakmış. Bakar mısın, bu kadar keskin faşizme bakar mısın. Bir profesör bu adam.

Bu görüşme hakkında ne düşünüyorsunuz?

Demin profesörü de bu soruyu soracağını biliyormuşum gibi anlattım. Bizim üniversitelerde, akademik çalışma yapılmıyor. Gerçekten de yapılmıyor. Belki yaptığınız bu tez tozlu raflarda kalacak, belki kitaplaşacak, ama tartışılmayacak. Yoksa çok güzel bir şey yapıyorsunuz. Ama güzeldi, teşekkür ederim. Bitti galiba.

Görüşmeyi kabul ettiğiniz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim. Yine de şunu söyleyeyim, takıldığın yer olursa yine gel.

—

Ek 1: İnsanca Yaşam Platformu Bileşenleri

- Eşcinsellik hastalık değil; yaşam biçimidir.
- Bu ülkede dört milyon eşcinsel var, biliyor musunuz?
- Bu ülkede "eşcinsel olmak":
Kamu ve özel sektörde işini kaybetmek,
Sosyal psikolojik baskılara,
Faili meçhullere, Genel Ahlak gibi muğlak gerekçelere,
Şiddete,
Taciz ve tecavüze,
Karın doyurmak için sokak fuhuşuna,
İnsan onuruna yakışmayan her şeye,
Cehenneme evet demektir!
- Bizler de insanız. Sizin çocuklarınızız. Bizi yok sayamazsınız. İşte varız, buradayız. Tek arzumuz insanca yaşamak.
- Biz "İnsanca Yaşam Platformu" olarak, eşcinsel olmalarından dolayı itilen, sömürülen, ezilen, psikolojik sorunlar yaşayan eşcinselleri rehabilite ederek; onları topluma kazandırmak, yararlı bireyler olarak üretim sürecine katmak istediğimiz bu savaşta bize yardımda bulunun. Yapabileceğiniz mutlaka bir şey vardır. Düşünün. Avrupalı olmak istiyorsak, onlar gibi yaşamak istiyorsak, dahası insan gibi düşünüyorsak...

İnsanca Yaşam Platformu Başkanı
Okşan ÖZTOK

İrtibat:

ins_yas_platformu@hotmail.com

Ek 2: Pembe Hayat LGBTT Derneği

İnsan kendini var etmeye başladığı andan itibaren kendi gerçeğiyle yüzleşmeyi öğrenmiştir. Yirmi birinci yüzyılın başından itibaren en temel çelişkisi cins çelişkisi olmuştur.

Daha önceki çağlarda ulusallık ve sınıfsallık üzerinden mücadelelerini yürütürken cinsellik noktasında yaşadığı sorunları sürekli bastırmıştır. Ama insanın oğulları ve kızları bu gerçeği hiçbir zaman yok edememiştir.

Bugüne kadar tüm baskılanma, yok sayılma, hor görülme, zorla alıkonma, zorunlu seks işçiliği, tecrit edilme ve öldürülmelere rağmen "bir başımıza" hayatın içinde yürüdük ama bu cesaretimiz ve fedakârlıklar bile yaşam hakkımızı garantilemedi. Hâlâ çığlıklarımızı bile duyuramadan hunharca yok edilmeye karşı karşıyayız.

İşte bunun için bugün birbirimize daha çok ihtiyacımız var. Biz, "bir başımıza" olmanın istediğimiz pembe hayatı kurmaya yetmediğini anladık. Biz ancak birbirimizden güç alabiliriz. O zaman hukuksal kanalları zorlar, haklarımızı arar, kendi kimliğimizi net bir şekilde savunur, eşcinsel evlilikleri meşrulaştırır, ailelerimizle duygusal bağlarımızı daha da güçlendirir, sosyal güvenceye kavuşur, her alanda en özgür şekliyle kendimizi ifade edebiliriz.

Kaos GL, Lambdaistanbul gibi eşcinsel örgütlerinin yıllardan beri verdiği mücadele bizim için ön açıcı olmuştur. Pembe Hayat da bu mücadelenin bir alanı olma amacındadır.

Ankara'nın ilk travesti ve transseksüel derneği "Pembe Hayat" 30 Haziran 2006 tarihinde resmen kuruldu.

Biz Ankara'da yaşayan bir grup travesti ve transseksüel olarak haziran ayından itibaren dernekleşme çalışmalarını başlattık. Üç hafta boyunca dernekleşme toplantıları yaptık. Ve Kaos GL'nin desteğiyle 30 Haziran 2006'da tüzüğümüzü demekler masasına teslim ettik.

Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği'nin amacı, lezbiyen, gey, biseksüel, travesti transseksüellerin eşcinsel var oluşlarını gerçekleştirme ve kendilerini yetiştirerek toplumsal barış, huzur ve refa-

hın gelişmesine bireysel, toplumsal, kültürel hayat ve davranışlarıyla katkıda bulunabilmelerine destek olmaktadır.

Adımızı altı yaşındaki bir transseksüel çocuğun, ailesi ve komşularının transfobik tavırlarıyla çocukça mücadelesini anlatan "Pembe Hayat" adlı filmde aldık. Biz de sorunlarımızla mücadele edeceğiz.

Travesti ve transseksüeller fuhuş dışında hiçbir çalışma alanına dahil olamıyorlar. Fuhuş yapmak zorunda kalan travesti, transseksüel ve heteroseksüel kadınların sorunlarını kimse sahiplenmiyor.

Fuhuş yapmak zorunda kalan kadınların sorunlarını insan hakları ve kadın hakları çerçevesinde değerlendirmek ve çözüm üretmek istiyoruz.

Bizimle beraber heteroseksizme, cinsiyetçiliğe ve transfobiye karşı mücadele edecek herkese kapılarımız açık.

Sosyal, ekonomik, kültürel haklarımız ve en önemlisi yaşam hakkımız için mücadele edeceğiz.

Eğer sen de "bir başına" olmanın, istediğin "pembe hayatı" kurmaya yetmediğini düşünüyorsan bize katıl!

Birlikte "pembe hayatı" yaratalım!

Kaynakça

- "A Brief History of Transsexuality", <http://www.cinematter.com/tshistory.html> 2003.
- Agacinski, Sylviane (1998), *Cinsiyetler Siyaseti*, çev. İsmail Yerguz, Ankara: Dost.
- Alloy, L. B. ve diğ. (1996), *Abnormal Psychology: Current Perspectives*, Boston: McGraw-Hill College.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (1994), *Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı* (DSM IV), 4. basım, çev. Ertuğrul Köroğlu, Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Barker, Chris (2000), *Theory and Practice*, İngiltere: The Alden Press.
- Benjamin, Harry (1954), "Transsexualism and Transvestism as Psychosomatic and Somatico-Psychic Syndromas", *American Journal of Psychotherapy*, VIII, 2, Nisan 1954, 219-30.
- Blaikie, Norman (1993), *Approaches to Social Enquiry*, İngiltere: Polity Press.
- Boswell, John (1999), "Devrimler, Evrenseller, Cinsel Kategoriler", M. Vicinus ve diğ. (haz.), *Tarihten Gizlenenler, Gey ve Lezbiyen Tarihine Yeni Bir Bakış* içinde, çev. Serkan Göktaş, Ankara: Phoeix, 2001.
- Broad, K. L. (2002), "GLB+T?: Gender/Sexuality Movements and Transgender Collective Identity (De)Constructions", *International Journal of Sexuality and Gender Studies*, VII, 4, Ekim, 2002: 241-64.
- Brown, Judith C. (1999), "Ortaçağ Avrupa'sında ve Modern Avrupa'nın İlk Zamanlarında Lezbiyen Cinselliği", M. Vicinus ve diğ. (haz.), *Tarihten Gizlenenler, Gey ve Lezbiyen Tarihine Yeni Bir Bakış* içinde, a.g.e.
- Brown, Kay (2003), "20th Century Transgender History and Experience", http://jenellerose.com/htmlpostings/20th_century_transgender.htm.
- Brown, M. L. ve C. A. Rounsley (1996), *True Selves, Understanding Transsexualism*, San Francisco: Jossey-Bass.
- Bullough, Vern L. (1974), "Transvestites in the Middle Ages", *American Journal of Sociology*, LXXIX, 6, Mayıs 1974: 1381-94.
- (2000) "Transgenderism and the Concept of Gender", *International Journal of Transgenderism; Special Issue: What is Transgender*, IV, 3, Temmuz-Eylül 2000. <http://www.symposion.com/ijt/gilbert/bullough.htm>.
- Butler, Judith (1990), *Gender Trouble: Feminism and The Subversion of Identity*, New York: Routledge (Türkçesi Metis yayın programında).
- Carroll, J. L. ve P. R. Wolpe (1996), *Sexuality and Gender in Society*, New York: Harper Collins.
- Colapinto, John (2002), *Doğanın Yarattığı Gibi. Kız Gibi Yetiştirilen Bir Erkeğin Olağandışı Yaşam Öyküsü*, çev. Z. Koltukçuoğlu, İstanbul: Aykırı.

- Comer, Lee (1974), *Evlilik Mahkûmları*, çev. Sedef Öztürk, İstanbul: Pazartesi Kitapları.
- Connell, R. W. (1987), *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, çev. Cem Soydemir, İstanbul: Ayrıntı, 1998.
- Donovan, Josephine (1992), *Feminist Teori*, çev. Aksu Bora, Meltem Ağduk Gevrek, Fevziye Sayılan, İstanbul: İletişim, 1997.
- Fausto-Sterling, Anne (2000), "Sexing the Body: How Biologists Construct Human Sexuality", *International Journal of Transgenderism; Special Issue: What is Transgender*, IV, 3, Temmuz-Eylül 2000. <http://www.symposium.com/ijt/gilbert/sterling.htm>.
- Firestone, Shulamith (1993), *Cinselliğin Diyalektiği*, çev. Yurdanur Salman, İstanbul: Payel.
- Foucault, Michel (1993), *Cinselliğin Tarihi I*, çev. Hülya Tufan, İstanbul: Afa.
- Fraser, N. ve L. Nicholson (1994), "Felsefesiz Toplumsal Eleştiri: Feminizm ve Postmodernizm Arasında Bir Karşılaşma", çev. ve haz. Mehmet Küçük, *Modernite versus Postmodernite* içinde, Ankara: Vadi.
- Freud, Sigmund (2004), *Cinsiyet Üzerine*, çev. Avni Öneş, İstanbul: Say.
- Gagne, Patricia vd. (1997), "Coming Out and Crossing Over, Identity Formation and Proclamation in a Transgender Community", *Gender and Society*, XI, 4.
- Gamson, Joshua (1997), "Messages of Exclusion, Gender, Movements and Symbolic Boundaries", *Gender and Society*, XI, 2.
- Garber, Marjorie (1992), *Vested Interests, Cross-Dressing & Cultural Anxiety*, New York: Routledge.
- Giddens, Anthony (2000), *Sosyoloji*, yay. haz. Hüseyin Özel, Cemal Güzel, Ankara: Ayraç.
- Green, Richard (1987), *The "Sissy Boy Syndrome" and the Development of Homosexuality*, New Haven: Yale University Press.
- Griggs, Claudine (1998), *S/he, Changing Sex and Changing Clothes*, Oxford: Berg.
- Hausman, Bernice L. (1992), "Demanding Subjectivity: Transsexualism, Medicine, and the Technologies of Gender", *Journal of the History of Sexuality*, III, 2.
- Hirschfeld, Magnus (1991), *Transvestites, The Erotic Drive To Cross Dress*, New York: Prometheus Books.
- Hocaoğlu, Murat (2002), *Eşcinsel Erkekler, Yirmi Beş Tanıklık*, İstanbul: Metis.
- Kandiyoti, Deniz (1997), *Cariyeler, Bacılar, Yurttaşlar*, çev. Aksu Bora, İstanbul: Metis.
- Lorber, Judith (1998), "Beliving Is Seeing – Biology as Ideology", Rose Weitz (haz.), *The Politics of Women's Bodies: Sexuality, Apperance and Behavior*, New York: Oxford University Press, s. 12-24.
- Lucal, Betsy (1999), "What It Means To Be Gendered Me, Life on the Boundaries of a Dichotomous Gender System", *Gender and Society*, XIII, 6.
- Marshall, Gordon (1994) (haz.), *Sosyoloji Sözlüğü*, çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat, 1999.
- McAdams, Dan P. (1995), "The Life Story Interview", <http://www.sesp.northwestern.edu/foley/instruments/Interviewrevised95.pdf>.
- Miles, B. M. ve Huberman, T. (1994), *Qualitative Data Analysis*, Thousand

Oaks, CA: Sage.

- Millett, Kate (1969), *Cinsel Politika*, çev. Seçkin Selvi, İstanbul: Payel, 1987.
- Mondimore, Francis Mark (1999), *Eşcinselliğin Doğal Tarihi*, çev. Berna Kılınçer, İstanbul: Sarmal.
- Money, John (1968), *Sex Errors of the Body: Dilemmas, Education, Counseling*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Morris, Jan (1947), *Conundrum*, Oxford: Oxford University Press.
- Ortner, Sherry B. (1996), *Making Gender, The Politics and Erotics of Culture*, Boston: Beacon Press.
- Öktem, Pınar (2004), "Sosyolojide Nitel Araştırma Geleneğinin Tarihçesi", yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Reitz, Jennifer D. (2003), "What Transsexuality Is: Definition, Cause, and History", www.transsexual.org/what.html.
- Russell, Douglas (1999), "Transgender Coverage: The Next Frontier", <http://www.usc.edu/schools/annenberg/asc/projects/soin/pdf/j468mStudentPaper3.pdf>.
- Selek, Pınar (2001), *Maskeler, Süvariler, Gacılar, Ülker Sokak: Bir Altkültürün Dışlanma Mekânı*, İstanbul: Aykırı.
- Shapiro, Judith (1991), "Transsexualism: Reflections on the Persistence of Gender and the Mutability of Sex", J. Epstein ve K. Straub (haz.), *Body Guards, The Cultural Politics of Gender Ambiguity* içinde, New York: Routledge.
- Songar, Ayhan (1976), *Psikiyatri, Modern Psikobiyoloji ve Ruh Hastalıkları*, Geçit.
- Stoller, Robert J. (1974), *Sex and Gender, The Development of Masculinity and Femininity*, Londra: Karnac Books.
- Stone, Sandy (1991), "The Empire Strikes Back: A Posttranssexual Manifesto", J. Epstein ve K. Straub (haz.), *Body Guards, The Cultural Politics of Gender Ambiguity* içinde, New York: Routledge.
- Stryker, Susan, "Transseksüel Öfke", çev. Hakan Çalbayram, *KAOS GL Gey ve Lezbiyen Dergisi*, 2 Ekim 1994, www.kaosgl.com.
- Thomas, David J., "Q", çev. Harun T., *KAOS GL Gey ve Lezbiyen Araştırmaları Dergisi*, 13 Eylül 1995, www.kaosgl.com.
- Towle, E. B. ve L. M. Morgan (2002), "Romancing The Transgender Native, Rethinking the Use of the 'Third Gender' Concept", *A Journal of Lesbian and Gay Studies*, VIII, 4.
- "Transsexual, Transgender, and Intersex History", <http://www.transhistory.org> 2003.
- Trumbach, Randolph (1999), "Modern Kültürde Sodom ve Cinsiyet Eşitliğinin Ortaya Çıkması", M. Vicinus ve diğ. (haz.), *Tarihten Gizlenenler, Gey ve Lezbiyen Tarihine Yeni Bir Bakış* içinde, a.g.e.
- Turner, Bryan S. (1984), *The Body and Society*, Oxford: Blackwell.
- West C. ve D. H. Zimmerman (1987), "Doing Gender", *Gender & Society*, I, 2 Haziran.
- Woodhouse, Annie (1989), *Fantastic Women*, Londra: Macmillan Education Ltd.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2000), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin.

LUBUNYA

Transseksüeller bugün dünyanın hemen her yerinde, farklı cinselliklerinin toplumda yarattığı düşmanlıklarla karşılaşılıyorlar; ataerkilliği tehdit edici görüldükleri için dışlanıyor, en iyi durumda yok sayılıyorlar. Türkiye’de transseksüellerin durumunu onların kendi ağızlarından dinleyerek saptamayı, sorunların üstünü örtmek yerine görünürlük kazandırmayı amaçlıyor elinizdeki kitap. Transseksüellerin kendilerini ifade etmelerinin bir aracı olduğu kadar, toplumumuzun genelde cinsiyet ve cinsellik hakkında ne düşündüğünü de ışık altına getiriyor: Transseksüellere duyulan öfke ve iğrenme nereden kaynaklanıyor?

On bir kişiyle yapılmış röportajlardan oluşan **Lubunya**'da **Selin Berghan**'ın araştırmasına yön veren temel soru, transseksüellerin toplumsal cinsiyet kimliklerini ve bedenlerini inşa ederken, mevcut ataerkil sistemi hangi noktalarda dönüştürdükleri, hangi noktalarda yeniden ürettikleri. Bu amaçla transseksüelliğin, eşcinsellik ve travestilikten farkının altını çizen yazar, transseksüellerle yaptığı konuşmalarda, çocukluk, aile ortamı, ana babayla ilişkiler, ilk cinsel deneyimler, kişilerin cinsiyet rolleriyle uyum ya da uyumsuzlukları, çevreden gelen baskılar, "tedavi olmak", fuhuş piyasası, fiziksel değişimler, ameliyat olma, kadınlık ve erkeklik, ve toplumun transseksüelleri "ötekileştirmesi" gibi temaları inceliyor.

Araştırma, transseksüellere bakışı etkileyecek, ilgili değer yargılarını sorgulamaya yöneltecek pek çok veçheye sahip. En önemlisi, bu röportajlar gösteriyor ki, mesele transseksüellerle başlayıp bitmiyor, transseksüeller aslında toplumdaki cinsellik ve beden politikalarına ilişkin daha genelleşmiş sorunların küçük bir parçası.

Metis Siyahbeyaz

ISBN 975-342-569-4

Metis Yayınları
www.metiskitap.com

